

123. KESKIVIKKONA 3. JOULUKUUTA 2014

kello 14.08

Päiväjärjestys

Ilmoituksia

Ainoa käsittely

1) Valtioneuvoston periaatepäätös 18 päivänä syyskuuta 2014 Fenno-voima Oy:n hakemukseen uuden ydinvoimalaitoksen ja voimalaitoksen toimintaan samalla laitospaikalla tarvittavien ydinlaitosten rakentamisesta.....	4
Muu asia M 6/2014 vp	
Talousvaliokunnan mietintö TaVM 21/2014 vp	

Ensimmäinen käsittely

2) Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kuntien velvoitteiden ja ohjauksen vähentämistä ja monialaisten toimintamallien tukemista koskevista kokeiluista.....	75
Hallituksen esitys HE 117/2014 vp	
Hallintovaliokunnan mietintö HaVM 31/2014 vp	
3) Hallituksen esitys eduskunnalle valtioneuvostosta annetun lain 2 §:n ja arkistolain 1 §:n muuttamisesta	76
Hallituksen esitys HE 187/2014 vp	
Hallintovaliokunnan mietintö HaVM 32/2014 vp	
4) Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi ylimääräisistä urheilija-eläkkeistä sekä takuueläkkeestä annetun lain 9 §:n muuttamisesta	77
Hallituksen esitys HE 137/2014 vp	
Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnan mietintö StVM 28/2014 vp	
5) Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi työttömyysturvalain, julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain ja kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta	79
Hallituksen esitys HE 162/2014 vp	
Työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan mietintö TyVM 9/2014 vp	

Mietintöjen pöydällepano

6)	Pohjoismaiden neuvosto Suomen valtuuskunta toimintakertomus 2013	80
	Kertomus K 14/2014 vp
Ulkoasiainvaliokunnan mietintö UaVM 15/2014 vp	
7)	Hallituksen esitys eduskunnalle osuuskunnan ylijäämänjaon verotusta koskevien säännösten muuttamiseksi.....	81
	Hallituksen esitys HE 130/2014 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 32/2014 vp	
8)	Valtiontalouden tarkastusviraston erilliskertomus eduskunnalle: Finanssipolitiikan tarkastuksen ja valvonnan raportti 2014	81
	Kertomus K 15/2014 vp
Tarkastusvaliokunnan mietintö TrVM 8/2014 vp	
9)	Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ajoneuvojen romutuspalkkiokokeilusta.....	81
	Hallituksen esitys HE 251/2014 vp
Liikenne- ja viestintävaliokunnan mietintö LiVM 26/2014 vp	
10)	Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi yliopistolain ja ammattikorkeakoululain muuttamisesta.....	81
	Hallituksen esitys HE 241/2014 vp
Sivistysvaliokunnan mietintö SiVM 13/2014 vp	
11)	Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tekijänoikeuslain muuttamisesta.....	81
	Hallituksen esitys HE 249/2014 vp
Sivistysvaliokunnan mietintö SiVM 14/2014 vp	
12)	Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi valtion varoista maksettavasta korvauksesta turvakotipalvelun tuottajalle	81
	Hallituksen esitys HE 186/2014 vp
Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnan mietintö StVM 29/2014 vp	
13)	Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi vammaisetuuksista annetun lain muuttamisesta	81
	Hallituksen esitys HE 255/2014 vp
Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnan mietintö StVM 30/2014 vp	

- 14) Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi julkisesta työvoima- ja yrittäjäpalvelusta annetun lain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta, työsopimuslain 13 luvun 6 §:n väliaikaisesta muuttamisesta ja työttömyysturvalain 7 luvun 3 §:n 3 momentin kumoamisesta 81
Hallituksen esitys HE 198/2014 vp
Työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan mietintö TyVM 10/2014 vp
Lakialoite LA 66, 78/2014 vp
Toimenpidealoite TPA 36/2012 vp
- 15) Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi maankäyttö- ja rakennuslain muuttamisesta 82
Hallituksen esitys HE 280/2014 vp
Ympäristövaliokunnan mietintö YmVM 15/2014 vp
- 16) Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi eräiden rakennustuotteiden tuotehyväksynnästä annetun lain muuttamisesta 82
Hallituksen esitys HE 281/2014 vp
Ympäristövaliokunnan mietintö YmVM 16/2014 vp
- 17) Kansalaisaloite eduskunnalle avioliittolain, rekisteröidystä parisuhteesta annetun lain ja transseksuaalin sukupuolen vahvistamisesta annetun lain muuttamisesta (KAA 3/2013 vp) 82
Muu asia M 10/2013 vp
Suuren valiokunnan mietintö SuVM 2/2014 vp
Lakivaliokunnan mietintö LaVM 14/2014 vp

Puhetta johtivat puhemies Eero Heinäluoma (14.08—15.28), ensimmäinen varapuhemies Pekka Ravi (15.28—17.59 ja 20.01—21.22) ja toinen varapuhemies Anssi Joutsenlahti (17.59—20.01).

Nimenhuuto

Nimenhuudossa merkittiin täysistunnosta poissa oleviksi seuraavat 21 edustajaa (e = eduskuntaryöhön liittyvä tehtävä; s = sairaus; p = perheväpää):

James Hirvisaari /m11
Olli Immonen /ps (s)
Ilkka Kanerva /kok (e)
Sampsa Kataja /kok
Pia Kauma /kok (e)
Krista Kiuru /sd (e)

Merja Kuusisto /sd
Elina Lepomäki /kok (e)
Merja Mäkisalo-Ropponen /sd
Markku Mäntymaa /kok (s)
Pentti Oinonen /ps (s)
Johanna Ojala-Niemelä /sd
Annika Saarikko /kesk (p)
Pertti Salolainen /kok
Kristiina Salonen /sd (s)
Alexander Stubb /kok (e)
Eila Tiainen /vas (s)
Erkki Tuomioja /sd (e)
Pauliina Viitamies /sd
Tuula Väättäin /sd
Peter Östman /kd

Nimenhuudon jälkeen ilmoittautuivat seuraavat 5 edustajaa:

Pertti Salolainen /kok (14.24)
Sampsa Kataja /kok (14.24)

Pauliina Viitamies /sd (14.32)
 Johanna Ojala-Niemelä /sd (14.32)
 Merja Kuusisto /sd (15.09)

PÄIVÄJÄRJESTYKSEN ASIAT:

1) Valtioneuvoston periaatepäätös 18 päivänä syyskuuta 2014 Fennovoima Oy:n hakemukseen uuden ydinvoimalaitoksen ja voimalaitoksen toimintaan samalla laitospaikalla tarvittavien ydinlaitoksien rakentamisesta

Ainoa käsittely
 Muu asia M 6/2014 vp
 Talousvaliokunnan mietintö TaVM 21/2014 vp

Puhemies Eero Heinäluoma: Käsittelyn pohjana on talousvaliokunnan mietintö, jossa ehdotetaan, että valtioneuvoston periaatepäätös jää sellaisenaan voimaan.

Talousvaliokunnan puheenjohtajan esittelypuheenvuoron jälkeen keskustelu käydään etukäteen pyydettyjen puheenvuorojen osalta nopeatahtisena. Ryhmäpuheenvuorojen pituus on enintään 5 minuuttia. Tämän jälkeen puheenvuoron käyttää elinkeinoministeri Jan Vapaavuori.

Ennakolta varatut puheenvuorot käydään ryhmäpuheenvuorojärjestyksessä. Niiden pituus on myös enintään 5 minuuttia.

Puhemiesneuvosto suositaa, että nopeatahtisen keskusteluosuuden jälkeen pidettävät puheenvuorot kestävät nekin enintään tuon saman 5 minuuttia.

Keskustelu

¹ **Mauri Pekkarinen /kesk** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! 1.7.2010 eduskunta vahvisti selvällä enemmistöllä valtioneuvoston Fennovoima Oy:lle myöntämän periaatepäätöksen ydinlaitoksen rakentamisesta. Sitten saksalainen E.ON, yksi suuri osakas, päätti jättää Fennovoiman. Myös laitoksen koko ja reaktorityyppi vaihtuivat. Kun vielä E.ONin jättämän omistaja-aukon paikkaajaksi tuli venäläinen Rosatom-konserniin kuuluva RAOS Voima Oy, Fennovoiman ydinlaitoshanke ei ollut enää kaikin osin vuoden 2010 periaatepäätöksen mukainen.

man ydinlaitoshanke ei ollut enää kaikin osin vuoden 2010 periaatepäätöksen mukainen.

Keväällä 2014 Fennovoima Oy hakikin valtioneuvostolta sanotun periaatepäätöksen tarkistamista, täydentämistä. Laitoksen sijaintipaikaksi oli jo aikaisemmin varmistunut Pyhäjoki, laitoksen koko oli pienentynyt 1 200 megawattiin, ja laitostoimittajaksi yhtiö oli valinnut Rosatom Overseas CJSC:n. Vaikka ydinenergialaki ei tunnukaan periaatepäätöksen täydentämistä, oikeuskanslerin näkemys on ollut, että tällainen täydennysmenettely on mahdollista. Käsissämme on nyt talousvaliokunnan asiasta laatima mietintö.

Talousvaliokunta ja sille lausunnon antaneet valiokunnat ovat kuitenkin toteuttaneet periaatepäätöksen kattavan ja varsin perusteellisen käsittelyn. Eduskunnan rooli asiassa on joko hyväksyä tai hylätä valtioneuvoston päätös. Periaatepäätös merkitsee sananomaisesti vasta periaatepäätöstä siitä, voiko ydinlaitoshanke edetä vaiko ei. Myönteinenkään päätös ei vielä tarkoita lupaa rakentaa. Rakennuslupaa pitää hakea erikseen annetun määräajan puitteissa. Luvan mahdollinen myöntäminen kuuluu valtioneuvostolle.

Eduskunnan tulee lain mukaan perustaa asian pohdinta arvioon yhteiskunnan kokonaisedusta. Ydinenergialaki määrittelee ne ennakkoodellytykset, jotka hakijan on joka tapauksessa täytettävä. Talousvaliokunnan saaman selvityksen mukaan ei ole tullut esille sellaisia seikkoja, joiden vuoksi hakijalla, siis hakijalla, ei olisi edellytyksiä toteuttaa hanketta säädösten mukaisella tavalla. Toisekseen sijaintipaikkakunta puoltaa tätä hakemusta, ja kolmanneksi Stukin alustavan selvityksen mukaan, turvallisuusselvityksen mukaan, ei sielläkään ole tunnistettu sellaisia seikkoja, etteikö hanke voisi mennä eteenpäin, samoin on hankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostuksen perusteella.

Arvoisa puhemies! Punnitessaan Fennovoima Oy:n hanketta ydinenergialain mukaisesti yhteiskunnan kokonaisedun kannalta valiokunta ja sille lausunnon antaneet muut valiokunnat ovat arvioineet hanketta muun muassa energiahuoltomme tarpeiden, sijaintipaikkakunnan sopivuuden, hankkeen ympäristövaikutusten, ydinjätehuollon loppusijoituksen sekä hakijan omistajayhteisön kannalta. Valiokunta toteaa, että yhteiskunnan kokonaisedun arviointi on viime kädessä poliittista harkintaa sen jälkeen, kun sanotut ennakkoehdot ovat täyttyneet, tai jos ne täyttyvät. Terveysten, turvallisuuteen ja ympäristövaiku-

tukseen liittyvät ehdot näyttäisivät myös erikoisvaliokuntien lausuntojen perusteella nyt täyttyvän.

Valiokunta kuitenkin kiinnittää huomiota Stukin hakemuksesta antamaan lausuntoon. Siinä todetaan muun muassa, ettei hakija ole kyennyt etenemään osaamisen vahvistamisessa ja johtamisjärjestelmän kehittämisessä vuoden 2010 periaatepäätöksessä esitettyjen suunnitelmien mukaisesti. Talousvaliokunta suhtautuu vakavasti todettuihin puutteisiin ja pitää välttämättömänä sitä, että yhtiö korjaa ripeästi puutteet ja huolehtii, ettei rakennuslupahakemuksen käsittely kohuttomasti viivästy kesän 2015 jälkeen. Huomionarvoista on, että sanotun huolen ilmaisen jälkeenkin Stuk sanoo yksiselitteisesti, että AES-2006-laitos on mahdollista rakentaa suomalaiset turvallisuusvaatimukset täyttäväksi Pyhäjoen Hankikiveen.

Ydinjätehuollon ja loppusijoituksen osalta valiokunta toteaa, että vuonna 2010 myönnetyn periaatepäätöksen mukaisesti yhtiön tulee jättää valtioneuvostolle kesäkuuhun 2016 mennessä selvitys ydinjätehuollon järjestämisestä ja siihen liittyvä ympäristövaikutusten arviointikertomus. Talousvaliokunta painottaa yhteistyön mahdollisuutta Posivan kanssa. Muun muassa Stukin lausuntoihin nojautuen todetaan, että muutkin vaihtoehdot tulevat tässä asiassa kysymykseen. Ydinenergialain mukainen loppusijoitus vaatii erillisen periaatepäätöksen, johon, siihenkin, eduskunta siis pääsee ottamaan viime kädessä kantaa.

Yksi yhteiskunnan kokonaisedun arvioinnin ydinkysymyksiä on, tarvitaanko hanketta Suomen energiahuollon kannalta. Asian selvittämiseksi valiokunta kuuli monia asiantuntijoita. Näkemyksiä oli puolesta ja vastaan. Maininnan ansaitsevat erityisesti VATTin ja VTT:n hanketta puoltavat laskelmat ja arviot. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan Suomesta poistuu lähi-vuosina merkittävä määrä sähkötuotannon kapasiteetista, joka pitää korvata. Laaja poliittinen näkemys on myös siitä, että Suomen tulisi kyetä edes kuta kuinkin tuottamaan itse kuluttamansa sähkö. Nyt tuomme keskimäärin 15 prosenttia kulutuksestamme, ja sähkönkulutuksen kasvuunkin, se yksimielinen käsitys kaiketi kansakunnalla on, tulee varautua.

Tämän sähkökapasiteetin, noin 40 prosentin, vähän ylitsekin, nykyisestä kulutuksesta varmistamiseksi valiokunnan käsityksen mukaan tarvitaan sekä mittavaa uusiutuvan, myös uusiutu-

van, sähköenergian lisäämistä että nyt puheena oleva Fennovoiman laitoshanke. Valiokunta siis pitää hanketta perusteltuna. Samalle kannalle on sähkön huoltovarmuuden kannalta asettunut myös muun muassa Huoltovarmuuskeskus. Fennovoiman hakemus keventää merkittävästi Suomen päästötaakkaa, joka on mittava ja merkittävä.

Arvoisa puhemies! Talousvaliokunta on arvioinut perusteellisesti myös Fennovoima Oy:n omistuskysymystä ottaen huomioon myös asiaan liittyvät ajankohtaiset maailmanpolitiikan asiat ja tilanteet. Valiokunta pitää erittäin tärkeänä, että yhtiön omistus todetaan rakennuslupan käsittelyyn mennessä selvästi vähintään 60-prosenttisesti kotimaiseksi. Valiokunta tunnistaa myös sen tosiseikan, että kansallinen lainsäädäntömme antaa edellytykset huolehtia siitä, että enemmistöomistajuus myös pysyy kotimaisena.

Fennovoiman ydinvoimalaitoksella on valtaavan suuret aluetaloudelliset ja aluekehitykselliset vaikutukset. Myös valtakunnallisesti kysymys on maamme viime vuosien ylivoimaisesti suurimmasta hankkeesta, miljardien eurojen investoinnista, josta suomalainen osuus arvioiden mukaan on 1,8—2,7 miljardia euroa. 24 000—26 000 henkilötyövuotta ja 400—500 pysyvää työpaikkaa puhuvat, nämä kaikki luvut, puolestaan.

Edellä olleen perusteella talousvaliokunta ehdottaa, että valtioneuvoston periaatepäätös 18. syyskuuta 2014 Fennovoima Oy:n hakemukseen uuden ydinvoimalaitoksen rakentamisesta, joka täydentää valtioneuvoston 6. toukokuuta 2010 Fennovoima Oy:lle antamaa periaatepäätöstä, jää sellaisenaan voimaan. Eduskunta edellyttää valiokunnan esityksen mukaan, että hallitus ryhtyy selvittämään ydinenergialain kokonaisuudistuksen tarpeita.

Lausuntoon liittyy eriävä mielipide, jossa vastustetaan periaatepäätöksen puoltamista. Siihen on yhtynyt kaksi valiokunnan jäsentä.

Arvoisa puhemies! Muutama henkilökohtainen kommentti.

Kun eduskunta päätti TVO III:n periaatepäätöksestä 90-luvun alussa, äänestin, vieläpä ministerinä ollessani, tuota ydinvoimahanketta vastaan. Ymmärrän edelleen kaikkia niitä, joilleka ydinvoimakysymys on vaikea ja jotka tulevat äänestämään myöhemmin käytävässä äänestyksessä tätä hanketta vastaan. Olen edelleen penseä ydinvoimalle. Kaikki uusiutuvan energian mah-

dollisuudet on mielestäni hyödynnettävä aina ensin.

Mikä kuitenkin muutti viime kädessä viime vuosikymmenellä kantani tässä asiassa? Maailmanlaajuinen ilmastokysymys, EU:n ja Suomen sitoumukset päästöjen vähentämiseksi. Maailmanyhteisöllä on yksimielinen näkemys fossiilisten polttoaineiden käytön vähentämisestä ja ennen pitkää jopa lopettamisesta. Vastaavaa kielteistä kantaa maailmanyhteisöllä ei ole ydinvoiman käytön suhteen.

Suomessa on mittavat mahdollisuudet lisätä uusiutuvaa energiaa ja vähentää vastuidemme mukaisesti fossiilisia polttoaineita. Käsitykseni on, että 2030-luvulla uusiutuvien osuus voisi nousta pitkästi yli 60 prosenttia kokonaisenergiankäytöstämme. Mahdollisuutemme perusta on ennen muuta bioenergiassa, jossakin määrin myös tuulivoimassa ja aurinkoenergiassa. Uuden sähkökapasiteetin tarve maassa siis on noin 35—40 terawattituntia (Puhemies koputtaa — Jouko Skinnari: Aika harvinaista!) 2030-luvulle tullessa. Juuri sähkön lisätarjonnassa biovaihtoehto voi parhaimmillaan merkitä noin 10 terawattitunnin lisäystä. Tuuli- ja aurinkovoimalla aukon täyttäminen ei siis ole yksin mahdollista.

Arvoisa puhemies! Tässä valiokunnan mietintö, ja aikaisempaan käytyyn keskusteluun pohjautuen katsoin mahdollisuudeksi esittää, edustaja Skinnari, myös muutaman oman näkemyksen. Se on täällä ollut käytäntö myös aikaisemmin. (Jouko Skinnari: Minä en koskaan pystynyt siihen!)

Puhemies Eero Heinäluoma: Huomaatan, että valiokunnan esittelypuheenvuorolle myönnetään ensimmäinen puheenvuoro sillä perusteella, että se on valiokunnan mielipiteen esittelypuheenvuoro. — Seuraavaksi ryhmäpuheenvuorot.

² **Marjo Matikainen-Kallström /kok** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kokoomuksen tavoitteena on ilmastomuutoksen torjunta ja kilpailukykyinen energian hinta suomalaisille. Näihin tavoitteisiin on lähes mahdoton päästä ilman ydinvoimaa. Nyt päätettävänä oleva Hanhikiven ydinvoimalahanke on näin ollen keskeinen ratkaisu koko isänmaalle.

Eduskunta hyväksyi Hanhikiven periaatepäätöksen jo noin neljä vuotta sitten ja katsoi, että uuden ydinvoimalan rakentaminen olisi yhteiskunnan kokonaisedun mukaista. Periaatepäätök-

sen täydentäminen on kuitenkin sellainen menettely, jota voimassa oleva ydinenergialakimme ei suoraan sääntele. Hankkeessa tapahtuneet muutokset ovat olleet merkittäviä, ja tämän takia valtioneuvoston päätöksestä täydennyshakemus on läpikäynyt kaikki samat valmisteluvaiheet sekä päätöksentekomenettelyn kuin täysin uusi periaatepäätöshakemus. Voidaan siis todeta, että asia on perin pohjin selvitetty. Jotta jatkossa vastaavanlainen epäselvä oikeustila voitaisiin välttää, tulisi tämän takia ydinenergiain muutostarpeita selvittää.

Arvoisa puhemies! Päätös voimalasta on merkittävä. Vaikka kyseessä onkin luvan täydennys, on hyvä puhua ydinvoimasta yleensä. On muistutettava, että ydinvoimahankkeet eivät ole valtion hankkeita eikä niihin käytetä valtion rahoja. Valtio toimii ainoastaan luvan myöntäjänä ja turvallisuuden valvojana. Osana laajaa energiapalettia ydinvoima merkitsee vakaata, luotettavaa energianlähdettä, jota suomalainen hyvinvointiyhteiskunta tarvitsee. Uusiutuvat energianlähteet eivät jää ydinvoiman jalkoihin. Tarvitsemme molempia, sekä ydinvoimaa että uusiutuvia.

Ydinvoiman merkitys kasvihuonekaasujen vähentämisessä on myös merkittävä. Nykyisten ydinvoimalaitosten avulla Suomi on välttynyt lähes 20 miljoonan tonnin kasvihuonekaasupäästöiltä verrattuna siihen, että vastaava määrä sähköä tuotettaisiin kivihiilellä. Teollisuutemme tarvitsee kilpailukykyistä perusvoimaa. Ydinvoiman lisärakentamisen salliminen on yrityksille merkki siitä, että me haluamme luoda mahdollisuuksia yritystoiminnalle myös tulevaisuudessa. Tahdomme turvata suomalaisten työpaikat ja hyvinvoinnin.

Myös kuluttajan kannalta ydinvoimaratkaisu on todella tervetullut, sillä se hillitsee merkittävästi sähkön hinnan nousupaineita. VTT:n laskelmien mukaan vuonna 2030 ilman ydinvoimaa sähkön hinta nousisi kuluttajille 15 prosenttia. Vaikka energian kokonaiskulutus on laskevassa, sähkönkulutuksen on arvioitu tulevaisuudessa kasvavan nykytilanteeseen verrattuna. Arvioiden mukaan vuonna 2035 sähkönkulutus olisi 10—24 terawattituntia korkeampi kuin vuonna 2013. Uusia energiaratkaisuja tarvitaan Hanhikiven jälkeenkin.

Ydinvoiman riskejä ei pidä kieltää, muttei liioitellakaan. Aitoihin riskeihin tulee varautua huolella. Suomen Säteilyturvakeskus Stuk on maailman arvostetuimpia ydinturvallisuuden

valvojia. Stukin mukaan voimayhtiön tulee vahvistaa osaamistaan ja kehittää johtamisjärjestelmäänsä, jotta sillä on tarvittava kyky uuden ydinvoimalaitoksen turvallisuuden arvioimiseksi. Stuk onkin aivan keskeisessä asemassa ydinenergian käytön turvallisuuden valvonnassa ja sääntelyn kehittämisessä. Fennovoiman tulee ottaa tarkasti huomioon Stukin edellyttämät toimet. Ydinjätehuoltoon liittyvät asiat etenevät asianmukaisesti omaa vaadittua tietään.

On myös erityisen tärkeää, että huolehdimme ydinvoima-alan koulutuksesta ja korkeatasoisesta tutkimustyöstä, jotta ydinvoimaosaamisen korkea taso säilyy Suomessa ja alan asiantuntijoita riittää myös jatkossa vastuulliseen valvontaan.

Arvoisa puhemies! On aivan totta, että Venäjän toiminnan takia tämä hetki ei ole otollisin tai mieluisin hetki päättää voimalahankkeesta. Kokoomuksen eduskuntaryhmä on kuitenkin samaa mieltä elinkeinoministeri Vapaavuoren kanssa siitä, että päätökset tulee tehdä silloin, kun ne ovat pöydällä, eikä silloin, kun se on poliittisesti mukavinta. Meidän tulee muistaa, että valtioneuvosto ei tule antamaan rakentamislupaa, ellei Hanhikiven hankkeen kotimainen omistus ole vähintään 60 prosenttia, ja valvoo, että se myöhemminkin on tätä tasoa. Suomessa on kokemusta venäläisistä ydinvoimalaitoksista usean vuosikymmenen ajalta, eikä ongelmia ole ollut. Voimayhtiö toimii Suomessa, Suomen lakien mukaan, ja sitä johtavat suomalaiset, ja sen tuottaman sähkön käyttävät suomalaiset yritykset ja tavalliset ihmiset. Sen tuottama sähkö korvaa tuontienergiaa, josta suurin osa tulee Venäjältä, venäläisistä voimaloista. Hanhikivi on energiahanke, joka auttaa meitä ilmastotalkoissa sekä kilpailukykyisen energian saannissa.

³ **Jouni Backman /sd** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Käsittelyssä on jälleen esitys, joka jakaa vahvasti mielipiteitä niin kansalaisten kuin eduskuntaryhmämme keskuudessa. Ydinvoima on perinteisesti asia, josta ei tehdä niin sanottuja ryhmäpäätöksiä. Sosialidemokraattisella eduskuntaryhmällä ei ole yhteistä kantaa Fennovoiman hakemukseen. Talousvaliokunnan mietinnön mukainen ratkaisu saa ryhmästämme sekä kannatusta että myös vastustusta. Myös perustelut kummallekin kannalle vaihtelevat.

Riippumatta nyt tehtävästä päätöksestä Suomi tarvitsee pitkäjänteistä ja kestävää energiapolitiikkaa. Ilman sitä ei synny kasvuun ja työllisyyteen tarvittavia investointeja.

Sosialidemokraattinen eduskuntaryhmä pitää hyvänä, että energiapolitiikkaan on haettu parlamentaarisesti yhteistä kansallista linjaa. Sen osana tarvitsemme monipuolista energiantuotantoa, jossa ylimenokauden ajan myös ydinvoimalla on oma sijansa. Suomi on turvautunut monipuoliseen energiantuotantoon. Monipuolinen energia-paletti on nähty toimivana ja tarpeellisenä keinona toteuttaa pitkäjänteistä energiapolitiikkaa. Näin tulee olla myös jatkossa.

Suomi on energian osalta hyvin tuontiriippuvainen maa. Jopa 20 prosenttia sähkön tämänhetkisestä kokonaiskulutuksestamme perustuu tuontienergiaan. Sähkön kokonaiskulutuksen on arvioitu kasvavan nykyisestä tasosta. Osa nykyisestä sähköntuotantokapasiteetistamme tulee poistumaan viimeistään 2030-luvulle tultaessa. Kaikkiin näihin haasteisiin on pystyttävä vastaamaan.

Vastaus ei löydy yhdestä vaihtoehdosta vaan monista toisiaan tukevista energiantuotantomuodoista. Lainsäädännöstä johtuen joudumme nyt vastaamaan erikseen vain yhden eli ydinvoiman osalta.

Arvoisa puhemies! Kansallinen energia- ja ilmastostrategia pyrkii sähkön hankinnan omavaraisuuteen ja kasvihuonekaasupäästöjen merkittävään vähentämiseen. Nyt käsittelyssä oleva ydinvoimaluvan hyväksyminen olisi siltä osin yhteneväinen sekä tämän strategian että aiemman energiapolitiikan linjamme kanssa.

Ydinenergiaa tarvitaan ylimenokaudella, jotta turvaamme kasvavan energiantarpeemme ja pääsemme lähemmäs omavaraisuustavoitetta. Samaan aikaan ydinenergia toteuttaa omalta osaltaan ilmastotavoitteitamme vähentämällä tulevien vuosikymmenien kasvihuonekaasupäästöjä.

Ydinenergiaan liittyy kuitenkin edelleen monia sellaisia ongelmia, jotka asettavat sen lisärakentamisen kyseenalaiseksi. Näistä kuultaneen lisää keskustelun kuluessa, myös sosialidemokraattisten edustajien toimesta.

Riippumatta tästä päätöksestä, jota olemme nyt tekemässä, painopisteen on oltava kotimaisessa, vähäpäästöisessä uusiutuvassa energiantuotannossa. Monipuolinen energia-paletti edellyttää panostamista uusiutuvien energialähteiden merkittävämpään hyödyntämiseen. Energia-

tehokkuus ja uusiutuvien energiamuotojen käyttäminen ei ole enää tulevaisuutta, se on tätä päivää.

Uusiutuva energia sekä energiatehokkuus tarjoavat Suomelle korkean osaamisemme ansiosta myös uusia vientiin perustuvia kasvumahdollisuuksia. Suomella on potentiaalia olla myös energiapolitiikan osalta kansainvälisesti arvostettu suunnannäyttäjä.

Arvoisa puhemies! Edellinen eduskunta päätti kahden uuden ydinvoimalan periaateluvista. Nyt toinen niistä juuttui hallituksen pöydälle ja eduskunta pääsee ottamaan kantaa vain toisen jo aiemmin hyväksytyn luvan täydentämiseen. Tässä mielessä kysymys ei olisi merkittävästä uudesta energialinjauksesta, vaikka eduskunta hyväksyisikin hallituksen esityksen talousvaliokunnan kannan mukaisesti.

Fennovoiman lupahakemuksen osalta päätöksentekoa selkeyttää, jos riittävän vahvasta kotimaisesta omistuksesta saadaan varmuus hyvissä ajoin ennen rakennuslupan myöntämistä. Eilen julkistettu Fortumin osallistuminen hankkeeseen on siltä osin tilannetta selkiyttävä tieto.

Sadattuhannet työtä vailla olevat suomalaiset odottavat nyt ratkaisuja myös energiapolitiikan osalta. Kasvun ja työllisyyden kannalta suomalaista teollisuutta ja muuta elinkeinoelämää ei missään vaihtoehdossa saa jättää epätietoisuuden varaan riittävän ja vakaan sähköntuotannon turvaamisen osalta. Tässä mielessä tehtävillä energiapolitiikan ratkaisuilla on keskeinen asema käännettäessä taloutta uuteen nousuun.

⁴ **Timo Soini /ps** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Perussuomalaisten eduskuntaryhmä haluaa heti alkuun tehdä selväksi sen, mistä hankkeesta nyt on kysymys. Kysymys on Fennovoiman periaatepäätöksen täydennyksestä voimassa olevaan periaatepäätökseen niiltä osin kuin hanke on muuttunut. Samaan hengenvetoon haluamme tuoda julki avoimesti ja läpinäkyvästi perussuomalaisen puolueen kannan ydinvoimaan. Se on yksiselitteinen: olemme ydinvoiman kannalla siten, että ydinvoiman rinnalla kehitetään uusiutuvia kotimaisia energialähteitä hyödyntävää energiatuotantoa.

Arvoisa puhemies! Voimme perustellusti todeta, että Suomen nykyinen energiapolitiikka ei palvele kaikilta osin yhteiskunnan kokonaisuutta. Se perustuu osaltaan vanhoihin ajattelumalleihin. Tästä kaikesta seurauksena on ollut se, että

viime vuosien aikana olemme joutuneet tuomaan maahan miljardien eurojen edestä tuontien energiaa. Perussuomalaisten mielestä energiapolitiikkaamme pitää saada käänne sekä vaalikausien yli kestävä ennakoitavuus. Tämä on sekä kotitalouksien että yritysten etu. Tavoitteena on jatkossa oltava sekä energian kohtuullinen hinta että kotimaisuus. Tämä on tärkeää, koska teollisuutemme tarvitsee toimitusvarmaa ja edullista suomalaista sähköä, jotta kilpailukyky säilyy. Meidän tulee taata korvaava energiatuotanto myös ydinvoimaa rakentamalla.

Arvoisa puhemies! Nyt käsitellyssä oleva hanke on usean miljardin energiainvestointi aikana, jolloin Suomi tarvitsee kipeästi uusia investointeja. Olemme tyytyväisiä siitä, että hanke ei tarvitse suoraa valtion rahoitusta, verotukia tai syöttötariffeja. Tästä ei tule tuulivoiman tavoin sijoittajille miljoonia valtiolta kuppaava tukiautomaatti.

Fennovoiman voimalan rakentamisvaihe tarjoaa erinomaisia työmahdollisuuksia suomalaisille yrityksille ja luo aktiiviteettia itse paikkakunnalle. Valmistuttuaan voimala antaa työtä sadoille ellei tuhansille ihmisille. Rakennuttaja on lisäksi allekirjoittanut yhteistyökumppanien kanssa työmaasopimuksen, jolla pyritään erityisesti varmistamaan, että tällä työmaalla noudatetaan maamme työehtoja ja lainsäädäntöä. Tämä estää harmaan talouden pesiytymistä hankkeeseen. (Kari Rajamäki: Niin kuin Olkiluodossa!)

Olemme tyytyväisiä, että tähän laitokseen liittyvät päätökset tehdään Suomessa. Fennovoiman hankkeen ehtona on vähintään 60 prosenttia suomalaista tai Eta-alueelta tulevaa omistuspohjaa. Tämän ehdon täyttyminen käytännössä varmistui eilen, kun Fortum ilmoitti olevansa valmis osallistumaan hankkeeseen. Tämä luo hyvän pohjan myös Fortumin tuleville korvausinvestoinneille. Edelleen lupaehdoissa vaaditun omistusrakenteen pysyvyys myös tulevaisuudessa on usealla lukolla varmistettu. Suomalaiset valvoivat Säteilyturvakeskuksen avulla voimalaitosta koko sen elinkaaren ajan ja myös käyttävät laitosta. Perussuomalaiset näkevät nämä turvallisuutta varmistavina tekijöinä.

Arvoisa puhemies! On totta, että ydinvoimalaitoksen rakentamiseen liittyy myös ympäristöllisiä vaikutuksia. Hanke on hoidettava niin, että kielteiset vaikutukset voidaan minimoida ja torjua ennalta. Toisaalta valiokunnan asiantuntijakuulemisissa on myös nostettu esiin huoli ydin-

voimapolttoaineesta. Luotamme tässä suomalaiseseen ydinvoimala- ja turvallisuusasiantuntemukseen.

Arvoisa puhemies! Haluamme lopuksi todeta, että lähtökohtaisesti hankkeen rakentaminen monipuolistaa ja laajentaa maamme energiatuotantoa. Tällä tavoin hanke hyödyttää suoraan Suomea ja on yhteiskuntamme kokonaisedun mukainen. Ymmärrämme myös, että osalle edustajistamme Fennovoima Oy:n lupahakemuksen hyväksyminen on mahdotonta. Tämän näkemyseron me heille sallimme.

⁵ **Arto Pirttilahti /kesk** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Talousvaliokunta on puheenjohtaja Mauri Pekkarisen johdolla tehnyt erittäin perusteellista ja hyvää työtä viime kuukaudet. Keskustan eduskuntaryhmä kiittää valiokuntaa sen kaikin puolin punnitusta mietinnöstä.

Nyt käsiteltävässä periaatepäätöksessä täydennämme vuonna 2010 annettua päätöstä ja arvioimme siihen tulleita muutoksia. Punnettavana on, ovatko muutokset ratkaisuvia, kun arvioidaan yhteiskunnan kokonaisedun mukaisuutta. Keskeiset muutokset ovat reaktortyyppin ja laistotoimittajan vaihtuminen, laitoksen maksimitehon pienentyminen ja yhtiön vähemmistöomistuksessa tapahtuneet muutokset.

Yhteiskunnan kokonaisetä on se, mitä jokaisen kansanedustajan on kohdallaan huolellisesti pohdittava. Myös valiokunta tähdentää tällä hetkellä poliittista kokonaisharkintaa. Tiedämme, että lähes kaikissa eduskuntaryhmissä on mielipiteitä ydinvoiman puolesta ja sitä vastaan, niin myös keskustassa. Myöhemmin tällä viikolla eduskunta äänestää, ja sen mukaan edetään.

Siitä olemme varmastikin kaikki samaa mieltä, että turvallisuudesta ja ympäristön huomioimisesta ei voida missään oloissa tinkiä. Ydinjätteen loppusijoituksesta on saatava selvyys luvatussa aikataulussa, ja kotimaisen omistuksen ehdot on täytettävä. Eilen Fortum ilmoitti olevansa halukas osallistumaan Fennovoiman hankkeeseen merkittäväällä omistuksella. Mikäli tämä järjestely toteutuu, saisi Fennovoima kumppanikseen vahvan, ydinenergiaosaamista omaavan kotimaisen ankkuriyhtiön.

Sijoituspaikaksi on päätetty Pyhäjoki. Pyhäjoen kunta on vahvasti sitoutunut hankkeeseen, mikä kävi selväksi myös talousvaliokunnan vieraillessa siellä. Rakentamisen aikana hanke työllistää noin 4 000 henkilöä ja käytön aikana

400—500 henkilöä. Tämä on merkittävää aluekehityksen ja aluetalouden näkökulmasta. Jos periaatepäätös Fennovoiman hakemukseen hyväksytään, suomalaisen työn osuuden on oltava rakentamisessa mahdollisimman suuri. Tätä keskustan eduskuntaryhmä edellyttää. (Martti Korhonen: Niin sen piti olla Olkiluodossakin!)

Keskustan eduskuntaryhmä yhtyy myös talousvaliokunnan lausumaehdotukseen, jonka mukaan eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy selvittämään ydinenergialain kokonaisuudistustarpeita. Tämän periaatepäätöksen käsittelyn yhteydessä syntynyt epäselvä oikeustila on tulevaisuudessa voitava välttää.

Arvoisa puhemies! Suomi tarvitsee pitkäjänteistä, yli vaalikausien ulottuvaa energiapolitiikkaa, kuten jo aikaisemmissakin puheenvuoroissa on esille tullut. Viime vuosina säädöksiä ja veroja on kuitenkin veivattu edestakaisin. Se on vaikeuttanut yritysten investointeja jo nyt ja vaikeuttaa pitkällä aikajänteellä. Samalla ulkomaisen energian, lähinnä venäläisen kivihiilen, kilpailukyky on parantunut ja suomalaisia työpaikkoja on menetetty. Nykyiset ja entiset hallituspuolueet, myös vihreät, kantavat tästä vastuun äänestäjille tulevissa eduskuntavaaleissa.

Ennustettavuuden lisäämiseksi niin yritysten kuin tavallisen ihmisen kannalta keskusta on esittänyt laajaa energiasopimusta. Kysymme, ovatko muut puolueet valmiit tällaiseen sopimukseen. Energiasopimus olisi samalla sopimus kotimaisen uusiutuvan mittavasta edistämisestä. Se tuo työpaikkoja koko Suomeen, parantaa omavaraisuuttamme, huoltovarmuuttamme, korjaa vaihtotasettamme ja auttaa osaltaan meitä vastaamaan kansainvälisiin velvoitteisiimme ilmastomuutoksen hillitsemiseksi.

Suomi tarvitsee monipuolista energiatuotantoa. Kotimainen uusiutuva energia osana laajempaa luonnonvara- ja biotaloutta on keskustan eduskuntaryhmän mielestä maamme tulevaisuuden tie. Jo edelliset keskustajohtoiset hallitukset päättivät historiallisen mittavasta kotimaisen uusiutuvan energian lisäämisestä, mutta viime eduskuntavaaleissa valtaan noussut sinipunahallitus tietoisesti romutti tehtyjä päätöksiä. Nyt kun hallituksen ja vihreiden yli kolmen vuoden hiilenmusta harharetki näyttää ainakin puheissa päättyneen, Suomessa on kaikki edellytykset ottaa jättiharppaus kohti luonnonvarojemme kestävä hyödyntämistä ja biotaloutta.

Arvoisa puhemies! Laajassa yhteistyössä määrätietoisesti toimien Suomella on 2030-luvulle tultaessa mahdollisuus nostaa uusiutuvan, ennen kaikkea kotimaisen energian osuus ja omavaraisuutemme yli 60 prosenttiin. Keskustan eduskuntaryhmän mielestä turvetta on voitava käyttää ainakin niin kauan kuin Suomeen tuodaan hiiltä ja öljyä ulkomailta. Tavoitteena on ol-tava, että kivihiilen käyttö lopetetaan kokonaan vuoteen 2030 mennessä.

Energiapolitiikassa, niin kuin monessa muusakin asiassa, päätökset ovat vielä omissa käsissämme. Suomen tilanne on niin vakava, että tarvitsemme isoja uudistuksia, investointeja, rohkeita ratkaisuja ja poikkeuksellista yhteistyötä. Suomi on laitettava kuntoon ja maamme suuntaa muutettava.

6 Anna Kontula /vas (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vasemmistoliitto ei kannata ydinvoimaa, koska se on kallista, vaarallista ja vanhanaikaista. Uraanikaivokset aiheuttavat vakavia ympäristöongelmia, energiantuotannossa on yhä riskejä, eikä loppusijoitusta ole vieläään ratkaistu.

On selvää, että Suomen energiapolitiikan pitää joustaa teknologisten, tuotannollisten, ekologisten ja elämäntavallisten muutosten myötä. Ydinvoima ei joustaa. Kun päätös kerran on tehty, tulee ydinvoimasta ehto, johon muun yhteiskunnan on mukauduttava. Jokainen ydinvoimalan rakentamispäätös sitoo energiavalintojamme ihmisiä. Pyhäjoen tapauksessa se tarkoittaa, että valot sammutettaisiin vasta vuoden 2084 tienoilla. Investointikustannukset huomioiden siihen ei aikaisemmin ole varaakaan. Me emme voi mitenkään ennakoida energiataloutta näin pitkälle, kun jopa lähiajan valtavirta-arvioissa lisäsähkön tarpeesta on kymmenien prosenttien heittoa.

On hölmöä naulata sähköntuotanto ydinvoimaan tilanteessa, jossa energiateknologiat, (Timo Soini: Neuvostoliitto-ydinvoima kelpasi!) niin tuotanto kuin kulutuskin, ovat valtavassa murroksessa. Ydinvoiman osuus maailman sähköstä on laskenut viimeisen kymmenen vuoden aikana yli kolmanneksen. Samaan aikaan uusiutuvan energian kasvukäyrät nousevat jyrkästi, jopa keskellä talouskriisiä. Läntisissä teollisuusmaissa ydinvoimarakentamisen kultakausi päättyi jo ajat sitten, mutta nyt jo Kiinakin tuottaa tuulivoimalla enemmän sähköä kuin ydinvoimalla.

Arvoisa puhemies! Vaikka vasemmisto suhtautuu ydinvoimaan yleensä ottaen kriittisesti, käsillä olevaan periaatepäätökseen liittyy vielä erityisiä ongelmia. Fennovoiman päämääränä on tuottaa energiaa kilpailukykyiseen hintaan, mutta tavoitteen uskottavuutta nakertaa, että merkittävä joukko osakkaita on jo vetäytymässä hankkeesta. Jäljellä on venäläisen Rosatomin lisäksi lähinnä julkisomisteisia yhteisöjä — näin yksityisen sektorin projektina mainostettu ydinvoimala on siis mitä suurimmassa määrin julkinen investointihanke, meidän kaikkien asia.

Muistaako joku vielä Olkiluodon? Sen kolmannesta reaktoristahan piti tulla globaalin ydinvoimarakentamisen uuden aallon lippulaiva. Toistaiseksi siitä on tullut vain kansallinen virtahopo olohuoneessa. Vuosia ja miljardeja on kulu-nut yli tuplaten luvatussa, eikä sähköä synny vielä edes tavallisen nokialaisen lataamiseen. Samalla rahalla olisimme jo rakentaneet tuulivoimakapasiteettia puolentoista reaktorin verran, huomattavasti korkeammalla tuotannon ja työvoiman kotimaisuusasteella. (Timo Soini: Ja hirveeseen hintaan!) Nyt Fennovoima suunnittelee Pyhäjoen voimalan toimittajaksi firmaa, joka ei ole onnistunut valmistamaan yhtään myllyä ajoissa ja budjetissa sitten Neuvostoliiton hajoamisen — firmaa, jonka tarjoama laitosvaihtoehto vaatii Säteilyturvakeskuksen mukaan merkittävää tuunausta, ennen kuin se täyttää kansalliset turvallisuusvaatimukset.

Arvoisa puhemies! Suomi ei toimi ilman sähköä, se on selvä. Me voimme kuitenkin valita, kuinka se tuotetaan. Vasemmiston visio on hajautettu, uusiutuvia energialähteitä hyödyntävä voimalaverkko yhdistettynä energiatehokkuuden parantamiseen. Tällainen järjestelmä takaisi aidosti kotimaisen, huoltovarmen sähköntuotannon ja tarjoaisi uuden energiateknologian vientiyrityksille elintärkeitä referenssilaitoksia. On todennäköistä, että aurinko- ja tuulivoiman hinta laskee alle uuden ydinvoiman jo ennen kuin Pyhäjoen reaktori ehtii käynnistyä.

Uusiutuvan energian suorat ja epäsuorat työ-lisyyysvaikutukset ovat vähintään samantasoisia ydinvoiman kanssa mutta jakautuvat maantieteellisesti ja ajallisesti tasaisemmin. On järjetöntä sitoa suomalaisen energiapolitiikan tulevaisuus osittain ulkomaalaisomisteiseen ydinvoimalahankkeeseen, kun vaihtoehtona olisi paikallisomisteinen, turvallinen, työllistävä ja ketterästi uutta teknologiaa hyödyntävä ratkaisu.

Arvoisa puhemies! Edellisen pohjalta esitän, että eduskunta kumoo valtioneuvoston periaatepäätöksen 18. päivänä syyskuuta 2014 Fennovoima Oy:n hakemukseen uuden ydinvoimalalaitoksen ja voimalaitoksen toimintaan samalla laitospaikalla tarvittavien ydinlaitoksien rakentamisesta.

7 Ville Niinistö /vihr (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ylihuomenna on suuri päivä. Itsenäisyyspäivän aattona tämä eduskunta päättää energiatulevaisuudestamme pitkälle tuleville vuosikymmenille. Sidotaanko Suomi yhä tiiviimpään riippuvuuteen vanhakantaisesta keskitetystä ydinvoimasta ja samalla naapurimaamme Venäjän johdosta, vai valjastammeko energiamurroksen luomaan suomalaisille työtä aurinkosta, puusta, tuulesta, jätteistä, energiatehokkuudesta ja älykkäistä sähköverkoista? (Marti Korhonen: Siitä on kyse!)

Vihreät haluaa, että eduskunta luotsaa Suomen tietä kohti kestävää energiataloutta. Maailman energiamarkkinat ovat suuressa murroksessa. Kooltaan yli 1 000 miljardin dollarin markkinoilla menestyvät nyt ne, jotka panostavat kestäviin ratkaisuihin. (Timo Soini: Syöttötariffit!) Ottamalla käyttöön laajamittaisesti kotimaista uusiutuvaa ja energiatehokkuutta Suomi voi olla merkittävä energian tuottaja ja energiaratkaisujen viejä. Näitä ratkaisuja nyt tarvitaan, ei lisää ydinvoimaa. Nämä ratkaisut vähentävät myös nopeasti ilmastopäästöjä, (Timo Soini: Ydinvoima ja vesivoimat ovat päästöttömiä!) ja Suomi voi olla ratkaisemassa ilmastokriisiä.

Asiantuntijat energia-alan professoriryhmästä suomalaisiin puhtaan teknologian yrityksiin ve-toavat, että vientiyritykset voivat ponnistaa maailmalle vain kotimarkkinoiden kautta. Professorit Lund ja Hukkinen kirjoittivat Helsingin Sanomissa yksiselitteisesti: Fennovoima ja Rosatom pitäisivät meidät kiinni vanhakantaisessa energiapaletissa eivätkä jätä tilaa kotimaisille uusiutuville. Jäisimme jälleen odottamaan vuosia ja vuosia ja vuosia ulkomaiseen osaamiseen nojautuvaa ydinvoimaa. Tähän valintaan Suomen kansantaloudella ei ole varaa. Tarvitsemme kotimaista energiateknologiasta tulevat työpaikat.

Arvoisa puhemies! Fennovoiman ja Rosatomin hanke on edennyt tavalla, jossa kaikki lupaukset ovat pettäneet. Alun perin sen piti olla yksityisen sektorin hanke, jonka piti lisätä kilpailua energiamarkkinoilla ja vapauttaa meitä Venäjä-

riippuvuudesta. Kaikki nämä lupaukset ovat pettäneet.

Fennovoiman ja Rosatomin hanke on lähes pelkästään julkisen sektorin hanke. Suomessa riskistä ison osan kantavat kunnalliset energiayhtiöt. Kuntatalouden asiantuntija, kaupunkineuvos Pentti Hakulinen on varoittanut siitä, että kuntien taloudelle otetaan harkitsematon riski Fennovoimalla. Kuntalain mukaan kunnan tulee pyrkiä edistämään asukkaidensa hyvinvointia ja kestävää kehitystä alueellaan.

Osallistuminen Fennovoiman riskihankkeeseen ei tätä tavoitetta tue. Päinvastoin kuntayhtiöiden jopa 500 miljoonan euron oman pääoman ehtoinen sijoitus on jo lähivuosina pois muusta toiminnasta. Mankala-periaatteella kuntayhtiöiden on käytännössä pakko ostaa sähköä, maksoi mitä maksoi, ja Fennovoiman lupaama hinta on yli ennustetun markkinahinnan pitkälle tulevaisuuteen.

Yksityiset teollisuus- ja palveluyhtiöt ovat yksi toisensa jälkeen jättäneet hankkeen. Viimeisenä käänteenä hanketta pelastamaan on löydetty valtion enemmistöomistama Fortum. On surullista, että suomalainen valtionyhtiö sijoittaisi vanhakantaiseen ydinvoimaan ja Venäjä-riippuvuuteen. Samaan aikaan saksalainen E.ON on ilmoittanut laittavansa kaikki investoinnit älykkäisiin sähköverkkoihin, uusiutuviin ja energiamurroksen tarjoamiin mahdollisuuksiin.

Markkinatalouden kanssa tällä hankkeella ei ole tekemistä. Tämä on Suomen hallituksen lemmikkihanke, jota toteutetaan Suomen ja Venäjän julkisten sektorien rahoilla ja julkisen vallan tuella.

Arvoisa puhemies! Ydinvoimaan sisältyy merkittäviä ympäristöriskejä. Fennovoiman ja Rosatomin hankkeessa niitä on poikkeuksellisen paljon. Se on poikkeuksellisen huono ydinvoimahanke.

Ydinjätteen loppusijoitusta ei ole ratkaistu. Neitseellinen sijainti lisää kustannuksia. Rosatomin toimitushistoria on täynnä viivästyksiä, oikeudenkäyntejä ja korruptioepäilyjä. Rosatomin polttoaine tulee pahasti säteilysaastuneelta Majakin alueelta, jonne Suomi lopetti ydinjätteen viennin jo 1990-luvun alussa. Rosatom ei ole toteuttanut yhtään modernin länsimaisen turvallisuustason täyttävää laitosta.

Arvoisa puhemies! Rosatom on myös liiketaloudeltaan salainen valtion liikelaitos. Se toimii suoraan Venäjän presidentin alaisuudessa. Tämä

idänkaupan kytkypaketti, varsinainen koplaus, Fortumin rooleineen tarkoittaisi syvää energiariippuvuutta Venäjästä ja sen poliittisesta johdosta. Ydinvoimalan rakennusaikana olisimme riippuvaisia Venäjän myötämielisyydestä hankkeelle. Polttoaineketjussa olisimme riippuvaisia Rosatomista, ja omistamaansa sähköä se voisi viedä verovapaasti Venäjälle.

On ilmiselvää, että tämä kaventaa liikkumati-laamme kansainvälisesti. Energiapolitiikkaa ei voi erottaa arvoistamme. Fennovoiman ja Rosatomin hankkeen hyväksyminen olisi omituinen viesti Euroopalle suhtautumisestamme Venäjän kansainvälistä oikeutta rikkovaan toimintaan Ukrainassa. Hanke tekisi Suomesta oman energiasaarekkeensa samalla, kun muu EU pyrkii vähentämään energiariippuvuutta Venäjästä.

Stubbin hallitus näyttää vievän energiapolitiikassa Suomea niin lähelle Venäjän poliittista johtoa, että se huolestuttaa hyvin monia suomalaisia. Tämä ei ole linjassa EU:n yhteisen ulkopoliitiikan kanssa.

Arvoisa puhemies! Aivan lopuksi: Eduskunta voi päättää toisin. Valinta tehdään tässä salissa ylihuomenna — kotimaiset uusiutuvat ja niistä tuleva kestävä energiatalous ja vientinäkyvät ja työpaikat vai riippuvuus Rosatomin ydinvoimalasta? Vihreiden mielestä Suomi ei tarvitse lisää ydinvoimaa, ja siksi kannatan edustaja Kontulan tekemää ehdotusta päätöksen kumoamisesta.

⁸ **Lars Erik Gästgivers /r** (ryhmäpuheenvuoro): Värderade talman! En klar majoritet i ekonomiskt skottet, 14 mot 2, säger ja till Fennovoimas anhängan om att bygga ett kärnkraftverk i Pyhäjoki. Självt hör jag till dem som står bakom utskottets betänkande.

Däremot vill jag genast göra det klart att majoriteten av svenska riksdagsgruppen med olika motiveringar kommer att rösta nej till Fennovoimas anhängan. I mitt gruppanförande kommer jag därför att framhålla gruppmajoritetens åsikter i denna fråga även om de avviker från min egen ståndpunkt.

Inom svenska riksdagsgruppen finns de som konsekvent har motsatt sig en utbyggnad av kärnkraften. Utöver säkerhets- och andra aspekter hänvisar kärnkraftsmotståndarna till att ekonomiska incitament för att starkt utveckla teknologin för förnybara energikällor saknas i ett läge där tyngdpunkten för investeringar fokuseras på kärnkraften.

Arvoisa puhemies! Eduskuntaryhmässä monet, jotka ovat aiemmin äänestäneet ydinvoiman lisärakentamisen puolesta, ovat kriittisiä nimenomaan Fennovoiman hanketta kohtaan. He katsovat, että tavoite vähentää Suomen riippuvuutta Venäjän energiasta ei toteudu. Toiset perustelevat kielteistä suhtautumistaan sillä, että on epäviisasta viedä ydinvoimaa uudelle alueelle maassamme.

Kaiken kaikkiaan ruotsalainen eduskuntaryhmä katsoo, että talousvaliokunnan mietinnössä olisi pitänyt problematisoida se, että tässä geopolittisessa tilanteessa, jossa EU on asettanut Venäjän vastaisia taloudellisia pakotteita, reaktorin toimittajaksi valitaan venäläinen Rosatom.

Ruotsalainen eduskuntaryhmä haluaa nostaa esiin parlamentaarisen energia- ja ilmastokomitean johtopäätökset. Yksi tärkeimmistä johtopäätöksistä on se, että vuonna 2050 meillä on potentiaalia kattaa jopa 60 prosenttia Suomen energiantarpeesta kotimaisella uusiutuvalla energialla. Mutta tämä edellyttää määrätietoista politiikkaa, johon kuuluvat myös toimenpiteet energiatehokkuuden lisäämiseksi koko yhteiskunnassa.

Värderade talman! Också jag vill ställa en fråga: Har vi gjort tillräckligt för att förnybara naturresurser som bioenergi, vind och sol ska få den plats de förtjänar i vår energipolitik? I jämförelse med Sverige, Danmark och Tyskland ligger vi på tok för långt efter i den teknologiska utvecklingen, åtminstone när det gäller de två sistnämnda.

Min övertygelse är att solenergi och vindkraft är de naturresurser som det lönar sig att satsa på när vi tänker på framtiden. Experterna är rörande eniga om det. Vasaregionens energikluster är på god väg och satsar miljonbelopp på denna utveckling. Det finns potential — men har vi i Finland förstått detta? Den frågan har jag ställt tidigare och gör det igen.

Utvecklingen av den finländska bioekonomi- och cleantechsektorn till en global framgångsnisch med nya exportmöjligheter kräver också målmedvetna politiska beslut och en hemmarknad för produkterna.

I Perus huvudstad Lima har denna vecka ett klimatpolitiskt toppmöte inletts. Ett av de största bekymren är att få till stånd en hållbar global överenskommelse som minskar koldioxidutsläppen.

Finland har orsak att vara självkritisk. I vår energipolitik har vi inte i önskvärd grad lyckats

minska beroendet av kolkraft. Alternativa inhemska förnybara energikällor har inte utvecklats i tillräcklig stor utsträckning. Den kraftiga förseningen av kärnkraftbygget Olkiluoto 3 — den nya reaktorn skulle ju ersätta kolkraftsberoendet — har varit till stor nackdel för vår energipolitik. En liknande, grov tidtabellsförsening har vi inte råd med när det gäller Fennovoima.

Arvoisa herra puhemies! Henkilökohtaisesti yhdyn talousvaliokunnan näkemykseen siitä, että lähtökohtaisesti ydinvoima ei sulje pois muita ympäristöystävällisiä tuotantomuotoja, vaan ydinvoima täydentää Suomen energiapalettia.

Talousvaliokunnan mietinnön mukaan vuoteen 2030 mennessä meillä on 40:tä terawattituntia vastaava sähköntuotannon lisätarve. Fennovoima kattaisi noin 9 terawattituntia tästä tarpeesta. Luvut osoittavat, että ydinvoiman lisärakentaminen ei poista tarvetta lisätä uusiutuvan energian käyttöä.

Olemme kaikki yhtä mieltä siitä, että energiatehokkaita ja energiaälykkäitä ratkaisuja tarvitaan lisää. Tarvitsemme uusia innovaatioita ja avautumista hajautetummalle ja monipuolisemmalle sähköntuotannolle.

Ruotsalaisen eduskuntaryhmän enemmistö tulee äänestämään Fennovoiman ydinvoimalupaa vastaan, ja kunnioitan heidän mielipidettään, mutta en ole asiasta samaa mieltä. Oma näemykseni vain vahvistui Fortumin aikeista osallistua suurosakkaana Fennovoima-hankkeeseen.

⁹ **Sauli Ahvenjärvi /kd** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomi tarvitsee laajan ja monipuolisen energiapaletin. Pyrkimyksenä tulee olla mahdollisimman omavarainen energiantuotanto, jotta pääsemme eroon noin 8,5 miljardin euron vuotuisista energiantuonnin kustannuksista. Tärkeää on myös vähentää energian tarvetta eli lisätä energiatehokkuutta, mihin liittyy myös sähkön huippukulutuksen tasaaminen älykkäillä järjestelmillä. Myös lämmönvaihtimien, kuten maa- ja ilmalämpöpumppujen, käyttöä tulee edistää. Merkittävä osuutensa energiapaletissa on uusiutuvan energian ratkaisuilla, niin tuuli-, aurinko- kuin bioenergiallakin. Kristillisdemokraattinen eduskuntaryhmä korostaa niiden työllistäviä vaikutuksia, kotimaisuutta ja hajautettua luonnetta. Kannatamme uusiutuvien energiamuotojen hyödyntämistä mahdollisimman markkinaehtoisesti.

Tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminta on keskeinen tekijä siinä, että uusiutuvan energian hinta alenisi kilpailukykyiseksi muiden energia- vaihtoehtojen kanssa. Sähköenergian varastointiin ei ole toistaiseksi olemassa taloudellisesti järkevää ratkaisua, mikä rajoittaa tuuli- ja aurinkoenergian käytettävyyttä. Uusiutuvan energian hinta on laskenut, mutta jossain vaiheessa tulee raja vastaan. Arviot vaihtelevat siitä, kuinka nopeasti ja mille tasolle hintojen lasku tasaantuu ja miten sähköenergian varastointiteknikka kehittyy.

Myös ydinvoimassa kehitystä tapahtuu. Neljännen sukupolven reaktoreita odotetaan kaupalliseen käyttöön 2030-luvulla. Vaihtoehto Fennovoiman hankkeelle perustuu käytännössä toiveille, että uusiutuvan energian hyödyntäminen tulee entistä kokonaisedullisemmaksi. Meikin haluamme sitä, mutta toisaalta ymmärrämme, että kaupalliset toimijat haluavat vuosikymmeniksi varmistaa energiansaantinsa kilpailukykyiseen hintaan eivätkä uskalla luottaa näihin kehityskuluihin. Poistuvan tuotantokapasiteetin korvaaminen edellyttää perusvoiman merkittävää lisärakentamista. Erityisesti on turvattava energiain- tensiivisen teollisuutemme edullinen energiansaanti.

Arvoisa puhemies! Fennovoimalle on jo kertaalleen annettu myönteinen periaatepäätös ydinvoimalan rakentamiseksi. Pidämme merkittävää suomalaista enemmistöomistajuutta tärkeänä. Fortumin tuleminen omistajaksi Fennovoimaan varmistaa riittävän kotimaisen omistuksen. Laitoksen tuottamasta sähköstä kuitenkin kolmasosa kuuluu venäläiselle osaomistajalle, mutta laitoksen tuotanto korvaisi muiden muassa Venäjältä ostettavaa sähköä. Kauppataseen ja huoltovarmuuden kannalta on parempi, että sähkö tuotetaan Suomessa kuin että se ostetaan ulkomailta. Fennovoiman laitos voi tarvittaessa käyttää eri puolilta maailmaa ostettua polttoainetta, eikä siinä muodostu huoltovarmuutta vaarantavaa riippuvuutta. Kauppasuhteita Venäjään mielestämme tulee rakentaa vuosikymmenien aikajänteellä, eikä esimerkiksi nyt vallitseva Ukrainan kriisi saa määrittää ratkaisua.

Arvoisa puhemies! Kristillisdemokraattinen eduskuntaryhmä tulee äänestyksessä todennäköisesti jakautumaan. Syynä ovat erilaiset arviot vaihtoehtojen ratkaisujen tulevasta kehityksestä, teknisestä realistisuudesta sekä kustannuksista verrattuna Fennovoiman hankkeen järkevyy-

teen. Kunnioitamme sitä, että erilaisten arvioiden pohjalta voidaan päätyä perustellusti erilaisiin johtopäätöksiin. Joka tapauksessa kristillisdemokraattinen eduskuntaryhmä haluaa ennen kaikkea eroon hiilidioksidia ja muita ilmastokaasuja tuottavista ja siten ilmastomuutosta aiheuttavista fossiilisista energianlähteistä.

¹⁰ **Elinkeinoministeri Jan Vapaavuori:** Arvoisa puhemies! Talousvaliokunta on tarmokkaan puheenjohtajansa johdolla tehnyt erinomaisen mietinnön. Talousvaliokunta toteaa, että "ydinvoima tuo järjestelmäämme tasaista perusvoimaa, joka osaltaan mahdollistaa muidenkin ilmaston kannalta kestävien tuotantomuotojen kehittämisen". Lisäksi valiokunta toteaa, että ydinvoiman lisärakentamista on käytettävä apuna, mikäli halutaan saavuttaa tavoite lisätä sähkön tuotannon omavaraisuutta. Kyseessä oleva hanke tukee talousvaliokunnan mukaan monella tapaa kansallisessa energia- ja ilmastostrategiassa asetettuja tavoitteita. Laitos korvaa poistuvaa perusvoimaa, alentaa sähkön hinnan nousupaineita, tuo kilpailua markkinoille, edistää ilmastoveroitteittemme täyttymistä ja turvaa sähköntuotantoa myös pohjoisessa Suomessa. Suurena markkinaehtoisena investointina hankkeella on lisäksi merkittävä kansantaloudellinen ja alueellinen vaikutus, niin työllisyyteen kuin talouteen laajemminkin.

Myös talousvaliokunnalle lausunnon antaneet erityisvaliokunnat ovat suhtautuneet hankkeeseen positiivisesti. Ympäristövaliokunnan mielestä ydinvoima sisältyy yhtenä keskeisenä osana Suomen energiapalettiin, sellaisena kuin se on hyväksytty kansallisessa energia- ja ilmastostrategiassa. Sosiaali- ja terveysvaliokunnan lausunnon mukaan hanke on yhteiskunnan kokonaisedun mukainen, kun asiaa tarkastellaan terveydensuojelun ja sosiaalisen kestävyuden näkökulmasta. Sosiaali- ja terveysvaliokunta toteaa muun muassa, että ydinvoimalaitosten aiheuttamien terveyshaittojen on osoitettu olevan pienempiä kuin fossiilisten polttoaineiden käytöstä aiheutuvat haitat ovat.

Arvoisa puhemies! Peruskysymys tämän hankkeen osaltahan on ratkaistu jo vuonna 2010 tässä samassa salissa. Tämän jälkeen hankkeessa on tapahtunut joukko muutoksia, niin kuin itse asiassa melkein kaikissa hankkeissa aina tapahtuu. Keskeisimmät muutokset liittyvät hankkeen kokoon, omistukseen ja laitosvaihtoehtoon. Ko-

koon liittyvä kysymys — se, että vaihtoehto on pienempi kuin mitä 2010 ajateltiin — ei tietenkään ole syy siihen, että asia tuotaisiin uudelleen eduskuntaan. Myöskään omistuksessa tapahtuneet muutokset eivät olisi tätä yksinään mahdollistaneet, ydinenergialaki ei ota mitään kantaa omistuskysymyksiin. Sen sijaan laitosvaihtoehtokysymys on se syy, minkä takia tämä on täällä nyt uudelleen. Ja kun se uudelleen on täällä, niin sen jälkeen tietenkin voidaan ottaa kantaa mihin tahansa muuhunkin kysymykseen, kuten vaikkapa omistukseen. Tämän laitosvaihtoehtokysymyksenkin osalta valiokunta yhtyi valtioneuvoston kantaan.

Maailma muuttuu muutoinkin. Sen takia tässä yhteydessä on tehty myös perinteinen energiataloudellinen tarkastelu, joka osoittaa sen, että sähkön tarve pitkällä aikavälillä Suomessa kasvaa ja että meidän kapasiteettivaje itse asiassa on tällä hetkellä varsin suuri. Muutosten osalta on täällä viitattu myös siihen, että muutoksiin pitäisi pystyä varautumaan ja niitä ennakoimaan myös lainsäädännön tasolla. Kaikkiin muutoksiin ei varmaan koskaan pystytäkään, mutta TEM suhtautuu lähtökohtaisesti myönteisesti valiokunnan pontteen siitä, että aloitettaisiin ydinenergialain kokonaistarkastelu.

Arvoisa puhemies! Energia on valtavan tärkeä asia kutakuinkin kaikille maailman maille. Suomessa sen merkitys korostuu energiaintensiivisen teollisuuden, ilmastomme ja pitkien etäisyyksien johdosta. Suomi on hoitanut energiapolitiikkaansa varsin hyvin. Muun muassa Kansainvälinen energiajärjestö IEA toteaa, että olemme aivan mallimaita, ennen kaikkea siinä, kuinka monipuolinen meidän energiapalettimme on. On hyvä huomata, että meillä tällä hetkellä sähköstä tuotetaan 26 prosenttia ydinvoimalla, mikä on kansainvälisesti katsottuna varsin iso luku, mutta siitä huolimatta olemme samaan aikaan EU:n kakkonen uusiutuvien energioitten käytössä. Tämäkin on osoitus siitä, että nämä eivät ole ristiriidassa keskenään.

Arvoisa puhemies! Energiakysymyksiä pitää aina tarkastella kokonaisvaltaisesti. Kuten täällä aiemmassa energiapolitisessa keskustelussa useain otteeseen totesin, energiapolitiikalla on ainakin kolme keskeistä tavoitetta: on ilmastokysymys, päästöjen vähentäminen, toisaalta toimintavarmuuden parantaminen ja kolmanneksi kansainvälisen kilpailukyvyn kehittäminen. Kaikista näistä kolmesta tulokulmasta asiaa tar-

kasteltuna tämä hanke on yhteiskunnan kokonaisedun mukainen. Se edistää kaikkia näitä energiapolitiikan isoja tavoitteita.

Arvoisa puhemies! Tämä on energiapoliittisesti, talouspoliittisesti, teollisuuspoliittisesti ja elinkeinopoliittisesti ylivoimaisesti isoin yksittäinen hanke, mikä Suomessa tällä hetkellä on viireillä.

Puhemies Eero Heinäluoma: Pyydän edustajia, jotka tästä aiheesta haluavat osallistua debattiin, ilmoittautumaan nousemalla seisomaan ja painamalla V-painiketta.

¹¹ **Marjo Matikainen-Kallström /kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Niin kuin ministeri sanoi, tämä on ylivoimaisesti tärkein ja isoin hanke tällä hetkellä, varsinkin tässä tilanteessa, mikä meillä on. Me tarvitsemme investointeja Suomeen, me tarvitsemme työtä Suomeen, ja samoin me tarvitsemme energiapoliittisia ratkaisuja. Meidän tulevaisuuden energiatarpeemme on sellainen, että sähkön käyttö tulee ilman muuta lisääntymään.

Ilman muuta ydinvoimaan liittyy riskejä. Siihen liittyy asioita, jotka ovat selvittämättä. Tuleeko tämä puoli vuotta riittämään Fennovoimalle hoitaa asiat kuntoon, ja miten ministeri näkee myöskin tämän loppusijoitusasian? Miten se tullaan käsittelemään tässä seuraavien vuosien aikana?

¹² **Jouni Backman /sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun täällä ryhmäpuheenvuoroissa arvioitiin tämän ratkaisun merkittävyyttä Suomen energiapoliittisen linjan osalta, niin on ehkä syytä kuitenkin muistaa, että nyt meillä on täällä ratkaistavana toinen niistä periaateluvista, jotka jo viime vaalikaudella eduskunnassa myönteisesti päätettiin, ja siinä mielessä, vaikka tämä päätös täällä saisi nyt saman sisällön, joka oli talousvaliokunnan mietinnössä, sillä ei tehtäisi isoa muutosta suomalaisen energiapolitiikan linjaan. Päinvastoin, jos tämä jätettäisiin hyväksymättä, se olisi iso muutos ainakin verrattuna viime vaalikauden linjaukseen.

Toinen asia, jossa kannattaa ehkä huomioida nimenomaan tämä pitkä linja, on arviot ulko- ja turvallisuuspoliittisesta vaikutuksesta. Kun tehdään ratkaisua, joka on vuosikymmenten, jopa 50—60 vuoden ratkaisu, siltä osin ei toivottavasti mikään yksittäinen kansainvälinen kriisi, kan-

sainvälinen tilanne eikä myöskään ulko- ja turvallisuuspolitiikan toimintaympäristön satunnainen muutos vaikuta tähän ratkaisuun.

¹³ **Timo Soini /ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On erittäin merkittävää, että Fortum lähti tähän mukaan. (Matti Korhonen: Ei se vielä ole lähtenyt!) Ydinvoima on päästötön, vesivoima on päästötön. — Edustaja Korhonen, varmaankin Fortum tuo ensi kaudella korvausinvestoinnin, ja mikseipä toisi, koska Fortumin ydinvoimalat ovat toimineet erinomaisesti, toimitusvarmasti. Ne on muuten rakennettu siihen aikaan, kun teidän edeltäjänne tunnusti Neuvostoliiton ideologiaa.

Arvoisa puhemies! Markkinaehtoinen raha on tervettä rahaa. Raha ei tule seinästä ja sähkö töpseleistä, se täytyy tehdä. Ja mielestäni on erinomaisen hyvä, että tämä ei ole joko—tai-asia. Tämä on sekä—että-asia. Meidän pitää kehittää uusiutuvia kotimaisia lähteitä, ja me tarvitsemme myös ydinvoimaa.

Ja sitten kun te aina näette suurta vaivaa perussuomalaisen puolueen kannoista, niin kerron teille tämän vallankumouksellisen totuuden, että perussuomalaisten kantoihin voi vaikuttaa liittymällä perussuomalaiseen puolueeseen. Millään muulla (Puhemies koputtaa) niihin ei voi vaikuttaa.

¹⁴ **Arto Pirttilahti /kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tälläkin hetkellä Suomeen tuodaan kahden ydinvoimalan verran sähköä Norjasta ja Ruotsista, ja sen Elspot-hinta on meillä varmaan tuommoiset 10—20 euroa kilopi. Jos vielä Englantiin tehdään tämä merikaapeli, niin varmaan tämä hinta ja myös saatu vuus tulevat heikkenemään. Näen, että meillä tarvitaan tätä omaa ydinvoimaa juuri omavaraisuuden osalta.

Näistä vihreitten ja vasemmistoliiton puheenvuoroista en täysin löytänyt sitä, millä tavalla te tuette kotimaista työtä ja kilpailukykyä, ja se olisi hyvä nähdä, millä korvaatte tämän nyt jo olemassa olevan sähkögäpin, mutta myös sitten sen tulevan, kun meiltä tulee poistumaan energiaa. (Matti Korhonen: Tehdään risupaketti niin kuin ennenkin!)

Ministeriltä voisi kysyä vielä, kun tämä Fortum avaa nyt lukkoja tässä meidän pääomistussuhteessa: tuleeko tässä samassa paketissa myös sitten ratkaistua tämän jätteen loppusijoitus?

¹⁵ **Anna Kontula /vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun täällä on esitetty, että ydinvoima ei kilpaile uusiutuvan energian kanssa, tähän on tietysti pötypuhetta. Jos Suomen energiapolitiikan tavoitteena on päästä eroon kivihiiilestä, vähentää turpeen käyttöä eikä lisätä maakaasua, meille jää jäljelle ydinvoima, uusiutuvat ja kasvava sähkön tarve. Ydinvoima sitoo pääomia muista investoinneista, ja se ohjaa keskitettyyn energijärjestelmään. Tällä lailla se on suoraan pois kotimaisilta cleantech-ratkaisuilta, ja se myös heikentää ehtoja energian mikrotuotannossa, joka ehkä hyvinkin saattaa olla seuraava harppaus energiantuotannossa.

Edustaja Soinille, joka suree täällä toistuvasti Neuvostoliittoa ja tuulivoiman kalleutta, sanoisin, että kannattaisi ehkä päivittää vähän tietoja: meidän naapurimme on nykyään Venäjä, ja tuulivoima on verraten edullinen energiamuoto. (Välihuutoja)

¹⁶ **Ville Niinistö /vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Selvästi tämän hankkeen kannattajat yrittävät viedä tätä läpi jotenkin teknisenä kysymyksenä, että hiukan päivitellään omistajapohjaa, mutta tosiasiaan on se, että tämä eduskunta päättää ydinenergialain pohjalta nyt periaatepäätöksestä, jossa me kannamme vastuun koko siitä päätöksestä. Meidän on arvioitava sähkönkulutusennusteita, meidän on arvioitava sitä, mikä on yhteiskunnan kokonaisuus, ja meidän on arvioitava vaihtoehtoja.

Tämä ei ole tekninen kysymys. Tämä on iso arvovalinta, ja osa haluaa valita vanhakantaisen keskitetyn ydinvoiman, jonka renessanssi nousi ja kaatui Olkiluoto 3:ssa. Sitä ei ole, se meni: niitä ei länsimaissa rakenneta. Ja nyt on kysymys siitä, osallistummeko me suureen energiamurrokseen, jossa älykkäät sähköverkot, fiksit uusiutuvat luovat meille vientinäkymiä ja teollisuutta Suomeen. Ernst & Young on tehnyt selviytyksen, jossa he ovat arvioineet, että Suomi on uusiutuvan energian sijoitusympäristönä 37. sijalla 40 maan vertailussa. Meillä on vanhat, hyvät pohjat, kun puhutaan siitä uusiutuvan osuudesta, mutta se on lähinnä sellua ja sieltä tulevaa uusiutuvaa. Meidän pitää saada uusille uusiutuville kasvunäkymiä. Ja tosiasia on se, että tässä on vaihtoehtoinen valinta: venäläinen Rosatom, ulkomainen teknologia, vanhakantainen ydinvoima (Puhemies koputtaa) tai sitten nopea paketti kotimaisista vaihtoehtoista.

¹⁷ **Sauli Ahvenjärvi /kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Käytetyn polttoaineen loppusijoitusratkaisu on todellakin puhuttanut paljon Fennovoima-hankkeen kohdalla. Yhteistyö TVO:n kanssa tässä asiassa olisi kovin toivottavaa, mutta se on kangerrellut.

Arvoisa ministeri, mikä on teidän arvionne siitä, onko nyt odotettavissa edistymistä tässä yhteistyöasiassa, kun merkittävä TVO:n omistaja Fortum tulee mukaan Fennovoima-hankkeeseen?

¹⁸ **Harri Jaskari /kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tästä on ehkä kyllä hyvä tässä suuressa salissakin keskustella, että ovatko ne vastakkainasettelua, ydinvoima ja uusiutuva energia. Se katsotaan ihan liian yksioikoisesti omasta mielestäni, koska jos me tuomme yli 20 prosenttia sähköstä, jos me kaksi kolmasosaa energiasta tuomme Suomeen, jokainen suomalainen ostaa ulkomailta energiaa 1 300 eurolla, lähes 7 miljardilla Suomessa ostetaan energiaa, minä luulen, että me tarvitsemme ihan molempia, sekä ydinvoimaa että uusiutuvaa energiaa, sekä pientuotantoa että suurtuotantoa.

Edustaja Niinistölle voin sanoa, että suuri ongelma meillä kenties on ollut se, että me emme ole uskoneet näihin uusiutuvan energian pilottihankkeisiin ja me emme ole luoneet tämäntyyliä hankkeita. Ruvetaan nyt samanaikaisesti luomaan myöskin näitä, kun luodaan ydinvoimaa. Ja pitääkö meillä olla hirvittävä tabu, että jossain tilanteessa me voisimme myöskin viedä sähköä?

¹⁹ **Jouko Skinnari /sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Meillä energian ja sähkön tuonti on suuri ongelma, joka vaikuttaa meidän kauppataaseeseen. Jos tätä ongelmaa halutaan vähentää, niin tämän Fennovoima-luvan hyväksyminen on tärkeä asia. Se on työllisyyden kannalta tärkeä asia, se on investointina Suomeen tärkeä asia, ja tässä mielessä pitää minusta toimia, kuten nyt täällä ministeri ja talousvaliokunta ovat tehneet.

Täällä on, voisi sanoa, peloteltu Venäjällä. Loviisassa ovat 40 vuotta venäläiset, neuvostoliittolaiset olleet mukana Rosatomin tapaisessa yhteistyössä. Tämä on aivan samanlaista, ja tämä on kaikki toiminut erittäin hyvin. Olemme sitä sähköä, kaikki täällä salissa olijat, saaneet nauttia, ja nyt tämä muka ei käytännössä toimisi.

Tämä on hanke, joka pitää viedä täällä salissa eteenpäin.

²⁰ **Kaj Turunen /ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Euroopassa on tiukat ilmasto-päästötavoitteet. Suomi noudattaa EU:n tasoa. Meillä on tahoja, jotka vaativat vieläkin kunnianhimoisempia päästötavoitteita kuin on EU-tasolla. Käytännöllisesti katsoen näitä ilmastopäästötavoitteita ei pystytä saavuttamaan ilman ydinvoimaa. Loogista olisi ja luulisi, että ne tahot, jotka näitä kovia päästötavoitteita kannattavat ja jopa vaativat, yhtä kiihkeästi kannattaisivat ja vaatisivat myöskin ydinvoimaa.

Nyt minä en pidä siitä keskustelusta, että asetetaan uusiutuvat ja ydinvoima vastakkain keskenään, kun täytyy nyt miettiä, että mitä ydinvoimalla tuotetaan. Sähköä. Mitä me tuotamme uusiutuvalla raaka-aineella? Lämpöä pääasiassa, enemmän kuin sähköä. Tässä nyt puhutaan vähän kahdesta eri asiasta.

Mutta ministeriltä kysyisin tämän Fennovoima-hankkeen ydinjätteen loppusijoituspaikasta, koska se on nyt tällä hetkellä auki: onko siihen tullut jotain ihan viimeistä tietoa?

²¹ **Mauri Pekkarinen /kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Hiilen ja tuonin korvaaminen ja lisäkysyntään varustautuminen merkitsevät sitä, että noin 35—40 terawattituntia, siis noin puolet Suomen nykyisestä kapasiteetista, sen määrän, me tarvitsimme uutta sähkökapasiteettia. Nyt kysymys kuuluu — ja siihen toivoisi tässä keskustelussa vastausta — millä tavalla tämä aukko täytetään. Vaikka kuinka olen uusiutuvan energian kannattaja, erityisesti bion, ei siitä sähköä voi kovin paljon tehdä. Muita, siis lähinnä lämpöä ja nestemäisiä, siitä voi tehdä paljonkin, mutta määräänsä enempää ei nimenomaan sähköä. Tässä keskustelussa toivottavaa olisikin, että eri poliittiset ryhmät ja yksityiset kansalaiset toisivat esille käsityksensä siitä, miten tämä aukko täytetään.

Arvoisa puhemies! Mitä tulee sitten siihen, että kun käytkin äsken puheenvuoron, niin sanoin muutaman oman ajatukseni tuossa yhteydessä, olen pahoillani siitä. Kun kriisinratkaisumekanismia täällä käsiteltiin, kysyin silloin, onko mahdollista sanoa — silloin se kävi, nyt ei, ja ymmärrän ihan hyvin, ettei käy tällä kertaa.

²² **Jari Myllykoski /vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ministeri Vapaavuori, asetitte noin vuosi sitten energia- ja ilmastopoliittisen komitean, joka parlamentaarisesti toimi ja tuli tiettyihin johtopäätöksiin siitä, mitkä ovat Suomen tavoitteet vuoteen 2050. Nyt haluaisin kysyä ministeriltä, miten te koette nyt käsitellyssä olevan ydinvoimalahankkeen sopivan siihen kuvaan, niitten suomalaisten tavoitteitten takia, kuinka me vähennämme hiilidioksidia tämän energia- ja ilmastopoliittisen selonteon tavoitteiden mukaisesti.

Vielä, kun täällä monesti on kysytty, kysyn, millä lailla tämä sitoo resursseja, joilla me pystymme uudistamaan omaa cleantech-sektoriaamme. Näettekö sen olevan uhkana, ettäkö emme voisi saada tässä maassa aikaiseksi referenssilaitoksia, joilla pystytään myös edistämään suomalaista työllisyyttä?

²³ **Johanna Karimäki /vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Talousvaliokunnan käsittelyssä nousi esille paljon seikkoja, jotka vahvistivat sitä näkemystä, että hanke ei ole Suomen kokonaisedun mukainen, ja niitä on koottu vastalauseeseen.

Fennovoiman ydinvoimalahanke ei vaikuta 10 vuoteen päästövähennyksiin, vaan sen sijaan se blokeeraa uusiutuvan energian hankkeita, bioenergian käyttöä yhdistetyssä sähkön- ja lämmöntuotannossa, tuulivoiman hyödyntämistä ja aurinkoenergiaa. Itse asiassa, kun Olkiluoto 3 ja Fennovoima tuottavat joskus sähköä, se on maailman nopein ydinenergiäkäänne, joka syö markkinoita uusiutuvan energian tuotannolta. Ja kun sähköntuotanto keskittyy muutamalle suuromistajalle, niin se hankaloittaa varsinkin pienenergian verkkoon pääsyä. Kunnalliset energia-yhtiöt voisivat käyttää tämän 3,5 miljardia, mikä nyt menee Fennovoima-hankkeeseen, aluetaloutta hyödyttäviin, paikallisiin uusiutuvan energian hankkeisiin.

Korostan myös sitä, (Puhemies koputtaa) että Stukin vakavasti huomioimat turvallisuuspuutteet ovat hyvin varteenotettava turvallisuusriski.

²⁴ **Christina Gestrin /r** (vastauspuheenvuoro): Herr talman! Fennovoimas kärnkraftverk är en stor och dyr investering. Om kärnkraftverket förverkligas, och då kanske också Olkiluotos kärnkraftverk någon gång förverkligas och blir färdigt, har vi i Finland ett överskott av kärn-

kraftsel. Hur ska vi då lyckas locka investerare till ny förnybar energi, det vill säga sol, vind och andra nya teknologier? Och vad avser ministern med att kärnkraft behövs för en övergångstid? Hur många sekel ska den här övergångstiden ta?

Puhemies! Millä tavalla pystymme houkuttelemaan investoijia, panostamaan uusiutuvaan energiaan ja energiatehokkuuteen tilanteessa, jossa ydinvoimaan tukeutuminen Suomessa kasvaa vahvasti? — Kiitos.

Puhemies Eero Heinäluoma: Tähän väliin otamme ministeri Vapaavuoren, 5 minuuttia puhua-aitiosta, olkaa hyvä.

²⁵ **Elinkeinoministeri Jan Vapaavuori:** Arvoisa puhemies! Tämä on ministerille jännittävä päivä, kun täällä voi olla samaa mieltä sekä edustaja Pekkarisen että edustaja Soinin kanssa, ja vielä ehkä monien muittenkin kanssa toki, edustaja Backmaninkin kanssa. (Timo Soini: Aivan vapaasti, joo!) Ajattelin aloittaa siteeraamalla edustaja Soinia, joka lausui viisaasti täällä, että kysymys ei ole joko—tai— vaan sekä—että—asetelmasta. (Timo Soini: Kehukaa vapaasti, tuntuu hyvältä!)

Arvoisa puhemies! Suomi tuo paljon sähköä. Suomi on erittäin riippuvainen tuontisähköstä, aivan erityisesti tietenkin kysyntähuipun aikana, mutta muutoinkin, ehkä noin parin ydinvoimalan verran, niin kuin täällä todettiin. Tämän lisäksi meiltä poistuu koko ajan sähköntuotantokapasiteettia markkinoilta. Viimeksi viime viikolla Pohjolan Voima ilmoitti merkittävästä, yhden ydinvoimayksikön kokoluokkaa olevasta tuotannon supistamisesta, ja tämän lisäksi vielä tarve kasvaa.

On ihan itsestään selvää, että vaikka — ja jos, ja toivottavasti kun — tämä Fennovoiman hanke toteutuu ja vaikka Olkiluoto 3 valmistuisi, tämän jälkeenkin meillä on keskipitkällä aikavälillä varsin iso vaje sähköntuotantokapasiteetissa, mikä on vastaus siihen, että nämä eivät ole toisensa poissulkevia: tämän jälkeenkin on erittäin suuri insentiivi ja intressi kehittää uusiutuvia energialähteitä niin sähköntuotantoon kun sitten sähkön ja lämmön yhteistuotantoon ja vaikkapa liikennepolttoaineiden puolelle.

Arvoisa puhemies! Edustaja Backman käytti täällä hyvän puheenvuoron pitkäjänteisyyden ja ennakoitavuuden merkityksestä. Se on aivan eri-

tyisen tärkeätä nykyisessä kansallisessa tilanteessa, missä taloutemme kolmatta vuotta peräkkäin supistuu ja missä meidän kaikin keinoin pitäisi pyrkiä tekemään Suomesta houkuttelevampi investointiympäristö. Tämä on suomalaisen teollisuuden ja elinkeinoelämän ihan selkeä näkemys, että tämäntyyppisen perusvoiman takaaaminen pitkällä aikavälillä lisää olennaisesti Suomen houkuttelevuutta investointikohteena, ja voidaan vain miettiä, mikä se signaali olisi, jos toimisimme tässä toisinpäin.

Arvoisa puhemies! Tämä on minun mielestäni — tämä edustaja Myllykoskelle — täysin linjassa parlamentaarisen energia- ja ilmastokomitean raportin kanssa. Koska ydinvoima oli niin herkkä kysymys, se oli itse asiassa ainoa kysymys, mitä siinä komiteassa ei käsitelty. Mutta siellä todettiin selkeästi, että tavoite, joka oli yhteinen tavoite, on se, että omavaraisuus voidaan vuoteen 2050 nostaa 50—60 prosenttiin, siitä ehkä on vähän näkemyseroja, joku voi olla sitä mieltä, että jopa yli 60:n, ja sitten todettiin: ja ydinvoima mukaan luettuna jopa 80 prosenttiin. Eivät nämä ole toisiaan poissulkevia tässäkin osin.

Loppusijoituksen osalta Fortumin eilinen ilmoitus, tai mukaantulo, ei sinänsä tietenkään muodollisesti ratkaise asiaa, eikä välttämättä faktisestikaan ainakaan vielä. Fennovoiman pitää rakentamislupahakemuksen yhteydessä jättää omat selvityksensä ja sitten vuosi sen jälkeen tarkennetut suunnitelmansa joko siitä, että menevät kimppaan Posivan kanssa, tai sitten omasta vaihtoehtoisesta ratkaisusta. Toki on totta, että Fortum omistaa Posivasta 40 prosenttia, ja tämä ainakin avaa joitain semmoisia mahdollisuuksia, mitä tähän mennessä välttämättä ei ole ollut olemassa.

Arvoisa puhemies! Viimeksi täällä edustaja Gestrin totesi, että tässä on kyse isosta ja kalliista hankkeesta. Tämä on totta. Suomi tarvitsee isoja ja kalliita hankkeita. On hyvä, että Suomeen tulee myös isoja ja kalliita hankkeita ja tulee aidosti isoja investointeja. On hyvä myös huomata, että nämä eivät ole valtion varoja, mitä tähän pistetään. Ne ovat yksityisiltä markkinoilta. Sekä yksityiset yritykset että kunnat ovat omaehtoisesti päättäneet, että tämä on heidän mielestään kannattava hanke. Ei valtio päätä sitä, onko tämä kannattavaa vai ei, vaan valtio ainoastaan mahdollistaa sen, että suomalaiset yritykset, suomalaiset, kuntienkin omistamat, energiayhtiöt voi-

vat sijoittaa siihen, minkä he kokevat yhteiskunnan kokonaisedun kannalta järkeväksi.

Puhetta oli ryhtynyt johtamaan ensimmäinen varapuhemies Pekka Ravi.

Ensimmäinen varapuhemies Pekka Ravi: Siten jatketaan debattia. Puheenvuoropyyntöjä on riittävästi.

²⁶ **Eero Lehti /kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Varmasti jatkossakin on niin, että aurinko on ilmaista ja tuulikin on ilmaista. Mutta ennen kuin ne ovat käyttökelpoisena energiana, varastoitu sitä hetkeä varten, milloin niitä tarvitaan, niiden hinta on noussut aika korkeaksi siitä alkutilanteesta. Kaiken lisäksi, jos kapasiteetti lasketaan näiden lähteiden varaan, korvaava kapasiteetti on joka tapauksessa rakennettava.

Tämän käsittelyn yhteydessä kävi myös ilmi, että luvanmyöntämismenettely on jäänyt ajastaan jälkeen ja pahimmillaan saattaa aiheuttaa kymmenien tai ehkä pahimmillaan vieläkin suuremman vahingon niille, jotka anovat lupaa eivätkä saa. Tämä lupamenettely tulee varmasti uusia siten, että kun jatkossa näitä käsitellään, niin ei jouduta samanlaisiin tulkinvaraisuuksiin.

²⁷ **Jukka Kärnä /sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Alkuosassa puheenvuoroja osittain demonisoitiin tämä Rosatom toimittajana, että se ei ole tehnyt mitään kunnolla, kaikki on ollut myöhässä. Tämä on tietenkin pötypuhetta.

Tämän Fennovoiman laitoksen suunnittelun lähtökohtana ovat Rosatomin uusimmat rakenteilla olevat laitokset eli Sosnovyi Bor 3 ja Kaliningrad. Tätä VVER-laitostyyppiä olevia yksiköitä on maailmalla käytössä 53 — tämä vastaa 12:ta prosenttia kaikista maailmalla käytössä olevista laitosyksiköistä. Ja Rosatom on tämän lisäksi mukana joka viidennessä, 18 prosentissa, maailmalla käynnissä olevista ydinvoimalahankkeista. Että eihän se nyt voi olla ihan mitätön yhtiö: jos se olisi tupeksinut koko ajan näitä, niin varmaan niitä ei sieltä myöskään kyllä tilattaisi.

²⁸ **Martti Mölsä /ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Muutamia tosiasioita: Jos kasvihuoneilmiö on todellinen uhka ilmaston lämpenemiselle — vaikka en siihen nyt ihan automaattisesti itse usko — niin ydinvoima ei ainakaan sitä pahenna, koska CO₂-päästöt ovat minimaaliset ja vielä vähemmän on näitä nokipäästöjä, niitä on tasan 0 prosenttia. Ja sen me tiedämme, että ydinvoima on kuitenkin vain väliaikainen ratkaisu kestävästä kehitystä kohti, tulevaisuudessa on muun muassa fuusioenergiaa.

Toistaiseksi kuitenkin ei ole muuta vaihtoehtoa, koska muun muassa vihreät vastustavat kaikkia nykyisiä energiamuotoja, ei mikään kelpaa — no, ehkä kivihiili. (Naurua) Heidän ratkaisunsa on virta-avaimet pois autoista, tehtaista ja laivoista. Tämän jarrutustekniikan tulimme huomaamaan, kun he olivat kolme vuotta hallituksessa. Suomen vienti pysähtyi korkeiden kustannusten johdosta, ja siitä mainittakoon rikkidirektiivin ja turvetuotannon alasajo. Kalliiksi on tulut.

²⁹ **Timo Kalli /kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Liian harvoin meillä on ollut mahdollisuus tehdä täällä päätöksiä, joilla voimme edistää sekä sähköntuotannon omavaraisuutta että huoltovarmuutta ja luoda niille edellytyksiä, ja nyt voimme tehdä. Ja on erityisen tärkeää, että meillä Suomessa on valtavasti yksityisiä hankkeita valmiina, jotka odottavat nimenomaan tämänkaltaisia päätöksiä. Tällä on olemassa tiettyä vipuvaikutusta. Kysynkin ministeri Vapaavuorelta: onko teillä ja hallituksella tarkoitus vielä tällä vaalikaudella tuoda jotain, jolla saadaan näitä odottavia hankkeita tämän yhden ison hankkeen perässä käynnistymään?

³⁰ **Paavo Arhinmäki /vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vaikka keskustelunaiheena on ydinvoima, niin sähköä ei ole ollut kauheasti tässä keskustelussa ilmassa. Mutta toivotavasti energiaa saadaan lisää pikkuhiljaa.

Ensinnäkin, vasemmisto vastustaa ydinvoimaa, mutta erityisen epäonnistuneena pidämme tätä Fennovoima-hanketta. Meillä on tällä hetkellä mittava työttömyyskriisi: satojatuhansia työttömiä. (Hälinää) Meidän pitäisi saada nopeasti luotua työtä. Tämä hanke suuntaa kymmenen vuoden päähän aikaisintaan, kun nyt pitäisi panostaa kotimaisiin, maakunnissa työllistäviin

uusiutuviin ratkaisuihin, jotka synnyttävät työpaikkoja nopeasti.

Toinen kysymys on se, että tämä on taloudellisesti hyvin epävarma. Usein sanotaan, että ydinvoima on siitä hyvä, että se tehdään yksityisin varoin, mutta nyt kunnalliset yhtiöt ovat tässä erittäin voimakkaasti mukana. Ja viimeisenä ilmeisinä vielä kaiken lisäksi Fortumin sähköverkot myytiin joulukuussa. Vasemmistoliitto oli ainoa hallituspuolue, joka sitä vastusti. Nyt näitä rahoja käytetään sitten ydinvoiman (Puhemies koputtaa) lisärakentamiseen. Aika erikoinen ilme.

³¹ **Oras Tynkkynen /vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Turunen epäili, että käytännössä on mahdotonta saavuttaa päästötavoitteita ilman lisäydinvoimaa. Koska on vähäistä suurempi riski, etten pysty edustaja Turusta vakuuttamaan minuutin debattipuheenvuorossa, niin tyydyn siteeraamaan Energiateollisuus ry:n toimitusjohtaja Juha Naukkarista, joka on todennut seuraavasti: "Vähähiilinen yhteiskunta voidaan totta kai toteuttaa ilman lisäydinvoimaa." Toistan vielä varmuuden vuoksi: "Vähähiilinen yhteiskunta voidaan totta kai toteuttaa ilman lisäydinvoimaa." (Martti Korhonen: Näin se on!) Kysymys on vain siitä, minkälaisia vahvuuksia ja heikkouksia näissä eri vaihtoehdoissa on.

Edustaja Jaskari, ministeri Vapaavuori monen muassa ovat korostaneet, että ydinvoima ja uusiutuvat energianlähteet eivät ole keskenään ristiriidassa. Mutta jos Fennovoima-lupa hylätään, meidän silloin tarvitsemme noin 1 200 megawatin verran tehoa ja noin 10 terawattitunnin verran sähköä, eikö vain? Ja millä ne tuotetaan? Ne voidaan tuottaa kotimaisilla, kestävillä ratkaisuilla. Ilman Fennovoimaa meillä on enemmän kotimaisia, kestäviä ratkaisuja. (Ben Zyskiewicz: Millä rahoilla?)

³² **Arto Satonen /kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kysehan tässä on siitä, kuten ministeri sanoi, mahdollistammeko me suurimman yksityisen investoinnin, mikä tähän maahan on tulossa. Tässä hankkeessa on mukana meidän vientiteollisuutta turvaamassa raskaan energia-intensiivisen teollisuuden työpaikkoja, tässä on mukana kunnallisia yhtiöitä turvaamassa kohtuuhintaista sähköä suomalaisille kotitalouksille, ja tässä on mukana Fortum suurena suomalaisena

yhtiönä ja kiistattomana ydinvoimaosaajana. Nyt jos me sanoisimme täällä, että me emme anna teille lupaa investoida Suomeen, niin olisi se erikoinen arvovalinta.

Edustaja Kontulalle haluan todeta, että kyllä jossain pitäisi joku raja olla, kun te toteatte täällä, että tuulivoima on edullista energiaa. Mitään energiamuotoa Suomessa suhteessa tuotettuun sähkömäärään ei enempää tueta kuin tuulivoimaa, (Puhemies koputtaa) ja yksikään tuulivoimahanke ei lähtisi ilman tukea liikkeelle.

³³ **Johanna Ojala-Niemelä /sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Energiapaletin pitää olla monipuolinen, ja on luontevaa, että edistämme aurinko-, vesi-, tuuli- ja muita uusiutuvia lähteitä. Meillä pohjoisessa ilolla tervehditään tätä Fennovoiman hanketta. Meillä on hyvin energiaintensiivisiä aloja, metsä- ja metalliteollisuutta, kaivoksia, matkailu kasvaa, ja Meri-Lapin alueella syntyy 9 prosenttia tämän maan viennistä. Täytyy kyllä todeta se, että uusiutuvilla ei vastata tähän huutoon, mikä tarve tällä hetkellä on. Tämä on välttämätön hanke, ja siellä niitä työpaikkoja, edustaja Arhinmäki, syntyy. Outokummulla, Stora Ensolla, Metsä-Botnialla, kun on edullista energiaa saatavissa, työpaikat pysyvät.

Tämä loppusijoitus on vielä kysymyksen alla. Olisin myös kysynyt ministeriltä sitä, eikö tämä Posivan ratkaisu Eurajoelle ollut silloin kansallinen ratkaisu, ettei tähän maahan tarvita kahta onkaloa näitä ydinjätteitä varten.

³⁴ **Jari Lindström /ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Minä yhdyn siihen kueroon, joka ihmettelee tätä vastakkainasettelua ydinvoiman ja uusiutuvien välillä. Eihän tässä nyt ole mitään järkeä, Suomi tarvitsee edelleen monipuolista energiapalettia — piste.

No, tämä hanke on kotimainen hanke. Fennovoima on suomalainen yhtiö, toimintatavat ja lainsäädäntö ovat Suomen lain mukaisia, ja tämä on Stukin valvomaa toimintaa. Tämä on minulle erittäin iso asia.

Edustaja Kontula, te puhuitte, että tämä laitos tarvitsee merkittävää tuunausta ennen kuin se täyttää kansalliset vaatimukset. Ihan varmasti näin on, ja se on hyvä, se on erittäin hyvä. Vaikka se toimittaja olisi japanilainen, se vaatii semmoiset kansalliset toimintatavat ja tarkkailut kuin Stuk vaatii. Stukhan tämän asian päällä on.

Edustaja Niinistö, te sanoitte, että tämä on poikkeuksellisen huono ydinvoimahanke. Olisi kiva kuulla, mikä on poikkeuksellisen hyvä ydinvoimahanke.

³⁵ **Eero Reijonen /kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Mitä pitemmälle hankkeen suunnittelu on edennyt, sen varmemmaksi on käynyt, että tätä kannattaa tukea. Me olemme siinä tilanteessa, että tarvitsemme uusia työpaikkoja Suomeen. Tämä pitkällä aikavälillä lisää kilpailukykyä, joka on meillä tällä hetkellä varsin heikko. Toisaalta energiakauppataseemme on tällä hetkellä tosi negatiivinen.

Tässä on erittäin hienoa se, että kun Fortum tuli mukaan, niin entisestään on vahvistunut tämän tarpeellisuus. Mutta kun itse tietysti kannan huolta suomalaisesta työstä, niin myös tämä työmaasopimus, joka on tässä saatu aikaiseksi, on erinomaisen hieno asia. Minä uskon, että tämä varmistaa ja mahdollistaa sen, että suomalaiset rakennusmiehet saavat myös jatkossa tästä isosta hankkeesta töitä.

Eikä tämä missään tapauksessa sulje pois sitä, että uusiutuvia kotimaisia energialähteitä voitaisiin kehittää. Kuten tässä on todettu, sähköä ei voi kotimaisilla kovin paljon enempi tuottaa, mutta me tarvitsemme nestepolttoaineita, joita on mahdollista kotimaisilla tuottaa ja niin edelleen, (Puhemies koputtaa) eli vaihtoehtoja on, eikä näitä voi vastakkain asettaa.

³⁶ **Martti Korhonen /vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Soini lähti pois, mutta kun tätä historiaa tässä on käynyt läpi, niin voisi ehkä pikku pätkän lukea: "Atomimielettömyyden vastustus on koko ihmiskunnan eloon jäämisen ehto. Kaikki askeleet atomimielettömyydestä luopumiseksi on otettava. Kavahtakaa, sillä atomikuolema uhkaa meitä kaikkia. SMP:n mielestä on rikollista levittää elämää tuhoavaa ydinvoimaa ja ydinaseita." — Se siitä historiasta ja historian opetuksista.

Mutta, arvoisa herra puhemies, kun me katsoimme ydinvoimaa energiantuottamismuotona, niin kiistaton totuus on se, että ydinvoima on menneisyyden energiantuotantomuoto, ei siitä mihinkään pääse. Jos me nyt katsomme tätä 1 200 megawatin hanketta, joka tuottaa lauhdeämpöä 2 000 megawattia, niin onhan tämä nyt aivan älytön, että nykyajan tekniikalla, tämä päi-

vän osaamisella, me puskeamme mereen 2 000 megawattia, että me saamme 1 200 megawattia sähköä. Meillä olisi vaihtoehtoja, meillä olisi tuottavia vaihtoehtoja, hyviä suomalaisen teknologiaan, (Ben Zyskowicz: Miksei niihin kukaan sijoita?) kotimaisiin polttoaineisiin. — Minuutti täynnä, kiitos, loppui. (Naurua)

³⁷ **Anni Sinnemäki /vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En palaa niin pitkälle historiaan kuin edustaja Korhonen palasi, mutta jonkin verran kuitenkin.

Eduskunta on 2000-luvulla myöntänyt tähän mennessä kolme periaatelupaa ydinvoimalaitoksille. Yhdestäkään näistä hankkeista ei ole tullut sitä, mitä niissä on luvattu. Ydinvoima on pettänyt ne lupaukset, mitä edustajille tässä talossa on annettu.

Tähän samaan aikaan Suomi on selvästi jäänyt jälkeen siitä kehityksestä, jossa maailmanmarkkinoilla on menty eteenpäin — siitä kehityksestä, jossa on ollut dynamiikkaa ja jossa uusiutuvat ja energiatehokkuus ovat kasvaneet. Me olisimme voineet olla niissä isompi tekijä, mutta emme ole olleet.

Suomalaisesta ydinvoimavoimapolitiikasta on ollut valtavan suuri haitta suomalaiselle vientiteollisuudelle ja suomalaiselle korkealle energiaosaamiselle.

³⁸ **Ben Zyskowicz /kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kun edustaja Pekkari-
nen kannattaa ydinvoimaa ja sanoo, että uusiutuvat eivät vain yksinkertaisesti riitä, niin minä ainakin uskon siihen, koska tiedän, että edustaja Pekkarinen, jos kuka, on kotimaisten uusiutuvien energialähteiden lämmin ystävä.

Toiseksi, herra puhemies, jos me tämän Venäjä-
ulottuvuuden takia torjuisimme tämän hankkeen, niin se tarkoittaisi sitä, että asettaisimme itse, omaehtoisesti, Venäjälle talouspakotteita, joita muut eivät ole asettaneet ja jotka vahingoittaisivat nimenomaan meitä, Suomea ja suomalaisia.

Kolmanneksi, herra puhemies, kun edustaja Ville Niinistö ja monet muut vastustajat sanovat, että tämä kaikki pitäisi kohdentaa ja tämä kaikki investointi tehdä kotimaisiin uusiutuviin energialähteisiin, niin kysyn: millä te saatte Venäjän, Rosatomin tai jonkin muun ulkomaisen tahon investoimaan noin 2 miljardia suomalaisiin, kotimaisiin, uusiutuviin energialähteisiin?

³⁹ **Jukka Gustafsson /sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minusta tämä iso kuva on poikkeuksellisen selvä. Kaikki skenaariot osoittavat, että me tarvitsemme sähköä tulevaisuudessa merkittävästi enemmän. Ei ole mitään järkeä tuoda sitä 20:tä prosenttia Suomeen. Ja sitten se, mikä tässä yhteydessä on tärkeätä: me kannamme huolta oikeasti Suomen työllisyydestä, teollisuuden, konepajateollisuuden työllisyydestä, ja silloin tämä Fennovoima-päätös voi olla vain myönteinen.

Minä palaisin vielä tähän ydinjäteongelmaan, jota nyt on kysytty, ja ministeri siihen vastasikin. Minun mielestäni teidän vastauksenne oli vähän ylipragmaattinen, koska itse nyt ainakin näen, että kun Fortum tulee tähän kuvioon mukaan ja omistaa Posivasta 40 prosenttia, pitäisin itseltään selvänä, että valtiovalta pyrkii vaikuttamaan siihen, että tässä yhteydessä myöskin tämä ydinjäteongelma ratkaistaan. Se on myöskin yhteiskunnan kokonaisedun mukaista. Eikö ole kuitenkin tähän päin syytä viedä asioita, ministeri Vapaavuori?

⁴⁰ **Teuvo Hakkarainen /ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Fortumin lähteminen mukaan on ilouutinen. Se tuo hankkeeseen lujuutta, varmuutta ja voimaa, ja tämä on myös isänmaallinen ratkaisu. Hanke on niin vakaalla pohjalla nyt, ettei se haittaa, jos siitä joku toimija lähtee pois. Se suomalainen osuus pysyy siinä vankalla pohjalla.

Mitä tulee näihin vihreisiin: ovathan he näyttäneet kyntensä jo hallituksessa, kuinka laitettiin turpeelle vero, metsähakkeen tuet otettiin pois — mitä tapahtui? Alkoi tulla kivihiiltä Suomeen, ja vaihtotase kääntyi tappiolliseksi. Kyllä te olette näyttäneet käytännössä, miten tämä homma toimii.

Ja niistä soista, mitä nyt te varjelette, niistähän on tullut teidän Mekka — se on semmoinen pyhiinvaelluspaikka, johonka kumarretaan vaan — ja sammakoista niitä pyhimyksiä, jotka siellä vaeltelee.

⁴¹ **Anne Kalmari /kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin minua surettää, että täällä on käytetty sanaa "päästötön", kun puhutaan ydinvoimasta. Ydinvoimasta syntyy korkea-aktiivista ydinjätettä, jonka puoliintumisaika on yli 200 000 vuotta. Alkää puhuko kuitenkin päästöttömästä energiamuodosta. Itse asias-

sa on kyse energiamuodosta, joka ei ole edes hiilidioksidipäästöiltään ihan mitätön. Jos otetaan koko elinkaari mukaan, niitä päästöjä kyllä syntyy siellä louhinnassa, rikastamisessa ja erittäin paljon myös sitten jätteenkäsittelyn aikana.

Minusta olisi syytä keskustella myös niistä riskeistä, mitä kunnille tulee, kun kunnat osallistuvat tähän hankkeeseen Mankala-periaatteella. Itse asiassa nämä hankkeet vievät rahaa ihan tutkitusti pois uusiutuvan energian hankkeilta, ja esimerkiksi Etelä-Savossa, jossa on peruutettu tämä päätös ja lähdettykin sitten tukemaan uusiutuvia, on saatu Mankala-periaate välittömästi hyödynnettyä ja on saatu synnytettyä (Puhemies koputtaa) uusia työpaikkoja nyt ja tässä.

⁴² **Risto Kalliorinne /vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun täällä monesti sanotaan, että vasemmisto vastustaa eikä meillä ole mitään vaihtoehtoja energian tuottamiseksi ja ihmisten työllistämiseksi, niin muistelin tuossa nopeasti puolenkymmentä pohjoisen hanketta, joita olemme olleet puolustamassa ja puolustamme edelleen.

Oulun Energia rakensi jätteenpolttolaitoksen, vasemmistoliitto oli tukemassa sitä. Kemiin ollaan ajettu Vapon biodieseltehdestä, vasemmisto on myös sitä hanketta ollut sinne pönkäämässä. Sieviin suunnitellaan bioetanolijalostamoa, toivottavasti saadaan se. Pyhäsalmen kaivokseen suunnitellaan suurta pumppuvoimalaitosta säätövoimaksi, toivottavasti näemme sen. Rovaniemen Energia ja Oulun Energia suunnittelevat Mustikkamaan biovoimalaitosta, joka on erittäin merkittävä lämmön ja sähkön tuottaja. Toivottavasti näemme senkin tuottamassa lämpöä, sähköä ja työtä pohjoisen ihmisille.

Eli kyllä näitä vaihtoehtoja on ihmisten työllistämiseksi ja energian tuottamiseksi vireillä, ihan omassa kinkeripiirissäkkin jo minuutin puheeseen, ja on ympäri Suomeakin, joita me tuemme.

⁴³ **Pekka Haavisto /vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Te, ministeri Vapaavuori, kuvasitte tätä prosessia ja kerroitte, että lupa tulee tänne uudestaan, koska tässä ovat jotkut asiat muuttuneet, niin kuin sanoitte, niin kuin tällaisissa hankkeissa yleensä. No, tässähän on muuttunut vain koko omistuspohja ja laitostoimittaja. Voi kysyä, mikä tässä hankkeessa on pysynyt samana.

Tämä on ehkä hyvin poikkeuksellista suurelle teolliselle hankkeelle, että näin moni asia muuttuu sen kestäessä. Tämähän näyttää vähän slalomilta, jos sitä katsoo ulkopuolelta. Aivan viisaasti on asetettu minimiraja kotimaiselle omistukselle, mutta minua on ihmetyttänyt se, miksi tavallaan yksityinen sektori ei tunnu tähän uskovaan, vaan tähän ovat nyt apuun tulleet kunnalliset energiayhtiöt ja nyt viimeksi Fortum. Tämä on hieman poikkeuksellista, kun tämä lähti kuitenkin yksityisenä hankkeena liikkeelle, ja pelkään jollakin tavalla, että jonkinlainen piilosubventio tulee näiden uusien omistajien myötä tähän hankkeeseen. Tämä ei näytä olevan aivan niin yksityisellä pohjalla kuin tämä alun perin lähtötilanteessa oli.

⁴⁴ **Christina Gestrin /r** (vastauspuheenvuoro): Ärade talman! Vi talade här om lönsamhet, och i Storbritannien, där man planerar ett nytt kärnkraftverk, behövs en inmatningstariff för 60 år framåt — ett statligt stöd för att göra kärnkraften lönsam där. Hur kan Rosatom och Fennovoima bygga ett kärnkraftverk i Finland för det pris som har lovats? Hur kan det vara så lönsamt här, då det i Storbritannien krävs en inmatningstariff som ska bindas för 60 år för att göra det lönsamt?

Kysyisin myös: onko Rosatom luotettavampi yhteistyökumppani kuin Areva? Tiedämme hyvin, että Olkiluodon ydinvoimala on edelleen kesken, ja ei ole varmaa, pystytäänkö sitä koskaan käynnistämään. Eikö tässä ole suuri riski se, että panostamalla näin voimakkaasti nyt tällä hetkellä ydinvoimaan kaikki investoinnit nimenomaan uusiutuvaan energiaan siirtyvät eteenpäin ja joskus 10—20 vuoden päästä olemme taas siinä tilanteessa, että mitään kehitystä sillä puolella, nimenomaan uusien uusiutuvien energian osalta, ei ole tapahtunut ja olemme jääneet esimerkiksi muista Pohjoismaista jälkeen?

Ensimmäinen varapuhemies Pekka Ravi: Tässä vaiheessa keskustelua, ministeri Vapaavuori, vastauksia kysymyksiin, olkaa hyvä. Viitosen minuuttia korokkeelta.

⁴⁵ **Elinkeinoministeri Jan Vapaavuori:** Arvoisa puhemies! Olen edustaja Gustafssonin kanssa samaa mieltä siitä, että ydinjätteen loppusijoitus on kansallinen kysymys, ja olen tämän myös julkisesti eri yhteyksissä todennut. Työ- ja

elinkeinoministeriön johdollaahan vaalikauden alussa tätä asiaa pui myös erillinen työryhmä, joka jätti loppumietintönsä, jonka yhteydessä todettiin, että nämä ovat kansallisia kysymyksiä, ja ennen kaikkea se osaaminen, mikä on keskittynyt Posivaan, on kansallinen kysymys.

Tästä ei kuitenkaan voi vielä tehdä sitä johtopäätöstä, että jos joku onkalo rakennetaan, niin sitten välttämättä kaikki sijoitetaan sinne. Lähtökohtamme on se, että lähtökohtaisesti toimijoiden pitää päästä näistä yhteisymmärrykseen, ja valtio sitten mahdollisesti tarvittaessa puuttuu asiaan, jos yhteisymmärrystä ei löydy. Mutta kansallinen kysymys se on ilman muuta, ja ennen kaikkea se osaaminen, mikä meillä on, on kansallinen kysymys. (Jukka Gustafsson: Ja myönteistä tukea ja ohjausta tähän!)

Arvoisa puhemies! Täällä on todettu kriitikoitten toimesta muutamaankin otteeseen, että viimeiset ydinvoimapäätökset eivät ole johtaneet siihen, mitä on ehkä oletettu. Tämä pitää paikkansa. Kaksi edellistä päätöstä, jotka täällä myönnettiin, eri syistä eivät ole toteutuneet. Toista käsitellään nyt uudelleen, ja sitä edeltävä päätös, joka taas koskee Olkiluoto 3:a, on vaiheessa, joka tiedetään, joka ei ole varmasti kunniaksi kenellekään. Kaikki tämä pitää paikkansa. Ja on totta, että siihen liittyy merkittävä määrä taloudellista epävarmuutta. Kyllä. Mutta niin liittyy kaikkiin muihinkin hankkeisiin valtava määrä taloudellista epävarmuutta.

On hyvä huomata, että ydinvoima on ainoa energiantuotantomuoto, jonka luvista päätetään eduskunnassa. Emme me arvioi minkään muun energiantuotantomuodon osalta, että ovatkohan ne kannattavia vai eivätköhän ne ole ja liittyyköhän niihin taloudellista epävarmuutta vai eikö liity. Sen jokainen siihen mukaan lähtevä investori itse arvioi. Siinä mielessä on kohtuullisen nurinkurista ja ristiriitaista ajatella, että me kaikki täällä eduskunnassa heittäydymme paitsi teknologian myös taloustieteen ja liiketoiminnan erityisasiantuntijoiksi, arvioimme täällä jonkun hankkeen kannattavuuden. Se on hankkeeseen mukaan lähtevien investorien tehtävä arvioida se.

Edustaja Haavisto, te täällä kovasti kritisoitte sitä, että tässä hankkeessa ei ole riittävästi yksityisiä tahoja mukana. Varmaan itse kukin olisi sitä mieltä, että olisi mukavaa, että niitä olisi enemmän. On kuitenkin hyvä huomata, että meillä on nyt, varsinkin eilisen ilmoituksen jälkeen, varsin varma kuva siitä, että 66 prosenttia

tästä megaluokan hankkeesta pystytään toteuttamaan kotimaisella yksityisellä rahalla. Tässä kannattaa myös sillä lailla herätä todellisuuteen, että ei sitä yksityistä rahaa markkinaehtoisesti tule mihinkään muihinkaan energiantuotantohankkeisiin tällä hetkellä. Meillä on tällä hetkellä iso ongelma siinä, että markkinaehtoisesti ei lähde liikkeelle oikein mitään. Siihen suhteutettuna itse asiassa tämä on huima saavutus, että tähän hankkeeseen on lähdössä niinkin paljon yksityistä rahaa, kun sitä muihin energiahankkeisiin ei ole tällä hetkellä lähdössä. (Ben Zyskowicz: Montako tuulimyllyä nousee ilman tukea?) — Tuulimyllyjä nousee toki, kun annetaan riittävästi tukia.

Arvoisa puhemies! Meillä oli vastikään parlamentaarinen ilmasto- ja energiakomitea, jossa päädyttiin itse asiassa koko eduskuntaa koskevaan yhteisymmärrykseen kotimaisen uusiutuvan energian lisäämisen tarpeesta. Meillä oli lähes liikututtava yhteisymmärrys ennen kaikkea biotalouden ja metsäbiomassan hyödyntämisestä niin pitkälle kuin suinkin mahdollista. Ei tästä ole näkemyseroa tässä salissa. Sen jälkeen totesimme, että muita uusiutuvia pitää myös edistää, ja totesimme, myös parlamentaarisen yksimielisyyden valitessa: kustannustehokkuusjärjestyksessä. Nyt kysymys on vain se, että varsinkin tässä elämänvaiheessa kovin kustannustehokkaasti ei tällä hetkellä tulla. Olen vakuuttunut siitä, että teknologia tulee edistymään. Olen vakuuttunut siitä, että niin tuulivoima kuin aurinkovoima kuin jotkut muut tuotannot tulevat varmasti olemaan kannattavampia tulevaisuudessa, mutta se ratkeaa viime kädessä markkinoilla ja teknologisen kehityksen myötä.

Arvoisa puhemies! Hieman hämmästelän edustaja Sinnemäen kuvitelmaa voivansa paremmin kuin vientiteollisuus itse arvioida, mikä on vientiteollisuuden intressi. Tässä on ennen kaikkea kysymys siitä, että luodaan ennakoitavaa, pitkäjänteistä, suomalaista energiapolitiikkaa. Luodaan sellaiset olosuhteet, joissa suomalainen ja miksei myös ulkomainen teollisuus haluaa investoida. Tässä on, edustaja Arhinmäki, mitä suurimmassa määrin kysymys suomalaisesta työstä. Tällä luodaan ennustettavaa ja pitkäjänteistä investointiympäristöä, turvataan nykyisiä työpaikkoja ja luodaan edellytyksiä uusien työpaikkojen syntymiselle. Jos jotakin, niin tämä on nimenomaan hanke suomalaisen työn puolesta.

Ensimmäinen varapuhemies Pekka Ravi: Sitten jatketaan. Selvennetään vähän ohjeita,

kun huomaa levottomuuden lisääntyvän. Tämä on minun mielestäni niin keskeinen hanke suomalaisessa yhteiskunnassa, että haluaisin noudattaa semmoista menettelytapaa, että ne kansanedustajat, jotka haluavat lausua tästä jotakin, saavat lausua. Se tarkoittaa loogisesti ajateltuna sitä, että nyt käyttävät puheenvuorot ne, jotka minun mielestäni eivät vielä ole puheenvuoroa saaneet, ja debatin lopulla pääsevät ääneen ne, jotka ovat tässä vaiheessa jo puheenvuoron saaneet. Peli selvä? (Eduskunnasta: Kyllä on!) — Hienoa. Näillä reunaehdoilla jatketaan.

⁴⁶ **Kimmo Sasi /kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensin edustaja Kalliorinteelle haluan todeta, että ne hankkeet, joita mainitsin, ovat yhteiskunnan tukemia hankkeita, eivät siis kannattavia hankkeita. Tässä suhteessa voi sanoa, että ne eivät ole hyviä hankkeita.

Kun täällä edustaja Haavisto sanoi, että ei ole yksityisiä sijoittajia, niin kaikkein tärkeimmät sijoittajat ovat Outokumpu, teollinen yritys, Fortum, kumpikin pörssiyrityksiä. Ne ovat sijoittaneet, uskovat siihen, että tuotanto kaiken kaikkiaan kannattaa.

Kannattaako ydinvoima? Toimiiko ydinvoima? Meillä on tällä hetkellä neljä ydinvoimalaa, jotka toimivat lähes 100 prosentin tehokkuudella. Jos minä katson jotakin tuulivoimalaa, niin sen tehokkuus on varmaan 25 prosenttia. Sinne tuulivoimalaanhän täytyy asentaa ydinvoimalla toimiva sähkömoottori, jotta ne roottorit pyöriivät siellä sen 100 prosenttia. Että tässä suhteessa ydinvoima on todella luotettavaa, tasaista, hyvää voimaa.

Sitten täytyy sanoa, että mitä tulee näihin vaihtoehtoihin, niin totuushan on se, että ydinvoima tuottaa meille verotuloja, työpaikkoja. Sen sijaan muut energiamuodot vaativat tukea. Ja on paljon parempi, että me hankimme ydinvoimalla niitä verotuloja, että voidaan subventoida myöskin sitä bioenergiaa.

⁴⁷ **Raimo Piirainen /sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Niin kuin ministeri tuossa jo aikaisemmin totesi, tähän on yksityisellä rahoituksella rakennettava hanke, ja näitä meillä ei ole viime aikoina hyvinkään paljoa ollut. Se tuo työtä alueelle ja antaa myös toimeentuloa monelle perheelle, niin kuin hankin myös tuossa totesi.

Mutta tämä on tietyllä tavalla luottamuksen ja uskon osoitus myös teollisuudelle, että teollisuus-

den investoinnit lähtisivät liikkeelle. Niitähän me odotamme kuin hepo hellettä. Tämä ei varmaan-kaan, jos me tälle lyömme jarruja, lähde liikkeelle. Ja nyt täytyy hyvin vahvasti meidän olla sitä mieltä, että tämä Fennovoiman investointi vie-dään ja annetaan lupa siihen, ja tätä kautta lähtee myös meidän teollisuus liikkeelle. Kyllä kannat-taisi kysellä tuolta perusteellisuuden puolelta, miten paljon siellä arvostetaan energian saata-vuutta ja laatua ja ennen kaikkea hintaa, omava-raisuutta.

⁴⁸ **Pirkko Ruohonen-Lerner /ps** (vastauspu-heenvuoro): Arvoisa puhemies! TVO:n Olkiluo-to 3 -hanke on osoittanut sen, että ydinvoimalan rakentamiseen, aikatauluun ja rahoitukseen lii-tyy merkittäviä riskejä. Eilen täällä käsiteltiin uutta kuntalakia, jonka tavoitteena on rajoittaa kunnallista riskinottoa. Tämä ei kuitenkaan pidä paikkaansa Fennovoiman kohdalla. Kunnan omistama energiayhtiö voi pyytää kunnalta taka-usta esimerkiksi kymmenien miljoonien lainaan, joka sitten annetaan edelleen ydinvoimayhtiölle. Valtiovarainministeriön hallitusneuvos on julki-suudessa todennut, että jos kyse on sijoituksesta eikä lainasta, sijoitusta eivät kuntalakiehdotuk-sen pykälät millään tavalla rajoita. Eikö tämä ole vastuutonta kuntien pyörittelyä sellaisen ydin-voimalahankkeen takia, jonka yksityiset sijoitta-jat ovat hylänneet siihen liittyvien taloudellisten riskien takia?

⁴⁹ **Tapani Tölli /kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä hanke on useammasta syystä tärkeä. Energiaintensiivinen teollisuus odottaa tässä asiassa ratkaisua ja erityisesti poh-joisessa Suomessa. Myönteinen päätös sysää liikkeelle monia muita investointeja. Sillä on merkittävä seurausvaikutus erityisesti Pohjois-Suomen taloudelle.

Suomi on tuontienergiasta erityisen riippuva maa. Meillä on noin 30 prosenttia energiaomava-raisuus. Me tuomme kivihiilen, me tuomme ölj-yn, me tuomme maakaasun, ja me tuomme säh-köä. Esimerkiksi viime talvena, silloin tammi—helmikuun taitteessa, kun oli kovat pakkaset, meillä oli sähkön tuonti niin sanotusti tapissa. Oli aika lähellä, ettei jouduttu säännöstelemään. Kyl-lä meidän on pakko ratkaista tämä energiaoma-varaisuutemme. Ei tässä tarvita liikaa idealismia vaan realismia.

⁵⁰ **Katja Hänninen /vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Yksikään suomalainen teh-das ei pyöri tällä hetkellä Fennovoiman ydinvoi-malla, ja jos joskus tämä periaatepäätös hyväk-syttäisiinkin, niin silti menisi vähintään 10 vuot-ta, että tämä tuottaisi jotakin sähköä jonnekin.

Ydinvoimalakeskustelussa on jo tuotu monta kertaa nämä oleelliset asiat esille, ja minua huo-lestuttaa erityisesti kolme asiaa.

Yksi: Fennovoima lupaa omistajilleen sähköä hinnalla, joka on paljon korkeampi kuin markki-noiden hintaennusteet. Riskisijoitus on suurim-malta osalta veronmaksajien vastuulla. Hanke on osoittautumassa kannattamattomaksi, ja siksi sii-hen ei näitä yksityisiä osakkaita saada.

Kaksi: Ydinvoimala on vaikutuksiltaan kauas-kantoinen asia. Ydinjätteen loppusijoitus on täy-sin ratkaisematta edelleen. Ei ole oikein jättää meidän lapsillemme radioaktiivista ydinjätettä.

Ja Venäjä-riippuvuutemme tulee myös — tämä on se kolmas asia — kasvamaan edelleen energiapolitiikassa, vaikka alun perin tätä Fenno-voiman ydinvoimalahanketta puolustettiin ni-menomaan tuontiriippuvuuden vähentämisellä.

⁵¹ **Pauli Kiuru /kok** (vastauspuheenvuoro): Ar-voisa puhemies! Tästä on oikeastaan hyvä jatkaa.

Ympäristövaliokunta kirjoittaa lausunnos-saan, että tällä hankkeella on positiivisia vaiku-tuksia Suomen kasvihuonekaasupäästöjen osal-ta. Eli meillä on vaihtoehtona ydinvoima, ja toi-nen vaihtoehto on fossiiliset polttoaineet, jotka nekin ovat sellaisia, että ne riskit jäävät meidän lapsillemme, ja siinä aikaikkuna on 100 vuotta, kun ruvetaan puhumaan ilmakehän lämpenemi-sestä ja kaikista niistä lieveilmiöistä, mitä siihen liittyy.

Sitten täällä on hyvin voimakkaasti arvosteltu paikallisia energiayhtiöitä. Se on mielenkiintois-ta esimerkiksi keskustan taholta. Maakunnan energiayhtiöt ovat itse asiassa hyvin johdettuja, siellä on asiantuntemusta. Ei minulla ainakaan ole mitään syytä epäillä, etteikö siellä osata har-kita sitä, mihin ne eurot kannattaa sijoittaa, mistä se paras tuotto sillä hetkellä on saatavissa. Ne te-kevät sitä markkinaehtoisesti ja maksavat koti-kunnilleen osinkoa niin, että omat kuntalaiset hyötyvät sitten siitäkin sijoituksesta.

⁵² **Outi Alanko-Kahiluoto /vihr** (vastauspu-heenvuoro): Arvoisa puhemies! Esitellessään al-kusyksystä Fennovoiman luvan eduskunnalle

ministeri Vapaavuori totesi seuraavasti: "Sen jälkeen kun valtioneuvosto antaa myönteisen ydinvoimaluvan, niin käytännössä markkinoille tulee viesti siitä, että erittäin merkittävä ydinvoimalaitos on tulossa markkinoille, joka käytännössä blokkaa monia muita sähköntuottajia tekemästä omia investointeja, sekä muita ydinvoima-aloilla toimivia mutta esimerkiksi myös uusiutuvan energian puolella toimivia."

Ministeri Vapaavuori toisin sanoen totesi aivan itse, että panostus ydinvoimaan käytännössä estää eli blokkaa, häntä siteeratakseni, investoinnit uusiutuvaan energiaan. Tämä on erittäin sääli, koska kuten tiedämme, Suomessa työllisyystilanne on erittäin huono ja uusiutuvan energian työllistämispotentiaali on merkittävän paljon suurempi kuin ydinvoiman, joka työllistää vain rakennusaikana erittäin pienellä alueella ja pääosin muita kuin suomalaisia työntekijöitä.

⁵³ **Anneli Kiljunen /sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Uusiutuva energia ja energiateknologia kasvavat maailmalla nopeasti, ja niiden markkinoista Suomenkin kannattaisi ottaa oma osansa. Suomi on maailmalla huippu tällä alueella. Esimerkkinä voisi todeta Lappeenrannan yliopiston, josta olen erittäin ylpeä, ennen kaikkea sen huippuosaamisesta tällä toimialalla.

Arvoisa puhemies! Kysyisin asianomaisilta ministereiltä, kun hallitus on tehnyt nyt periaatepäätöksen cleantechistä. Mielestäni meidän olisi otettava nykyistä vahvempi strateginen kokonaisote uusiutuvaan energiaan sekä energia- ja ympäristöteknologiaan, sekä tehokkuuden että kokonaisuuden tuotteistamiseen, ja sitä kautta tehtävä tästä tavallaan uusia nokia, uusi teollisuudenala, jolla Suomi voisi olla monessa mielessä edelläkävijä.

Kysyisin nyt ministereiltä: tulisiko meidän entistä vahvemmin panostaa tähän kokonaisuuteen, tähän teollisuudenalaan? Toinen kysymys: onko meillä todellisuudessa laskettu lainkaan sitä, mitenkä uusiutuva energia (Puhemies koputtaa) tai energiateknologian kehittäminen vahvistaisi kotimaista teollisuutta ja työllisyyttä, vai onko se vain oletuksia?

⁵⁴ **Kauko Tuupainen /ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Totesin ryhmässäni, että minä katson Fennovoimaa myötäsukaan siinä tapauksessa, jos Fennovoiman kotimainen osake-

omistus on 60 prosenttia. Lyhyellä maantiedolla minä katson kotimaaksi ne yritykset, yhteisöt, jotka ovat Suomen rajojen sisäpuolella. Minulle eivät kelpaa EU-maat eikä Eta.

Toiseksi, Fortumhan asetti ehdon tälle mukaantulolleen. Sehän totesi, että heidän pitää saada tältä venäläiseltä TGC-1-yhtiöltä ostettua vesituotantoa. Tämä kyseinen venäläinen yhtiöhän on johtava venäläinen yhtiö neljässä federaatiossa niin lämmön, kaukolämmön kuin sähkönkin tuotannossa. Sillä on 55 sähköntuotantolaitosta. Mikä on heidän etunsa? Tästä sähköntuotannosta 40 prosenttia tuotetaan vedellä. Nyt Fortum on ostamassa tätä vesituotantoa. Minä ihmettelen, toteutuuko tämä kauppa ja missä ajassa. Perjantaiamuna, kun äänestetään, (Puhemies koputtaa) minun pitää olla varma, jotta voin puoltaa tätä esitystä.

⁵⁵ **Antti Rantakangas /kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Fortumin eilinen ilmoitus oli isänmaallinen ratkaisu. Se merkitsee sitä, että Fennovoiman hanke toteutuu. Se merkitsee tuhansia ja tuhansia työpaikkoja Suomeen. Se merkitsee energiaomavaraisuuden paranemista. Se merkitsee sellaista piristysruisketta Suomen taloudelle, jota me tarvitsemme. Se on myöskin tärkeä Fortumin liiketoiminnan vahvistamisen kannalta sekä Venäjälle että Suomesta, ja se on valtio-omistajan intressi ja vahva etu. Kolmantena, se avaa polun ydinjätteen loppusijoittamiseen kansalliselle ratkaisulle, joka linjaus oli jo viime eduskunnalla, kun se antoi periaateluvan. Siinä oli tavoitteena yksi yhteinen ratkaisu.

Minä haluan kiittää ministereitä ja erityisesti ministeri Vapaavuorta tämän järjestelmän kätilöinnistä, vaikka te ette julkisesti sitä voikaan myöntää.

Sen sijaan minä ihmettelen vasemmistoliiton puheenvuoroja. Siellä on käytetty kahta sanaa hyvin säästeliäästi: työpaikka ja talouskasvu. Ne ovat kuitenkin Suomen hyvinvointiyhteiskunnan kannalta kaksi avainsanaa, jos me aiomme säilyttää tämän nykyisen hyvinvointiyhteiskunnan.

⁵⁶ **Markku Eestilä /kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Itse hieman edellisen puhujan tavoin arvostelen kyllä vasemmistoliiton energiapolitiikkaa. Vasemmistoliitto moittii Fortumia, se moittii ydinsähkön tuotantoa sen lauh-

detuotannon takia. Fortum investoi Venäjälle aikanaan 4,5 miljardia, myi verkkonsa Suomessa 2,5 miljardilla, joka minun mielestäni on aika-moinen hinta, ja sen jälkeen se vaihtaa Venäjällä olevaa kaasu- ja kivihiilivoimaa Venäjällä olevaan vesivoimaan ja se investoi suomalaiseen erittäin paljon työllistävään päästöttömään ydinvoimaan. En tiedä, kuinka paljon paremmin Fortumin pitäisi toimia, että se saa tunnustuksen myös vasemmistoliitolta.

Kyllähän ydinvoiman tarkoitus on nimenomaan taklata markkinoilta pois kivihiilellä tuotettavaa lauhdesähköä. Jos pitää valita jompikumpi — ydinvoima, päästötön, tai kivihiilellä tuotettu lauhdesähkö — niin kyllä minun järkeni sanoo, että ydinvoimaa silloin kannattaa kannattaa.

Mutta kysynkin ministeriltä: milloin me lähemme tosissaan Suomessa ajamaan markkinoille sähköautoja ja ladattavia hybridejä, jotka kulluttavat sitten tätä päästötöntä sähköä?

⁵⁷ **Riitta Myller /sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on sanottu, että ydinvoimaa ja uusiutuvaa energiaa ei pidä asettaa vastakkain, mutta yhdessä kohdin näen kyllä tämän vastakkainasettelun: Uusiutuville energioille vaaditaan tuottoa jo heti huomenna. Ydinvoimalle ei ikään kuin nähdä aikajanaa, jolloin sitä tuottoa vaaditaan.

Kuitenkin itse ajattelen niin, että kun nyt satsataan uusiutuvaan energiaan, tehdään sitä esimerkiksi Finnvera-tukien ja muitten avulla, saadaan aikaan tuotantoa alueelle, saadaan paikallisesti tuotantoa, me kykenemme investoimaan, me kykenemme saamaan uusia työpaikkoja ja me luomme sellaista osaamista, jota tarvitaan tulevaisuudessa. Näihin asioihin meidän täytyy tulevaisuudessa satsata. Olen samaa mieltä niitten kanssa, jotka ovat sanoneet, että ydinvoima on menneisyyden teknologiaa. Nyt on aika satsata näihin todella toimiviin, uusiutuviin ratkaisuihin ja energiatehokkuuteen. (Ben Zyskowitz: Kuka kieltää satsaamasta?) — Sinä!

⁵⁸ **Kimmo Kivelä /ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! On miltei päivälleen 38 vuotta siitä, kun olin ensimmäisen kerran tuolla lehterillä kuuntelemassa, ja silloin käsiteltiin ydinvoimaa. Muistan, miten edustaja Vennamo sitä vastusti ja kertoi sitten, että kommunistitkin kannattavat ydinvoimaa, jos ydinvoimalaitokset

tuodaan Neuvostoliitosta. Paljon on vettä virranut sen jälkeen, mutta silloinkin puhuttiin, että ydinvoima on siirtymäkauden energiaa.

Meillä on tänä päivänä kielessä muotisanana ilmaisu "pirullinen ongelma", ja kyllä ydinvoima tietyssä mielessä semmoinen on. Täällä on vahvoja argumentteja sekä puolesta että vastaan, ja ne ovat täysin perusteltuja, ja kyllä ymmärrän, että monen edustajan päässä on tunnelma "jaa, ei, tyhjiä, poissa".

Mutta varsinaisesti kysyn ministeri Vapaa-vuorelta: ovatko tonttiasiat kunnossa, onko edessä kenties pitkä valitusten ja pakkolunastusten tie?

⁵⁹ **Inkeri Kerola /kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pikkuisen ristiriitaisia tunteita tietysti herää kuunnellessa näitä ryhmäpuheenvuoroja, joista ainakin yhdessä viitattiin pitkäjänteisyyteen, ja samassa energiapolitiikassa ja samassa puheenvuorossa taivasteltiin sitä, että kuinka kauan nämä ydinvoimalat tulevat esimerkiksi Hanhikivellä seisomaan elikkä pysymään pystyssä. Minusta on ihan järkevää, että me keskustelemme juuri pitkäjänteisyydestä, kun puhutaan energiantuotannosta, ja nimenomaan siinä mielessä, että me, jotka olemme asuneet terästeollisuuden juurella ja nyt tulevan Fennovoiman vaikutusalueella, me jos ketkä tiedämme, että nämä toiset ovat symbioosissa toistensa kanssa.

Tuolla kyseisellä alueella, kun puhuttiin näistä työllisyysvaikutuksista, kansa on ymmärtänyt sen, että tällä tulevalle hankkeella on myös vipuvaikutuksia työllisyyteen, ja toivoisin, että erityisesti edustaja Arhinmäki, joka täällä epäilee, että työllisyysvaikutuksia ei tällä hankkeella ole, tulee vierailemaan siellä alueella. (Paavo Arhinmäki: Olen käynyt monet kerrat!) Siellä on yrittäjillä konsortioita, jotka ovat oivaltaneet ne työllähdollisuudet, ja paikalliset asukkaat ovat epäilemättä tämän hankkeen takana.

⁶⁰ **Satu Haapanen /vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen alusta alkaen ihmetellyt tätä hanketta, jota on ajettu kuin käärmettä pysyyn.

Fennovoiman edustajat ovat erittäin voimakkaasti, lähes aggressiivisesti lobanneet tätä asiaa myös omassa maakunnassani, jonne tätä hanketta suunnitellaan. Asia on ideologinen. Olen joskus sanonut, että tämä on keski-ikäisten teknologiauskovien miesten hanke.

Faktat ovat puutteelliset, mutta tässä keskustelussa nyt edustajat Sinnemäki, Niinistö, Kontula ja Kalmari, muun muassa, ovat paljastaneet, että keisarilla ei ole vaatteita, ei kerta kaikkiaan. (Ben Zyskiewicz: Teidän uusiutuvalla keisarilla ei ole vaatteita!) En ymmärrä, miten tämä vähentää meidän riippuvuuttamme ulkomaista tai Venäjästä. Tämä on venäläinen hanke: Venäläiset rakentavat, omistavat yli kolmasosan, tuottavat raaka-aineen ja vielä huoltavat. Myös huoltovarmuudessa tulemme olemaan riippuvaisia venäläisistä. Onko mikään muu energiamuoto tuottanut semmoisia katastrofeja kuin ydinvoima? (Puhemies koputtaa) Ei mikään. Viimeksi tänään ollaan kuultu uusimmasta onnettomuudesta.

⁶¹ **Markku Rossi /kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Jokaisessa energiamuodossa on ilman muuta myös riskinsä ja vaaransa, ja se on totta, että ydinvoiman suhteen näitä on tapahtunut, ja ne näkyvät tänäkin päivänä.

Herra puhemies! Talousvaliokunta on mielestäni tehnyt hyvää työtä tämän asian käsittelyssä, ja mielestäni nyt tämä luvan täydennys Fennovoiman ydinvoimalaitoksen rakentamisen periaateluvasta on helpompi kuin silloin yli neljä vuotta sitten tehty ratkaisu. Tällä kuitenkin tarkastellaan kokonaisuudessaan meidän energiantuotantoa, pystytään nostamaan kotimaassa tuotetun energian osuutta, ja sen on ykköskysymys oltava pidemmässäkin tähtäyksessä ja juoksussa. Tämä tukee työllisyyttä ja on monellakin tavoin Suomen kannalta edullinen ja hyvä asia, eikä eduskunta viimeksikään hirveästi pohtinut sitä, kuka toimii sitten rakentajana.

Herra puhemies! Näitä kotimaisiin lähteisiin nojaavia laitoksiahan syntyy paljon. Kuopiossakin oli ekovoimalaitos tuossa juuri, (Puhemies koputtaa) ja samalla lailla Varkauteen, Leppävirran alueelle rakennetaan jätteenpolttolaitos. Nämä ovat niitä, mitä pitää viedä myös yhtä aikaa eteenpäin.

⁶² **Antti Lindtman /sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomi tarvitsee työpaikkoja, ja jotta voi syntyä työpaikkoja, Suomi tarvitsee energiaa. Sen takia tarvitsemme tämän hankkeen. Ja nyt jos katsotaan, mitä vaihtoehtoja ne ovat esittäneet, jotka tätä tässäkin salissa ovat vastustaneet: On sanottu, että korvataan bioenergialla. No, samat tahot, jotka ehdottavat näin, vastustavat turpeen käytön lisäämistä, jota tarvi-

taan seospolttoaineena, etteivät kattilat pala. Sitteen on sanottu, että aurinko- ja tuulivoimalla korvataan. No, siihen tarvitaan taas säätövoimaa silloin, kun ei tuule eikä paista. Ja samat tahot vastustavat vesivoiman lisärakentamista ja tuontisähköä. Vai ruvetaanko polttamaan kivihiiltä ja tukemaan sitä niin kuin Saksassa?

Arvoisa puhemies! Kun olen tässä esimerkiksi vasemmistoliiton puheenvuoroja kuunnellut, niin en tule mihinkään muuhun johtopäätökseen kuin siihen, että ei Tornion terästehtaan työntekijöillä taida olla enää oikein mitään syytä äänestää vasemmistoliittoa, tai duunareilla muutenkaan. Ja jos ette minua usko, uskokaa edes paikallisia edustajia. Esimerkiksi Johanna Ojala-Niemelä kertoi juuri, (Paavo Arhinmäki: Ei hän ole vasemmistoliittolainen!) kuinka tärkeä hanke tämä on koko Pohjois-Suomen teollisuudelle.

⁶³ **Osmo Kokko /ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Korhonen poistui jo täältä. Hän luki 80-luvun alun SMP:n ohjelmaa ja vertasi sitten tilannetta siihen, missä tänä päivänä ollaan. Minä tällä tavalla pitkän linjan mies kun olen, niin vielä ajattelen aivan sillä tavalla kuin silloin 80-luvun alussa SMP:n ohjelmissa.

Ja niin kuin edustaja Tuupainen toi täällä saman julki, minuakin askarruttaa ennen kaikkea tämä kotimaisen omistuksen osuus tässä Fennovoiman hankkeessa. Nyt on puhuttu, että Fortum on tulossa siihen, mutta siitä ei ole täyttä varmuutta. Nämä asiat laittavat askarruttamaan. Samoin myös se askarruttaa, mikä tämän työllistävä vaikutus on. Vaikka puhutaan, että siellä on ehdoissa, että suomalaista työvoimaa käytetään rakennusaikaan, epäilen tätäkin asiaa erittäin suuresti.

Sitten meidän on katsottava myös muuta ratkaisua kuin ydinvoimaa, aivan niin kuin täällä ovat nämä, jotka vastustavat sitä, sanoneet, että meidän on kotimaisia uusiutuvia energiamuotoja kehitettävä. Se jos mikä takaa työtä sitten laajemmalla alueella ja on sillä tavalla haja-asutusalueitakin tukemassa.

⁶⁴ **Eero Suutari /kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Monipuolinen suomalainen energiatuotanto, suomalainen teollisuustyö ja vienti kulkevat käsi kädessä. Me Pohjois-Suomessa tarvitsemme myös teollisuustyötä, ja Fennovoima on yksi osa siinä. Suomalaisen teollisuuden odotukset tältä osin täytyy ottaa huomi-

oon. Ja kyllä minä olen sitä mieltä, että se, joka vastustaa tätä hanketta, tulee samalla vastustaneeksi kyllä myös pohjoissuomalaista teollisuus- ja vientityötä.

⁶⁵ **Mirja Vehkaperä /kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomen energiapolitiikka kaipaa pitkäjänteisyyttä, ennakoitavuutta vero- ja tukipäätöksissä, jotain muuta kuin turpeen verotuksen laskemista ja nostamista ja edelleenkin laskemista. Sen pitää olla ennakoitavaa teollisuuden kannalta, jota meillä onneksi vielä on ja jota on myöskin Pohjois-Suomessa. Me myöskin kulutamme Euroopassa eniten energiaa kotitalouksissamme, meillä on pitkät etäisyydet, harva asutus ja neljä eri vuodenaikaa.

Erityisesti minua tänä päivänä ihmetyttävät edustaja Kalliorinteen ja vasemmistoliiton mielipiteet siitä, että tulevaisuuden energiahankkeilla ja -investoinneilla me voisimme tämän nykyisen energiataseemme hoitaa. Ne ovat hyviä hankkeita, uusiutuvia täytyy koko ajan edistää. Ne eivät ole vastakkain tämän päivän ydinvoiman periaateluopäättöksen kanssa. Vasemmisto voi toivota leutoa talvea ja myöskin miettiä sitä, miten ihmeessä meidän perusteollisuus oikein tulevaisuudessa energiansa hoitaa.

⁶⁶ **Tytti Tuppurainen /sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ydinvoimaa koskevassa kansainvälisessä keskustelussa nousee usein esille huoli ydinjätteen loppusijoituksesta. Meillä Suomessa semmoista vastaavaa huolta ei toistaiseksi ole ollut, koska meillä on ollut ratkaisu: alan vakiintuneet toimijat, ydinvoimayhtiöt, ovat Posivan kautta onkalonsa Eurajoen alle hoitaneet. Nyt kun — jos — alalle tulee uusi yhtiö, niin on erittäin tärkeä varmistaa, ettei Suomeen pääse syntymään huolta ydinpolttoaineen loppusijoituksesta, huolta ydinjätehuollosta. Tämä on erittäin tärkeä asia tämän hankkeen hyväksyttävyyden kannalta, ja tämä on koko yhteiskunnan kannalta olennainen asia. Tämän ydinpolttoaineen loppusijoitusratkaisun täytyy olla eduskunnan ja Suomen kansalaisten tiedossa.

⁶⁷ **Timo V. Korhonen /kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomen on päästävä eroon kivihiiilestä ja energian tuonnista. Tältä pohjalta täällä näyttää olevan kaksi käsitystä kaiken kaikkiaan: ensinnäkin se, että ilman uutta ydinvoimaa emme missään tapauksessa selviä

sähkön käyttötarpeesta, ja toinen suuntaus on siten se, että parissa vuosikymmenessä kykenemme tuottamaan lisää uusiutuvaa kotimaista energiaa tai sitten parantamaan erilaisia sähköntuotamisteknologioita.

Ministeri, teillä ministeriössä on kaikki tietaito siitä, millä tavalla sähköä Suomessa pystytään tulevaisuudessa tuottamaan. Selvytänne vuoksi, ministeri, kysynkin teiltä: löytyykö käytännössä mitään tosiasiallista faktaperustaa sille, että ainoastaan uusiutuvilla energiamuodoilla tai uusilla energiaratkaisuilla tämä lisäsähkön tarve, yli 40 terawattituntia, pystyttäisiin tuottamaan jo vuoteen 2030 mennessä?

⁶⁸ **Ari Jalonen /ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minuakin mietityttää tämä ydinjätteen loppusijoitus, varsinkin kun onkalon laajennus on ollut sidottuna Olkiluoto 4:n rakentamiseen. Te kuitenkin torppasitte sen luvan jatko-hankkeen. Onko mahdollista vielä tuoda tämä Olkiluoto 4:n hanke tänne saliin käsiteltäväksi?

Toinen asia, mikä tässä keskustelussa on ihmetyttänyt, on tämä työvoima. Sehän tuo suomalaista työtä toivottavasti rakennusvaiheessa enemmän kuin Olkiluoto 3:ssa, missä puolalainen hitsari vetää ranskalaisella työnjohtolla saumaa, ja siitä ei voi ihan hyvää seurata, joten otetaan opiksi tästä, niin huomataan, että sieltä tulee työpaikkoja noin 400 pysyvästi ja vuosihuoltojen ajaksi noin 800, siis vuosihuoltoihin joka vuosi. (Puhemies koputtaa) Eivätkö vasemmistolle kelpaa suomalaiset työpaikat?

⁶⁹ **Jouko Skinnari /sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä keskustelussa ainakin yksi uutinen on se, että vasemmistoliiton oppisäinä näyttää olevan SMP:n Veikko Vennamo. Täällä pitkäaikainen kansanedustaja Korhonen luki Veikko Vennamon tekstiä, jota hän varmaan aina iltaisin ohjenuoranaan katsoo. (Naurua)

Täällä on tullut esille se, kuinka paljon ydinvoimaan sijoitetaan. 7 miljardia suurin piirtein ovat nämä kustannukset kymmenessä vuodessa eli 700 miljoonaa per vuosi. Rakentamiseen Suomeen panostetaan lähes 30 miljardia vuositasolla eli kymmenessä vuodessa noin 300 miljardia. Ei raha ole esteenä uusiutuvalle energialle, ei tuulivoimalle, ei aurinkoenergialle, mutta nämä tulokset ovat prosenttien luokkaa. Sillä ei perusvoimaa eli sähköä pystytä tekemään. Täällä sot-

ketaan lämmöntuotanto ja sähköntuotanto, (Puhemies koputtaa) ei ymmärretä sitä, että sähkö on eri asia kuin lämmöntuotanto, ja koetetaan pelata lämmöntuotannolla hämäten sitä, miten tämä käytännössä ratkaistaan.

⁷⁰ **Laila Koskela /kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Uusiutuvan energian osuus on tällä hetkellä vain noin 30 prosenttia. Se on liian vähän kaikesta tuotettavasta energiamäärästä. Tekemällä pitkäjänteisiä päätöksiä ja aidosti satsaamalla uusiutuvan energian kehittämiseen Suomessa on hyvät mahdollisuudet nostaa uusiutuvan energian osuus 50:een tai jopa 60 prosenttiin.

Meidän tulee ottaa huomioon, mikä suuntaus on vallalla muissa maissa, esimerkiksi Saksassa, jossa luovutaan ydinvoimasta. Maasta on tulossa uusiutuvan energian edelläkävijämaa. Tämä osoittaa, että ydinvoima ei ole modernin, uutta talouskasvua tavoittelevan yhteiskunnan energialähde.

Meidän tulee Suomessa panostaa uusiutuvaan energiaan ja erityisesti kotimaiseen uusiutuvaan energiaan. Emme voi tuodittautua ydinvoimaan. Meidän ei pidä ottaa sitä riskiä, että meidän vaihtoehtojen kehitys hidastuu. Lisäksi aurinko- ja tuulivoiman tuotantokustannukset ovat halpene-massa niin, että ensi vuosikymmenellä näistä tulee selkeästi edullisempia tuottaa.

⁷¹ **Lauri Heikkilä /ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kaakkois-Ukrainassa on 28.11. Zaporizhzhjassa vahingoittunut ydinvoimala. Uutiset kertovat vasta tänään, että ongelmia on sähkönjakelussa mutta energiantuotannossa ei kuulu olevan ongelmia. Ukrainan energiaministeri pitää asiasta tiedotustilaisuuden tänään.

Suomessa näkemykset ydinsähkön hinnasta eroavat riippuen siitä, kenestä on kyse. Omistajat saavat edullisempaa sähköä Mankala-periaatteen mukaan. On esitetty, että ydinsähkö tulee kalliiksi pienille osakaskunnille. Mikä on ministerin käsitys tästä?

Toiseksi voidaan kysyä, mikä on ydinsähkön hinnan kilpailukyky muihin energialähteisiin verrattuna 10 tai 15 vuoden kuluttua, jolloin käsitellyssä oleva voimala alkaa tuottaa sähköä.

⁷² **Terhi Peltokorpi /kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä salissa on käytetty paljon puheenvuoroja tänään työllisyys- ja alue-

politiikanäkökulmista. Ministeri Vapaavuori omassa puheenvuorossaan toi esille sen, että tämä on ainoantyyppinen energiaratkaisu, josta eduskunta päättää — muista hankkeista päätökset tehdään muualla. Tämä päätöksentekotapa kertoo myös siitä, miten ison asian kanssa olemme tekemisissä.

Arvoisa puhemies! En näe mitään syytä siihen, miksi meidän pitäisi myöntää tälle hankkeelle lupa. Tässä salissa on käytetty paljon hyviä puheenvuoroja siitä, miten suuria riskejä ydinvoimaan liittyy. Ne riskit eivät ole lähimmän sadan vuoden tai kahdensadan vuoden säteellä pelkästään, vaan sadantuhannen tai kahdenkindsadantuhannen vuoden säteellä.

Tähän hankkeeseen liittyy useista kysymyksiä, jotka eivät ole vielä ratkaistuja. Erityisesti edustaja Tuppurainen toi täällä esille omassa puheenvuorossaan ydinjätteen loppusijoituksen. Siitä ei ole vielä ratkaisua tällä hetkellä. Haluamme me seuraaville kymmenille sukupolville jättää tämän taakan?

Arvoisa puhemies! (Puhemies koputtaa) Työllisyysnäkökulmasta on todettava, että Verohallinto on todennut tutkimuksissaan, (Puhemies koputtaa) että 75 prosenttia Olkiluodon hankkeen työntekijöistä tulee muualta kuin Suomesta.

Ensimmäinen varapuhemies Pekka Ravi: No niin, välitilinpäätökseen. Nyt nousee ylös sellainen edustaja, joka ei ole saanut vielä ainuttakaan debattipuheenvuoroa, jos on sellaista halunnut. — Hienoa, minun kirjanpitori näyttää olevan ainakin riittävällä tarkkuudella oikein. Ja nyt menetellään seuraavasti: seuraavaksi puheenvuoron saa valiokunnan mietinnön esitellyt edustaja Pekkarinen ja sen jälkeen ryhmäpuheenjohtajat ja sen jälkeen jotkut muut edustajat, jotka jäävät tässä vaiheessa vielä jännityksen peittoon.

⁷³ **Mauri Pekkarinen /kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä sanottiin, että tämä on venäläinen hanke. Tämä on suomalainen hanke, tämän omistaa suomalainen yhtiö, ja tässä tuotetaan sähköä Suomeen. Suomesta tätä tällä laitoksella tuotettua sähköä ei saa viedä minnekään suuntaan maailmalle, ellei Suomen kantaverkko-operaattori Fingrid anna siihen lupaa. Jos me tarvitsemme täällä, se sähkö myös pysyy täällä.

Toisekseen, edustaja Sinnemäki sanoi, että Suomessa on jäänyt nyt tämä uusiutuvan edistämi-

nen. Minä olin just Saksassa pari viikkoa sitten. Saksassa tällä hetkellä — ihmisillä on se mielikuva, että se on mahtava uusiutuvan energian maa — kaiken uusiutuvan energian osuus on pienempi kuin on Suomessa eri uusiutuvista raaka-aineista biouusiutuvan energian osuus. Meillä pelkän bion osuus on nyt jo suurempi kuin Saksassa kaiken uusiutuvan. Ja Saksa maksaa tänä vuonna siitä kaikesta omasta uusiutuvastaan 22 miljardia euroa.

Arvoisa puhemies! Toistan sen, mitä kerran täällä sanoin: olisi hyvä kertoa, millä tavalla se aukko, joka meillä seuraavan 20 vuoden aikaan tulee vastaan, täytetään. Minäkin näen, että siihen jonkun verran voidaan bioa laittaa lisää, siihen jonkun verran tulee tuulivoimaa lisää, mutta sitten sen jälkeen jää vielä ainakin parikymmentä terawattituntia, (Puhemies koputtaa) joille pitää vastaus löytyä tavalla tai toisella.

⁷⁴ **Marjo Matikainen-Kallström /kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tuossa Mauri Pekkarinen juuri äsken puhui kysymyksenasettelunaan se, että millä me katamme sen aukon, joka tästä joka tapauksessa jää. Tämän päätöksen jälkeen me tarvitsemme joka tapauksessa uusia päätöksiä jollain lähiaikataululla.

Me tarvitsemme työtä Suomeen, ja sitä tämä nimenomaan tuo: suunnitteluvaiheessa, rakentamisvaiheessa, käyttövaiheessa. Me tarvitsemme niitä investointeja Suomeen. Ydinvoimalla rakennetaan nimenomaan perusvoimaa — se on sitä perusvoimaa, jonka avulla pystytään sitten satsaamaan ja tekemään niitä mahdollisia investointeja uusiutuvaan ja uuteen teknologiaan. Me tarvitsemme niitä uusia teknologioita hankkeita, teknologian kehittämistä, mutta myös niitä satsauksia erilaisiin pilottihankkeisiin, jotta me saamme sitä uutta teknologiaa uudenaikaisiin muotoihin sisään. Ja sitä tämä ydinvoimahanke nyt nimenomaan tuo.

Me olemme todenneet, että uusiutuvat eivät riitä. Me parlamentaarisessa työryhmässä päädyimme siihen tulokseen, että me emme uusiutuvilla pysty kattamaan näitä gäppejä, (Puhemies koputtaa) mitä me sähköntuotantoa tarvitsemme.

⁷⁵ **Anna Kontula /vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Parlamentaarisen työryhmän puolesta en voi puhua, mutta asiantuntijat ovat kyllä sitä mieltä, että riittää. Ja mieluummin minä perustan kantani heidän näkemyksiinsä.

Nyt ne edustajat, jotka eivät ole kuulleet vasemmiston puhuvan työllisyydestä, kaivakoot vaikut korvistaan, niin kerrataan vielä kerran. Työllisyyttä edistää kaikki rakentaminen, niin ydinvoiman kuin uusienkin. Työllisyyttä edustaa sähkönsaanti, niin ydinvoiman kuin uusienkin. Mutta tämän lisäksi uusiutuviin energiavaihtoehtoihin liittyy mahdollisuus referenssilaitoksiin ja siihen, että nämä teknologiat itsessään voivat olla vientituote. Niihin myös liittyy se lupaus, että on todennäköisempää, että kotimaisuusaste työllisyyden kohdalla olisi huomattavasti suurempi kuin suuressa keskitetyssä monikansallisessa ydinvoimahankkeessa.

Minä todella toivoisin, että ennen perjantain äänestystä kaikki ydinvoiman kannattajat nyt kävisivät läpi sen Olkiluodon ydinvoimapäätöksen (Puhemies koputtaa) alla käydyin keskustelun ja tutkiskelisivat sydämessään niitä lupauksia, (Puhemies koputtaa) joita silloin annettiin, ja sitä, mitkä niistä todella ovat pitäneet ja mitkä eivät.

⁷⁶ **Ville Niinistö /vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä edelleen markkinoidaan ydinvoimaa sillä, että se nopeasti vähentäisi päästöjä ja toisi sähköä Suomeen. No, 2000-luvun päätökset eivät ole tuoneet yhtään megawattia sähköä Suomeen. Me olemme jääneet juuri sen takia meidän teollisuutemme kehittämisessä ja vientinäköymissä jälkeen Ruotsista, Tanskasta ja Saksasta, jotka ovat panostaneet talouden rakenteen uudistamiseen ja uusiin kasvualoihin. Meidän wärtsilät ja ABB:t ja moventasit ja muut firmat Vaasan energiaklusterissa esimerkiksi odottavat sitä, että Suomessa kotimarkkinat kasvaisivat. Kasvuinvestoijat ja yrittäjät sanovat, että tarvitaan kannustimia siihen, että pääomia saadaan siihen suuntaan, ja tämä venäläisen Rosatomin valitseminen on pois tästä vaihtoehtoisesta kehityksestä, jota pitäisi nopeuttaa.

Mutta, arvoisa puhemies, loppuun haluan sanoa myös sen, että tämän hankkeen hyväksyminen perjantaina tarkoittaisi sitä, että eduskunta kantaa vastuun siitä, että epävarmuus Suomen energiamarkkinoilla jatkuu. Ei ole mitään takeita siitä, että tämä hanke etenisi suunnitellusti, vaan pikemminkin hyvin vahvat arviot siitä, että Rosatomin toimitusvarmuudessa on epävarmuuksia, hankkeen omistajapohjassa on epäselvyyksiä, kustannukset voivat nousta (Puhemies koputtaa) ja tämä hanke voi vielä myöhemmin kaatua. Voimmeko todella tehdä sellaisen päätöksen,

että (Puhemies koputtaa) Suomen energiapolitiikka jätetään vuosiksi epävarmuuden varaan taas odottelemaan ehkä joskus valmistuvaa ydinvoimalaa?

⁷⁷ **Jukka Kärnä /sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Muutama sana loppusijoituksesta. Sitä on kritisoitu, ettei se päätös ole vielä valmis. Ei tarvitse olla nyt valmis. Vuonna 2016 Fennovoimalla pitää olla osoittaa se, mihin loppusijoittaa ydinjätteen, ja siitä eteenpäin on useita kymmeniä vuosia ennen kuin sen tarvitsee sitä sijoittaa. Ja tähän rakenteilla olevaan luolastoon minun tietojeni mukaan sopii noin 12 000 tonnia. Sinne jää kai 3 000 tonnia niin sanottua tyhjää tilaa, ja sehän ei ole vielä loppuun katsottu, miten paljon sinne pystyy sitä luolastoa lisäämään. Eli kyllä minä toivon, että tämä mahdollinen Fortumin mukaantulo tuo mahdollisuuden yhteen paikkaan loppusijoittaa tämä ydinjäte, koska yhden kanssa se on aina pikkuisen helpompaa.

Ja sitten tästä loppusijoituksesta kaiken kaikkiaan: Ruotsi ja Suomi tässä loppusijoituksessa ovat edelläkävijöitä. Missään muussa ydinvoimamaassa ei ole tehty mitään asian eteen. Ranskassa jotakin saveen upottamista kaavaillaan. Esimerkiksi Amerikassa, USA:ssa, on yli sata ydinvoimalaa, ja siellä ei ole laitettu tikkua risiin tämän asian eteen.

⁷⁸ **Jari Lindström /ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tämä keskustelu on mennyt monesti jänkkäämiseen, niin kuin aina, siitä, että ydinvoima huono, kaikki muut ovat sitten — no, kivihiiltä lukuun ottamatta — hyviä asioita.

Minun mielestäni nuo, mitä edustaja Kalliorinne tuossa luetteli, ovat kaikki hyviä hankkeita, enkä minä niitä ammu alas, mutta se ero meillä ja teillä on se, että te ammutte sitten ydinvoiman alas. Te ette näe, että se on yksi vaihtoehto.

Täällä on puhuttu siitä, että me tarvitsemme sen 40 terawattitunnin verran korvaavaa kapasiteettia poistuvan tilalle ja tämä Fennovoima olisi se 9 terawattituntia. Jää vielä 31 terawattituntia. Kyllä se vain niin on, että ei se gäpin täyttäminen pelkällä uusiutuvalla onnistu eikä hankaussähköllä. Kyllä se tarvitsee muuta, ja sen takia tämä talousvaliokunnan mietintö kiinnittää huomiota näihin kysyntäjoustoihin ja hajautettuun sähkön tuotantoon. Eivät ne ole toisiaan poissulkevia.

En ymmärrä tätä keskustelua. Tässä suhteessa vedän tämän yhteen niin, että me tarvitsemme monipuolista palettia ja ydinvoima kuuluu siihen palettiin.

⁷⁹ **Paavo Arhinmäki /vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olkiluoto 3 on tällä hetkellä varovaisten arvioiden mukaan noin 10 vuotta myöhässä, ja sen hinta on lähes kolminkertaistunut. Kun aikoinaan Olkiluoto 3:n periaatepäätöksestä 2002 päätettiin, niin siinä luvattiin työtä ja teollisuudelle pysyvää sähköä, turvallista sähköä. No, nämä eivät ole toteutuneet. On ihan selvää, että rakentamisvaiheessa ydinvoima työllistää. Tosin Olkiluodon ongelmat alipalkkauksen osalta, sen osalta, ettei tiedetä, keitä työmaalla on, sen osalta, maksetaanko veroja, eivät ole hirveästi suomalaiselle yhteiskunnalle tuoneet.

Miksi me haluamme vaihtoehtoon? Sen vuoksi, että meillä on tällä hetkellä suuri työttömyysongelma, joka pitää nyt ratkaista. Me emme halua sitä, että pääomat sijoitetaan hankkeeseen, joka mahdollisesti luo työtä 10 tai 15 vuoden päästä. Ajatelkaa, hyvät ihmiset, niitä työttömiä, (Puhemies koputtaa) jotka tarvitsevat työtä nyt.

⁸⁰ **Harri Jaskari /kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On kyllä sanottava edustaja Arhinmäelle, että nyt mietitään, että se on noin 26 000 työpaikkaa rakentamisaikana, noin 500 työpaikkaa pysyvästi. Ja miettikää sitä näkökulmaa Suomen teollisuudelle, jossa tulee kilpailukykyistä, varmatoimista sähköntuotantoa, minäkälaisen perustan se luo suomalaiselle teollisuudelle. (Matti Korhonen: Se on oletamus!) Ja sitten te puhutte työpaikoista, joissa tätä ei synny aidosti. Kyllä meidän täytyisi aidosti miettiä niitä vaihtoehtoja.

Sitten te aina vertaatte Olkiluoto 3:een. Olkiluoto 2, Olkiluoto 1, Fortumin tuotantolaitos toimivat ja hyrräävät ja tekevät kotimaista energiantuotantoa. Ja nyt on siltikin, vaikka näitä ydinvoimaloita on, täällä panostettu uusiutuvaan ja toivottavasti panostetaan huomattavasti lisää, tehdään näitä pilottilaitoksia. Tehdään näitä molempia, koska molemmille on tilaa.

⁸¹ **Kaj Turunen /ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt täytyy kyllä sanoa vihreille ja vasemmistoliitolle, kun te vaihtoehtona tuotte tätä uusiutuvaa esille: Mitä te olette tehneet hal-

lituksessa? Te olette nimenomaan vaikeuttaneet uusiutuvan energian käyttöä ja niitä investointeja korottamalla turpeen verotusta ja metsähakkeen tuotantotukea laskemalla. Eli toisin sanoen, kun te markkinoitte sitä, että tätä hanketta ei pidä toteuttaa ja korvataan uusiutuvalla, niin te omalla toiminnallanne olette vaikeuttaneet nimenomaan uusiutuvan toimintaa.

Arhimmälle vielä kysymys. Millä ne Tornion terästehtaat pyörivät? Ne ovat erittäin energiantensiivisiä tehtaita, jotka käyttävät paljon sähköä. Meidän on turvattava markkinoille edullista sähköä, että ne työpaikat pysyvät siellä Torniossa.

Edustaja Lindtman otti tässä esille sen, että Tornion terästehtaitten duunarin ei kannata äänestää vasemmistoliittoa. Siltä kohdin yhdyn (Puhemies koputtaa) siihen, pyydän äänestämään perussuomalaisia.

⁸² **Oras Tynkkynen /vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Turuselle ensin. Minäkin toivon, että seuraavassa hallituksessa vihreillä on sekä elinkeino- että valtiovarainministerin salkut. Silloin pystymme vaikuttamaan energiapolitiikkaan enemmän.

Monessa puheenvuorossa on aprikoitu uusiutuvan energian hintaa, joten paneudutaan siihen hetkeksi. Ensinnäkin on hyvä muistaa, että Fennovoima alkaa tuottaa sähköä aikaisintaan vuonna 2024. Jos Fennovoima myöhästyy yhtä paljon kuin Olkiluoto 3, se alkaa tuottaa sähköä vuonna 2033. Ja mitä tällä välillä ennakoidaan tapahtuvan? Pöyry julkisti hiljattain raportin, jossa arvioi, että tuulivoima on ilman tukia kilpailukykyistä sähkön markkinahinnan kanssa Suomessa vuoden 2030 paikkeilla tai siitä muutama vuosi eteenpäin. Lappeenrannan teknillinen yliopisto arvioi aiemmin, että jo 2020-luvun alkupuolella maalle rakennettava tuulivoima voisi tuottaa sähköä ilman tukia samaan hintaan kuin uudelle paikkakunnalle rakennettava ydinvoimala, siis suomeksi sanottuna Fennovoima. Meillä on Yhdysvalloista tuoreita tilastoja, joitten mukaan tuulivoiman hinta on tullut radikaalisti alas, ja tämän kehityksen voi olettaa jatkuvan myös tulevaisuudessa.

Sillä välin, kun odottemme Fennovoiman valmistumista, uusiutuvat menevät ohi.

Ensimmäinen varapuhemies Pekka Ravi: Nyt alkaa olla lopputilinpäätöksen aika. Myönnän

vielä seuraavat vastauspuheenvuorot: edustajat Kivelä, Sinnemäki, Martti Korhonen, Tolppanen, Rundgren, Vehkaperä, Arhinmäki, ja sen jälkeen ministeri tai ministerit voivat käyttää loppupuheenvuoron, ja sen jälkeen mennään puhujalistaan.

⁸³ **Kimmo Kivelä /ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kuten edustaja Pekkari-nen viittasi tähän Saksan tilanteeseen, niin kyllä on sanottava, että saksalainen ratkaisu ydinvoimasta luopumiseksi on äärimmäistä itsepetosta. Ydinvoimalla tuotettua sähköä joudutaan joka tapauksessa vastaisuudessa tuomaan maahan ja tuulivoimaa tuetaan järjestömän suurilla tukiaisilla.

Mutta toivon, että ministeri vastaa kysymykseeni näihin tonttiasioihin liittyen: ovatko nämä asiat kunnossa, ja saako rakennuttaja tonttinsa, vai onko edessä valitusten ja pakkolunastusten tie?

⁸⁴ **Anni Sinnemäki /vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Meillä on, ministeri Vapaavuorella ja minulla, aika perustavanlaatuinen näkemysero tässä asiassa, ja luulen, että arvioimme ydinenergialain tarkoittamaa yhteiskunnan kokonaisuutakin aika eri tavalla.

Itse näen, että ydinvoimapäätöksillä me osaltamme olemme tekemässä suomalaisen energiapolitiikan toimintaympäristöä, joka on tärkeä kysymys. Teidän näkemyksenne tuntuu enemmän olevan sellainen, että näillä päätöksillä ei ikään kuin ole niin paljon väliä. Mielestäni on ihan selvää, että useimmat ihmiset ovat sitä mieltä, että kotimarkkinoilla on merkitystä siinä, millä tavalla uusiutuvat energiat tai pilottiteknologiat lähtevät liikkeelle. Ydinvoimapäätöksillä me olemme tehneet Suomesta huonomman kotimarkkinan uusille uusiutuville ja uusille innovaatioille, ja totta kai tämä on vaikuttanut myös siihen, millä tavalla vienti on menestynyt. Jos me äänestämme tämän Fennovoiman hankkeen puolesta, me jatkamme sitä epävarmuutta, jossa investoinnit kotimaisiin uusiutuviin eivät kannata.

⁸⁵ **Martti Korhonen /vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kun tässä nyt on kysytty niitä erilaisia vaihtoehtoja, niin kyllähän tällä hetkellä, jos nyt katsotaan maailmanlaajuisesti tai Euroopasta tai Suomesta, kaikista edullisin ja tehokkain polttoaine on tietenkin energia-

tehokkuuden hyväksikäyttö. Sehän on ihan ylivoimainen. Jos me katsomme viime vuosina tapahtuneita muutoksia, niin energiatehokkuuden kautta ollaan yhteiskuntiin pystytty tuottamaan huomattavan paljon enempi kuin kaikilla — öljyllä, kivihiilellä, ydinvoimalla — yhteensä energiaa. Elikkä kyllähän sieltä pitäisi nyt hakea myös ratkaisuja.

Me olemme nyt kumminkin tekemässä ratkaisua 60—70 vuodeksi tulevaisuuteen ydinvoiman kautta, ehkä 100 000 vuodeksi jätteen kautta. Onhan se aivan kohtuuton aikajänne, kun me joka tapauksessa käytämme vanhentunutta tekniikkaa, ylimenokauden tekniikkaa, ja kun meillä vaihtoehtoja olisi olemassa, niin kuin jo aiemmin sanoin, suomalaisessa yhteiskunnassa, jota pidetään kumminkin globaalistikin maailman huippumaana nimenomaan tekniikan näkökulmasta.

⁸⁶ **Maria Tolppanen /ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Työllisyydestä kun puhutaan tämän asian kanssa, on todettava, että jokainen uusi työpaikka, joka sinne luodaan, tuo kerrannaisvaikutuksinaan puolitoista muuta työpaikkaa. Jokainen työpaikka, joka työttömyyden kautta menetetään, vie mukanaan kaksi työpaikkaa kerrannaisvaikutuksinaan. Tämä on ihan vanhaa matematiikkaa ja toimii näin.

Edustaja Arhinmäelle haluaisin sanoa, että tuskimpa tässä maassa toistuvat enää Puolan sähkömiesten ongelmat, mitä Olkiluodossa tapahtui. Me tiedämme jo sen, mitä siellä on ollut. Siksi toisekseen olemme säätämässä lakia, missä pääurakoitsijalla on vastuunsa. (Paavo Arhinmäki: Kiitos vasemmistoliiton hallituksessa!) Täytyy tietää, ketä työmaalle tulee, onko asiat hoidettu lähtömaassa tai onko ne hoidettu täällä, maksetaanko eläkemaksut, maksetaanko kaikki lakisääteiset maksut. Kyllä se vain tuo työpaikkoja.

Minä ihmettelen sitä, että vasemmistoliitto ei halua olla mukana työllistämässä ja nostamassa tätä maata ylös. Haluaisinkin, että ministeri Ihalainen vähän avaisi sitä, kuinka paljon on laskettu, että saataisiin uusia työpaikkoja tämän hankkeen myötä.

⁸⁷ **Simo Rundgren /kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomen talous on tilassa, jonka kaikki tiedämme. Työttömyys lähentelee jo puolta miljoonaa, ainakin on puhuttu

450 000:sta. Kyllä Suomi tarvitsee nyt päätöksiä, merkittäviä investointeja, jotka luovat edellytyksiä sitten myöskin uusille investoinneille. Kyllä on aivan mahdotonta ymmärtää Pohjois-Suomen näkökulmasta vasemmistoliiton kantaa tässä kysymyksessä.

Jos me ajattelemme Oulu—Kemi—Tornio-alueen suurteollisuutta, joka tuottaa merkittävän osan meidän viennistämme, se on energiaa kuluttavaa teollisuutta ja se tarvitsee tällaisen päätöksen, mistä nyt tässä on kysymys. Se on sekä kansallinen että myöskin alueellinen kysymys. On mahdotonta käsittää, että vasemmistoliitto on vaikeuttamassa näitten uusien työpaikkojen syntymistä, joiden on tämän myötä sinne mahdollista tulla.

Lopuksi totean, arvoisa puhemies, että periaatteessa olen vahvasti uusiutuvista lähteistä tuotetun energian kannalla ja sillä on valtavia mahdollisuuksia tulevaisuudessa mutta tämä hetki vaatii tätä päätöstä.

⁸⁸ **Mirja Vehkaperä /kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On valitettavasti väärin väittää, että uusiutuvat energiahankkeet työllistäisivät vain suomalaisia. Perämerelle on paljon myöskin investoitu ja pystytetty Suomen suurimpia tuulimyllyjä. Niitä eivät valitettavasti asenna suomalaiset vaan puolalaiset.

Tämä osoittakoon sen, että kotimaisuusastetta uusiutuvienkin energiamuotojen työllistämismuutoksissa on lisättävä. Aluetaloudelliset vaikutukset Fennovoimalla Pyhäjoelle ovat äärimmäisen suuret, rakentamisaikavälillä lähes 4 000 työpaikkaa, ja sitten pysyviä työpaikkoja on luvassa satoja, jopa 500 sitten, kun laitos on valmis.

⁸⁹ **Paavo Arhinmäki /vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Turunen poistui jo mutta kysyi, millä Tornion terästehdas pyörii. Ennen muuta Kemijoen sähköllä tällä hetkellä. Itse asiassa pohjoisessa Kemijoki, Iijoki, Oulujoki on aikoinaan valjastettu teollisuuden käyttöön. Meidän mielestämme ei enää koskiensuojelulakia pidä avata, yhtään valjastamatonta koskea ei pidä valjastaa mutta näiden jo olemassa olevien laitosten tehokkuutta pitää nostaa.

Kysymys siitä, miksi kannattaa äänestää pohjoisessa vasemmistoa: No, esimerkiksi sen vuoksi, että me emme ole esittäneet lomarahojen poistamista niin kuin jotkut perussuomalaiset, emme pekkaspäivien poistamista. Emme myöskään ole

sitä mieltä, että TESejä ei yli 60-vuotiaiden kohdalla tarvitsisi noudattaa. Sen vuoksi kannattaa äänestää työläisen vasemmistoa, koska vasemmisto puolustaa työläisiä.

Se on ihan selvää, että ydinvoima luo työpaikkoja. Mutta kysymys onkin siitä, että samojen pääomien panostaminen kotimaisiin uusiutuviin loisi enemmän, sama pääoma loisi enemmän työpaikkoja alueellisesti. Se olisi sitä kehittyvien maakuntien Suomea. (Hälinää)

Ensimmäinen varapuhemies Pekka Ravi: Jotenkin minusta tuntuu, että nyt on ihan oikea hetki jo lopettaa tämä debatti. Ministeri Vapaavuori, olkaa hyvä, lähdetäänkö 5 minuutista ja katsotaan, riittääkö se?

⁹⁰ **Elinkeinoministeri Jan Vapaavuori:** Arvoisa puhemies! Ensin vastauksia muutama erilliskysymykseen tästä loppusijoituksesta: Tämä menee sillä lailla, että rakentamislupahakemusta jättäessään, siis viimeistään ensi kesään mennessä, Fennovoiman on annettava täsmennetty selvitys suunnitelmistaan ydinjätehuollon järjestämiseksi. Ydinpolttoaineen loppusijoittamiseen liittyen yhtiön on puolestaan viimeistään 30.6.2016 — ja nämähän ovat siis päivämääriä, jotka on silloin 2010 hyväksytty — esitettävä työ- ja elinkeinoministeriölle joko sopimus alkuperäisessä periaatepääotoshakemuksessa esitetyn kaltaisesta ydinjätehuoltoyhteistyöstä nykyisten jätehuoltovelvollisten kanssa tai oma käytetyn polttoaineen loppusijoituslaitosta koskeva ympäristövaikutusten arviointiohjelma. Yhtiölle ei myönnetä rakentamislupaa ilman edellä mainittuja ydinjätehuoltoa ja ydinpolttoaineen loppusijoittamista koskevia lisäselvityksiä. Tämä on varsin selkeä linja, joka on siis otettu jo vuosia sitten.

Arvoisa puhemies! Taisi olla edustaja Tuupainen — ja joku muukin — joka kyseli näistä Fortumin eilen julkistamista suunnitelmista. (Kauko Tuupainen: Just!) On totta, kuten Fortum toteaa hyvin selkeästi, että tämä heidän sijoituksensa Fennovoimaan on ehdollinen sille, että nämä järjestelyt Venäjällä toteutuvat. Se on totta. Joudun tuottamaan sillä lailla pettymyksen, että lopullisia nimiä papereihin ei perjantaihin mennessä saada. Mutta on tietenkin selvää, että se, että Fortum on eilen tullut julkisuuteen, antanut pörssitiedotteen ja ilmoittanut siinä yhteydessä, että se on yhdessä sekä Rosatomin että Gazpromin

kanssa tehnyt alustavat sopimukset tästä järjestelystä, tarkoittaa sitä, että siinä ollaan erittäin vakavalla mielellä liikkeellä. Tämä on täysin vakiintunut käytäntö kansainvälisessä kaupankäynnissä, jossa on hyvin monimutkaisia yrityskaupparjestelyjä, että ensin tullaan ulos sillä vakavalla aikeella ja sitten juristit ja investointipankkiirit ja muut seuraavien viikkojen ja kuukausien aikana rakentavat lopulliset sopimukset. Ei siitä tietenkään kenelläkään sataprosenttista varmuutta ole, mutta se, että Fortumin kokoinen yhtiö tekee pörssitiedotteen, tulee ulos julkisuuteen ja on allekirjoittanut kuitenkin alustavat sopimukset, (Kauko Tuupainen: Harkitaan uudestaan!) totta kai hyvin suurella todennäköisyydellä takaa sen, että näin tulee käymään.

Täällä kysyttiin parikin kertaa tästä tonttiasiasta. Fennovoima omistaa pääosan niistä alueista, mitä tarvitsee, mutta siellä on pieni alue vielä, jota se ei omista, ja siihen liittyen on lunastusmenettely vielä käynnissä. (Paavo Arhinmäki: Kokoomushan vastustaa pakkolunastuksia!) — Nämä eivät ole poikkeuksellisia, monien energiahankkeitten ja varsinkin siirtoverkkojen yhteydessä nämä ovat itse asiassa hyvinkin tavanomaisia. — Tällainen menettely on vielä vireillä.

Arvoisa puhemies! Minä ymmärrän hyvin ja kunnioitan vahvasti niitä, jotka periaatteellisista syistä jo lähtökohtaisesti vastustavat ydinvoimaa kaikissa olosuhteissa. On selvää, että ydinvoimaan liittyy monia sen tyyppisiä ulottuvuuksia ja riskejä, mitä muihin energiantuotantomuotoihin ei liity. Tämä on ihan selvää, ja jos tällä perusteella tätä vastustaa, niin arvostan ja kunnioitan sitä vahvasti. Toki sitten samaan hengenvetoon pitää myöntää, että kaikkiin energiantuotantomuotoihin liittyy erilaisia riskejä, jotkut ovat isompia ja jotkut ovat pienempiä, mutta siitä huolimatta ydinvoiman poikkeuksellisuus ja ainutlaatuisuus ne perusteet mahdollistaa. Mutta sitä minä en ihan ymmärrä, minkä takia niidenkin edustajien, jotka periaatteellisista syistä vastustavat ydinvoimaa, täytyy täällä ryhtyä paremmiksi laskentaekonomisteiksi kuin esimerkiksi Fortumin laskentaekonomistit ovat. Kyllä silloin minusta perustelun pitäisi lähteä liikkeelle näistä perusteista, joita sinänsä arvostan ja kunnioitan.

Täällä on moneen kertaan puhuttu esimerkiksi näitten hankkeitten kannattavuudesta. En minä osaa sanoa, mikä niitten kannattavuus on, eikä varmasti kukaan osaa loppujen lopuksi sanoa.

Mutta uskallan väittää, että Fortumin, suomalaisten energiayhtiöitten ja Outokummun väki todennäköisemmin kuin Suomen eduskunta osaa laskea oikein sen, mikä on kannattavaa tulevaisuudessa. Ja — mikä on vielä olennaisempaa — riippumatta siitä, kuka sen osaa laskea parhaiten, olennaista on, että se laskee, joka pistää rahansa sinne. Hän ottaa sen riskin, ja ne firmat ottavat sen riskin, ja se on heidän vastuullaan. (Martti Korhonen: Kyllähän mekin otetaan se riski!) Kukaan meistä ei tarkkaan tiedä, mikä on sähkön aluehinta viikon päästä, vielä vähemmän, mitä se on 10 vuoden päästä tai 30 vuoden päästä. Nämä ovat pitkäaikaisia sijoituksia, joissa otetaan aina riskejä. Joskus ne menevät oikein, joskus ne menevät väärin, mutta siellä on kuitenkin Suomen paras asiantuntemus sitä laskemassa, ja uskallan väittää, että on huomattavan paljon todennäköisempää, että he osaavat sen laskea. Joka tapauksessa kyse on heidän rahoistaan. (Martti Korhonen: Entäs ne firmat, jotka lähtivät pois siitä?) — Jokainen firma katsoo omasta tulokulmastaan. Jokainen katsoo aina omasta tulokulmastaan, se menee juuri näin. On myös itsestään selvää, että jos nämä kokisivat, että panostaminen uusiutuvaan tässä hetkessä olisi kannattavampaa, niin he eivät lähtisi tähän hankkeeseen vaan he panostaisivat johonkin muuhun. Tai jos he jostain muusta syystä kokevat, että siinä on liian isoja riskejä, sitten eivät lähde. Ja osa on näin päättänyt. Olennaista tämän päätöksenteon kannalta on se, että tähän hankkeeseen saadaan vähintään 60 prosentin kotimainen omistus, jota valtioneuvosto tässä edellyttää ja jonka eduskunta omalta osaltaan siunaa, jos tämän periaatepäätöksen hyväksyy. (Pentti Kettunen: Miten se kotimaisuus määritellään!)

Mitä liittyy Olkiluoto 3:n ongelmiin, joista on täällä puhuttu paljon, niin siltäkin osin voidaan sanoa, että on todennäköisempää, että Fortumin väki, näitten energiayhtiöitten väki ja Outokummun väki osaavat arvioida, mitä siitä on opittavaa, ja osaavat ottaa sen opin, kuin että yksittäiset kansanedustajat eduskunnassa osaavat arvioida tämän riskin paremmin. Ja riippumatta siitä, kumpi sen osaa paremmin arvioida, olennaista on se, miten ne, jotka investointiin mukaan lähtevät, jotka rahansa siihen pistävät, sen arvioivat. On itsestään selvää, että he ovat siitä oppinsa ottaneet.

On myös hämmäntävää tämä keskustelu tästä tuontiriippuvuudesta. Tuonti tarkoittaa vakiintu-

neen tulkinnan mukaan jotakin sellaista, jota tuodaan maan rajojen ulkopuolelta maan rajojen sisäpuolelle. Tämä Fennovoiman hanke rakennetaan Suomen rajojen sisäpuolelle, se ei ole tuontia. Se rakennetaan Suomeen ja sillä korvataan tuontia, koska Suomi on tällä hetkellä itse asiassa sähkön osalta varsin tuontiriippuvainen. Vähän vuosittain on vaihdellut, mutta 10—15 prosenttia kaikesta sähköstä, mitä käytämme tällä hetkellä, tuodaan maitten rajojen ulkopuolelta. Ja kun tämän lisäksi vielä tiedetään, että osa kotimaan kapasiteetista tullaan sulkemaan eri syistä lähiaikoina, ja vielä tiedetään sekin, että sähkön tarve tulee kasvamaan, niin on ihan selvää, että tämä ei lisää Suomen tuontiriippuvuutta, tämä vähentää Suomen tuontiriippuvuutta.

Arvoisa puhemies! Kaikessa on epävarmuutta, ihan kaikessa. Näissä isoissa energiapolitiisissa ratkaisuisissa on varmaan aivan erityisen paljon epävarmuutta, eikä kellään ole semmoista kristallipalloa, joka osaa lopullisesti sanoa, mikä mihinkin vaikuttaa. On varmaan selvää, että tämä ei myöskään ole sillä lailla nollasummapeiliä. On myös selvää se, että jos tämä jätetään rakentamatta, niin on suuri epävarmuus siitä, kuinka paljon tulisi tilalle jotakin muuta tuotantoa, tulisiko ylipäänsä ollenkaan, ja jos tulisi, niin millä hinnalla ja minkälaisia valtion subventioita siihen tarvittaisiin. Jo tämän hetken tilanne, jossa meillä on merkittävä kapasiteettivaje, kertoo siitä, että markkinaehtoisesti ei ole syntynyt ainkaan riittävästi erilaisia hankkeita. (Puhemies koputtaa)

Arvoisa puhemies! Tämä hanke tuotiin eduskuntaan uudelleen sen takia, että laitostoimittaja on vaihtunut sen jälkeen, kun tämä edellisen keran eduskunnassa käsiteltiin. Olen siitä tyytyväinen, ettei kukaan tässä keskustelussa, koko tämän useampituntisen keskustelun aikana, ole kyseenalaistanut, etteikö tämä laitostoimittaja täyttäisi Suomen lainsäädännön ja Stukin erilaisia edellytyksiä, ja tältä osin koen, että täällähan ollaan yksimielisesti sitä mieltä, että se relevantti asia, joka tässä on muuttunut, ei ole muuttunut tavalla, joka olisi ongelmallinen.

⁹¹ **Työministeri Lauri Ihalainen:** Arvoisa puhemies! Ministeri Vapaavuori puhui asiaa ja hyvin perustellusti kommentoi tässä käytyä keskustelua.

Pari yleistä huomiota. Talousvaliokunnan mietintö oli hyvin harkitusti tehty, punnittu, ja

monen kuulemisen jälkeen oli päädytty niihin ehdotuksiin, joita sieltä tuli, ja pidän niitä erittäin hyvinä. Toiseksi, täällä on käyty kuitenkin hyvin sivistynyt keskustelu siitä, miten tähän suhtaudutaan, ja on arvostettu myös sitä, että tästä asiasta voidaan olla periaatteellisista ja käytännöllisistä syistä eri mieltä. Tämä on tavallaan näkynyt myös tässä keskustelussa: pystytään sivistyneellä tavalla puhumaan vaikeasta asiasta. Kolmanneksi haluan sanoa, että Suomen energiapolitiikan vahvuus liittyy juuri siihen, että meillä on monipuolinen energiapaletti tai -rakenne ja että uusiutuvan energiatuotannon, jonka merkitys kasvaa, ratkaisuja ja ydinvoimaratkaisuja ei pidä asettaa toistensa vastakohdiksi.

Sitten lyhyesti tähän kysymykseen, jonka vuoksi puheenvuoron pyysin, siihen, mitä tulee tämän työllistävään vaikutukseen. On vähän erilaisia arvioita, mutta joka tapauksessa rakennusaikainen työllistävä vaikutus voi nousta jopa 4 000 henkilötyövuoteen. Tähän ei ole laskettu kaikkea sitä, mikä liittyy logistiikkaan, kuljetuksiin, asumiseen, palveluihin, joita ilman muuta tällainen hanke tuo myös mukanaan. Vakituisten työpaikkojen määrä sitten, kun laitos on valmis, on se 400—500 henkilötyövuotta, ja huoltoaikojen resurssit ovat jotain 800 henkilötyövuotta. Se on arvio. Me puhumme erittäin merkittävästä työllistävästä vaikutuksesta.

Nyt olisi erityisen tärkeätä, että suomalainen työ on täällä näkysillä, mutta myös se, että Pohjois-Suomesta ihmiset lähtevät töihin tänne työmaalle. Tässä pitää muuten tehdä aika paljon töitä, että tämä käytännössä myös tapahtuu, niin ettei se työvoima tule jostain muualta sen takia, että ei lähdetä alueellisesti liikkumaan ja hakemaan työtä tältä työmaalta. Meidän pitää tukea sitä monella tapaa.

Fennovoima on varmaan oppinut Olkiluoto 3:n ongelmista, joita oli myös tässä työvoiman käytössä ja väärinkäytössäkin. Hehän ovat tehneet työmarkkinajärjestöjen kanssa eräänlaisen aiesopimuksen niistä pelisäännöistä, miten täällä toimitaan rekrytoinnin suhteen, työehtojen suhteen, että noudatetaan suomalaisia työehtoja, ja aivan oikein täällä korostettiin sitä, että uusi tilaajavastuulaki ja sen uudistusratkaisut edellyttävätkin sitä, että tilaaja käyttäytyy niin, että se katsoo aliruokasijoidensa perään, noudattavatko he verovelvoitteita, palkkavelvoitteita ja muita velvoitteita. Tässä suhteessa lainsäädäntökin on, niin kuin edustaja Tolppanen korosti, muuttu-

massa tavalla, joka tukee rehdimpien pelisääntöjen toteuttamista myöskin tällä työmaalla.

Arvoisa puhemies! Näitä täällä kysyttiin, ja näihin kysymyksiin halusin vastata. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Pekka Ravi: Kiitoksia, ministeri Ihalainen. — Sitten ryhdymme purkamaan puheenvuorolistaa.

⁹² **Jukka Kärnä /sd:** Arvoisa puhemies! Ydinvoima kaiken kaikkiaan on sellainen asia, että kun siellä tulee, niin kuin tässä tuli valiokuntakäsittelyssä, asioita vastaan, jotka eivät ole selviä, niin kaikki asiat pitää jauhata niin hienoksi, että varmasti syntyy varmuus siitä, miten se asia on. Näin omasta mielestäni myöskin valiokunnassa päästiin tekemään eli asiat käsiteltiin tosi perusteellisesti. Yhteenvetona voisi todeta ihan suoraan, että ei tullut sellaisia seikkoja esiin, ettei tätä voitaisi toteuttaa turvallisesti ydinenergiain mukaisesti Suomessa.

Sitten kun lähtee liikkeelle siitä, että toteaa ensimmäisenä sen, että tarpeeseen tulee, ja katsoo sähkön kulutusta: se on vaihdellut Suomessa tällä vuosikymmenellä 84:n ja 88 terawattitunnin välillä. Nykyiseen kulutukseen on vaikuttanut voimakkaasti talouden matalasuhdanne ja teollisuuden voimakas rakennemuutos myöskin. Kuitenkin tehtyjen arvioiden mukaan sähkön kokonaiskulutus nousee 90 terawattitunnin tasolle vuonna 2020 ja 97—99 terawattituntiin vuonna 2030. Siihen kun laittaa vielä sen, että tuontisähkön osuus on tällä hetkellä noin 20 prosenttia kokonaiskulutuksesta, ja vielä lisää siihen sen, että käytössä olevaa kapasiteettia poistuu vuoteen 2030 mennessä 3 000 megawattia, omavaraisuutemme sitä myöten heikkenee nykyisestä ilman sähköntuotannon lisäkapasiteettia taikka merkitävää energian säästön tai tehokkuuden lisäämistöimiä.

VTT:n selvitysten perusteella hankkeella arvioidaan olevan positiivisia vaikutuksia Suomen kasvihuonekaasupäästöjen osalta. Kasvihuonekaasupäästöjen arvioidaan olevan noin 4 prosenttia pienemmät vuosina 2030—2035, mikäli lisäydinvoimaa rakennetaan.

Sitten muutama sana sopimuksesta ammatti-liittojen kanssa siitä, miten siellä menetellään, mitkä ovat pelisäännöt. Se on yksi äärimmäisen tärkeä steppi tässä, jotta Olkiluodon kokemukset eivät tässä toistu. Sehän oli työehtosopimusten

koelaboratoriona jossain vaiheessa, mikä on tosi ikävä asia.

Lisäydinvoima on sähköntuotannossa erittäin hyvin ennustettava perusvoimakapasiteetti, ja tämä Fennovoiman ydinvoimala korvaisi sähkön tuontia sekä poistuvaa lauhdekapasiteettia.

Huoltovarmuuskeskus kiinnitti erityistä huomiota tähän asetettuun 60 prosentin kotimaiseen omistussuuteen. Toivon todella paljon sitä, että tämä Fortum-keissi tässä nytten toteutuu ja se saadaan reilusti sinne 66 prosenttiin. Keskolla muistaakseni on 2,9 prosenttia, ja jos se sieltä lähtee pois, niin kuin todennäköisesti lähtee, niin silti päästään sinne 66 prosentin yläpuolellekin.

Näihin epäilyihin siitä, että kun sitä sähköä tuotetaan, niin Venäjä kaappaa pois: ei kaappaa, se menee Fingridin verkkoon, ja jos Suomi tarvitsee sähköä, niin se on silloin siinä.

Työllisyysvaikutukset 45 prosentin kotimaisuusasteella ovat 25 000 henkilötövuotta, ydinvoimalaa rakentaa noin 4 000 ihmistä enimmäkseen, ja se tulee sitten sen käytön aikana työllistämään 400—500 ihmistä. Nämä luvut ovat vähän epätarkkoja.

Sen lisäksi vielä ihan siunatuksi lopuksi sanon sen, että Pyhäjoen kunta arvioi, että tällä hankkeella on erittäin merkittävät välilliset ja välittömät vaikutukset heidän kuntatalouteensa ja aluetalouteen sekä rakentamis- että käyttövaiheessa. Laitoksen elinkaaren aikaisten kiinteistö- ja kunnallisverojen arvioidaan nousevan yhteensä 300—380 miljoonaa euroon, kiinteistöverot 4,2 miljoonaa per vuosi.

Minun mielestäni tämä Fennovoiman ydinvoimala Hanhikiveen pitää rakentaa. Toivottavasti se onnistuu.

⁹³ **Kaj Turunen /ps:** Arvoisa puhemies! Eduskunta hyväksyi 1.7.2010 valtioneuvoston 6.5.2010 tekemän Fennovoima Oy:n ydinvoimalaitoksen rakentamista koskevaan hakemukseen perustuvan periaatepäätöksen. Tuolloinkin tätä hanketta pidettiin yhteiskunnan kokonaisedun mukaisena. Eduskuntakäsittelyn jälkeen Fennovoima on 4.3.2014 pyytänyt valtioneuvoston periaatepäätöksen täydennystä ydinvoimalaitoksen osalta. Valtioneuvoston 18. päivä syyskuuta 2014 antama periaatepäätös siis täydentää voimassa olevaa vuonna 2010 annettua periaatepäätöstä.

Eduskunnan talousvaliokunta käsitteli perusteellisesti tämän hankkeen ja antoi asiasta mie-

tinnön viime viikon torstaina. Talousvaliokunta toteaa mietinnössään, että tämä hanke on yhteiskunnan kokonaisedun mukainen. Perussuomalaiset talousvaliokunnan jäsenet olivat kaikki tämän mietinnön kannalla. Omalta kohdaltani voin sanoa, että olen ydinvoiman kannattaja ja ensi sijassa päästöttömyyden vuoksi mutta tähän hankkeeseen suhtauduin aluksi kriittisesti niillä duubioilla, mitkä julkisuudessa ovat vieläkin eniten herättäneet keskustelua: huoltovarmuus, omistus, polttoaineen loppusijoitus ja se, vähentääkö tämä hanke uusiutuvien polttoaineiden mahdollisuuksia tulevaisuudessa. Näihin kaikkiin kysymyksiin olen saanut valiokunnan perusteellisessa käsittelyssä vähintäänkin tyydyttävät vastaukset, joten tulen äänestämään perjantaina tämän hankkeen puolesta.

Huoltovarmuuden kannalta venäläinen tekniikka ei ole ongelma. Muun muassa polttoainetta laitokseen on mahdollista saada länsimaisiltakin toimittajilta.

Omistuksen osalta olemmekin kuulleet hyviä uutisia. Fortumin ilmoitus hankkeeseen mukaan lähtemisestä on mielestäni hyvä ja erinomaisen oikea-aikainen. Oli erittäin hyvä, että meillä kansanedustajilla on kotimaisen omistusvaatimuksen täyttyminen tiedossamme ennen perjantain äänestystä.

Ydinjätteen loppusijoituksen Fennovoimalla täytyy olla kunnossa 30.6.2016 mennessä. Käytännössä ratkaisunahan on tämä Posivan luolasto tai oma loppusijoituspaikka. Tietysti tämä Fortumin omistajuus tuo nyt tähän loppusijoitukseen oman keissinsä, mitä tulee tähän Posivan luolastoon sijoittamiseen.

Mitä sitten tulee uusiutuvien käyttöön, niin voisin oikeastaan ottaa kappaleen tästä talousvaliokunnan mietinnöstä, jossa se on mielestäni oivallisesti kirjoitettu: "ettei ydinvoiman lisärakentaminen poista tarvetta voimakkaasti lisätä uusiutuvan energian käyttöä, energiatehokkuutta, kysyntäjoustoa, hajautettua sähköntuotantoa ja muita mahdollisia uusia innovaatioita, joilla sähkön omavaraisuusastetta kyettäisiin edelleen nostamaan ympäristön kannalta kestäväällä tavalla". Niin itse kuin talousvaliokuntakin katsomme, ettei ydinvoima poissulje muita tuotantomuotoja vaan täydentää energiapalettiamme, jonka tulee jatkossakin perustua monipuoliseen, sähkömarkkinoiden riittävän kilpailun turvaavaan ja ympäristötavoitteet huomioon ottavaan energiatuotantoon. Ydinvoima tuo järjestel-

määmmä tasaista perusvoimaa, joka osaltaan mahdollistaa muidenkin ilmaston kannalta kestävien tuotantomuotojen kehittämisen.

Suomi on asettanut itselleen kunnianhimoiset ilmastopäästöjen leikkaustavoitteet. Näitä tavoitteita emme voi saavuttaa ilman ydinenergiaa. Se, joka toisin väittää, kertokoon aikataulun ja kulu- tusnustukset.

Tässä hankkeessa ei ole kysymys ydinvoiman lisärakentamisesta vaan sen kapasiteetin osittaisesta korvaamisesta, joka markkinoilta poistuu.

Tässä talouden ja työllisyyden tilanteessa olisi järjetöntä torpata näin merkittävä investointi eduskunnassa, kun täällä olemme moneen otteeseen näitten investointien perään huutaneet.

⁹⁴ **Anne Kalmari /kesk:** Arvoisa herra puhemies! Edustaja Kärnä totesi, että talousvaliokunnassa käsitellyn myötä tämä asia jauhettiin niin hienoksi, että todellakin kaikki vaiheet tiedetään, mistä tässä päätetään. Itse kuitenkin ajattelin koko ydinvoiman elinkaarta, ja mielestäni koko tästä elinkaaresta ei ole keskusteltu tarpeeksi, sitä ei ole jauhettu tarpeeksi hienoksi.

Yksi peruste sille, että en kannata ydinvoimaa, on se polttoaine, mitä ydinvoimalat käyttävät. Uraania louhittaessa syntyy merkittäviä ympäristöriskejä, ja yksi hyvä esimerkki siitä, että tämä asia ei ehkä kaikkien suomalaistenkaan mielestä ole hanskassa, on se, että emme itse toivo tänne Suomeen uraaniaivoksia. Juuri se polttoaine, mikä tähän Fennovoiman hankkeeseen on tulossa, on tulossa Majakin laitoksesta Rosatomilta, ja Majakin toiminta ei kestä päivänvaloa. Sveitsi esimerkiksi on lopettanut tämän polttoaineen käytön, joka siis tehdään jätteestä jälleenkäsittelylaitoksessa, koska ei pidä sitä kestäväenä. (Mauri Pekkarinen: EU:n komissio hyväksyi just nämä polttoaineet!) — Mutta joka tapauksessa Sveitsi ei tätä käytä.

No, sitten tietysti tullaan tähän varsinaiseen prosessiin. Uskon insinööreihin, ja varmasti Rosatomilla myös on osaamista, vaikka monet hankkeet ovat viivästyneetkin. Ehkäpä sitä sitten löytyy enemmän kuin Arevalla, josta sitä osaamista ei nyt ainakaan kovin nopeaan toimintaan tunnu löytyneen. Joka tapauksessa se työllistämisenkin, mistä on puhuttu tämän hankkeen aikana: Ei ole todellakaan varmaa, että se koskettaa suomalaisia työntekijöitä. Tästä meillä on näyttöä edellisissäkin hankkeissa.

Onnettomuuskin on joka tapauksessa aina riski, joka olisi otettava huomioon. Itse asiassa, kun ministeri Vapaavuori sanoi, että tämä on ainoa energiamuoto, jossa annetaan vain mahdollisuus tehdä ja sitten firmat itse tai rakentaja itse toteuttaa, niin itse asiassa tässä jos jossain on subventiota. Jos ei olisi lainsäädäntöä, että valtio kantaa vastuuta rakentajan ohella siitä, mitä tapahtuu sitten, jos ydinonnettomuus tapahtuu, jos tämän- tyyppisiä ei olisi, en usko, että mikään firma saisi sellaisia vakuutuksia, että tällaisiin hankkeisiin voitaisiin ylipäättään lähteä.

No, sitten riskinä on se, että kun sitä ydinjätettä muodostuu, se mahdollistaa ydinaseitten leviämisen, niitten käytön. Sekään ei minusta ole kestävä selitys, että ikään kuin loppusijoitamme ydinjätteen, koska loppusijoitus ei todellakaan ole ratkaistu.

On tullut myös paljon pienempiä kysymyksiä aivan huoltovarmuudesta lähtien. Huoltovarmuus ei itse asiassa ole mikään pieni kysymys, vaan kriisin aikana se on iso kysymys, onko meillä mahdollisuus omaan polttoaineomavaraisuuteen. Mielestäni on erittäin naiivia todeta, että juuri tällä ydinvoimahankkeella poistamme sähköntuontia. Se on tosiasia, että jos saamme halpaa sähköä ulkomailta, se sähkö korvaa esimerkiksi uusiutuvilla tehtyä kalliimpaa tuotantoa tai jotakin muuta tuotantoa, ja sähköä varmasti siltikin tuodaan, vaikka tämä ydinvoimahanke toteutettaisiin.

Mielestäni ei ole mahdotonta keksiä 10 terawattitunnin edestä uusiutuvaa, modernia, nykyaikaista energiaa. Hyvä esimerkki, vaikka se tosin on korvannut aika paljon myös lämpöenergiaa mutta osin myös sähköenergiaa, on se, että kukaan ei vielä kymmenen vuotta sitten puhunut siitä, että maalämpö tuottaisi yhden ydinvoimalallisen verran energiaa, ja tänä päivänä se tuottaa ilman sen kummempia panostuksia. Monet ovat kodeissaan tehneet tällaisen ekologisen vallinnan.

Ennen kaikkea minusta on harmillista se, että Mankala-periaatteella, joka siis tuo kuntiin mahdollisuuden verovapaasti saada yhtiön tuottamaa energiaa, houkutellaan kuntia investoimaan ydinvoimaan, josta se hyöty tulee vasta kymmenien vuosien päästä, sen sijaan, että he voisivat investoida nyt nopeasti työpaikkoja luovaan uusiutuvaan energiaan, joka toisi myös niitä referenceja, joilla sitten ulkomaille päästäisiin, kun teknologiassa lisää kehityttäisiin.

Arvoisa puhemies! En kannata tätä ydinvoimahanketta.

⁹⁵ **Paavo Arhinmäki /vas:** Arvoisa puhemies! Itse ja vasemmisto vastustamme ydinvoiman lisärakentamista. Perustelut liittyvät ennen muuta siihen, jos katsoo, mitkä uraanin louhinnan aiheuttamat ympäristötuhot ovat, niiden vaikutukset laajoille alueille, toisaalta tuotannon aikana aina oleva onnettomuusriski. Itse kuulun Tšernobylin sukupolveen, 9-vuotiaana muistan Tšernobylin onnettomuuden. Tietyllä tavalla tänään tulleet uutiset Ukrainasta, jossa Tšernobylin sijaitsee, aina ovat semmoisia, jotka hätkähdyttävät, koska onnettomuusriski on pieni mutta onnettomuuden sattuessa se on hyvin massiivinen. Esimerkiksi Japanissa edelleen pohditaan sitä, voidaan-ko asuttaa enää alueita, missä Fukushima onnettomuus tapahtui. Sitten kolmantena asiana on se, että ei ole mitään ratkaisua säteilevälle jätteelle. Me jätämme todella tuleville sukupolville säteilevän tulevaisuuden ydinvoiman kautta. Nämä ovat ne peruseriaatteet ja lähtökohdat, miksi vastustamme ydinvoiman lisärakentamista.

Mutta tässä keskustelussa, arvoisa puhemies, on keskitytty kannattavuuteen, työllisyyteen. Miksi näin? Koska tämä Fennovoiman hanke on monella tavalla erittäin huono.

Ensinnäkin ydinvoimaa usein perustellaan sillä, että se on yksityisellä rahalla toteutettu. Niin kuin tässä on käynyt ilmi, tässä takana ovat kolmasosalta Venäjän valtio Rosatomin kautta, kunnalliset energialaitokset, eli kaikkien näiden kuntien asukkaat omalla tavallaan tässä riskialttiissa hankkeessa, ja viimeisimpänä kummallisen ilmeisimmin kautta myös valtionyhtiö Fortum.

Joulukuussa 2013 hallituksen talouspolitiiseen ministerivaliokuntaan tuotiin tunnin varoitusajalla esitys siitä, että Fortum myy sähköverkkonsa. Toki siitä oli ollut julkista keskustelua jo pitkään. Otimme aikalisän ja iltopäivällä kokoonnuimme uudestaan, ja silloin ainoastaan vasemmistoliitto hallituspuolueista vastusti Fortumin sähköverkkoyhtiön myyntiä, jotka tuottavat 5 prosentin pysyvää turvallista tuottoa ja jotka toisaalta ovat kuitenkin aivan perusinfraa. Me tarvitsemme sitä sähköverkkoa kantaverkon lisäksi, että ihmisille tulee sähköä kotiin. Eivät australialaiset, muut kansainväliset sijoittajat hyväntekeväisyyttään sitä tulleet omistamaan vaan tehdäksään sillä voittoa.

Nyt herää kysymys, miksi vielä aamulla kriittisesti suhtautuneet, esimerkiksi työministeri Lauri Ihalainen, sitten iltopäivällä olivat tämän esityksen kannalla ja mitä tästä saadulla 2,5 miljardin euron likviditeetillä on tehty. Nyt näyttää siltä, että vajaa vuosi myöhemmin sitä sijoitetaan epävarmaan ydinvoimaan. Tämä on asia, joka hämmästyttää, kun tieto tulee sattumalta ilman mitään painostusta, ilman mitään ohjausta vain päivä ennen tämän keskustelun alkua.

Arvoisa puhemies! Täällä on puhuttu paljon työllisyydestä. Kukaan ei varmasti kiistä sitä, että rakentamisvaiheessa ydinvoima työllistää. Kukaan ei kiistä sitä, että tulee joitain satoja työpaikkoja myös ydinvoimatuotannon aikana, ja kukaan ei kiistä sitä, että meidän teollisuus tarvitsee sähköä. Mutta kysymys ei olekaan tästä vaan siitä, että jos vastaavat pääomat sijoitetaan uusiutuviin kotimaisiin energiamuotoihin, niin saataisiinko niillä aikaan parempaa työllisyyttä — alueellisesti, nopeammin — tässä tilanteessa, jossa meillä on 320 000 työtöntä virallisten tilastojen mukaan, 450 000 työtöntä, jos huomioidaan laaja työttömyys. Meidän mielestämme se synnyttäisi työllisyyttä ympäri maakuntia laitosten rakentamisessa, se synnyttäisi siinä, että kerätään biomassaa esimerkiksi. Ennen muuta, mikä on tärkeätä, kun puhutaan, että meillä pitää olla cleantechissä tulevaisuuden teollisia työpaikkoja: näitä teollisia työpaikkoja ei cleantech-alalle synny, ellei meillä ole referenssilaitoksia kotimaassa, joita esitellä ja sitä kautta luoda vientiin työpaikkoja.

Valtion ja eduskunnan tehtävä on arvioida yhteiskunnallista kokonaisuutta. Ymmärrän, että kaikki yritykset eivät sitä tee. Ne yrittävät optimoida, mistä mahdollisesti, nimenomaan mahdollisesti, saisi halvinta sähköä. Mutta meidän pitää katsoa yhteiskunnallinen kokonaisuus, ja sen vuoksi tämä ei täyty juuri tältä työllisyyden osalta. Me saisimme paremmat työllisyysvaikutukset toista kautta.

Arvoisa puhemies! On paljon puhuttu pohjoisen työllisyydestä ja siitä, miten pohjoisessa vahva vasemmisto voi suhtautua tähän hankkeeseen kriittisesti. Emme me nyt ole aivan ainoita pohjoisessa, jotka suhtautuvat kriittisesti. Kun katsoo niitä esimerkiksi kunnallisia energiayhtiöitä, jotka ovat vetäytyneet tämän takaa, niin ainakin listauksen mukaan esimerkiksi Lapissa Kemin Energia, (Puhemies koputtaa) Rovakaira, Itä-Lapin Energia ovat vetäytyneet. Nekään eivät näe,

paikalliset, alueelliset toimijat, tätä taloudellisesti järkevänä vaan haluavat lähteä hakemaan työllisyyttä toista kautta. Tämä vastauksena esimerkiksi edustaja Rundgrenille, joka tulee sieltä Meri-Lapista. Siellä on energiayhtiö vetäytynyt pois tästä hankkeesta. (Puhemies koputtaa)

Näillä perusteilla, arvoisa puhemies, kannatan edustaja Kontulan esitystä tämän hylkäämisestä. Teemme sen ympäristön, teemme sen tulevaisuuden, teemme sen työllisyyden vuoksi. Haluamme rakentaa parempaa Suomea ja parempaa maailmaa.

96 Oras Tynkkynen /vihr: Arvoisa puhemies! Ydinvoimakeskustelussa kuulee usein aika kärkeviä väitteitä sekä ydinvoiman puolesta että sitä vastaan. Ja kun keskustelu kuumenee, niin kannattaa keskittyä tarkastelemaan faktoja.

Olkiluoto 3:n piti valmistua vuonna 2009. Nyt tämänhetkiset arviot sijoittavat sen säännöllisen sähköntuotannon aloittamisen tuonne vuoteen 2018. Tämän voimalan rakentamisaika on nyt venähtänyt matkan varrella noin kolminkertaiseksi siitä, mitä aikanaan arvioitiin. Olkiluoto 3:n piti maksaa noin 2 miljardia euroa, vähän vajaat, vähän päälle. Nyt tuoreimmat arviot hinnasta keikkuvat tuolla 8,5 miljardin euron luokassa, eli hinta on matkan varrella suunnilleen nelinkertaistunut. Olkiluoto 3:n piti vähentää ilmastopäästöjä 6—10 miljoonaa tonnia vuodessa. Tähän mennessä Olkiluoto 3 on vähentänyt päästöjä tasan 0 kiloa. Toistaiseksi näitä ilmastohyötyjä ei ole saatu.

Olkiluoto 3 on siis hyvin pahalla ja johdonmukaisella tavalla pettänyt oikeastaan kaikki keskeiset lupaukset, joiden perusteella sille aikanaan tässä salissa lupa myönnettiin. No, voisiko ajatella, että Olkiluoto 3 on nyt tällainen harvinaisen epäonninen poikkeustapaus ja kyllähän Fennovoima pistää paremmaksi? Kiinnostavaa katsoa, millä Fennovoimaa myytiin eduskunnalle neljä vuotta sitten, kun periaatepäätös ensimmäisen kerran oli käsittelyssä:

Fennovoimaa markkinoitiin elinkeinoelämän tarpeilla. No, nyt tässä matkan varrella yksitellen lähes kaikki yksityiset yritykset ovat tipahaneet osakkaiden joukosta pois. Yhtiön suurin yksittäinen omistaja tällä hetkellä on Venäjän valtion liikelaitos, toiseksi suurimmaksi yksittäiseksi omistajaksi on nousemassa Suomen valtion enemmistöomisteinen yhtiö, ja lopustakin valtaosan omistavat kuntien energialaitokset.

Fennovoimaa perusteltiin tarpeella vähentää riippuvuutta Venäjästä. Nyt Putinin alainen Rosatom toimittaa reaktorin, ydinpolttoaineen, rahoittaa hanketta ja vielä omistaa siitä merkittävän siivun.

Fennovoiman haluttiin lisäävän kilpailua sähkömarkkinoilla. Nyt Fortum on mukana kaikissa nykyisissä ja kaikissa tulevaisu ydinvoimahankkeissa, joka ainoassa, tämä sama valtionyhtiö.

Fennovoiman lupailtiin tuottavan edullista sähköä. Nyt Fennovoiman ilmoittama sähkön omakustannushinta on korkeampi kuin mitä yleisesti arvioidaan sähkön markkinahinnan olevan silloin, kun Fennovoiman toivotaan aikanaan, ensi vuosikymmenen puolivälissä, valmistuvan.

Vanhan sanonnan mukaan on hulluutta tehdä toistamiseen sama asia ja odottaa erilaista tulosta. Nyt näyttää siltä, että nykyaikana on hulluutta myöntää ydinvoimalupia kerta toisensa jälkeen ja kuvitella, että tällä kertaa ne uuden ydinvoimalan lupaukset nyt kuitenkin pitäisivät paikkansa.

Ylihuomisessa äänestyksessä ei ole kyse vain yhdestä voimalasta. Siinä on kyse energiapolitiikan linjavalinnasta: valitaanko kotimaisen kestävä energian tie vai Rosatomin reaktori? Ja nämä valinnat osittain sulkevat toisensa pois. Tätä teemaa on käsitelty moneen otteeseen keskusteluissa tässä salissa, se käy ilmi periaatepäätöksen teksteistä, se käy ilmi ministeri Vapaavuoren puheista. Yksinkertaisimmillaan se poissulkeva vaikutus on seuraava: Jos Fennovoimalle ei myönnetä lupaa, vastaava määrä tehoa ja vastaava määrä sähköä pitää kattaa joillain muillakin konsteilla. Ja hyvin todennäköisesti merkittävän osan näistä muista konsteista — ja vihreiden mielestä kaikkien, 100 prosentin, näistä muista konsteista — pitäisi olla kotimaisia kestäviä energiaratkaisuja, energiatehokkuutta ja uusiutuvaa energiaa. Jos siis Fennovoimalle ei myönnetä lupaa, saamme enemmän kotimaisia kestäviä ratkaisuja. Siltä osin nämä valinnat ovat toistensa kanssa ristiriidassa.

Monessa puheenvuorossa on korostettu Fennovoiman monia hyötyjä. On aivan totta, että Fennovoima toisi Suomeen miljardiluokan investoinnit. Mutta niin toisivat ne kestävät vaihtoehdotkin. On aivan totta, että Fennovoima, erityisesti rakennusaikana, toisi uusia työpaikkoja. Mutta niin toisivat ne kestävät vaihtoehdotkin. Sekin pitää paikkansa, että Fennovoima aikanaan toteutuessaan laskisi sähkön markkinahintaa. Mutta niin tekisivät jälleen kerran kestävät

vaihtoehtokin. Tuulivoima, niin kuin asiaan pehentyneet hyvin tietävät, laskee sähkön markkinahintaa siinä missä ydinvoimakin, koska se on muuttuvilta kustannuksiltaan niin halpaa, että se puskee tieltään muuttuvilta kustannuksiltaan kalliimpaa sähköntuotantoa.

Sen, minkä Fennovoima lupaa, me pystymme siis saavuttamaan kotimaisilla kestävillä ratkaisuilla, mutta ilman Fennovoimaan liittyviä haittoja ja ongelmia, kuten tuhansia vuosia vaarallista ydinjätettä tai Venäjän valtion liikelaitoksen hallitsevaa, keskeistä osuutta.

Arvoisa puhemies! Energiapolitiikka on myös elinkeinopolitiikkaa. Jos me valitsemme kotimaiset kestävät ratkaisut, tarjoamme ponnahduslautan kotimaisille yrityksille lähteä viemään niitä samoja ratkaisuja nopeasti kasvaville maailmanmarkkinoille, ja senkin takia meidän kannattaa ylihuomenna valita kotimaiset kestävät energiaratkaisut Rosatomin reaktorin sijaan.

⁹⁷ **Christina Gestrin /r:** Värderade talman! Under de senaste veckorna har många debatter i olika forum förts om Finlands och EU:s ekonomiska utveckling. Ett av dessa var den stora startup-mässan Slush i Mässcentrum för några veckor sedan. Där presenterade hundratals företag sig och sina företagsidéer. Kännetecknande framtidsbegrepp som också förekom på Slush var cleantech och smarta, intelligenta energilösningar som bygger på energieffektivitet och förnybara energikällor.

Inför den pågående klimatkonferensen är det också energieffektivitet och förnybara energiformer som betonats som en delösning för att stoppa klimatförändringen. I de ekonomiska debatter som förts på senare tid är det inte kärnkraften som lyfts fram som räddningen för Finland. Det är betydelsen av små och medelstora företag, startup-företag, det är cleantechsektorn, bioekonomin och ekosystemtjänster som betonats. Företagande och innovationer inom hälsobefrämjandesektorn är ett annat område som ofta diskuterats.

Ydinvoima on vanhanaikainen ja riskialtis teollisuuden ja energiantuotannon ala. Se sitoo kätemme energiapolitiikassa sadoiksi vuosiksi eteenpäin. Se ei ole dynaaminen, ja on olemassa todennäköinen riski, että valtio ja tulevat sukupolvet joutuvat kantamaan taloudellisen vastuun

vanhojen ydinvoimaloiden ja ydinjätteen käsitteystä.

Merkkejä Ukrainan kriisin nopeasta ratkaisusta ei ole näköpiirissä. On käsittämätöntä, että Suomi lisää tässä tilanteessa riippuvuuttaan venäläisestä ydinvoimatekniikasta ja ydinpolttoaineesta. Venäjällä on maailman suurin radioaktiivisen jätteen kasaantuma, joka on varastoitu puutteellisiin olosuhteisiin Suomen rajojen läheisyyteen. Ainakin yksi Sosnovyi Borin vanhoista ydinvoimalaitoksista Suomenlahden toisella puolella on hiljattain käynnistetty uudelleen. Reaktori suljettiin muutama vuosi sitten vakavien vaurioiden vuoksi ydinvoimalaitoksen kaikkein herkimmissä osassa, grafiittiytimessä. Sen uudelleenkäynnistäminen on riskialtis operaatio. Kyse on samasta yhtiöstä, Rosatomista, joka tulee nyt rakentamaan ydinlaitoksen ja olemaan ydinvoimalan suurin yksittäinen osakas.

I dag handlar diskussionen också om att Fortum, genom sin planerade affär, garanterar det inhemska ägandet av Fennovoimas reaktor till 66 procent och att regeringens villkor om 60 procent inhemskt ägande tack vare det förverkligas.

Nu är det viktigt att påpeka att den här affären ännu inte är slutförd och att den är beroende av om Fortum får äganderätten till stora vattenkraftverk i Ryssland. Lyckas inte det, så går inte Fortum heller med i Fennovoima. Samtidigt uppger Fortum att planerna på förnyande av kärnkraftverken i Lovisa fortsätter. Det betyder sannolikt att nästa riksdag igen ska ta ställning till ett nytt principbeslut för kärnkraftverk, det vill säga Fortums planerade nya kärnkraftverk till Lovisa. Att gå in som 15 procents ägare i Fennovoima är för Fortum en hanterlig risk. Trots att man säger att inga kopplingar gjorts, är det lätt att se framför sig att Fortum räknar med goodwill av den kommande regeringen för ett framtida positivt principbeslut för ett nytt kärnkraftverk i Lovisa.

Medan resten av de nordiska länderna och Tyskland planerar för en övergång till en starkt ökande andel förnybar energi, ser Finland ut att välja en annan väg, nämligen att fortsätta med kärnkraftseran minst 100 år in i framtiden. Det är beklagligt, eftersom dagens teknologi också skulle ge andra, miljövänligare och tryggare möjligheter för elproduktionen än kärnkraft. I stället för att bygga ut kärnkraften, vilket har visat sig vara en osäker väg, borde vi i Finland utveckla den decentraliserade energiproduktionen och el-

överföringsnätet så att förnybar energi och energieffektiva metoder kan växa fram i hela landet. Dessutom borde vi utveckla vidare den nordiska elmarknaden.

Vi i Finland löper en risk att bli efter de ledande länderna i utvecklingen av nya förnybara energiformer såsom vind och sol. Vi utnyttjar inte i dag all den kapacitet som till exempel biogasproduktionen kunde ge. De enorma investeringar som utbyggnaden av kärnkraften kräver minskar på intresset att utveckla och investera storskaligt i förnybar energi och nya energieffektiva lösningar. Utbyggnaden av kärnkraften sysselsätter folk främst under byggnadsskedet medan en utveckling av en decentraliserad energiproduktion skulle skapa tiotusentals nya, bestående arbetsplatser både lokalt, i företag, forskning och utveckling.

Jag stöder inte Fennovoima-projektet eller en utbyggnad av kärnkraften i Finland, och jag hoppas att riksdagens majoritet motsätter sig principbeslutet.

⁹⁸ **Harri Jaskari /kok:** Arvoisa herra puemies! Tässä täysistuntokäsittelyssä ja myöskin aikaisemmin talousvaliokunnan lukuisissa istunnoissa on varsin perusteellisesti käsitelty tätä Fennovoimaa ja myöskin koko Suomen energia-politiikkakysymystä. Yritän tuoda lähinnä muutamia omia kommentteja, kenties myöskin lisäyksiä, mistä ei ole keskusteltu tässä yhteydessä.

Ensinnäkin kysymys "kotimainen vai ulkomainen": Kävimme talousvaliokunnassa varsin perusteellista keskustelua ja kyselyä siitä, että todellakin turvataan se, että hanke on selkeästi kotimainen. Siinä tuli keskusteluun myöskin se, että kirjataan 60 prosentin omistusosuus ja vielä toisena lukuna käydään keskustelua, että se omistus on sidottu myöskin osakassopimuksiin. Ja kolmas lisäys tuli juuri nyt Fortumin taholta, joka tietyllä tavalla solidoi, varmistaa tätä omistusoikeutta, että myöskin jatkossa on vähintään 60 prosenttia kotimaisessa omistuksessa. Eli tietyllä tavalla tämä suuri kynnys saatiin ainakin meille talousvaliokunnan jäsenille vakuutettua näitten monien lukkojen avulla.

Sitten kysymys siitä, onko ydinvoima vastakkainen uusiutuvan kannalta. Siinä on monia mielipiteitä, niin kuin tässä juuri tuli edustaja Tynkkysen näkemys, jota paljon arvostan energiapolitiikan asian tuntijana. Minulla kuitenkin on

tietyllä tavalla oma näkemys: se ei voi olla näin vastakkainen, koska me tarvitsemme sitä sähköä, me tarvitsemme huomattavastikin lisää sähköä. Pelkästään yksi toimintatapa ei välttämättä onnistu tyydyttämään tätä ratkaisua. Kun puhuttiin 40 terawattitunnista — ja niin kuin Oras Tynkkynenkin kommentoi — se voidaan korvata uusiutuvilla kotimaisilla kestävillä ratkaisuilla. Kaikki muut olivat valideja, mutta unohtitte kertoa, että vielä on se taloudellinen aspekti: onko se taloudellisesti mahdollista. Kaikki tuntuu olevan mahdollista, mutta sitten joku unohtaa aina sanoa, että se on niin kallista lähitulevaisuudessa, että se on lähes mahdoton toteuttaa. Kyllä ne tulevat edullisemmaksi, pitää paikkansa, tuulivoimakin on tullut huomattavaksi edullisemmaksi, mutta kuitenkin se yhtälö on tällä hetkellä todella vaikea, kun katsoo, miten nopeasti me tarvitsemme uutta sähköntuotantoa, uutta energiaa. Ja korostan, että lähes joka päivä me ostanme sähköä ulkomailta, energiaa joka päivä, ja kuten sanoin myös, niin se on lähes 7 miljardia, millä sitä hankitaan.

Tällainen uudempi näkökulma vielä kolmantena: otan kysymyksen osaamisesta. Tässähän Stuk kiinnitti huomiota, että Fennovoiman täytyy vahvistaa osaamista, mikäli se haluaa tätä ydinvoimapuolta viedä eteenpäin. Eli nyt on kysymys periaatepäätöksestä, niin kuin sanottu, silloin ensi vuoden kesällä on rakentamispuolen päätös, mitenkä he ovat edistyneet, ja sen jälkeen ruvetaan katsomaan, onko mahdollisuutta siirtyä eteenpäin. Sitten vielä vuosi sen jälkeen täytyy heidän selvittää, miten he hoitavat ydinjätteen varastoinnin. Jälleen Fortumin mukaantulo tuo huomattavan helpotuksen tähän tilanteeseen, osaamispuoleen, koska sitä kautta on ollut jo pitkään vahvaa osaamista suomalaiselta ydinvoimapuolelta. Toisaalta täytyy muistaa, että Fortumhan omistaa merkittävän siivun myöskin ydinjäteyhtiö Posivasta, jolloin on taas yksi näkökulma mukana tässä ydinjätehuollon osalta. Mutta myöskin talousvaliokunnassa tuli aika paljon esiin, että me tarvitsemme yliopistotason tutkimusta ja koulutusta lisää ydinvoimaosaamisen puolelle, koska se on kuitenkin monivuotinen ratkaisu meille jo tällä hetkellä. Ja voisi olla aika mielenkiintoista, mikäli me tätä osaamista voisimme entistä vahvemmin myöskin viedä, niin että muualla päin maailmaa olisi turvallisempaa ydinvoimaa.

⁹⁹ **Suna Kymäläinen /sd:** Arvoisa herra puhemies! Samaan aikaan, samana päivänä, kun Suomen eduskunta keskustelee ydinvoimasta, Ukrainassa on tapahtunut ydinvoimalaonnettomuus. Surullinen yhteensattuma, mutta onneksi siellä taidetaan päästä nyt säikähdyksellä.

Se, mitä on tapahtunut Krimillä, ja nyt jatkuva tapahtumasarja Ukrainan itäosissa ovat mielestäni riittävä peruste uuteen poliittiseen tilannearvioon. Olen pohjimmiltani myönteisesti ydinvoimaan suhtautuva. Nyt Fennovoiman kohdalla minun on ollut osaltani pakko pysähtyä harkitsemaan kantaani. Liian paljon leijuu avoimia kysymyksiä, jotka eivät voi olla avoimina, kun tämän kokoluokan sitoumuksia ja periaatteellisia kantoja lyödään lukkoon. Olkoon hanke pohja suomalainen, tahot, joiden kanssa hanketta toteutetaan, eivät ole.

On harmittavaa, miten Venäjä ja Venäjän valtio-omisteinen ydinenergiayhtiö on onnistunut saamaan asiansa mutkalle. Jo ensimmäiset suunnitelmapiirustukset osoittautuivat kopioksi pietarilaisesta voimalasta. Luottamus kärsi. Mielestäni tähän junaan ei pidä nyt hypätä. Jatko aika voisi olla yksi hyvä vaihtoehto Suomen kansallisen edun turvaamiselle.

Mielestäni tämä linjaus ei ole linjassa EU:n pakotepolitiikan kanssa, jolla pyritään saamaan taistelut loppumaan Ukrainassa ja tilanne vakautumaan rauhanomaisesti. Presidenttimme on kuluneella viikolla huomauttanut Venäjän arvaamattomasta politiikasta pakotteiden osalta. Mielestäni nyt ei ole aika, jolloin teemme Venäjän valtionjohtoon vahvasti yhteydessä olevien tahojen kanssa näin mittavia ja vuosikymmeniksi sitovia investointipäätöksiä. Ydinvoima tuo työtä, se on selvä, ja juuri sen asian vuoksi olen joutunut pohtimaan erityisesti päätöstäni. Työtä ei kuitenkaan tehdä hinnalla millä hyvänsä, ja mielestäni tämä aika ei ole sopiva tähän päätökseen.

Arvoisa herra puhemies! En siis sano, etteikö nyt käsiteltävänä oleva ratkaisumalli olisi mahdollinen rauhanomaisessa tilanteessa olevan naapurisuurvallan kanssa. Nyt kuitenkin tiedämme tilanteen vaikeuden ja ratkaisun suoranaisten näköalattomuuden. En voi venyttää omaa poliittista harkintaani tämän tosiasian yli.

Mielestäni asian valmistelu olisi ollut hyvä aloittaa puhtaalta pöydältä, kun sen perusteet murenivat. Tällöin olisi harkittu uudelleen Fortumin Loviisan kolmannen reaktorin tilanne, Olkiluoto 4:n tilanne ja sitten tämä hieman erikoises-

ti luotu Fennovoima. Itse asiassa nyt asia näytetään hyvin kummallisena, ja se jos mikä ei sovi ammattimaisesti ja vaativan jämäptisti hoidettavan ydinvoiman imagoon, etenkin suomalaisen ydinenergiaosaamiseen. Siihen ei yksinkertaisesti sovi epävakaa partneri, jonka tulevaisuus ihmisiällä mitattuna on hämärän peitossa. Ydinvoima vaatii vakaita, tunnettuja ja harkittuja vuosikymmenien päätöksiä, joiden vaikutukset vaativat vakautta myös vuosisatojen päästä.

Arvoisa herra puhemies! Siksi sanon perjantaina "ei". Ydinvoima ei pidä epävakaudesta, ei Suomen kansa enkä minä.

¹⁰⁰ **Pentti Kettunen /ps:** Herra puhemies! Vuonna 1986 eduskunnassa elettiin samoissa tunnelmissa kuin nytkin tänä iltana. Eduskunta kävi kiihkeää keskustelua ydinvoiman puolesta ja sitä vastaan. Silloin keskustelu päättyi yllättävästi: Tšernobylin ydinvoimalassa tapahtui katastrofi, jonka seurauksena on kuollut ja vammautunut tuhansia tai jopa kymmeniätuhansia ihmisiä eri puolilla Eurooppaa. Tänä iltana olemme lähes samanlaisessa tilanteessa: käsittelemme täällä Fennovoiman ydinvoimalahanketta, ja taas on Ukrainassa tapahtunut ydinvoimalaonnettomuus.

Näyttää siltä, että tämänhetkinen päättäjäskupolvi ei muista tai ei ymmärrä ydinvoiman riskejä ja vaarallisuutta. Ydinvoimaa mainostetaan edullisena ja saasteettomana energiantuotannon muotona. Totuus on kuitenkin se, että ongelmia on sekä ydinpolttoaineen, uraanin, louhinnassa ja jalostuksessa että myös korkea-aktiivisten jätteiden turvallisessa loppusijoituksessa.

Ydinsähkön halpuudestakaan en antaisi takuita. Ajatellaanpa vaikka Olkiluoto 3:n ongelmia ja lopullista hintaa, joka ei ole tällä hetkellä edes tiedossa.

Fennovoiman Pyhäjoen ydinvoimalahanke on koko valmisteluajan ollut hapuileva ja sekava. Alkuperäiset omistaja- ja rahoittajatahot ovat toinen toisensa jälkeen poistuneet näyttämöltä.

Fennovoiman lobbarit ovat pitkin vuotta pehmittäneet kansanedustajia. Olen ilmoittanut heille, että jos venäläisten osuus ei kohoa yli 34 prosentin ja suomalainen — huom. suomalainen, ei Eta-alueen osuus vaan nimenomaan suomalainen — osuus on vähintään 66 prosenttia, tulen harkitsemaan eduskunnan äänestyksessä hankkeen tukemista siitä syystä, että kun eduskunta on aikoinaan neljä vuotta sitten tehnyt jo periaa-

tepäätöksen tämän Pyhäjoen ydinvoimalahankkeen osalta, niin en katso, että tämä on ihan kokonaan uusi hanke.

Tällä hetkellä en ole ollenkaan varma siitä, täytyykö itselleni asettama reunaehto rahoituksen osalta. Toivottavasti asia selkiytyy perjantain äänestykseen mennessä. Fortumin ratkaisu lähteä mukaan ehdollisesti tukemaan Fennovoiman hanketta ei ainakaan vielä ole selkiyttänyt osaltani tilannetta. Minun osaltani pallo on nyt Fennovoiman ja Fortumin käsissä. Jos he perjantain äänestykseen mennessä pystyvät vakuuttamaan ja selventämään nyt avoinna olevat kysymykset, niin siltä pohjalta tulen ratkaisemaan siten perjantaina oman kantani.

¹⁰¹ **Jörn Donner /r:** Arvoisa herra puhemies! Tämä puheenvuoro on eräänlainen äänestysseleitys, vaikka sellaisia ei Suomen eduskunnassa tehdä, ei ainakaan äänestyksen yhteydessä.

Miksi äänestän Fennovoiman hanketta vastaan?

Hallituksen energiapolitiikka, jos yleensä selaisesta voi puhua, on onneton sekasotku. Tilanteessa, jossa on syytä odottaa hallitukselta edes kunnon selontekoa energiapolitiikasta ja sen tulevaisuudesta, tämä sama pian kaatuva pätkähallitus keksii äänestytään Fennovoiman hankkeesta.

Suomessa on kaksi paikkakuntaa, joilla ydinvoimasta on pitkät ja todella hyvät kokemukset: Loviisa ja Olkiluoto. Läntisessä naapurimaassa Ruotsissa niitä on kolme, oli neljäskin, Barsebäck, joka suljettiin. Olkiluodossa rakennetaan, kuten kaikki tiedämme, Olkiluoto 3:a, ydinvoiman Iisakinkirkkoa. Sen valmistumisesta ei ole mitään tietoa. Tämä rakennus toimii luultavasti varoittavana esimerkkinä. Ainakin Ruotsissa olen saanut sen kuulla, kun siellä keskustellaan korvaavista voimaloista.

Nyt on viime hetkellä kuitenkin ilmaantunut pelastaja taivaalta, mitä tulee Fennovoiman hankkeeseen. Tämä on täysin naurettavaa. Fennovoimalle on siis saatu kotimainen osake-enemistö valtion avulla. Se ei paranna asiaa ollenkaan. Jos olisi päätetty lisätä Loviisan tai Olkiluodon kapasiteettia tavalla tai toisella, olisin voinut äänestää päätöksen puolesta, koska ydinvoima edelleenkin hyvin väliaikaisena, mutta pitkänä ratkaisuna olisi voinut olla meille avuksi.

Olen vakuuttunut siitä, arvoisa puhemies, että ydinvoiman tilalle ajan kuluessa löytyy muita ja

paljon parempia energiaratkaisuja. Fennovoimapäätös on, mikäli se tehdään, typerä ja lyhytnäköinen, Stubbin hallituksen hautamonumentti. Vladimir Putinin juoksupoikana toimiva Rosatom saisi yrittää muualla. Tämä on todellista suomettumista.

Arvoisa puhemies! Ei kiitos.

¹⁰² **Eero Suutari /kok:** Arvoisa herra puhemies! Fennovoima-hankkeella Suomessa on erittäin merkittävät elinkeino- ja työllisyysvaikutukset.

Tiedämme kaikki ydinvoiman vaarat ja hyödyt. Tänäpäin tässä salissa on jo käsitelty asiaa ympäristön, terveyden ja turvallisuuden kannalta, joten keskityn nyt hankkeen alueellisiin työllisyysvaikutuksiin. Tällä en suinkaan tarkoita, etteivätkö ympäristö-, terveys- ja turvallisuusvaikutukset olisi vaikutusarvioinnissa prioriteetissa ensimmäisinä, mutta heti niiden jälkeen tärkeintä on suomalainen, Suomessa tehty työ.

Selvitäksemme kasvavista hyvinvointipalveluistamme on meidän luotava yrityksiin seuraavien vuosien aikana parisataatuhatta uutta työpaikkaa. Urakka ei ole helppo, ja se ei onnistu ollenkaan, jos emme saa vientiämme ja yritysten kasvua uudelleen käyntiin. Siihen tarvitaan erityisen vaikuttavia päätöksiä, joiden seurauksena kannattaa ottaa enemmän riskejä, investoida ja työllistää. Investoinnit monipuoliseen, edulliseen ja varmatoimiseen suomalaiseen energiaan ovat avainasemassa edellä esitettyjen tavoitteiden saavuttamiseksi. Fennovoima on sellainen Pohjois-Suomessa.

Energiaomavaraisuus on myös tärkeä tavoite, sillä harva maa saa ulkoa edullisempaa energiaa kuin mitä toimittaja kotimaassaan perii kotimaiselta asiakkaaltaan. Energiaomavaraisuus on siis merkittävä suomalaisen työn kilpailutekijä. Sähkön hinnan ennuste pitkälle tulevaisuuteen ei saa olla nousukiidossa, kun tuet loppuvat. Se vähentäisi varmasti investointeja Suomeen.

Hanhikivi 1 -hanke on jo käynnistynyt muun muassa uuden yhdystien rakentamisella, ja vuodelle 2015 on olemassa selkeät aikataulut valmisteleman rakentamisen osalta. Tätä työtä tekevät jo nyt suomalaiset. Viimeksi viime viikolla kuulumme Oulussa järjestetyssä suurhankeinfossa, että Rosatom Overseas tarvitsee ja haluaa suomalaisia yrityksiä voimalan rakentamiseen. Valmis laitos taas tarkoittaa pysyvää kysyntää

monille suomalaisille teollisille palveluille vuosikymmeniksi.

Enimmillään ydinvoimalaa rakentaa noin 4 000 työntekijää. Rakentamisen aikaiset työllisyysvaikutukset Suomessa ovat 24 000—36 000 henkilötyövuotta 45 prosentin kotimaisuusasteella. Kotimaisten investointien arvo on noin 1,8—2,7 miljardia. Voimalan käyttöönottovaiheessa suoria työpaikkoja on 400—500. On muistettava, että kyse ei ole ydinteknisestä työmaasta pelkästään, vaan vaikutukset heijastuvat jo rakentamisvaiheessa voimala-alueen porttien ulkopuolella tarvittavaan infrastruktuuriin ja palveluihin. Pyhäjoen asukkaista enemmistö on ollut hankkeen edetessä kaikissa kyselyissä hankkeen kannalla.

Arvoisa puhemies! Fortumin eilinen ilmoitus 15 prosentin osallisuudesta Fennovoiman ydinvoimahankkeeseen on merkittävä uutinen. Samalla tulee täyttymään valtioneuvoston edellyttämä ehto hankkeen 60 prosentin kotimaisuusasteesta. Haluan myös korostaa ratkaisun alueellista merkitystä. Tämän järjestelyn myötä kasvavan kotimaisuusasteen ja osaamispohjan lisäksi Fortumin mukaantulo on erittäin selkeä signaali koko Pohjois-Suomen tulevaisuudelle ja kasvuun. Me tarvitsemme koko Suomeen, ja erityisesti Pohjois-Suomeen, uusia eväitä kasvuun, yrittäjyyteen ja työllisyyteen, joita tämä ratkaisu tuo tullessaan.

Tulen perjantaina äänestämään Fennovoimahankkeen puolesta. — Kiitos.

¹⁰³ **Teuvo Hakkarainen /ps:** Arvoisa puhemies! Heti alkuun haluan sanoa, että olen tämän hankkeen kannalla. Talousvaliokunnassa me olemme käsitelleet Fennovoimaa perusteellisesti, ja olen vakuuttunut tästä hankkeesta, erityisesti sen työllistävästä vaikutuksesta.

Alueen yrittäjät ovat mukana edistämässä hanketta ja paikallisten yrittäjien aktiivista roolia siihen. Alueen yrityksistä liki 70 prosenttia uskoo oman yrityksensä hyötyvän hankkeesta joko suoraan tai välillisesti. Yrittäjät toteavat, että hankkeella on Suomessa erittäin merkittävät energia-, elinkeino- ja työllisyysvaikutukset. Hanhikivi 1 -hanke on jo käynnistynyt uuden yhdystien rakentamisella, ja sitä työtä tekevät suomalaiset, ei siellä ole puolalaisia. (Inkeri Kerola: Aivan!) Kun laitos on valmis, se tarkoittaa pysyvää kysyntää monenlaisille teollisille palveluille vuosikymmeniksi. Voimalan rakentaminen työl-

listää tuhansia suomalaisia ja käyttövaihe satoja. Yrittäjät ovat laskeneet, että jos työntekijöiden kotimaisuusaste on noin 45 prosenttia, rakentamisen aikaiset työllisyysvaikutukset Suomessa ovat 240 000—360 000 henkilötyövuotta. Vaikutukset heijastuvat jo rakentamisvaiheessa voimala-alueen ulkopuolella tarvittavaan infrastruktuuriin ja palveluihin.

Arvoisa puhemies! Hanke on tärkeä koko alueelle, esimerkiksi Oululle, joka on kärsinyt huomattavan paljon talouden laskusuhdanteesta. Kun kaupunki kesällä päätti lähteä mukaan hankkeeseen, kaupunginjohtaja Matti Pennanen kertoi Ylelle: "Me haluamme, että tämä investointi toteutuu, ja toivomme myös elinkeinoelämän osallistumista siihen. Tämä alue ja koko Suomi tarvitsee työtä. Oulun perimmäinen syy lähteä mukaan oli se, että me saamme tämän viestin perille. Sitä kautta myös Pohjois-Suomen teollisuus saisi jatkuvuutta." Myös Raahen seutukunnalle hanke on tärkeä. Raahessa kärsitään melko korkeasta työttömyysasteesta, varsinkin kun Ruukin terästehdas siirtyi SSAB:n omistukseen. SSAB aikoo vähentää satoja työntekijöitä.

Arvoisa puhemies! Kun lokakuussa keskustelimme tästä aiheesta, totesin, että mikäli rakennusluvan hankkimisen ehtona oleva 60 prosentin kotimainen omistus täyttyy, voidaan katsoa, että hanke on omissa käsissämme. Näin vaarat olisivat ennakoitavissa ja torjuttavissa. Nyt tuo kotimaisen omistussuosuden ehto on täyttynyt. Fortumin mukaantulo on ilouutinen. Se tuo hankkeeseen lujan pohjan ja varmuuden, ja niin kuin totesin debatissa, se on myös isänmaallinen ratkaisu. Ja nyt siinä on se tilanne, että jos sieltä lähtee joku, vaikka pikku toimija, pois, se ei keikuta sitä laivaa millään tavalla, kun on tällainen perämies siellä olemassa.

Sitten pikkuisen minä toistan itseäni. Minä olen monta kertaa puhunut chp-laitoksista ja hajautetusta energiantuotannosta, josta vihreät monesti täällä mainitsevat. Siihen olisi ollut mahdollisuus tälläkin hallituskaudella tehdä merkittäviä päätöksiä esimerkiksi puuhakevoimalaitoksen syöttötariffituesta. Jos se nostetaan siitä 750 000:sta 1,5 miljoonaan, varmasti nämä voimalat käynnistyvät ja hajautettu bioenergian tuotanto käynnistyy aivan varmasti. Tästä asiasta puhutaan paljon, varsinkin vasemmisto siitä puhuu, mutta hehän ovat oppineet puhumaan työstä, eivät sitä tekemään. — Kiitos.

Puhetta oli ryhtynyt johtamaan toinen varapuhemies Anssi Joutsenlahti.

¹⁰⁴ **Inkeri Kerola /kesk:** Arvoisa herra puhemies! Sitovat päätökset Suomen energiatulevaisuudesta on tehtävä lähivuosina. Suomi on yksi harvoista EU-maista, joka ei ole omavarainen sähkön suhteen. Krooninen tarve tuoda sähköä ei ole kansantaloudellisesti ja huoltovarmuusnäkökulmasta järkevää.

Pohdinnoissa sähkön tarpeesta tulevaisuudessa ydinvoiman vastustajat jättivät usein huomiotta, että Suomesta poistuu valtava määrä sähköntuotantokapasiteettia vuoteen 2030 mennessä. On selvää, että näin suuren vajeen paikkaamiseksi tarvitaan kaikkia sähköntuotantomuotoja, uusiutuvien lisäksi myös ydinvoimaa. Nämä eivät ole vaihtoehtoja toisilleen.

Fennovoiman Hanhikivi 1 on sekä kansantaloudellisesti että alueellisesti erittäin tärkeä hanke. 45 prosentin kotimaisuusaste tarkoittaisi noin 30 000 henkilötyövuoden verran kaivattuja uusia työpaikkoja pohjoiseen mutta myös paluumuuttajille. Valmistuttuaan voimala työllistäisi vuosikymmeniksi lähes 500 henkilöä. VTT:n kansantaloudellisten vaikutusarvioiden mukaan Hanhikivi 1 toisi huomattavat lisäinvestoinnit energiatoimialoille, rakentamiseen ja muita investointihyödykkeitä tuottaville toimialoille koko Suomeen. Tässä hankkeessa yhdistyvät suomalaisen yhteiskunnan ja kansantalouden edut sekä turvallinen ja edullinen sähköntuotanto suomalaisille kotitalouksille ja elinkeinoelämälle.

Energia-alan investoinnit vaativat yrityksiltä pitkäjänteisyyttä ja rohkeutta tehdä kauaskantoisia suunnitelmia. Monet yritykset ovat alueellamme sitoutuneet Hanhikiven hankkeisiin erilaisilla konsortioilla. Toissa päivänä esimerkiksi kymmenkunta yritystä ilmoitti lehtien palstoilla sitoutuneensa toimimaan yhteistyössä ja hakemaan työmahdollisuuksia kyseiseltä alueelta. Mahdollisuudet heillä ovat siten hyvät. Meidän päättäjien pitää pystyä samaan sitoutumiseen ja siihen, että kun työpaikkoja on tarjolla, investointeja on tarjolla, tartumme niihin.

Arvoisa puhemies! Koko seutukunnan asukkaiden tuki Fennovoiman hankkeelle on vankka.

Kaksi kolmasosaa asukkaista kannattaa tuota hanketta. Haluan tätä painottaa siksi, että kun lähetekeskustelussa täällä salissa oli esitetty kommentteja siitä, että tuolla alueella ei ole yksimielisyyttä hankkeen toteuttamisen tukemiseksi, niin haluan vielä kerran todeta, että on tehty useita kyselyjä tietyin väliajoin ja aina tulos on ollut sama: suurin osa elikkä noin kaksi kolmasosaa asukkaista kannattaa hanketta sekä Pyhäjoella että ympäristökunnissa.

Työ- ja elinkeinoministeriön mukaan ydinjätetuhollossa on tarkoituksenmukaista ja kustannustehokasta tehdä yhteistyötä ja pyrkiä optimoituun ratkaisuun. Uskon, että tuore yhteistyöaloite Fortumilta vahvistaa näitä molempia tavoitteita.

Arvoisa puhemies! Vastusten ajatteleminen johtaa tappioon, keinojen miettiminen vie menestykseen. Siksi odotan insinöörieteiltä tulevaisuudessa, että he keskittyvät nimenomaan ydinjätteen loppusijoitukseen, niiden aineiden hyödyntämiseen, mutta myös pistävät kaiken tarmonsa siihen, että uusiutuvia energiamuotoja voidaan Suomessa hyödyntää entistä paremmin. Tulevaisuus näyttää siltä, että niin kauan kuin meillä on raskasta teollisuutta, tarvitsemme myös perusvoimatuotantoa mutta uusiutuvien energialähteitten rinnalla tarvitsemme myös uutta teknologiaa, josta riittää myös vientituotteeksi.

¹⁰⁵ **Pekka Haavisto /vihr:** Arvoisa puhemies! Aluksi on tärkeää todeta, että oikeastaan ihmiskunnan historiassa energia on tietysti näytelty hyvin tärkeää osaa ja kaikki kehitys on ollut sidoksissa siihen, että ihminen on oppinut käyttämään energiaa ja hyödyntämään sitä monin tavoin. Tämä on tietysti kaikessa kehityksessä välttämätöntä. Kun ajatellaan kehitysmaita tänä päivänä, niin energian saanti, pääsy energiaan, on yksi näistä keskeisistä globaaleista tavoitteista. Sekä vuosituhattavoitteissa että nyt Post 2015 -keskustelussa siitä puhutaan. Eli samaan aikaan, kun ilmastoprosessissa pyritään näitä negatiivisia energiankäytön haittavaikutuksia nimenomaan fossiilisten polttoaineiden osalta vähentämään, puhutaan kansainvälisesti siitä, miten energiaa saataisiin kaikkien ulottuville. Tämä on tärkeä asia.

Siitä lähtökohdasta itse ajattelen, että kun me elämme täällä teollisuusmaissa, niin meidän velvollisuutemme on kehittää sellaisia energiantuotantomuotoja, jotka ovat kestäviä kaikkialla maa-

pallolla, ja tehdä sellaista teknologista hyppäystä, joka sitten auttaa myöskin kaikkia kehitymään. Ja tässä mielessä kaikki se, mitä satsaamme uusiutuviin energialähteisiin, bioenergiaan, tuuleen, aurinkoon, tämäntyyppisiin tuotantolähteisiin, on sellaista, joka hyödyttää myös globaalisti ihmiskuntaa, ja tietystä mielessä meillä on velvollisuus minusta siinä teknologiassa olla edelläkävijä. Siinä voi olla vähän semmoinen itsekäskin ajatus, että kehitämme tätä kautta clean-techiä, energian säästöteknologiaa, uusiutuvia teknologian muotoja, joista tulee myöskin suomalainen vientituote, on nyt jo tullut ja tulevaisuudessa tulee yhä vahvemmin. Senkin vuoksi tähän palettiin uskon paljon enemmän. Tätä ovat muut täällä aikaisemmin kuvanneet.

Itse lisään tähän tällaisena väliaikaisena energiantuotantomuotona kaasun. LNG-kaasutermiinaaleja kehitetään, biokaasu on tulevaisuuden muoto. Pidän hyvin tärkeänä, että Suomi kehittää sellaista kaasuverkostoa, joka on myöskin riippumaton tästä yhdestä suunnasta tulevasta maakaasuputuksesta, ja kaasutaloudella on mahdollisuuksia.

Arvoisa puhemies! Puuttuisin sitten tähän päätöksentekoprosessiin muutamalla sanalla. Kun ministeri Vapaavuori sanoi, että Fennovoima-hankkeessa vuoden 2010 jälkeen ovat muuttamat asiat muuttuneet, niin kuin tällaisissa hankkeissa yleensä, niin tässä tosiaan on muuttunut laitospäämäärä, omistaja ja laitostoimittaja, ja voi todella kysyä, mikähän on pysynyt ennallaan tässä hankkeessa. Tämä lähti liikkeelle yksityisenä hankkeena, Fortumhan ei saanut omalle hankemukselleen lupaa, ja tämä on minun nähdäkseni päätyntä aika lailla julkiseksi hankkeeksi kunnallisten energiayhtiöiden ja nyt sitten Fortumin rooliin vahvistumisen myötä.

Edustaja Arhinmäki otti esille sen, mitä tapahtui tuolla Fortumin sähköverkkojen myynnin yhteydessä, kun sieltä tuli yli 2 miljardia. Fortumhan teki hyvät kaupat siinä sähköverkossa ja saa varmasti lisää vielä tästä Ruotsin sähköverkosta. Fortumilla on iso kassa, se pystyy tekemään paljon investointeja. Fortumin strategiaan ei kuitenkaan kuulunut, sikäli kuin minä tiedän, ainakaan tähän kesään asti tai alkusyksyyn asti suomalaisen ydinvoimaan investoiminen vaan nimenomaan näihin yhdistettyihin sähkön- ja lämmöntuotantolaitoksiin, aurinkoenergiaan ja tämän tyyppisiin asioihin investoiminen. Jotain on siis tapahtunut tässä viimeisten viikkojen aikana, jol-

loin Fortumin tavoitteet tai strategia näiltä osin ovat muuttuneet, ja olisi tietysti kiinnostavaa tietää, mitä. Fortumilla on iso investointi Venäjällä, yli 4 miljardin investointi Uralin takana, varmasti tietynlaista hermostuneisuutta siitä, miten tällaisten investointien käy tulevaisuudessa, ja Fortumille Venäjä-suhteet ovat kaikin tavoin tärkeitä, joten voi olla, että on yhtiön eduksi sitten katsottu, että halutaan tällaiseen lähtee. Tämän tuo, kuten edustaja Tynkkynen sanoi, nyt sitten Fortumin kaikkiin suomalaisiin ydinvoimapuistoihin mukaan eli valtionyrityksen tätä kautta sitten tähän kokonaisuuteen mukaan.

Arvoisa puhemies! Minusta tässä yhteiskunnan kokonaisedun tarkastelussa pitää tarkastella meidän energiariippuvuuttamme, meidän huoltovarmuuttamme ja myöskin vähän sitä, mitä tapahtuu siinä taustayhteisössä, johon me kuulumme Euroopan unionissa. Täällä ei ole paljon puhuttu Saksan Energiewendestä, niistä uusista ajatuksista, joita on Keski-Euroopassa. E.ON vetäytyi Fennovoimasta, niin että uudet tuulet puhaltavat Euroopassa energiantuotannon suhteen ja ydinvoiman katsotaan olevan aika lailla menneisyyttä. Ja minusta meidän pitäisi enemmän ankuroitua siihen kehitykseen, joka nyt on menossa Saksassa ja muissa Euroopan maissa.

Aivan lopuksi, puhemies: Futurologit sanovat, että kahden menneen jakson perusteella voi aina ennustaa yhtä tulevaa jaksoa. Ja kun katson tätä sekavuutta, johon edustaja Donnerkin viittasi Fennovoiman valmistelussa, ja niitä erilaisia omistusjaksoja, nyt taas uutta kuviota, niin näiden kahden menneen jakson perusteella voi kyllä ennustaa aika sekavaa tulevaisuutta tämän hankkeen osalta.

¹⁰⁶ **Esko Kurvinen /kok:** Arvoisa herra puhemies! Eduskunta on ottamassa kantaa valtioneuvoston periaatepäätökseen Fennovoima Oy:n ydinvoimalaitoksen rakentamisesta Pyhäjoelle. Talusvaliokunta on tehnyt perusteellista työtä selvittääkseen, onko hanke Suomen kokonaisedun mukainen, ja päätyntä perustellusti myönteiseen näkemykseen.

Vaikka lupaprosessit saattavat tuntua monimutkaisilta ja aikaa vieviltä, on hyvä, että ydinvoimaloiden rakentamisessa noudatetaan tarkasti suomalaista lakia ja turvallisuusmääräyksiä. Suomessa on avoin länsimainen lupakäsittely ja turvallisuusvaatimukset ovat maailman huippuja. Voimme olla varmoja, että saamme uuden,

toimivan ja turvallisen voimalaitoksen kymmeniksi vuosiksi. Tätä osaamista täydentää erinomaisesti energiayhtiö Fortumin todennäköinen mukaantulo hankkeeseen. Fortumilla on kokemusta pitkältä ajalta samaan konserniin kuuluvan laitetoimittajan laitteista, yhteistyöstä ja osaamisesta Loviisassa ilman ongelmia.

Arvoisa puhemies! Täällä on yritetty asetella vastakkain uusiutuvaa energiaa ja ydinvoimaa — aivan turhaan mielestäni, sillä molempia tarvitaan. Suomi tuo jo tällä hetkellä sähköä kahden Fennovoiman ydinvoimalan kapasiteetin verran rajojemme ulkopuolella olevista ja siten Suomen viranomaisten ulottumattomissa olevista voimalaitoksista.

Mitä enemmän siirrymme Suomessa hajautettuun uusiutuvan energian tuotantomuotoon, sitä enemmän tarvitsemme sähköä. Esimerkiksi maa-, vesi- ja ilmalämpöpumput tarvitsevat runsaasti sähköä. Sama koskee alueellisia kaukolämpöverkkoja ja pitkälle automatisoituja biopolttoainelaitoksia. Vaikka kokonaisenergian tuottaminen monipuolistuu, kaikki tarvitsevat toimiakseen enenevässä määrin sähköä. Normaalin taloussähkön ja pk-yritysten sähkön voi ja se pitää tuottaa oman alueen vesivoimalla, turve- ja biopolttoaineilla, mutta raskaan teollisuuden tarvitseman sähkön määrään nämä eivät riitä. Tämän vuoksi on lähes ratkaisevassa roolissa Fennovoiman ydinvoimalaitoksen valmistuminen nopeasti poistamaan energiansaannin epävarmuutta suurteollisuudelta.

Perämerenkaaren alue — Kokkola, Raahe, Oulu ja Kemi-Tornion kautta Ruotsin puolelle aina Luulajaan saakka ulottuva alue — muodostaa koko Euroopan mittakaavassa merkittävän teollisuuden ja osaamisen keskittymän. Tämä Perämerenkaaren energiantensiivinen teollisuus rauta-, teräs-, sellu-, paperi- ja kemianteollisuuksineen tarvitsee suuria määriä energiaa. Energia on tälle teollisuudelle raaka-aine. Tämän vuoksi Perämerenkaaren teollisuus on mukana Fennovoiman hankkeessa, ja tämän vuoksi Pyhäjoki sijoituspaikkana on paras mahdollinen. Äskettäin hallituksen tekemä päätös tukea Tornioon rakennettavaa kaasutermiinaalia varmistaa omalta osaltaan energiapaletin laajenemisen, ja se varmistaa myös kaasua käyttävien laivojen tulon Perämerenkaarelle. Hallituksen niin ikään äskettäinen päätös, kotimaisen turpeen ja bioenergian kilpailukyvyyn lisääminen kivihiileen nähden, on erinomainen asia ja myös tukee hajaute-

tun ja työllistävän energiatuotannon lisäämistä. Näin ollen hallitus on tehnyt tänä syksynä useita hyviä päätöksiä energian suhteen koko maan osalta ja erityisesti pohjoisen Suomen osalta. Näin on pitänytkin toimia, kun katsoo Suomen energiariippuvuutta tuontienergiasta ja sen määrästä.

Arvoisa puhemies! Kuten kaikki tiedämme, Suomi tarvitsee työtä ja investointeja sekä sitä kautta myös hyvinvointia ja yhteiskunnalle verotuloja. Suomen valtio on jo vuosia tehnyt töitä ja käyttänyt paljon rahaa sen eteen, että tänne saataisiin tuottavia investointeja. Fennovoiman rakentamisen aikaiset työllisyysvaikutukset Suomessa ovat noin 30 000 henkilötyövuotta 45 prosentin kotimaisuusasteella. Voimalan käyttövaiheessa suoria työpaikkoja on 400—500. Hanhikivi-hankkeen rakentamisaikaiset vaikutukset aluetalouteen ja työllisyyteen ovat valtavat. Meistä jokainen voi kuvitella, minkä valtavan ruiskeen Suomen elinkeinoelämälle ja sitä kautta yhteiskunnan hyvinvoinnille 6 miljardin euron rakentamistyyömaa aiheuttaa.

¹⁰⁷ **Pirkko Ruohonen-Lerner /ps:** Arvoisa puhemies! Nyt käsittelemme Suomen tulevaisuuden kannalta erittäin merkittävää päätöstä. On harmillista, että tiedämme jo etukäteen, että me, jotka vastustamme tätä hanketta, tulemme sen äänestyksessä selkeästi häviämään. Olen todella pahoillani tulevien sukupolvien puolesta siitä lopputuloksesta, mikä tässä asiassa on.

Arvoisa puhemies! Eilen täällä salissa käsiteltiin uutta kuntalakiesitystä, ja sen yhteydessä ministeri Risikko korosti voimakkaasti sitä, kuinka kuntien riskinottoa tullaan rajoittamaan tässä uudistuksessa. On kuitenkin aivan käsittämätöntä, kuinka Fennovoiman kaltaisen hankkeen kohdalla ei puhuta näistä riskeistä juuri mitään. Lukuisissa Suomen kunnissa, omassa kotikaupungissani Porvoossa myös, kunnallinen energialaitos on kuntalaisten omistama kruununjalokivi. Niistä on pidetty myös kiinni. Ne on haluttu pitää kunnan ja kuntalaisten omistuksessa, ja hyvä näin, mutta nytten Fennovoiman tapauksessa monien kuntien omistamat energiayhtiöt ovat lähdössä mukaan tähän suunnattomaan riskisijoitukseen, ja riski on niin iso, että sitä on vaikea euroissa edes arvioida.

Kunnalliset osakeyhtiöt, myös energiaosakeyhtiöt, tekevät päätöksiä täysin itsenäisesti. Niillä on kunnanhallituksen valitsevat hallitukset ja

toimitusjohtajat, jotka käyttävät täysivaltaisesti päätösvaltaa siinä yhtiössä, jota koskee osakeyhtiölaki, ei kuntalaki. Muutenkin nämä osakeyhtiöt, joita kuntiin on viime vuosina paljon perustettu, ovat demokratian kannalta hyvin ongelmallisia, sillä pienpuolueet jäävät ilman hallituspaikkoja, joissa tietenkin pitäisi teoriassa ja myös käytännössä olla mahdollisimman korkeatasoista osaamista. Käytännössä nämä hallituspaikat jaetaan kahden kolmen valtuustoryhmän kesken. Porvoossa esimerkiksi Porvoon Energia on RKP:n hallussa oleva osakeyhtiö, vuokra-asunto-osakeyhtiö on sosialidemokraateilla ja elinkeinoyhtiöt ovat kokoomuksen hallussa. Näin käytännössä asioita hoidetaan kuntatasolla silloin, kun päätöksentekoa viedään näihin osakeyhtiöihin. Osakeyhtiöissä päätöksenteko on täysin salaista. Osakeyhtiön toimitusjohtaja ja hallitus yhdessä päättävät sen, mitä he haluavat kertoa tämän yhtiön päätöksenteosta, ja pääsääntöisesti siitä päätöksenteosta ei juuri tietoa heru kuntalaisille, koska vedotaan liikesalaisuuksiin.

Tässä Fennovoiman tapauksessa monet kunnat lähtevät mukaan tietoisina, tai sitten tietämättä, riskeistä, jotka liittyvät tähän Fennovoiman hankkeeseen. Mielestäni on täysin vastuutonta, että kuntalaisten varallisuutta merkittävässä määrin laitetaan tällaiseen riskisijoitukseen. Marraskuussa kuntien osuus Fennovoiman ydinvoimalaprojektissa oli jo 31 prosenttia. Kuntien oman pääoman ehtoiset investoinnit Fennovoimassa ovat arviolta noin 500 miljoonaa euroa ja kaikkiaan vastuut 1,8 miljardia euroa.

Fortumin mahdollinen mukaantulo ei poista hankkeeseen liittyviä riskejä. Voimala saattaa jäädä keskeneräiseksi tai käyttämättömäksi. Voimalan sähköntuotanto saattaa olla pysyvästi tappiollista. Tällainen riskihanke voi vaikuttaa myös kuntien luottoluokitukseen ja nostaa niiden lainojen korkoja. Niin sanotun Mankala-periaatteen mukaan kunnille on tulossa velvollisuus ostaa tätä omakustannesähköä, vaikka markkinoilta saisi halvempaa sähköä. Kunnilla on myös velvoite osallistua kustannusten nousuun tarvittaessa. Ydinvoimalahankkeen riski on siis sysätty paljolti veronmaksajille. Nyt kun mietitään tätä Mankala-periaatetta, se on hyvin lähellä takausjärjestelyä, sillä osakkaat vastaavat myös kustannusten noususta omistustaan vastaavalla osuudella. Ollaanko tässä ajamassa riskinottoa kuntien perustehtäväksi? Siltä vaikuttaa, ja

tämä on yksi syy siihen, että en voi olla kannattamassa tätä hanketta.

Ennen kaikkea ydinjätteen loppusijoitusongelmat, se, että sitä ei ole uskottavalla ja hyväksyttävällä tavalla ratkaistu, on se keskeinen syy, miksi en voi missään olosuhteissa kannattaa ydinvoiman lisärakentamista omaan asuinmaahani.

¹⁰⁸ **Timo V. Korhonen /kesk:** Arvoisa puemies! Totean heti alkuun sen, että kannatin vuonna 2010 täällä eduskunnassa silloista Fennovoiman periaatelupaa ja samaan olen päätenyt myös nyt tämän täydennyksen osalta talousvaliokunnan päätyessä samaan ratkaisuun. Totean tämän siitä huolimatta, että en todellakaan ole mikään ydinvoiman ystävä. No, miksi olen päätenyt tähän ratkaisuun, viisi kuusi perustelua siihen:

Ensinnäkin, sähkön tarve. Energiaomavaraisuutemme, noin 30 prosenttia, on yksi Euroopan pienimmistä. Huoltovarmuuden kannalta tärkeimmästä eli sähköstä tuomme noin viidenneksen. Tuottamastamme sähköstä lähes puolet teemme kasvihuonepäästöjä aiheuttaen, vaikka muulle maailmalle olemme luvanneet aivan muuta. Lisäksi, vaikka energian kokonaiskulutus on kääntämissä selvään laskuun, elinkeinorakenteemme, ilmaston ja etäisyyksien vuoksi kohtuuhintaisen sähkön kulutus kasvaa.

Jo kansantaloutemme näkökulmasta on oltava selvää, että Suomen tulee päästä sähkössä oma-varaiseksi. Meidän tulee ajaa hiilisähkö alas ja varautua sähkönkulutuksen hallittuun muuttamiseen prosentin kasvuun nykyisestä vajaan 85 terawattitunnin tasosta. Me tarvitsemme tähän lisää sähköä, luokkaa noin 40 terawattituntia uutta päästötöntä kapasiteettia 2030-luvulle tultaessa eli noin puolet nykyisestä sähköntuotannostamme. Nykynäkymin bioraaka-aineen valtavat mahdollisuudet ovat lämmön, nestemäisten polttoaineitten ja biokaasun tuotannossa. Sähkön lisäkapasiteetista bioraaka-aine voi hoitaa vain osan, runsaat 10 terawattituntia. Joskus valmistuva Olkiluoto lisää kapasiteettia, mutta Loviisan ykkös- ja kakkosreaktorit vähentävät sitä liki yhtä paljon vuosina 2027 ja 2030. Tuuli- ja aurinkosähköllä jäljelle jäävän aukon, 20–30 terawattituntia, täyttäminen on Suomen olosuhteissa järjestelmällisin kustannuksin mahdoton tehtävä. Se edellyttäisi jo päätetyn 6 terawattitunnin tuuli- tai aurinkosähkön nelin—viisinkertaistamista.

Uusiutuva kotimainen energia on suomalaisen energiapolitiikan suuri ratkaisu tulevaisuudessa, mutta sähköhuoltomme tarpeisiin uusiutuvat vaihtoehdot eivät yksin riitä tällä aikataululla. Meidän on tehtävä kotimaisen uusiutuvan energian lisäämiseksi niin paljon kuin mahdollista energiaraaka-aineet ja kohtuullinen hinta huomioon ottaen. Tässä vaiheessa tämä sähköön lisätarveratkaisu joudutaan hakemaan valitettavasti ydinvoimasta, vaikka älykkään uuden teknologian mahdollisuudet hyödynnettäisiin maksimaalisesti. Tähän samaan näyttävät päätyneen myös huoltovarmuuskohdat.

Toiseksi, eri asiakirjat osoittavat, että suunnitellun ydinlaitoksen sijaintikunta, monet naapurikunnat ja Pohjois-Pohjanmaan liitto puoltavat hanketta ja sen sijaintipaikkaa.

Kolmanneksi, esille ei talousvaliokunnan mietinnössä ja erilaisissa asiantuntijakuulemisissa ole tullut seikkoja, jotka osoittaisivat, ettei hakijalla ole edellytyksiä täyttää kaikkia ydinenergialain mukaisia turvallisuus- ja ympäristövaatimuksia. Myös maailman huippuluokan säteilyturvatoimijat Stuk katsoo, että turvallisuus on hoidettavissa, ja niin se pitääkin pystyä hoitamaan.

Neljänneksi, Fennovoiman omistus on muodostumassa riittävän suuruiseksi kotimaiseksi. Fortumin mukaantulo niin omistajaksi kuin myös tietotaidon tuojaksi yhtiöön oli totta kai äärettömän tärkeää.

Viidenneksi, Fennovoima-hankkeen työllisyys- ja aluevaikutukset ovat koko Suomelle mutta ennen kaikkea pohjoiselle Suomelle aivan massiiviset.

Ja kuudenneksi, energiantensiivinen suomalainen elinkeinorakenne tarvitsee ehdottomasti kohtuuhintaista sähköenergiaa.

Eli, arvoisa puhemies, näillä muutamalla perusseikalla kannatan tätä Fennovoima-hanketta. Näen, että se on välttämätön eräänlaisena väli-vaiheen sähköntuotantoratkaisuna.

¹⁰⁹ **Kimmo Kivelä /ps:** Arvoisa herra puhemies! Olen viimeiset noin kaksitoista vuotta saanut palvella mielenkiintoisissa ja vaativissa tehtävissä ja hyvin usein inhimillisen suorituskyvyn ääriarajoilla. Joskus, kun ystäviä on tavannut ja he kysyvät kuulumisia ja tietävät, että olen taatusti ollut työn raskauttama, olen kuitenkin aina vastannut, kun on kysytty, mitä kuuluu, miten jaksat, että kiitos hyvin, että nukun yöni erinomaisesti.

Mutta totuuden nimessä aivan nyt viime öitä en ole kovin hyvin nukkunut. Tämä ydinvoimakysymys, Fennovoiman periaateluvan täydennys, on monella tapaa askarruttanut, eikä helpotusta ole tuonut sekään, että monelle muullekaan edustajalle tämä asia ei ole ollut helppoa. Edustaja Kettunen hetki sitten kipuili tulevaa äänestyspäätöstä ja lopullista kantaansa tähän asiaan, ja edustaja Donner puhui äänestyselityksestä. Ilmeisesti yksi ja toinen meistä joutuu antamaan itselleen äänestyselityksen, miten perustelee kantansa. Se onkin hyvä näin suuren ja merkittävän kysymyksen äärellä.

Mutta erinomaista oli tässä äskeisessä debatisa se, niin kuin ministeri Ihalainen sanoi, että käytiin sivistynyttä keskustelua, kunnioitettiin erilaisia mielipiteitä. Semmoinen onkin aina hyvä asia, sillä nimittäin jos kaikki ajattelevat asioista samalla tavalla, niin sehän johtaa lopulta siihen, että kukaan ei ajattele lopulta yhtään mitään.

Todellakin, niin kuin siinä debatisa sanoin, on miltei päivälleen 38 vuotta aikaa siitä, kun koulusta tuolta Lahdesta teimme yhteiskuntaopin opetukseen liittyvän retken tänne eduskuntaan. Muistan sen paikankin suurin piirtein tuossa lehterillä, missä istuin ja lumoutuneena kuuntelin edustaja Vennamon puheita. Silloinkin puhuttiin ydinvoimasta, jota edustaja Vennamo ilmoitti voimallisesti vastustavansa. Samaan hengenvetoon hän sanoi, että kommunisteille se taitaa kelvata, jos ydinvoima tuodaan Neuvostoliitosta.

Mutta paljon on sen jälkeen tapahtunut. Toki jotakin yhtäläistäkin on verrattuna tuon aikaisiin keskusteluihin. Tuolloinkin puhuttiin, että ydinvoima on siirtymäkauden energiaa. Kun ajatellaan, että se miesmuistin määrittely on vähän vaikeaa ja monitulkintaista, niin ehkä on kuitenkin yhden sukupolven mittainen se miesmuisti, niin että ehkä tässä on jo yksi miesmuisti mennyt. Siinänsä tämän ydinvoiman tekee niin vaikeaksi se, että se on yhtäältä sillä tavoin helppoa energiaa, että kun sitä tuotetaan, niin välttämättä ei vaivauduta samanlaisella intensiteetillä kehittämään toisia energialähteitä, kehittämistyössä nimittäin näet pelkät puheet eivät riitä.

Tämän päivän aikana on kuultu vakuuttavia perusteita puolesta ja vastaan. Nämä perusteet eivät ainakaan itselleni ole vielä selkeyttäneet, mitä tulee ensi perjantain äänestykseen. Tunnelma onkin vähän kuin Ison kirjan sana, että joka

tietoa lisää, se tuskaa lisää, niin että ei tämä helppo asia ole. Mutta toivon kyllä, että viisaudessa tehdään sellainen päätös, jonka kanssa kansakuntana voimme elää ja katsoa kansakuntana toiveikkaasti parempaan Suomeen tulevaisuudessa.

¹¹⁰ **Elsi Katainen /kesk:** Arvoisa herra puhemies! Tässä vaiheessa keskustelua on hyvä muistaa, että keskustelemme periaatepäätöksen täydentämisestä. Keskustelun kokonaisuus ei ole sitä täysin muistuttanut, ja välillä puheenvuoroista on saanut sellaisen kuvan, etteivät esimerkiksi meidän johtavat turvallisuusviranomaisemme hallitsisi työtään riittävällä tavalla.

Ydinvoimasta on todettava, että kun sitä asiaa tutkailee realistisesti, ydinvoima toteuttaa suomalaisen energiapolitiikan kolmea pää tavoitetta Suomen kilpailukyvyyn vahvistamisesta, toimitusvarmuudesta ja sen ylläpitämisestä sekä ilmastomuutoksen vastaisesta taistelusta.

Uusiutuvia on lisättävä. Sitä kohti on mentävä, mutta myös realistinen on oltava. Me tarvitsemme ylimenokaudeksi ydinvoimaa, koska emme halua olla riippuvaisia Suomen ulkopuolella tuotetusta energiasta tai kivihiiilestä. Me elämme nyt sitä energiapolitiikan todellisuutta, joka on muodostunut vuosikymmeniä sitten tehtyjen päätösten perusteella. Me emme valitettavasti pääse heti irti ydinvoimasta, vaikka kuinka haluaisimme.

Vihreistä täytyy sanoa, että he menivät ojasta allikkoon jo hallituksessa ollessaan, kun turvetta pelätessään avasivat Suomen ovet sepposen selälleen kivihiilelle. Olisin toivonut heidän oppineen siitä jotakin.

Arvoisa puhemies! Sitten varsinaisesti tämän päivän asiaan. Äänestin Fennovoiman periaatepäätöksen puolesta vuonna 2010. Hyväksyn sen, että sen jälkeen koko Suomen energiapolitiikka on rakennettu sen varaan, että se hanke toteutuu. Reilu neljä vuotta sitten olimme sitä mieltä, että Fennovoiman ydinvoimahanke oli yhteiskunnan kokonaisedun mukainen. Tilanne ei ole siltä osin tällä välillä muuttunut. Mikäli tuon alkuperäisen periaatepäätöksen jälkeen muuttuneet seikat olisivat osoittautuneet turvallisuutta uhkaaviksi tai jotakin muuta kautta yhteiskunnan kokonaisedun vastaisiksi, olisin ollut valmis äänestämään tätä päivitystä vastaan. Sellaisia seikkoja ei ole kuitenkaan osoitettu.

Tässä yhteydessä on syytä kiittää talousvaliokuntaa erittäin laajasta ja myöskin asiantuntevas-

ta työstä, joka itse asiassa oli lähetekeskustelussa antamaamme velvoitusta laajempi ja perinpohjaisempi. Talousvaliokunnan tekemän työn myötä on helppo vahvistaa oma kantansa tässä asiassa.

Olen pohtinut Fennovoiman suhteen ylisukupolvista vastuuta niistä päätöksistä, joita tässä salissa teemme. Ilmastomuutoksen vastainen taistelu on asia, joka tätä taustaa vasten on arvioitava erityisesti energiapolitiittisissa päätöksissä. Vaikka en ole erityinen ydinvoiman kannattaja, on pakko pystyä toteamaan, että ydinvoima säästää merkittävällä tavalla päästöjä. Monet ilmastosenteeltaan positiiviset energiatuotantomuodot vaativat merkittäviä julkisia panostuksia ainakin liikkeellelähtövaiheessa. Ydinvoima on yksityinen hanke, joka on kuitenkin yhteiskunnan tiukassa valvonnassa. Energiapaletin kokonaisuudessa, siis sen lisänä, että julkiset panostukset kohdistetaan uusiutuviin energiamuotoihin, minusta ydinvoima on, voisi sanoa, ihan siedettävä vaihtoehto myös ilmastonäkökulmasta. Sekin pitää meitä omalta osaltaan erillään esimerkiksi saastuttavasta kivihiiilestä. Toisaalta kansantaloudelliset ja kauppataseeseen kohdistuvat vaikutukset ovat erittäin positiivisia.

Kun käsitelimme Fennovoiman periaatepäätöksen täydennystä lähetekeskustelussa loka-kuussa, peräänkuulutin monen muun edustajan tavoin ehdottomasti sitä, että 60 prosentin kotimaisuusaste omistajuudessa täyttyy. On erittäin positiivinen asia, että tilanne on nyt kunnossa ja käsittelemme tätä asiaa uudelleen. Yhteiskunnan kokonaisuutta olisi ollut hankala muussa tilanteessa pohtia.

Fennovoiman omistajuuspohjassa tapahtuneet muutokset ovat olleet voimakkaassa julkisessa keskustelussa, mikä on ollut eduskunnan päätöksenteon näkökulmasta hyvä asia. Meidän on otettava huomioon kaikkien päätöstemme vaikutukset Suomen asemaan kansainvälisessä yhteisössä, emmekä voi sivuuttaa lähellämme olevia kriisitilanteita, mutta samalla meidän on pysyttävä näkemään, että teemme päätöksiä, joiden aikajänne on paljon pidempi kuin julkisen keskustelumme tai meidän omankaan keskustelumme kyky muistaa asioita ihan vastuullisesti. Minusta pelkästään se, että asetimme tuon 60 prosentin kotimaisen omistajuusvaateen, oli tarpeellinen ja riittävä reagointi tämänhetkiseen tilanteeseen. Se turvaa Suomen energiapolitiikan

ohjaket omiin käsiimme ja myös huoltovarmuuden.

Arvoisa puhemies! Kannatan siis tuota talousvaliokunnan kantaa.

¹¹¹ **Ari Jalonen /ps:** Arvoisa puhemies! Greenpeace, Pro Hanhikivi, Fennovoima ja niin edelleen. Olen kuullut useita asiantuntijoita niin julkisissa kuulemisissa, ryhmän keskusteluissa kuin omissa kahdenkeskisissäkin keskusteluissa. Olen pyrkinyt hakemaan kaiken mahdollisen tiedon, mitä tähän asiaan liittyy, ja kaikilta mahdollisilta näkökannoilta.

Tämä asia on kokonaisuutena sekä minulle henkilökohtaisesti vaikea ja monimuotoinen. Yleisesti en pidä ydinvoimasta, mutta nykyteknikalla sille ei ole korvaavaa vaihtoehtoa, eli se on välttämättömyys. Onko nyt juuri tämä kyseinen ydinvoimala semmoinen, mikä tulee rakentaa vai ei, sitä tässä pohditaan.

Viime kaudella en olisi myöntänyt Fennovoimalle lupaa, jos olisin ollut päättämässä, koska tämä tulee aivan uudelle paikkakunnalle ja ydinvoimamaakunnassa asuvana ja pelastusalan ammattilaisena tiedän, että ydinvoimaan liittyy paljon muutakin kuin vain se mylly, mikä tuottaa sähköä. Siihen liittyy infra, siihen liittyy koko ajattelumalli, päätöksentekokulttuuri, pelastustoimi, poliisi, koko yhteiskunta. Eli muutos on todella iso. Tämän perusteella en olisi viime kaudella myöntänyt Fennovoimalle lupaa.

Toisaalta energiapolitiikan on oltava sillä tavalla luotettavaa ja jatkuvaa, että sillä on tietty jatkuvuus ja yhteiskuntamme voi luottaa siihen. Pohdin edelleen tätä asiaa, kumpaa nappia perjantaina painan, ja se pohdinta päättyy vasta siinä vaiheessa, kun äänestys suoritetaan.

Yleensäkin sähköntuotantoa voidaan jakaa kahteen päälokeroon: on tämä perusvoima, mitä tämä ydinvoima edustaa, ja sitten säätövoima. Siis perusvoima on esimerkiksi ydinvoimaa.

Uusiutuvia energiamuotoja tarvitaan, ne ovat tulevaisuuden energiamuotoja, niitä pitää kehittää. Kokonaisuus on kuitenkin se, mikä on se yhteiskunnan etu. Ydinvoimaa siis tarvitaan, kuten sanoin, se on välttämättömyys, joskin ikävä sellainen kaikkine epäselvyyksineen, ja tämän takia uusiutuvissa tarvitsee olla iso panos.

Mutta jos mietitään, miten tämä energiamäärä korvattaisiin, niin usein nousee esimerkiksi tuulivoima esille, ja sehän on kaikkine tukineen oikeastaan sekoittanut koko energiamarkkinat ja

-politiikan. Se on ollut todella kallista, siihen liittyy terveyshaittoja ja niin edespäin. Sitten samat henkilöt, jotka kannattavat tuulivoimaa, tulevat siinä samalla kannattaneeksi esimerkiksi säätövoimana toimivaa vesivoimaa, mikä merkitsee esimerkiksi Vuotoksen altaan tekemistä. — Edustaja Tynkkynen luonnollisesti pudistaa päätään, mutta näinhän se on. Tuulivoima on kuitenkin epätasaista sähköä, ja se vaatii rinnalleen säätövoimaa.

Tämä energiapolitiikan ja energiantuotannon kokonaiskuva tulee ymmärtää ennen kuin pystyy tekemään päätöksensä näissä asioissa. Uusiutuvaa tarvitaan, mutta me kyllä tarvitsemme ydinvoimaakin. Onko kyseessä tämä voimala vai ei, sitä tarvitsee sitten pohtia. — Ja koska aika juoksee, niin palaan seuraavassa puheenvuorossa asiaan uudelleen.

¹¹² **Mirja Vehkaperä /kesk:** Arvoisa puhemies! Suomi ja perusteollisuutemme tarvitsevat kohtuuhintaista sähköä. Uusiutuvat energiamahdollisuudet ja ydinvoima eivät ole vastakkain, vaikka täällä salissa tänään on sitä yritetty. Tarvitsemme niitä molempia: Ydinvoimaa siirtymäajaksi, jolloin fossiilisista polttoaineista voidaan luopua, koska tällä hetkellä me tuomme rajojemme ulkopuolelta todella paljon öljyä, kivihiiltä, maakaasua, joista haluamme ehdottomasti eroon. Samalla haluamme lisätä uusiutuvia energioita.

Olemme liikaa riippuvaisia siis tuontienergiasta. Energiaomavaraisuudessa meidän on tavoiteltava nykyisen 32 prosentin sijaan 60:tä prosenttia ja sähköntuotannossa jopa 100:aa prosenttia, johon meillä on kaikki mahdollisuudet. Tällä hetkellä tuontisähkön osuus on noin 20 prosenttia kokonaiskulutuksestamme, ja jos emme mitään tee, niin se myöskin kasvaa.

Tarvitsemme laajan energiapaketin, joka sisältää tuuli- ja vesivoiman lisärakentamista — ja se todellakin tarkoittaa myöskin altaitten, esimerkiksi Kollajan, rakentamista — aurinkoenergiaa sekä energiapuun ja turpeen käytön lisäämistä. Meidän tulee hyödyntää kaikki energia, jonka saamme metsästä, soilta, pelloilta, ilmasta ja vedestä.

Arvioiden mukaan sähkönkulutuksemme tulee kasvamaan. Suomessa sitä käytetään paljon perusteollisuuteen sekä asuntojen lämmitykseen ja liikkumiseen. Samaan aikaan nyt käytössä oleva kapasiteetti tulee poistumaan, kun ikääntynyt lauhdevoimakapasiteettia suljetaan ja ensimmä-

mäiset ydinvoimalayksiköt poistuvat käytöstä 2020-luvun loppupuolella. Mikäli ydinvoimala jäisi rakentamatta, omavaraisuutemme sähkön-tuotannossa laskisi edelleen. Olisimme entistä riippuvaisempia tuontisähköstä. Ydinvoiman lisärakentaminen on mielestäni parempi vaihtoehto kuin tuontisähkön lisääminen ja riippuvuus. Fennovoiman ydinvoimalassa kotimaisen omistuksen täytyy olla vähintään 60 prosenttia, kun Fennovoima hakee rakentamislupaa valtioneuvostolta.

Ydinvoiman lisärakentaminen ei saa missään nimessä viedä huomiota ja resursseja pois uusiutuvan energian hankkeista. Pidemmän tähtäimen tavoitteena tulee olla hiilineutraali yhteiskunta, joka vaatii uusiutuvien lisäämistä. Etenkin hajautettu energiantuotanto on tulevaisuuden energian tuottamista ympäristöystävällisyytensä vuoksi. Lisäksi hajautetussa tuotannossa häiriöt energianjakelussa eivät yllä niin laajalle alueelle kuin keskitetyssä tuotannossa. Myös aluetaloudelliset vaikutukset ovat positiiviset. Hajautetulla energiantuotannolla luodaan kipeästi kaivattuja työpaikkoja usealle eri suunnalle ja etenkin maaseudulle.

Ydinvoimalan rakentaminen on merkittävä priustysruiske pohjoiseen ja Oulun seudun elinkeinoelämälle. Se on aluetaloudellisesti perusteltavissa. Rakennusvaiheessa voimala työllistää enimmillään noin 4 000 ihmistä useiksi vuosiksi. Puhutaan siis useiden miljardien eurojen investoinnista, jota omasta mielestäni ei voi olla kannattamatta. Rakennusvaiheessa voimalaan tarvitaan tavaraa sekä tietysti alueellisia palveluita monilta eri aloilta. Paikallisten yritysten kannalta nyt on todella hyvä mahdollisuus saada työpaikkoja. Kun rakennustyö on sitten saatu valmiiksi, voimala voi työllistää parhaimmillaan satoja henkilöitä. Ydinvoimala tarvitsee osaajia useilta eri alueilta ja aloilta. Meillä pohjoisessa on hyvät mahdollisuudet koulutukselle. Tähän on jo hyvinkin varauduttu. Esimerkiksi Oulun yliopistossa on ydinvoimatekniikan täydennyskoulutus, se on saatu nyt jalalle ja alkuunsa.

Arvoisa puhemies! Muutenkin totean, että ydinvoima sinänsä ei ole minun omassa energiapaletissani se numero 1. Haluan mielelläni edistää uusiutuvien energiamuotojen lisäämistä kaikin voimin, mutta kuten edellä totesin, emme voi vain siirtää energiapäätöksiämme seuraavalle sukupolvelle. Meidän on elettävä tässä, ja myöskin Suomen kilpailukyvyistä on pidettävä huolta.

¹¹³ **Satu Haapanen/vihr:** Arvoisa puhemies! Alusta alkaen olen ihmetellyt tätä hanketta ja sitä voimaa ja vimmaa, millä sitä on viety eteenpäin sekä oman maakuntani tasolla että myös valtiovallan toimesta, vaikka hanke on lähes täysin muuttunut — sen sijoituspaikka nyt on tietenkin sama, mutta muuten muuttunut alkuperäisestä suunnitelmastaan. Sitä viedään eteenpäin aluksi vastoin Kataisen hallitusohjelmaa ja puutteellisin riskianalyyssein.

Hanke itsessään on siirtynyt yksityiseltä sektorilta suurelta osin julkiselle sektorille. Omistajistahan on nyt kolmasosa kuntia, toisin sanoen veronmaksajia, tavallisia perheitä, ihmisiä, ja yli kolmasosa omistajuudesta on Rosatomilla, toisin sanoen Venäjän hallituksella. Tänäankään ministeri Vapaavuori ei kyennyt vastaamaan, millainen on sähkön hinta 20—30 vuoden päästä ja pystyisikö ydinvoimalla tuottamaan sähköä edullisella hinnalla. Kunnat, jotka ovat lähdössä mukaan, ovat sitoneet veronmaksajien rahoja hankkeeseen näkemättä mitään sopimuksia tai minkäänlaisia riskianalyyssejä.

Ministeri Vapaavuori sanoi, että taloudellista epävarmuutta liittyy kaikkiin hankkeisiin. No, sehän on totta, mutta pienemmissä, ihmisen ko-koisissa hankkeissa riski on kohtuullinen. Vesi-voiman tuotannosta peräisin oleva Mankala-periaate ei luultavasti sovellu näin suureen hankkeeseen. Mankala-periaatteen noudattaminen tarkoittaa, että omistajat kantavat osuudellaan kaiken taloudellisen riskin, mitä liittyy hankkeeseen. Olkiluoto 3:n viivästyminen on maksanut Arevalle jo 3 miljardia euroa. Mitä jos miljardit eurot lankeavat veronmaksajien niskoille, mikäli tämä Hankikiven hanke toteutuu? (Mauri Pekkarinen: Miten ne voivat veronmaksajien päälle tulla?) — Koska kunnat ovat siinä omistajia.

Kun puhutaan, että ydinvoiman ja uusiutuvien kehittäminen ovat vastakkain, niin kyllä näin tapahtuu. Esimerkiksi omassa maakunnassani päättäjien, lukuisten virkamiesten, yrittäjien aika ja energia on mennyt Fennovoiman asian ajamiseen sen sijaan, että oltaisiin aktiivisesti kehitetty hajautettua energiatuotantoa tai uusiutuvaa energiatuotantoa, esimerkiksi maatalojen omavaraisuutta energian suhteen. Fennovoima-hankkeen yhteydessä on luotu mielikuva halvasta sähköstä, vaikka markkinoilta vapaasti saatavan sähkön hinta voi ydinvoimalan valmistuttua olla paljon edullisempi. Päättäjänä ja vanhempana on todella ikävää ajatella, että lastemme eli tulevien

veronmaksajien kädet sidotaan mahdollisesti lunastamaan edellisen sukupolven päätös ostaa Mankala-sähköä Fennovoiman ydinvoimalasta, olipa se hinta mikä hyvänsä.

Ministeri Vapaavuori heitti taloudellisen riskin kokonaan omistajien harteille. Hän sanoi, että se laskee riskin, joka panee rahansa sinne. Helppo sanoa. Kuitenkin hallituksen puolesta hän esitteli asiaa, jonka kustannukset ja riskit lepäävät suurelta osin kansalaistemme harteilla ja yritystenkin harteilla, ja ongelmana on, että kuntapäätäjät eivät ole saaneet tarpeeksi tietoa taloudellisista riskeistä.

Arvoisa puhemies! Pyhäjoki on osa Perämerenkaarta. Meillä on pieni sisämeri siellä Perämeren rannoilla. Hanhikiven ydinvoimalasta on lyhyt matka myös Ruotsin rannikolle. Ruotsissa seitsemän kuntaa onkin osoittanut vastustavansa hanketta. Ruotsalainen kansanliike on kerännyt yli 20 000 yksityishenkilön nimeä, jotka vastustavat Perämeren luonnolle ja haavoittuvalle sisämerelle uhkaavaa hanketta. Kymmenet yritykset ovat allekirjoittaneet myöskin tämän vetooituksen ja samaten useat europarlamentaarikot.

Puhutaan paljon riippuvuuden vähentämisestä Venäjältä. Kuitenkin yli kolmasosa omistajuudesta on Rosatomilla, ja he rakentavat, omistavat ison osan, tuottavat raaka-aineen, huoltavat, ja entäpä sinä päivänä, kun venäläiset jostakin syystä päättävätkin, että eipäs rakennetakaan nytten, tai hanke viivästyy tämän tai tuon syyn takia? Itse asiassa tähän on venäläisille sellainen mallikappale, jonka avulla he sitten pystyvät myymään eteenpäin ydinvoimaa.

Aivan lopuksi, arvoisa puhemies, pidän kyllä epäilyttävänä tätä, että näin suoraan käydään kauppaa Venäjän hallituksen kanssa.

Aivan aivan lopuksi, arvoisa puhemies: Onko millään muulla energiatuotannolla ollut näin katastrofaalisia seurauksia kuin ydinvoimalla? Meillä on Harrisburgin esimerkki, meillä on Tšernobyl, Fukushima, viimeksi tänään ollaan saatu tietoja Ukrainan ydinvoimalan ongelmista. Minä en halua päättäjänä ottaa sitä vastuuta, että lapsemme, lastenlapsemme ja vielä kymmenien tuhansien vuosien päästäkin, mikäli maapallolla on ihmisiä, hekin joutuvat mahdollisesti kantamaan seuraukset meidän nyt tekemistämme päätöksistä. Toivon, että kansanedustajat, ajattele asiaa, onko tämä todellakin välivaiheen ratkaisu, kuinka pitkään tämä välivaihe kestää. Välivaihetta on kestänyt jo yli 50 vuotta, jos tämä

päätös vielä tehdään. Pidennämmekö me tätä välivaihetta? Minusta uusiutuvien energioiden aika on nyt, ja toivon, että äänestys perjantaina on ydinvoimavastainen.

¹¹⁴ **Jukka Kopra /kok:** Arvoisa herra puhemies! Fennovoiman uuden ydinvoimalan rakentaminen on maamme talouden ja energiantuotannon kannalta tarpeellinen hanke. Voimalan rakentaminen työllistää ihmisiä alueen lisäksi muualla Suomessa. Vaikutukset talouteen ovat positiiviset. Pitkällä tähtäimellä kyse on megaluokan investoinnista, jonka vaikutukset tuntuvat kymmenien vuosien ajan kansantaloudessamme edullisella tavalla.

Hankkeen tiimoilta on käyty paljon keskustelua, ja on hyvä, että tämän kaltainen projekti ruoditaan läpikotaisin. Keskustelua on herättänyt venäläisen omistuksen osuus. Fortumin ilmoitettua tekevänsä ison, jopa 15 prosentin omistusosuuteen tähtäävän sijoituksen Fennovoimaan täytyy Fennovoiman 60 prosentin kotimaisuusaste kirkkaasti ja se nousee alun perin tavoitteena olleeseen 66 prosenttiin. Tätä voi pitää hyvänä asiana.

Sähköntuotantokapasiteetin kasvattaminen vähentää Suomen riippuvuutta ulkomaisesta sähköstä. Samalla varmistetaan, että sähköä riittää jatkossakin kotimaisiin tarpeisiin luonnon kannalta kestävämmällä tavalla kuin nyt ulkomailla tuotetulla kivihiihienergialla tuotettuna.

On tietenkin varmistettava, että uusi ydinvoimala on valmistuessaan maailman turvallisin. Se onnistuu, kun se tehdään mahdollisimman pitkälti kotimaisin voimin ja suomalaisella laatutasolla. On ollut surullista seurata toisen meneillään olevan ydinvoimalahankkeen takkuista etenemistä. Hallituksen ja Fennovoiman onkin kaikin mahdollisin keinoin ja etukäteen varmistettava se, että Hanhikiven rakennushanke toteutuu parhaalla laatutasolla kaikilta osin.

Toteutuessaan tämä voimala vähentää riippuvuuttamme tuontienergiasta ja venäläisestä energiasta. Voimala tuottaa mahdollisimman pitkälti kotimaisin voimin suomalaista sähköä Suomen tarpeisiin. Kaikki päätökset on tehtävä Suomessa, ja sopimuksissa ynnä muilla järjestelyillä on kaikin keinoin varmistettava se, että Suomen kansallinen etu toteutuu kaikissa kuviteltavissa olevissa olosuhteissa ja ettei mikään sitä etua vaaranna.

Arvoisa puhemies! Fuusiovoimaloita ja paremman hyötysuhteen aurinkoenergiavoimaloita odotellessa kannatan tätä hallituksen esitystä.

¹¹⁵ **Laila Koskela /ps:** Arvoisa puhemies! Fennovoiman ydinvoimalan kivijalka on ollut arvio sähkönkulutuksen kasvusta. Näin ei kuitenkaan ole. Viime vuosien kehitys osoittaa, että sähkönkulutus on ollut laskusuuntainen. Viime vuosina sähkönkulutus oli 83,9 terawattituntia, mikä oli 1,5 prosenttia vähemmän kuin vuotta aikaisemmin. Sähkönkulutuksen nousu on vähentynyt ja jo melkein pysähtynyt.

Maailmalla on noin 450 ydinvoimalaa. Nämä tuottavat valtavia määriä ydinjätettä. Onko meillä oikeudenmukaista ja viisasta tuottaa lisää ydinjätettä? Erityinen huolenaihe on Fennovoiman uuden ydinvoimalan jätteiden loppusijoitus, joka on edelleen auki. Tätä voi pitää erittäin huolestuttavana. Säteilevän ydinaineksen kaivostoiminta, kuljetukset, prosessoinnit, sijoitukset ja säilytys satojatuhansia vuosia eteenpäin — tähän ongelmaan ei ole vielä keksitty mitään lopullista ratkaisua, joten mitään niin sanottua loppusijoituspaikkaa ei ole. Herääkin kysymys, onko meillä oikeutta jättää tuleville sukupolville näin vakavaa ratkaisematonta ongelmaa, joten meidän myös päätöksissämme tulee olla tietoisia kauaskantoisista seurauksista, sillä ydinvoiman tuottaja ei vastaa ydinjätehuollostaan, vaan se jää yhteiskunnan vastuulle, kauas tulevaisuuteen.

¹¹⁶ **Lauri Heikkilä /ps:** Arvoisa puhemies! Pohjois-Suomen elinkeinoelämän järjestöjen mukaan ydinvoimalaa rakentaa noin 4 000 työntekijää. Työllisyysvaikutukset ovat 45 prosentin kotimaisuusasteella 24 000—36 000 henkilötyövuotta. Kotimaisten investointien arvo on 1,8—2,7 miljardia. Suoria työpaikkoja käyttövaiheessa on noin 400:lle talousalueella vakituisesti asuvalle henkilölle. Fennovoiman kehityspäällikkö Juha Miikkulaisen mukaan yhtiö ponnistelee, että suomalaista työvoimaa voidaan käyttää edellä mainittuja lukuja enemmänkin. Hänen mukaansa rakentajilta voi vaatia vähintäänkin auttaa suomen kielen taitoa.

Pyhäjoella tehtyjen kyselyjen mukaan asukkaiden enemmistö on tukenut hanketta voimakkaasti. Fortumin mukaantulo helpottanee hankkeen toteuttamista. Energiayhtiö Fortum sitoutuu Fennovoiman ydinvoimahankkeeseen, jotta se saisi kasvatettua omistustaan venäläisen ener-

giatuotantoyhtiön vesivoimatuotannosta. Tämäkään ei vihreiden Niinistölle kelpaa, ei kelpaa kotimainen omistus Suomessa eikä ulkomailla. Pitää ihmetellä, mikä vihreille kelpaa. Kaikkea energiaa ei voi auringostakaan odottaa, sillä tilastojen mukaan marraskuussa täällä Helsingissä paistoi aurinko kokonaiset 12 tuntia koko kauden aikana. Täällä pohjoisessa Suomessa tarvitaan ydinvoimaa, vesivoimaa ja muitakin energiamuotoja. Myös hakkeesta ja turpeesta saatava uusiutuvaa energiaa ja biotalouteen pohjautuvia kotimaisia energialähteitä tarvitaan, unohtamatta kuitenkin aurinko- ja tuulienergiaakaan. On tärkeää, että Suomessa kehitetään uusiutuvaa energiaa ja tehdään tutkimusta uusien energialähteiden kehittämiseksi huolimatta siitä, että perusenergiantarpeesta osa täytetään vielä nykyisin ydinvoimalla.

Arvoisa puhemies! Työ- ja elinkeinoministerin mukaan kotimainen omistus nousee Pyhäjoelle rakennettavassa voimalassa vähintään 66 prosenttiin. Perussuomalaisen kansanedustajana toivon, että nyt päätettävän ydinvoimalan rakentamiseen käytetään mahdollisimman paljon kotimaista työvoimaa. Meillä on Suomessa paljon tehtävää siinä, että ymmärrämme kotimaisen työvoiman käytön tärkeyden. Ei siitä tule mitään, että oman maan työvoima on kortistossa ja halpatyövoima tuodaan ulkomailta ja molemmat rahoitetaan ja maksetaan kansainvälisellä velkapääomalla. Mikä tämän maan hallitusta ja hallintoa vaivaa, kun asioita ei järjestetä veronmaksajan kannalta kestävämmällä tavalla? Vai olenko minä jotenkin rajoittunut perussuomalainen, kun en tätä EU:n tuomaa vastuutonta menoa ymmärrä?

Arvoisa puhemies! Talousvaliokunnan asiantuntijakuulemisissa, mietinnössä ja mietinnön vastalauseessa on tätä Pyhäjoelle rakennettavaa ydinvoimalaitosta käsitelty monelta kannalta. Asiantuntijalausunnoissa on ilmennyt, ettei Fennovoiman esittämää AES-2006-reaktorityyppiä ole sellaisenaan ennen rakennettu ja niitä on vasta rakenteilla Venäjällä. Koska kyseessä on niin sanottu kolmannen sukupolven reaktori, tulisi selvittää, käytetäänkö reaktorissa polttoaineena uraanin ja plutoniumin sekoitusta, joka mahdollisissa vuototapauksissa saattaisi aiheuttaa merkittäviä ympäristövaikutuksia. Jotenkin tämä tilanne muistuttaa Olkiluoto 3:n surullista ranskalaisvetoista projektia, jossa siinäkin ostettiin prototyyppi, jollaista ei ollut aiemmin rakennettu.

Säteilyturvakeskuksen lausunto valiokunnalle paljasti huolestuttavia asioita Fennovoiman alustavan turvallisuusarvioinnin tuloksista. Laitosvaihtoehto ei sellaisenaan täytä suomalaisia turvallisuusvaatimuksia. Olennaisimmat korjattavat puutteet koskivat varautumista vakaviin onnettomuuksiin riippumattomin järjestelmin. Lentokonetörmäyssuojauksia ei alkuperäisessä muodossaan ole riittävä. Suojautuminen laitoksen sisäisiä tulvia ja tulipaloja vastaan on kyseenalainen. Stuk edellyttää asioiden saattamista kuntoon. Fennovoima suunnittelee käyttävänsä kierrätettyä ydinpolttoainetta. Fennovoiman osalta tulisi voida varmistaa, että polttoaineen tuotantoketju täyttää vastuullisen hankinnan vaatimukset 2000-luvulla.

Arvoisa puhemies! Toivottavasti Fennovoiman ydinvoimahanke lähtee nyt eteenpäin ja hankkeen johdossa olevat tuntevat vastuunsa rakennettavan laitoksen turvallisuudesta ja suomalaisen työvoiman käytöstä. Laitoksen huolellinen toteuttaminen on koko suomalaisen yhteiskunnan etu. Harkinnan tuloksena äänestän hankkeen puolesta.

¹¹⁷ **Tarja Filatov /sd:** Arvoisa puhemies! Ydinvoima jakaa ihmisiä, ja tässäkin salissa on käyetty puheenvuoroja puolesta ja vastaan. Oma kantani on kielteinen. Kuulun tyypillisesti siihen Ei kiitos ydinvoimalle -rintanappisukupolveen, ja voisi sanoa, että kun noina nuoruuden vuosina vastustuksessa oli paljon tunteita, niin vastustus on nyt vähemmän tunteellista ja siinä on enemmän kysymysmerkkejä. Mutta lisäydinvoima haittaa energiansäästöön ja energiatehokkuuteen ja hajautettuihin uusiin energialähteisiin nojaa vaa energiantuotantoa ja ylipäättään energiapolitiikkaa, joka perustuisi näihin asioihin.

Suomessa energiankulutus on laskenut vuodesta 2005 lähtien. Osa tästä laskusta selittyy varmasti ikävästi talouden ja tuotannon taantumalla, mutta rakenteellistakin muutosta on tapahtumassa. Samaan aikaan myös tulevien energiatarpeiden ennusteita on alennettu. Energiankulutuksen kasvun sijaan on tärkeää säästää ja tehostaa energiankäyttöä. Ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi on välttämätöntä muuttaa niitä rakenteita, joilla energiaa tuotetaan.

Itse uskon uusiutuviin energialähteisiin perustuvaan tuotantoon ja uskon myös, että se on kehittyvän biotalouden ydinsisältöä. Ydinvoiman lisärakentaminen voi jopa vaikeuttaa sitä, että

pystyisimme siirtymään vähähiiliseen talouteen, koska ydinvoima syö markkinoita uusilta cleantech- ja biotaloushankkeilta. Me tarvitsemme kotimaisia näyttöjä, jotta uusiutuvan energian tuotteilla ja innovaatioilla voisi olla uskottavuutta maailmanmarkkinoilla. Uuden energiateknologian ja globaalin kysynnän kasvu on suuri mahdollisuus myös Suomelle.

Keskitetyn ison ydinvoimalayksikön rakentaminen ei ole perusteltua työllisyysyistäkään, sillä uusiutuviin pohjaava kehitystyö ja tuotanto työllistävät ydinvoimayksikköä huomattavasti pitkäjänteisemmin ja tasaisemmin eri puolilla maata. Ydinvoiman rakennusprosessit ovat jättäneet eri alueille suuren rakenteellisen työttömyyden. Ydinvoiman rakentaminen on tuonut myös meidän alihankintaketjujemme kautta aivan uudenlaisia työvoiman hyväksikäytön muotoja suomalaiseen työelämään, enkä usko, että niistä pystyttäisiin tässäkin hankkeessa välttymään.

Suomen energia-alan professorityöryhmä julkaisi Peter Lundin johdolla raporttinsa Kasvua ja työllisyyttä uudella energiapolitiikalla. Tuon raportin mukaan moderni energiapolitiikka voisi tuoda maahamme 30 000 työpaikkaa vuoteen 2020 mennessä ja jopa 90 000 uutta työpaikkaa vuoteen 2050 mennessä. Nämäkin ovat ennusteita yhtä lailla kuin ydinvoimaan pohjaavat työllisyysennusteet, mutta niiden taustaoletuksena on se, että me pohjaamme uusiutuvaan energiaan ja energiatehokkuuteen. Samalla tällaiset tulokset merkitsisivät Suomen kansantaloudelle miljardi-luokan säästöjä, sillä energialähteitä ja teknologiaa ei enää tarvitsisi tuoda ulkomailta. Kotimaisiin uusiutuviin energialähteisiin ja olemassa olevaan tietotaitoon investoimalla Suomesta tulisi paitsi energiaomavaraisempi myös merkittävä energiatuotteiden viejä.

Kansainvälisen ilmastopaneelin mukaan päästöjä olisi leikattava heti ja luovuttava kokonaan fossiilisten polttoaineiden käytöstä vuoteen 2050 mennessä, jos haluamme saavuttaa ilmaston lämpenemisen hillinnässä asettamamme tavoitteet. Taloudessa, työmarkkinoilla, sosiaali- ja terveyspolitiikassa puhutaan rakennemuutosten välttämättömyydestä, jotta pystytään vastaamaan kestävyysvajeeseen. Samoja rakenteellisia uudistuksia tarvitaan energiarakenteisiin, tarvitaan älykäitä sähköjärjestelmiä ja kulutushuippua tasaa via kysyntäjoustoja.

Asiantuntijalausunnoissa on käynyt myös ilmi, että Fennovoiman esittämää reaktoriyyppiä

ei ole sellaisenaan ennen rakennettu, niitä on vasta rakenteilla Venäjällä. Koska kyseessä on niin sanottu kolmannen sukupolven reaktori, tulisi selvittää, millaista polttoainetta siellä käytetään. Sille ei voi mitään, että tulee mieleen Talvivaaaran kaivosprosessi. Siellä otettiin käyttöön uutta tekniikkaa, joka ei sitten kaikista etukäteisarvioinneista huolimatta toiminutkaan ihan siten kuin piti. Nyt me maksamme kallista taloudellista ja ympäristöllistä laskua erehdyksestämme. Entä jos sama toistuu ydinvoimareaktorin suhteen? Ydinvoiman rakentamisen aikaiset riskit ja taloudelliset riskit myös kunnallisille energiayhtiöille ovat suuret. Rakennushankkeet voivat viivästyä, ja tästä meillä on näyttöä. Ydinvoimaloiden purkamisesta ja ydinjätteiden loppusijoittamisesta on erittäin vähän kokemuksia. Niihinkin liittyy isoja riskejä, ja tässä hankkeessa ei ole vielä edes kelvollista tietoa loppusijoituksesta. Ydinvoimalan kannattavuuteen vaikuttaa se, kuinka nopeasti rakennus aikanaan rakennetaan ja miten purkuprosessit onnistuvat. Halpa sähkö voi siis tulla kalliiksi.

Olen turvallisuushakuinen ihminen, mieluummin pienempi tiedossa oleva harmi nyt kuin isompi tuntemattomampi harmi tulevaisuudessa. Siksi äänestän luvan hylkäämisen puolesta.

¹¹⁸ **Tapani Tölli /kesk:** Arvoisa puhemies! Suomi tarvitsee kestävä ja pitkäaikaisesti vaikuttavan energiaratkaisun. Tämä Pyhäjoen ydinvoimalan periaatepäätös on käsittelyssä. Meidän on syytä muistaa, että nyt on kyse periaatepäätöksestä, tai oikeastaan sen täydentämisestä, ja varsinainen rakentamislupa on käsillä sitten myöhemmin.

Suomi on erittäin riippuvainen tuonnista, energiantuonnista. Meidän omavaraisuusasteemme on noin 30 prosenttia. Me tuomme käytännössä Venäjältä öljyn, kivihiilen, käytettävissä olevan maakaasun ja merkittävän osuuden sähköntuonnista. Energiaomavaraisuutemme vahvistaminen on välttämätöntä.

Tässä keskustelussa on ollut vahvasti esillä se, että ei Fennovoiman periaatepäätöksen hyväksyminen ole suinkaan vaihtoehto bioenergialle, vaan ne ovat käsi kädessä. Se päinvastoin vahvistaa bioenergian käyttämisen edellytyksiä. On kysymyksessä sekä—että. Itse olen vahva bioenergian kannattaja, mutta ei se pelkästään riitä, vaikka me bioenergian osuutta lisäämme vahvastikin.

Meidän energiantensiivinen teollisuutemme odottaa päätöstä siitä, millainen energiaratkaisu meille tulee. On investointeja, jotka odottavat ratkaisua. Yritykset miettivät sitä, rohjetaanko investoida, onko energiahuolto tulevaisuudessa riittävällä määrällä turvattu. Pohjois-Suomen näkökulmasta tämä Fennovoima-päätös on erityisen merkittävä. Tietysti rakentamisvaiheessa se näkyy, mutta tuotantovaiheessa se näkyy merkittävästi. Se vaikuttaa moneen, moneen yritykseen sekä välittömästi että välillisesti. Jos me ajatlemme sitä, että tämä periaatepäätös hylättäisiin, taas sen kielteinen vaikutus olisi erittäin merkittävä. Siksi omalta osaltani tuen tätä talousvaliokunnan esitystä siitä, että tämä periaatepäätös hyväksyttäisiin.

On luonnollista se, että pitää keskustella myöskin ydinvoiman riskitekijöistä. Tässä yhteydessä haluan ottaa esille sen, mikä rooli on Stukilla eli Säteilyturvakeskuksella. Stuk on kansainvälisesti erittäin arvostettu laitos, ja sen palveluja ja asiantuntemusta halutaan käyttää muuallakin. Mielestäni Säteilyturvakeskuksen arviointiin voi luottaa, ja Säteilyturvakeskus ei nähdäkseni ole nähnyt estettä periaatepäätöksen tekemiselle. Itse olen tämän mainitun Säteilyturvakeskuksen neuvottelukunnassa ja päässyt läheltä seuraamaan laitoksen toimintaa, ja siellä ei ihan vähällä läpi pääse, elleivät ole asiat kunnossa. Siksi on joskus ihmeteltävää, että esiinnyttäen asiantuntijana sellaisessa asiassa, jossa ei ole asiantuntijaa. Kyllä me voimme luottaa tässä mielessä asiantuntijoiden, meidän asiantuntijalaitostemme arviointiin. Ne toimivat vastuullisesti.

On luonnollista se, että meidän pitää tehdä ratkaisuja riittävän pitkällä aikavälillä. Kyllä tämä on pitkän aikavälin ratkaisu, mutta se on myös hyvin lähtökohtaisesti hallinnassa oleva, turvallinen ratkaisu.

¹¹⁹ **Mauri Pekkarinen /kesk:** Arvoisa puhemies! Oikeastaan mikään energiavaihtoehto, juuri mikään, ei ole täysin riskitön. Kaikkiin liittyy ainakin jonkunmoinen riski, terveysriski ja jopa muunkinlaisia riskejä, vielä vakavampia riskejä, ympäristöriskejä ja vastaavia. Tämä koskee tietysti myöskin ydinvoimaa.

Verrattuna kuitenkin siihen, miten fossiilisten polttoaineitten riskit realisoituvat, ne eivät ole riskejä, jotka kenties joskus realisoituvat, vaan ne realisoituvat joka päivä kaiken aikaa. Kymmenien miljoonien ihmisten ennenaikainen kuo-

lema on periaatteessa seurausta siitä liiallisesta fossiilisten polttoaineitten käytöstä, mitä maailmassa käytetään.

Ydinvoimaankin liittyy riskejä. Kuitenkin silloin, kun puhutaan Suomeen tapahtuvasta rakentamisesta, niiden normien pohjalta, mitä meillä on — mitä Suomi ensinnäkin osana kansainvälistä yhteisöä täyttää, ja mitä se sitten itse vielä soveltaa omassa kaikessa, sekä rakentamisessa että tuotannossa — voimme puhua maailman turvallisimpiin, ehdottomasti turvallisimpiin, kuuluvasta tuotannosta meillä.

Siltä varalta, että jotain kuitenkin sattuu, siihen liittyen täällä äsken käytettiin puheenvuoroja, jotka eivät ehkä olleet joka suhteessa ihan kohdallaan.

Ensinnäkin, meillä on Suomessa ydinjätehuoltolaki, joka määrittelee sen, millä tavalla alan toimijoiden on rahoitettava ja rahastoitava varoja erilaisten, nimenomaan jätteenhuoltoon, loppusijoitus mukaan lukien, liittyvien asiointien hoitamiseksi. Sen varat tällä hetkellä lienevät vähän yli 2 miljardia euroa.

Toisekseen, meillä on myöskin ydinvastuulaki, jonka tehtävänä taas on olla se järjestelmä, jonka puitteissa siinä tapauksessa, että jotain sitten kuitenkin pääsisi sattumaan, niitä ongelmia silloin aineellisessa mielessä hoidetaan. Ja uusittu ydinvastuulakihan — sehän on väliaikainen laki niin kauan, kunnes eurooppalainen yhteisö saa omat normistonsa valmiiksi, siihen saakka väliaikainen — lähtee siitä, että siinä ensiksi on yrityksellä itsellään 700 miljoonaa euroon vastuu, sen jälkeen valtiolta tulee 300 miljoonalla eurolla ja sen jälkeen tulee kansainvälinen pooli, missä ovat 500 miljoonaa euroa vastuut. Jos nämä kaikki siis ylittyvät — nyt ollaan 1 500 miljoonassa — niin sen yli menevältä osalta periaatteessa ja käytännössäkin näillä toimijoilla on rajaton vastuu. Aina voidaan tietysti kysyä, että mitä se rajaton vastuu merkitsi siinä tilanteessa, jos jotain pääsisi sattumaan, mutta on kuitenkin ehkä syytä muistaa, että näin meillä Suomessa on lakipohjaisesti lainsäädännössä ja myöskin resurssien osalta näihin asioihin varauduttu.

Mitä tulee vielä loppusijoitukseen, meillä Suomessa ja Ruotsissa tässä asiassa ollaan koko maailma huomioon ottaen ihan ylivoimaisesti pisimmällä kuin missään muualla. Esimerkiksi Yhdysvalloissa on tasan 100 ydinvoimalaitosta, joidenkin ydinjäteillä ei ole mitään loppusijoitusratkaisua vielä. Mainitsin Yhdysvallat sen takia,

että kysymys on kuitenkin teknologisesti maailman ykkösmaasta ja sielläkin tämä asia on vielä tällä tavalla. Ja eri puolilla maailmaa tilanne on siis paljon jäljessä siitä, mikä meillä on asiointila.

Nyt kysymyksessä olevan Fennovoimankin hankkeen osalta on edellytetty, että vuoden 2016 kesäkuun viimeiseen päivään mennessä hakijan täytyy osoittaa, mikä on se ratkaisu, millä tavalla tämä ydinvoiman loppusijoitus hoidettaisiin, onko se Posiva vai onko se oma hanke. Ja sitten ympäristövaikutusten arviointipaperi täytyy tuoda valtioneuvostolle siinä yhteydessä, kun tuo rakennuslupahakemus sinne jätetään.

Arvoisa puhemies! Näillä lähinnä riskien hoitamiseen liittyvillä varautumisilla ja loppusijoituskysymyksellä tässä vaiheessa. Palaan vielä hetken päästä, pyydän seuraavan puheenvuoron, etten vahingossakaan ylitä aikaa.

Toinen varapuhemies Anssi Joutsenlahti: Oikein.

Puhuja: Palaan nimenomaan kysymykseen "ydinvoima versus uusiutuva energia" hetken päästä pyydettyäni seuraavan puheenvuoron.

¹²⁰ **Pauli Kiuru /kok:** Arvoisa herra puhemies! Käsittelemme valtioneuvoston periaatepäätöstä Fennovoiman ydinvoimalaitoksesta.

Mikään energiantuottamistapa ei ole ongelmaton eikä riskitön. Kansanterveyden kannalta fossiilisten polttoaineiden käyttö on huonoin tapa tuottaa energiaa. Esimerkiksi pienhiukkaset aiheuttavat merkittävän riskin ihmisten terveydelle. Ydinvoimaloiden terveyshaittojen on osoitettu olevan pienempiä kuin fossiilisten polttoaineiden käytöstä aiheutuvat haitat.

Ydinvoimaan liittyy merkittäviä eettisiä ongelmia. Onko oikein sitoa tulevat sukupolvet päätökseen, jonka vaikutukset ulottuvat jopa sadantuhannen vuoden päähän? Vastaavasti voimme kysyä itseltämme, onko oikein jatkaa fossiilisten polttoaineiden käyttöä ja kasvihuonepäästöjen tupruttamista rajalliseen ilmakehäämme. Nykyisellä tahdilla riski ilmastonmuutoksesta, myrskyistä, merenpinnan nousemisesta ja muista ääri-ilmiöistä kasvaa koko ajan. Aikajänne riskien realisoitumiseen on todella lyhyt, ehkä jopa alle sata vuotta. Realistisia vaihtoehtoja tilanteen ratkaisemiseksi on rajallisesti. Kannatan myönteistä ydinvoimaratkaisua myös ympäristöargumenteilla. Samalla kuitenkin totean, että ydinvoi-

ma ei voi olla ihmiskunnan lopullinen ratkaisu energiahaasteisiin. Tämän välivaiheen yli on päästävä mahdollisimman nopeasti.

Myönteistä päätöstä voi perustella myös työllisyys- ja omavaraisuusnäkökulmilla. Hanke työllistää rakentamisaikana enimmillään 4 000 ihmistä. Valmistumisen jälkeen laitos työllistää 400–500 henkilöä. Tuontisähkön osuus on tällä hetkellä noin 20 prosenttia kokonaiskulutuksestamme. Ennusteiden mukaan sähkön kokonaiskulutus kasvaa tulevaisuudessa. Lisäksi nyt käytössä olevaa ydinvoimakapasiteettiamme poistuu käytöstä lähivuosikymmeninä. On parempi, että ydinvoimaa tuotetaan suomalaisen lainsäädännön, valvonnan, lakien ja osaamisen alaisuudessa. Vaihtoehtona olisi tuonti ja heikompi kontrolloitavuus. Suomalainen teollisuus tarvitsee kilpailukykyistä sähköä varmasta toimituslähteestä.

Lopuksi, arvoisa puhemies: Hanke on markkinaehtoinen. Valtio ei ole hankkeessa maksajan roolissa. Kunnalliset energiayhtiöt osaavat arvioida mahdollisuutensa ja riskinsä eduskuntaa paremmin. Taloudellista tuottoa haetaan sieltä, mistä sitä arvioidaan käytettävässä olevan tiedon valossa olevan saatavissa. Lupaavimpiin kohteisiin tartutaan ensimmäisenä. Omistaja eli kunta seuraa konserniohjauksen kautta energiayhtiöidensä toimia ja varsinkin osingonmaksukykyä.

Aivan viimeisenä tavallinen kuluttajanäkökulma periaatepäätöksestä, suora sitaatti alkaa näin: "VTT:n laskelmien mukaan sähkön aluehinta Suomessa nousisi vuonna 2030–2035 noin 15 prosenttia korkeammalle tasolle ilman lisäydinvoimaa. Sähkölämmitteisen talon omistajalle tämä tarkoittaisi vuodessa noin 500 euron lisälas-kua."

¹²¹ **Oras Tynkkynen /vihr:** Arvoisa puhemies! Minulla on ollut ilo kuunnella kollegojen puheenvuoroja nyt viisi ja puoli tuntia, ja ajattelin seuraavissa puheenvuoroissa kommentoida joi-takin aiemmin esitettyjä näkemyksiä.

Muun muassa edustajat Pekkarinen ja Matikainen-Kallström, myös monet muut, ovat toistaneet sen ajatuksen, että uusiutuva energia on sinänsä hyvä mutta se ei yksin riitä. Edustaja Zyskowiec riensi myös toteamaan, että hän kyllä luottaa edustaja Pekkarisen arvioon tässä suhteessa. Koska oletan edustaja Pekkarisen perustavan tämän oman arvionsa hänen keskustalle tekemäänsä mainioon energiapolitiittiseen ohjel-

maan, niin seuraavassa käyn kohta kohdalta läpi, mihin oletuksiin tämä keskustan ohjelma perustuu ja miltä osin arvioin, että se on tarpeettoman varovainen.

Keskusta tässä omassa ohjelmassaan esittää, että Suomessa voitaisiin tuottaa tuulivoimalla 12 terawattituntia vuonna 2034. Tämä tarkoittaisi käytännössä sitä, että kun nyt on jo asetettu tavoitteeksi tuottaa tuulella sähköä 9 terawattituntia vuonna 2025, tässä keskustan mallissa tuulivoiman rakennustahti hidastuisi puoleen ensi vuosikymmenen puolivälin jälkeen, eli me alkaisimmekin lisätä tuulivoimaa hitaammin kuin mitä siihen asti on 10 vuotta rakennettu. Itse arvioisin, että tällaiseen hidastamiseen ei ole tarvetta, vaan tuulivoimaa voitaisiin rakentaa vähintään samaa tahtia myös siitä ensi vuosikymmenen puolivälistä eteenpäin.

Toiseksi tässä keskustan mallissa arvioidaan, että auringolla ja lämpöpumpuilla voitaisiin tuottaa yhteensä 10 terawattituntia vuonna 2034. Sekin tuntuu aika varovaiselta arviolta, kun ottaa huomioon, että Suomen Lämpöpumppuyhdistys on arvioinut, että jo tämän vuosikymmenen lopulla yksin lämpöpumpuilla voitaisiin tuottaa sama määrä energiaa, siis tuo 10 terawattituntia, ja kun lasketaan lämpöpumppujen, aurinkoenergian — sekä aurinkosähkön että aurinkolämmön — potentiaali seuraavan 20 vuoden aikana, niin on syytä olettaa, että on mahdollista päästä selvästi tätä esitettyä 10:tä terawattituntia suurempaan lukuun.

Jätteelle ja biokaasulle keskustan energiamallissa lasketaan 3 terawattituntia vuonna 2034. Se on siitä kiinnostava luku, että hallituksen ilmast- ja energiastrategiassa vuodelta 2008 arvioitiin, että jo tämän vuosikymmenen lopulla jätteet ja biokaasu voisivat yhteensä kattaa 3,5 terawattituntia. Miksi se on merkillepantavaa? Se on merkillepantavaa sen takia, että nykyinen edustaja Pekkarinen, silloinen ministeri Pekkarinen, vastasi tämän ilmast- ja energiastrategian laadinnasta ja silloin hänen johdolla arvioitiin, että jo vuonna 2020 voitaisiin jätteellä ja biokaasulla tuottaa enemmän energiaa kuin mitä keskustan nyt arvioi, että voitaisiin tuottaa vuonna 2034.

Lisäksi tässä keskustan mallissa oletetaan, että sähkönkulutus olisi 20 vuoden päästä suuruusluokkaa 94–98 terawattituntia. Jos olette tutustuneet VTT:n tuoreisiin skenaarioihin vähäpäästöisistä energiapoluista, niin kiinnostavaa on se,

että niissä näyttäisivät sähköntarpeen arviot olevan jonkun verran maltillisempia tai ainakin näyttäisi olevan mahdollista pärjätä vähäisemmälläkin sähkön määrällä kuin mitä näissä keskustustarvioissa.

Jos näitä eri tekijöitä ynnää, niin näyttää perustellulta, että olisi mahdollista lisätä uusiutuvaa energiaa vielä enemmänkin kuin tässä mainiossa keskustustarvioissa on tehty, ja tämä osittain vastaa monien edustajien kysymykseen siitä, eikö kotimainen uusiutuva energia riitä.

Edustaja Jalonen korosti, että ydinvoima on välttämättömyys. No, minua askarruttaa kyllä kovasti se, että kun Suomi on ainoita läntisiä teollisuusmaita, jotka vielä laskevat lisäydinvoiman rakentamisen varaan, ja Suomi on ainoa läntinen teollisuusmaa, joka erityisesti nojaa Rosatomin ydinvoiman rakentamiseen, niin miten Suomelle voi olla välttämättömyys jokin sellainen, joka on hyvin harvinaista läntisten teollisuusmaiden joukossa. Miten kaikki muut läntiset teollisuusmaat, valtaosa niistä, pärjäävät ilman lisäydinvoimaa, ja miksi Suomelle se ei olisi mahdollista? Tanskassahan on asetettu tavoitteeksi siirtyä sataprosenttisesti uusiutuvaan energialouteen, kattaen siis paitsi sähkön ja lämmön myös liikenteen polttoaineet pitkällä aikavälillä. Itse uskon, että jos Tanska siihen pystyy, niin kyllä Suomellekin se on mahdollista.

Viittasin aiemmin VTT:n tuoreisiin skenaarioihin. Niissähän on laidasta laitaan hyvin monia erilaisia vähäpäästöisiä polkuja. Kiinnostavaa on se, että näistä VTT:n skenaarioista yksi nojaa siihen, että vuosisadan puolivälissä meillä olisi käytössä enää yksi ainoa ydinreaktori eli Olkiluoto 3. Toisin sanoen Suomi saavuttaisi energia- ja ilmastopoliittiset tavoitteensa ilman lisäydinvoimaa. VTT:kin on tällaisen skenaarion tunnistanut, joten varmaankin se on todella mahdollista.

¹²² **Teuvo Hakkarainen /ps:** Arvoisa puhemies! Vihreät pelottelevat meitä Venäjällä ja Tšernobylin ja Juksimalla, vai mikä Jokosima se oli. En minäkään kannattaisi ydinvoimaa, jos niillä alueilla asuisin, jollakin tuliperäisellä alueella. Eihän sinne voi sitä rakentaa, mutta Suomi on turvallinen paikka sentään rakenteeltaan. Täällä se on puhdasta ja hyvää energiaa.

Mutta tulee edustaja Tynkkysen mieleen, että se on aika iso bisnes. Aamulehden mukaan Tynkkynen ei asetu ehdolle kevään eduskunta-

vaaleissa, ryhtyy ehkä konsultiksi. Hän on osakkaana ympäristöalan konsulttiyrityksessä, joka keskittyy erityisesti ilmastoasioihin mutta myös energiaan ja jätehuoltoon. Ruvetaanko täällä tekemään bisnestä ihan tällaisella hommalla ja sitten väännetään tämä juttu, pelotellaan venäläisillä, joillakin tuliperäisillä alueilla, että saataisiin tämä meidän hyvä puhdas energiamuoto pois, ja sitten ruvetaan tekemään bisnestä sillä?

¹²³ **Ari Jalonen /ps:** Arvoisa puhemies! Edustaja Tynkkyselle ensimmäiseksi vastaus. Esimerkiksi Saksan päätöksestä luopua ydinvoimasta tein kirjallisen kysymyksen, josta voitte katsoa tarkemmin, mutta siellähän on esimerkiksi ruskohiilen poltto lisääntynyt, ja se nyt ei liene se paras mahdollinen vaihtoehto. Myös sitten energian hinnat ovat muuttuneet. Ja jos me otamme sitten tämän toisen maan, minkä edustaja Tynkkynen nosti esille, Tanskan, niin Tanska on huomattavissa ongelmissa tuulivoimansa kanssa. Silloin kun tuulee, kaikki on hyvin ja silloin sitä riittää jopa myyntiin asti, mutta vastavuoroisesti tuontisähköriippuvuus on lisääntynyt niinä kertoina ainakin, kun ei tuule, eli suurissa ongelmissa ovat.

Mutta takaisin tähän asiaan, ja jatkan siitä edellisestä puheenvuorosta.

Keskustelussa on monta kertaa noussut esille tämä venäläisyys elikkä Rosatomin osuus tässä ja se, mitä ongelmia se aiheuttaa kenenkin mielikuvissa. Totuushan on se, että jos me vertaamme tätä tämän voimalan rakentamista tai ei-rakentamista, niin molemmissa on riippuvuus venäläisestä ydinvoimasta. Toisessa se on suomalaista Suomen maaperällä, ja toisessa se on venäläistä Venäjän maaperällä. Tämä meidän riippuvuutemme tuontisähköstä johtaa siihen, että venäläiset ydinvoimalat sijoittuvat itärajamme itäpuolen lähituntumaan. Ainakin minä myös mietin sitä riskiä, että jos se iso ongelma tulee ja tulee oikea ydinvoimaonnettomuus eikä tällaisista uutisankkaa kuin Ukrainasta nyt on uutisoitu, niin silloinhan me saamme ne riskit edelleen.

No, kumpi on turvallisempi, Suomen tiukkojen normien ja tiukan valvonnan alla rakennettu ja toimiva voimala Suomen maaperällä vai Venäjän puolella toimiva, missä ovat esimerkiksi Tšernobylin onnettomuuden muistot vielä ainakin suomalaisten mielessä, jos eivät paikallisten mielessä? Siellähän oli ihan tällainen pikku kokeilu, mikä aiheutti tämän onnettomuuden,

elikkä se on nimenomaan venäläisten itsensä aiheuttama. Homma lähti lapasesta niin sanotusti. Mieluummin oma ja mahdollisimman turvallinen, edelleen en sano, onko se juuri tämä voimalla mutta ydinvoimalla kuitenkin.

Lisää asioita, mitkä nimenomaan tähän voimalaan liittyvät: ydinjätteen loppusijoitus. Vaikkakaan sitä ei nyt vielä tarvitse osoittaa, kuitenkin todennäköisin vaihtoehto lienee ollut koko aika se, että Olkiluodon onkaloon tehdään laajennus, johon pistetään kaikki ongelmajäte. No, tämä onkalon laajennus on ollut edelleenkin sidottuna tähän Olkiluoto 4:n lupaan ja rakentumiseen. Nyt kun sieltä käytännössä evättiin se rakennuslupa, niin onkalon laajennus on kyseenalainen, joten tämä ydinjätteen loppusijoitus on täysin auki. Minun mielestäni tämän Olkiluoto 4:n rakennuslupan olisi ehdottomasti pitänyt jatkaa eteenpäin.

Arvoisa puhemies! Taas kello näyttää juoksevan, jatkan seuraavassa puheenvuorossa.

¹²⁴ **Satu Haapanen/vihr:** Arvoisa puhemies! Täällä on moni kollega sanonut, että ei oikeastaan kannata ydinvoimaa tai ensisijaisesti, mutta kuitenkin aikoo äänestää "kyllä". Minä toivon, että he harkitsevat vielä tätä asiaa. Nimittäin äsken edustaja Tynkkynen antoi meille hyvän valikoiman siitä, mitä uusiutuvia energianlähteitä meillä olisi käytettävissä energiansäästön lisäksi, joilla voitaisiin korvata ydinvoima. Me olemme jotenkin jännästi pärjänneet tässä viisi vuotta ilman sitä Olkiluoto 3:akin aivan hyvin. Ei tässä mitään kriisiä ole. Päinvastoin sähkön hinta on ollut Suomessa ainakin aivan kohtuullisella tasolla, ei mitään kriisiä ole tullut.

Me olemme todellakin nyt vedenjakajalla: haluammeko jumittaa tässä vanhassa maailmassa vai ottaa rohkean askeleen eteenpäin ja lähteä uusiutuvien energioitten käytön tielle?

Minä tiivistän puheeni näihin neljään pointtiin, mitkä minulla tässä vielä on, miksi tämä on niin riskialtis hanke.

Ensinnäkin nämä vaikutukset ovat hyvin laajat ja ulottuvat Suomen ulkopuolellekin. Jos Suomi päättää rakentaa vielä lisää ydinvoimaa, se on selkeä signaali muulle maailmalle, varsinkin niille, jotka hakevat uusia energiamuotoja. Jos Suomi rakentaa, niin valitettavasti se voi toimia kannustimena jollekin maalle, jossa nämä turvallisuuskriteerit eivät välttämättä ole niin tarkkoja. Ulkopoliittisesti tämä on riskialtis hanke. Ukrai-

nan kriisi on sellaisessa vaiheessa, että nyt ei kannattaisi lähteä lisäämään riippuvuutta Venäjältä.

Taloudellisesti: kuka tietää, mikä on sähkön hinta muutaman kymmenen vuoden päästä.

Kuntariski: kunnat ovat ottaneet valtavan riskin sitoessaan kätensä tähän.

Ja ympäristön kannalta ydinvoimassa on aina riski. Suomi ei ole sen suojatumpi paikka kuin muukaan maailma, kun ilmastomuutoksen vaikutukset ovat arvaamattomat.

Arvoisa puhemies! Kiitän ja toivon, että ajatelimme tulevia sukupolvia ja äänestämme "ei" lisäydinvoimalle.

¹²⁵ **Mauri Pekkarinen/kesk:** Arvoisa puhemies! Olen kyllä monet viime vuodet yrittänyt tehdä hartiavoimin töitä löytääkseni ratkaisun siihen, millä tavalla uusiutuvilla ja kotimaisilla, ennen kaikkea nyt uusiutuvilla, energiavaihtoehtoilla voitaisiin tyydyttää Suomen energiatarve ja sitä kautta luoda edellytykset sille, että päästöjä vähennetään ja että työtä Suomeen, että meidän kauppataaseissa asiat olisivat mahdollisimman hyvällä tolalla, mahdollisimman suuri osa siis kotimaista energiaa.

Nimenomaan silloin kun on kysymys muusta kuin sähköstä, meillä on aivan erinomaiset edellytykset lisätä merkittävästi uusiutuvaa energiaa, ja siinä se merkittävyys perustuu ennen kaikkea biojakeisiin, erilaisiin bioraaka-ainevaihtoehtoihin, joissa tietysti puu on merkityksessään ihan ylivoimainen. Mutta puukin on rajallinen nimenomaan energiatarpeisiin.

Nyt kun hallitus tätä turveratkaisua ja kotimaisen puun ratkaisua — jolla se iski päähän kotimaista silloin, kun vihreät oli hallituksessa mukana — vähän parantaa, samalla kertaa heti, metsäteollisuuden kuiskutellessa hallituksen korviin, hallitus meinaa kaventaa sen puun määrää, joka on kelvollista näihin tukiin, mikä käytännössä tarkoittaa, että sitä tiettyä energiapuujaetta ei jatkossa enää edes tulla ottamaan energiatarpeisiin. Siis puukin bioraaka-aineena energiatarpeisiin on rajallinen, mutta siitä kuitenkin liikenee aika paljon lisää, todella merkittävästi lisää, ennen kaikkea lämmitykseen ja yhä enenevässä määrin nimenomaan nestemäisiin polttoaineisiin.

Mutta sähköntuotannossa puun mahdollisuudet ovat rajalliset, koska sen järjellinen käyttö on yhdessä turpeen kanssa chp-tuotannossa, yhdis-

tetyssä sähkön ja lämmön tuotannossa, mutta yhdistetyn sähkön ja lämmön tuotannon mahdollisuudet ovat rajalliset. Ne ovat rajalliset. Ei ole kovin paljon enää semmoisia paikkoja Suomessa, missä näin.

Sen sijaan puuta voitaisiin käyttää jonkun verran enemmänkin silloin, jos se kuskattaisiin tuonne maakaasuputken varteen ja siellä kaasutettaisiin ja putkea pitkin tuotaisiin tänne Helsinkiin ja Helsinki tekisi ratkaisun, että se turvautuisi nimenomaan puupohjaiseen kaasutettuun energiavaihtoehtoon. Tätä toivon helsinkiläisiltä. Mutta vaikka tämäkin tehtäisiin, se puu ei kuitenkaan riitä siihen kaikkeen, mitä tarvitaan nimenomaan sähkökapasiteetin lisäämiseksi.

Nyt vielä pieni pysähdys siihen, mihinkä tarvitaan, mikä se sähkökapasiteetin lisäämistarve on. Vielä kertauksen omaisesti: Meillä tällä hetkellä hiilen ja maakaasun osuus sähköntuotannossa vaihtelee ja on noin 18—20 terawattituntia. Meillä tuontisähkön osuus on 12—15 terawattituntia. Vaikka maakaasua ei otettaisikaan, yksin hiilen osuus on siis yli 10 terawattituntia, mennään vielä näin, ja tuonin osuus lähes 15 terawattituntia. Nämä ovat yhteensä jo kaikissa oloissa enemmän kuin 25 terawattituntia. Ja vaikka sähkönkulutus ei kovin paljon kasvaisikaan, kyllä se nyt jonkun verran kuitenkin kasvaa, 5—10 terawattituntia, vaikkei mitään muuta tapahtuisi kuin palattaisiin normaaliin suhdanetilanteeseen, normaaliin talouden kasvuun, ja jo se merkitsisi sitä, että sen kysyntä jonkun verran kasvaa. Kaikissa oloissa me tarvitsemme pitkästi yli 30—40 terawattituntia, siis sähkön määrällä mitaten uutta sähkön tarjontaa 2030-luvulle tulleessa.

Mitä meillä on tiedossa?

On päätetty, että tuulivoimaa tulee 6 terawattituntia vuoteen 2020 mennessä. Nykyisen hallituksen päätöksellä lisättiin tuulivoiman tarjontaa: periaatepäätös tehtiin, että se lisääntyisi 9 terawattituntiin.

No, sitten auringosta tällä hallituksella ei ole mitään päätöksiä, ei ollut silloinkaan, kun vihreät siinä oli mukana. Itse kuvittelen ja minä uskon, että aurinkosähkö tulee ryminällä kaiken aikaa. Se tulee ryminällä kaiken aikaa, ja se tulee yllättävänkin kilpailukykyiseksi yllättävän aikaisin. Mutta se ei tule olemaan ratkaisu vielä tässä aikataulussa, mihin nyt tähdätään.

Sivumennen sanoen minä selvitin — kun aikaan tein paperin, jossa puhutaan, että 2 terawat-

tituntia aurinkosähköä — mitä se tarkoittaa nykypaneelilla. Se tarkoittaa 24 miljoonaa neliometriä aurinkopaneeleja, joilla se 2 terawattituntia siis tuotettaisiin. Tämä ei ole minun laskelmani, vaan tämä on ABB:n huippuasiantuntijan laskelma siitä, millä se saataisiin aikaiseksi. Ja se on vasta 2 terawattituntia.

Minä yritän tällä osoittaa, että mitä nyt tiedetään tulevan joka tapauksessa uutta kapasiteettia — jonkun verran tuulesta, pieni määrä ehkä auringosta ja jonkun verran puusta, jos esimerkiksi Helsinki tekee ihan oikeita ratkaisuja — se jonkun verran täyttää siitä aukosta, 35—40 terawattitunnista, minkä verran me tarvitsemme lisää sähköä, mutta missään tapauksessa nämä eivät kaikkea täytä, ja tämän täyttämättä jäävän aukon täyttämiseksi me valitettavasti tarvitsemme vielä vielä ydinvoimaa.

Minä uskon, että sähkö, siis nimenomaan aurinkosähkö, tulee jatkossa. Minä en usko niinkään, että tuulivoimaa kannattaa hurjan paljon lisää rakentaa. Ehkä jonkun verran, senkin hinta tulee jonkun verran alaspäin, mutta ei radikaalisti ja dramaattisesti. Paljon nopeampaa vauhtia tulee aurinkosähkön hinta alas kaiken aikaa.

Arvoisa puhemies! Edustaja Tynkkynen käy erinomaista pohdintaa, hän on ammattilainen, mutta tämän tapaiset huomiot hänelle piti tässä kertoa.

Vielä toistan sen, mitä päivällä sanoin: Kun tutustuin Saksan systeemiin, noin 25 prosenttia on siellä uusiutuvan osuus, hinta on 22 miljardia euroa. 22 miljardia euroa. Siitä nyt jokainen voi projisoida sitten esimerkiksi per capita tai bruttokansantuoteyksikkö, mitä se tarkoittaisi meille, jos me samalla tiellä kulkisimme. Minun mielestäni meillä ei ole taloudellisiakaan edellytyksiä taivaltaa samaa sarjaa Saksan kanssa.

¹²⁶ **Pirkko Mattila /ps:** Arvoisa puhemies! Venäläisestä laitetoimittajasta on ensinnäkin tuotava terveisiä Raahan seudulta, ei tietenkään kailta, mutta sieltä on kuulunut hyvin useasta suunnasta äänenpainoja, että he ovat aivan hyvillään siitä, että tässä on venäläinen yhteistyökumppani, koska he ovat jo Rautaruukin rakentamisen aikaan tottuneet tekemään silloisen Neuvostoliiton kanssa töitä ja ovat pitäneet sitä luotettavana.

Niin kuin edustaja Pekkarinen viisaasti totesi, kaikki energiantuotanto, lähes kaikki, sisältää riskejä ja myös ydinvoima sisältää riskejä, mutta

se on nyt osa laajaa energiapakettia. Istuimme edustaja Pekkarisen kanssa samassa työryhmässä, jossa näitä hyvin monelta näkökannalta pohdittiin. Ydinvoima on toki vanhentunutta teknologiaa, se on totta. Mutta kyllä minun täytyy paikallisesti todeta myös, että tuulivoima se vasta nopeasti vanhentunutta näyttää olevankin, kun myllyjä on jo purettavana ihan muutamankin vuoden käytön jälkeen.

Se vastakkainasettelu, joka täällä on noussut esille, on nyt vain torpattava uusiutuvien, kotimaisten ja ydinvoiman kesken. Se on vain meidän käsissämme, ja vastakkainasettelu ei edistä yhtään energiakeskustelua. Teemme siitä yhdesä päätöksen. Teemme päätöksen nostaa energiaomavaraisuuttamme, sillä nyt on todettava, niin kuin täällä on sanottu moneen kertaan, elikkä energiakauppataaseen vaje: Siis ei pelkästään tuontien energia, mutta sen hintahan ratkaisee, siis tuontien energian hinta. Jos hinta nousee, siis määrät eivät nouse mutta hinta nousee, niin silloin se kauppataaseen vaje syvenee.

Olen sitä mieltä myös, että meidän täytyy päästä fossiilitaloudesta aitoon kiertotalouteen, ja bioenergia on osa biotaloutta, ja uskon siihen. Kaikkia uusia teknologioitahan me emme edes tiedä. Niitä on tulossa. Muutama vuosikymmen sitten ei maalämmöstä puhuttukaan, ja nyt se on ihan nykypäivää, arkipäivää ja normaali, hyvä käytäntö. On Hinku-hanke, hiilineutraalit kunnat, joka on tuottanut hyviä tuloksia, hiilidioksidin takaisinotto. Näitä on ihan varmasti tulossa.

No, mutta se, mikä ei ole vielä tätä päivää, on hajautettu chp-tuotanto, vaikka siitä useat puolueet ovat kyllä jopa jo vuosikymmeniä puhuneet. Kaivelin vanhoja puolueohjelmia, ja vuonna 99 on jo vihreitten ohjelmaan kirjattu hajautettu chp-energiantuotanto, mutta hitaasti se täällä vain on edistynyt, vaikka te vihreät olette olleet hallituksessa aivan samalla tavalla kuin keskustasta. Eli minusta tätä olisitte voineet kyllä reippaasti, reippaasti ajaa. Mutta nyt ollaan tässä, ja tästä täytyy päästä eteenpäin. (Mauri Pekkarinen: Mitä se on puhujan mielestä?) — Kyllä, voin siitä kertoa, jutella edustaja Pekkarisen kanssa.

Mutta minä haluan aluepoliittisesti kuitenkin ensin todeta sen, että meillä on menossa tällainen käänteisen ja negatiivisen aluepolitiikan aika. Kyllä minusta näyttää todella surulliselta ja todella vahvasti siltä, että nyt tässä keskitetään ja kyllä asutusta ajetaan Etelä-Suomeen ja pohjoista autioksi. Ja sitten myöskin, mikä on teollisuus-

den hinta, tai oikeastaan se teollisuuden energian hinta? Ollaanko tässä nyt ajamassa teollisuutta pois Suomesta, teollisuutta pois Pohjois-Suomesta? Minusta tämä on taantumista, jos meillä ajetaan korkea teknologia Tornion terästehtaalta tai Rautaruukin terästehtaalta hiilivuodon kautta jonnekin muihin maihin esimerkiksi tai energian hinnan kautta. Tämä on myös sangen paradoksaalista siksi, että minusta Suomi, ja eurooppalainen Suomi nimenomaan, edustaa hyviä arvovaihtoja, oikeusvaltioperiaatetta, ihmisoikeuksien toteutumista, ja minä en voi sille mitään, että minusta nyt vihreät näyttää olevan kustannusvastuusta eriytynyt liike, joka minun mielestäni käyttää kyllä osin valtiota hyväkseen.

Sitten se asia, mikä minua närästää ja mistä olen eri mieltä kuin esimerkiksi Suomen Keskustasta ja kokoomus, on tämä säätövoimakysymys ja siihen liittyvä kysymys koskiensuojelulain avaamisesta. Puhun siis Iijoen lisärakentamisesta eli Kollajan altaasta. Olen vastustanut tätä hanketta, vaikka periaatteena rakennetun joen lisärakentaminen voisi olla kannatettavaakin. Mutta nyt on kysymys siitä, että tämä Kollajan allas sijaitsisi Kollajan paliskunnan alueella ja se allas tarkoittaa, että sieltä häviävät porojen laidunmaat, ja porojen teurasluku on suoraan verrannollinen neliökilometriin, millä porot laiduntavat. Minusta tätä asiaa ei ole sen paliskunnan kanssa käyty riittävästi läpi.

¹²⁷ **Oras Tynkkynen /vihr:** Arvoisa puhemies! Monissa puheenvuoroissa, muun muassa edustajien Pauli Kiuru, Vehkaperä ja Jalonen puheenvuoroissa, asetettiin vastakkain toisaalta Fennovoima-hanke ja toisaalta fossiilisten polttoaineiden käyttö tai Fennovoima-hanke ja sähköntuonti Venäjältä. Ymmärrän hyvin, että jos asetelma olisi tämänkaltaisen, että meillä olisi vain kaksi vaihtoehtoa ja siellä toisessa valinkauhassa olisivat fossiiliset polttoaineet tai ydinsähkön tuominen Venäjältä, moni päätyisi tällaisessa tilanteessa Fennovoiman kannalle. Mutta eihän meidän kannata valita ruton ja syövän väliltä. Ei meidän kannata rajoittaa meidän omia vaihtoehtojamme niihin kaikkein huonoimpiin, vaan meidän kannattaa katsoa, mitä muita vaihtoehtoja on tarjolla ja valita niistä paras, ja onneksi näitä vaihtoehtoja tosiaan on.

Edustaja Heikkilä kysyi, mikä vihreille oikein kelpaa. Edustaja Mölsä meni pitemmälle ja vastasi vihreiden puolesta, että vihreille ei kelpaa

mikään. No, olen tässä salissa moneen otteeseen esitellyt vihreiden vaihtoehtoa Fennovoimalle. Olen tarjoutunut tulemaan esittelemään sitä myös eduskuntaryhmiin. Osa eduskuntaryhmistä tähän tarjoukseen on tarttunut. Jos edustajat Heikkilä ja Mölsä haluavat tutustua tarkemmin vihreään vaihtoehtoon, niin mielelläni tulen sitä esittelemään tarkemmin, ja me voimme sitten käydä siitä yksityiskohtaisemman keskustelun.

Kysymykseen, onko Fennovoima vastakkainen esimerkiksi uusiutuvan energian lisäämisen kanssa, olen useassa puheenvuorossa jo puuttunut. Oikeastaan toisin siihen enää yhden näkökulman tässä vaiheessa. Viime viikolla eduskunnan tulevaisuusvaliokunta järjesti seminaarin energiatulevaisuuksista, ja siinä paneelissa oli koko joukko Suomen johtavia cleantech-alan yrityksiä ja alustajana Ernst & Youngin henkilö, joka kertoi tästä Ernst & Youngin kansainvälisestä vertailusta, jossa on arvioitu, miten houkuttelevia eri maat ovat uusiutuvan energian investointien kannalta. Tämä yhtiön edustaja kertoi kiinnostavan havainnon, että kun hän asioi uusiutuvan energian investoijien kanssa, niin he kysyvät häneltä, onko Suomessa kysyntää, kannattaako Suomen markkinoille tulla, onko täällä näkymiä, että uusiutuviin kannattaa täällä investoida.

Toki, jos on niin, että täällä merkittävästi satsataan ydinvoiman lisärakentamiseen, se vähentää kysyntää näille muille ratkaisuille — ei poista sitä kokonaan, ei toki ole niin, että jos Fennovoima rakennetaan, niin siitä eteenpäin ei yhtään ainoaa kilowattituntia Suomeen lisätä uusiutuvia, mutta se vähentää sitä kysyntää näille muille vaihtoehtoilta ja sitä kautta vähentää myös halua ja investoida uusiutuvaan energiaan.

Monessa puheenvuorossa on viitattu Saksan tekemiin ratkaisuihin. Ensinnäkin on hyvä muistaa kaksi asiaa. Ensimmäinen on se, että Saksassahan on päätetty kertaheitolla ajaa alas nykyisen ydinvoimakapasiteetti. Se on täysin eri kysymys ja täysin eri ratkaisu kuin se, mistä me täällä nyt keskustelemme ja ylihuomenna äänestämme. Suomessa keskustellaan siitä, rakennetaanko Suomeen lisää ydinvoimaloita näitten neljän nykyisen ja viidennen rakenteilla olevan lisäksi. Saksassa ajetaan alas nykyisiä vanhoja ydinvoimaloita. Toinen tärkeä huomio on se, että Saksassahan ydinvoiman alasajolle on poliittinen konsensus. Kyse ei ole suinkaan mistään vihreiden salajuonesta, vaan kyse on aloitteesta, jonka aikanaan käynnisti sosialidemokraattijohtoinen

hallitus ja jonka hyväksyi kristillisdemokraattijohtoinen hallitus.

Mutta mitä Saksassa nyt sitten on tapahtunut? Edustaja Jalonen totesi, että ruskohiilen poltto on lisääntynyt. Häneltä jäi ehkä huomaamatta tänään Reutersilta tullut uutinen, jonka mukaan Saksan hallitus aikoo sulkea kahdeksan hiilivoimalaa ja näin vähentää yksin näitten kahdeksan hiilivoimalan kautta Saksan päästöjä 22 miljoonaa tonnia, ja se on — jos suuruusluokka ei tästä vielä aukea — paljon päästöjä se. Eli kyllä Saksassa tähän hiilivoimaan onneksi on nyt herätty ja siihen aiotaan puuttua. (Mauri Pekkarinen: Samalla ne rakentavat uutta, vähempipäästöistä hiilikapasiteettia kaiken aikaa!)

Edustaja Kivelä väitti, että Saksa-ratkaisu on itsepetosta, koska se johtaa ydinsähkön tuomiseen maahan. Jos katsotte Saksan sähkötasetta, niin huomaatte, että itse asiassa Saksan sähkön vienti on kasvanut. Siis Saksa ensinnäkin vie enemmän sähköä kuin tuo maahan, ja vieläpä tämä sähkön vienti muihin maihin on kasvanut viime vuosina eikä suinkaan vähentynyt saatikka muuttunut sähkön tuonniksi.

Edustaja Pekkarinen aivan oikein totesi, että Saksassa tämä energiakäänteen hinta on ollut kallis. Siitä on maksettu erittäin kova hinta: edustaja Pekkarinen viittasi 22 miljardiin euroon vuodessa. On hyvä muistaa, että iso osa tästä summasta on kertynyt niistä syöttötariffeista, joita on alettu maksaa vuosia sitten, siis silloin, kun näitten tekniikoiden hinnat ovat olleet merkittävästi nykyistä korkeammat. Jos Saksa nyt aloittaisi tämän energiakäänteen, sen hinta olisi huomattavasti alempi, ja vastaavasti meille Suomessa voidaan uusiutuvan energian lisääminen tehdä huomattavasti halvemmaksi, koska tekniikat nyt ovat huomattavasti halvempia kuin 5 tai 10 tai 15 vuotta sitten.

¹²⁸ **Ari Jalonen /ps:** Arvoisa puhemies! Jatetaan tuosta Olkiluodosta. Tätä Olkiluoto 3:a on kans käytetty tässä huonona esimerkkinä ydinvoimasta, kuinka epäluotettavaa se on. Siinähan on tehty monia virheitä, kenties yksi suurimmista on ollut se, että se käynnistettiin ennen kuin kaikki suunnitelmat olivat valmiina. Kun tähän suunnitelmattomuuteen lisätään tosiaan se, että siellä ovat puolalaiset ja muut hitsarit vetäneet putkeen saumaa ranskalaisella työnjohdolla, niin siitä ei tosiaankaan ole hyvää seurannut. Olen kuullut niitä tarinoita, mitä siellä on, että ensin

tehdään, puretaan, tehdään, puretaan, suojataan, tehdään, puretaan, ja tämä on sitä ranskalaista suunnitelmallisuutta.

No, joka tapauksessa se rakennusaikainen työllisyys on huomattavaa, olkoonkin se sitten vaikka niitä puolalaisia hitsareita, mutta kenties Fennovoima on oppinut jotain Olkiluodon ongelmista. Se ei ole mikään tae, koska Rosatomin vastuulla on se rakentamisvaihe, eli oikeastaan en usko, että toivomuksia ihan välttämäti toteutetaan siinä määrin kuin me odotamme. Mutta sitten kun se on käytössä, niin on tosiaan 400—500 henkeä jatkuvasti töissä siellä. Tämän lisäksi ovat sitten nämä huoltoseisokit, vuosihuollot, ja silloin on abauttiarallaa 800 henkeä riippuen voimalan iästä kuukaudesta kolmeen siellä hommissa, ja he ovat lähestulkoon kaikki suomalaisia. Tämä kyllä työllistää, se on aivan selvä asia.

Jos mietitään sitten taas energian kokonaiskulutuksen kannalta sitä, tarvitaanko tätä voimalaa, niin vaikka kokonaiskulutus pikkasen laskisikin, niin koko ajan ollaan menossa siihen suuntaan, että sähkön osuus siitä kokonaisenergiasta on kuitenkin nouseva, mikä tarkoittaa sitä, että sähköä tarvitaan jollakin keinolla tehtynä. Kun tähän vielä lisätään se, että nämä olemassa olevat ydinvoimalat poistuvat joskus verkostamme eli ei enää tule sitä sähköä, Loviisa menee 2030-luvulla ja muistaakseni Olkiluoto menee 40-luvulla pimeäksi, niin tämä energiaomavaraisuus on nimenomaan semmoinen, mikä tarvitsee käsitellä isona kokonaisuutena. Taas tullaan siihen, kumpi on turvallisempaa, vaikka ydinvoimasta en pidä: se Suomen maaperällä tehty, Suomen standardeilla ja valvonnassa tehty voimala vai itärajan itäpuolella jotenkin toimiva ydinvoimala.

No, sitten näitä paikkaan liittyviä ongelmia, mitä olen miettinyt. Sehän on tällä hetkellä kohtalaisen tulvaherkkä alue, se niemi, mikä siinä on. Siihen liittyy totta kai tiettyjä ongelmia. Sitten se on erittäin matalan lahden ympäröimä. Siihen liittyy ongelmia. Koska veden korkeuden vaihtelut ovat tuolla alueella isoja, niin siihen liittyy ongelmia. Kun siihen lisätään vielä maan nousu, mikä on siellä kohtalaisen kiivasta, ja sitten vielä se, että siellä on ahtojäästä ongelmaa, niin tullaan semmoiseen asiaan, mikä on ydinvoiman suhteen oikeastaan kriittisintä, eli siihen, miten jäähdytetään se voimala. Se tarvitsee nimenomaan vettä siihen ympäristöönsä, ja jos veden korkeuden vaihtelu on kovaa — ahtojää-

ongelma, matala lahti — niin tässä on yksi ongelma, mikä tulisi laskea.

Arvoisa puhemies! Voinko jatkaa vielä hetken vai tulenko vielä seuraavan kerran? — Hetken matkaa jatkan, kiitos!

Sitten on vielä tähän voimalaan liittyviä asioita. Kun tälle on annettu lupa viime kaudella, niin sen myllyn teho on ollut erilainen. Nyt se on pienempi. Tämä tarkoittaa sitä, että tämän investoinnin hyöty—kustannus-laskelmat ovat heikenneet. Onko se enää edes kannattava? Kuinka kauan kestää ennen kuin se tuottaa voittoa? Sitten kun tähän liitetään vielä se, että se on tosiaan uudella paikalla, niin siinä on isot kysymykset. Se sentään on plussana paikan suhteen, että siirtoverkko ei tarvitse tässä suhteessa niin kovia investointeja kuin jos se olisi pistetty vanhoille paikoille.

Mutta tämä on joka tapauksessa, niin kuin aloitin ensimmäisen puheeni, vaikea ja monitahoinen asia, ja joka väittää tätä yksinkertaiseksi, ei ole perehtynyt asiaan kunnolla. Ilmoitan sitten perjantaina, mitä mieltä minä olen.

Puhetta oli ryhtynyt johtamaan ensimmäinen varapuhemies Pekka Ravi.

¹²⁹ **Ritva Elomaa /ps:** Arvoisa puhemies! Olen kuunnellut näitä puheita iltapäivän ja nyt alkuihlasta, ja täytyy sanoa, että nämä asiat ovat olleet mielessä monta viikkoa, niin kuin monella edustajalla. Merkkasin tähän itselleni näitä miinusmerkkisiä asioita ja plusmerkkisiä asioita ydinvoiman kohdalla ja varsinkin tämän Fennovoiman päätöksen kohdalla, koska perjantaina on äänestettävä.

Erittäin suuri plussa tulee tietysti työpaikoista. Tässähän on paljon kiinni työpaikkoja, ja niitä tarvitaan. Työttömyysprosentti on Suomessa todella suuri ja kasvamaan päin koko ajan. Sillä on paljon painoarvoa punnittaessa äänestyskäytäytymistä.

Omavaraisuus energian tuottamisessa — se pitäisi turvata, se on plussaa tälle hankkeelle. Tähän asti tehdyt investoinnit ovat jo olemassa. Ja minkä signaalin me annamme ulos, jos ydinvoimalaa aletaan rakentaa ja annetaan sille lupa?

Välimaastoon sijoittuu sähkön hinta. Koituu-ko se hyödyksi tulevaisuudessa yksilölle, vai onko se hyödyksi vain teollisuudelle? Sekin on aika tärkeä pointti.

Miinusmerkkiseksi olen merkannut tänne Rosatomin mahdollisen luotettavuusaspektin, eli-ikä miten vaikuttaa Ukrainan tilanne toimituksiin vai vaikuttaako se, ja ydinvoimaloiden turvallisuuden Venäjällä tällä hetkellä. Tšernobyl on mielessäni. Muistan, miten silloin mietittiin muun muassa Lounais-Suomessa, olenkohan tuosta Ahmasvedestä pyytänyt juuri kalaa ja syönyt sitä vai olenko noukkinut marjoja, koska laskeumat olivat siellä Lounais-Suomessakin aika isot.

Ydinjätteen sijoituspaikka — onko se jo selvä, mikä se on?

Olkiluodon pitkä prosessi: Siellä on vielä kesken projekti, Areva häärii kovin. Mutta koska se valmistuu? Ei ole tarkkaa tietoa. Vuodet ovat kuluneet, maksulappu kasvaa. Kuka maksaa?

Sitten pakkolunastukset maa-alueista siellä Pyhäjoella. Niitä pitää tehdä, koska vapaaehtoisesti kaikki eivät alueitaan anna. Se arveluttaa.

Pitäisi olla lasipallo, josta näkee, mikä on energian tarve 15 vuoden kuluttua. Sitä ei meillä kenelläkään ole. Ja miten käy muiden energiamuotojen kehittymisen? Satsataanko niihin jatkossa paljon vai vähemmän? Hiipuvatko ne? Fortum ilmoitti kiinnostuksestaan hankkeeseen, mutta sillä on omat ehtonsa. Täytyvätkö ne, mitä Fortum pyytää Venäjän osalta? Ja jääkö tämä kaikki veronmaksajien piikkiin, jos ongelmia syntyy?

Sitten ihan ruohonjuuritasolta henkilökohtaisesti, kun olen röntgenhoitaja ammatiltani ja sitä työtä tehnyt, että säteilyasioissa pitää olla erittäin tarkka ja huolellinen. Röntgensäteilykään ei tuoksu mitään, se ei tunnu mitään, se ei haise mitään tosiaankaan, mutta se voi olla vaarallista.

Nämä kaikki ajatukset pyörivät päässä, plus-sat ja miinukset. Ja vaikka kuinka yrittää, niin vielä henkilökohtaisesti päätöstä en ole tehnyt. Vielä on pari päivää aikaa. Perjantaina sitten painetaan nappia. Mikä se on, jää perjantaiksi. — Kiitos.

¹³⁰ **Mauri Pekkarinen /kesk:** Arvoisa puhe-mies! Edustaja Tynkkyselle vielä Saksan tilan-teesta.

Se on vähän eri tilanne se Saksa. Saksan on hi-venen helpompi kuitenkin tehdä tämä Energie-

wendessä kuin meidän ihan vastaava, monesta syystä. Myöskin luonnonolosuhteet ovat niin ra-dikaalisti erilaiset siellä ja myös energiankulut-tus. Saksassa sähkönkulutus on noin 600 terawatt-tituntia, noin 7 000 kilowattituntia vuodessa kan-salaista kohti, ja Suomessa kulutus on normaali-suhdanteessa noin 90 terawattituntia, nytkin noin 84 terawattituntia. Meidän kansakuntiemme ko-koero on 16—17-kertainen, siis Saksa on 16—17 kertaa suurempi kuin Suomi, ja sähkönkulutuk-sessa nuo lukemat ovat tuollaisia. Kun googlaa Saksan sähkönkulutuksen, niin sieltä sen näkee — voin antaa pienen vihjeen — eli kun panee sii-hen "sähkönkulutus Saksassa", sen voi lukea myöskin sieltä. Mutta tämän tiedon sain, kun kä-vin Saksan korkeita asiantuntijoita tapaamassa, myöskin sieltä.

Mitä tulee siihen, että Saksa poistaa joitakin hiilivoimalaitoksia, niin niin tekeekin, mutta se rakentaa samaan aikaan uutta. Siellä tehdään puhtaampia uusia, on tehty, muun muassa ruotsa-lainen Vattenfall on rakentanut Saksassa hiilivoi-maa ihan näihin asti. Edustaja Tynkkynen var-maan tietää myöskin tämän.

Ja mitä vielä tulee siihen, että Saksassa jatkos-sa niin kallista ei tämä uusiutuva, nimenomaan tuuli ja aurinko, ole, edustaja Tynkkynen on ihan oikeassa. Onshore-hankkeitten tuki tulee ole-maan selvästi takuuhintaa alhaisempi, se tulee olemaan 60—90 euroa, mutta sitä ei makseta 12:ta vuotta, niin kuin Suomessa, vaan 20 vuotta — 20 vuotta 60—90 euroa megawattitunti. Sillä erolla, mikä on Suomeen, Suomessa pitää sen tuulivoiman rakentajan maksaa kaikki kustan-nukset verkkoon liittymisestä — eikö niin, edus-taja Tynkkynen? Mutta Saksassa se verkon halti-ja on velvoitettu maksamaan. Eli käytännössä Saksa sen uuden järjestelmän mukaan, minkä täysillä pitäisi olla tuulivoiman ja aurinkosähkön osalta voimassa, maksaa erittäin paljon enem-män onshore-hankkeistakin jatkossakin kuin Suomessa, puhumattakaan offshoresta, jossa on pitkästi toistasataa euroa megawattitunti se tuki siellä. Näin Saksassa.

Aurinkovoiman osalta Saksa menee uuteen ti-lanteeseen, uuteen menettelytapaan: se aikoo huutokauppakilpailuttaa yritykset ja niiden tarjo-ukset. Käsitys Saksassa on, että ne pääsevät siel-lä jopa tuulivoimaa edullisempiin ratkaisuihin parhaimmillaan — ei aina, mutta kumminkin parhaimmillaan.

Arvoisa puhemies! Täällä käytettiin äsken — ja minulle tuli tekstiviestikin tuossa — sellaisia puheenvuoroja, että Suomi ei ole edistänyt hajautettua energiaa, pientä energiatuotantoa, maatilan mittaista energiatuotantoa ja että Suomi on jäänyt muun Euroopan jälkeen. Varmemmaksi vakuudeksi, arvoisa puhemies, vielä sanon: Suomea pitemmällä bioenergian käytössä ei ole yksikään Euroopan unionin maa. Latvia on kilvoitellut meidän kanssamme, mutta ei enää. Eli sellaiset väitteet, että me... Ja vaikka nyt onkin vähän menty jäihin, sen hallituksen aikana, missä valitettavasti oli vihreät — minä olen ihan varma, että edustaja Tynkkysen mielipide ei ollut samanlainen, mutta kumminkin hallituksessa oli vihreät — tuli takaiskuja uusiutuvaan, nimenomaan biouusiutuvaan, niin sitten takaiskujen jälkeenkin tilanne on se, että Suomi on nimenomaan biojakeitten energiakäytössä Euroopan johtava maa.

Mitä tulee vielä tähän pieneen hajautettuun tuotantoon, niin kyllähän se nyt niin vain on, että kyllä se viime vaalikaudella rakennettiin sillä tavalla, että jos pienimuotoinen maatilakokoinen tuotantoyksikkö haluaa tuottaa lämpöä tai chp-tuotantoa, lämpöä ja sähköä, niin sinne investointituki myönnetään sille hankkeelle — mutta kieltämättä ei syöttötariffia. Syöttötariffin alaraja on 100 kilovolttiampeeria. Sitä suuremmille laitoksille myönnetään syöttötariffi, eikä se nyt hirveän iso ole: jos kaksi kolme vähän isompaa maatilaa on ja niitten lanta otetaan, niin siitä suurin piirtein tulee se 100 kilovolttiampeeria, sellaisen tehon saa. Ei ihan — vaikka minä olen maa-seudun kasvatti ja kaikkea muuta — jokaisen navetan taakse ole edellytyksiä valtion tuella kuitenkin rakentaa hajautettua chp:tä. Ja varmemmaksi vakuudeksi vielä se, mitä on tuki enimmillään, mitä on hajautetun chp:n tuki silloin, kun reaktoriteho ylittää 100 kilovolttiampeeria: Se tuki voi olla enimmillään, jos lämpö otetaan vähintään 50-prosenttisesti käyttöön, siitä sähköstä, mikä syntyy, 133 euroa 50 senttiä. Eikä kovin paljon enempää nyt kehtaa kyllä ajatella, että pitäisi maksaa.

Mitä vielä tulee Suomen uusiutuviin ja näihin, mikä on hinta silloin, kun Suomeen rakennetaan nyt tätä tuulivoimaa: Minä olen ollut tekemässä esityksiä tuulivoiman lisärakentamisesta, eikä minulla ole mitään sitä vastaan. Ja aurinkoa pidän erittäin hyvänä vaihtoehtona, joka varmasti tulee kilpailukykyiseksi yllättävänkin nopeaa

vauhtia ja niin poispäin. Mutta ei se ihan halpaa ole tämä tuulivoima. Nykyinen hallitus, Stubbin hallitus — tai taisi olla Kataisen hallitus — teki päätöksen aloittaa offshore-toiminta. (Puhemies koputtaa) Minusta olisi tärkeätä, että edustajat tietävät, mitä siitä maksetaan. Siitä offshore-toiminnasta maksetaan 83 euroa 50 senttiä megawattitunnilta, lisäksi suuret investointikustannukset. Väitän, että lähivuosien aikaan siitä offshore-hankkeesta maksetaan erittäin pitkälti toistasataa euroa megawattitunnilta, se on takuu-hinta, kun markkinahinta on tällä hetkellä noin 40 euroa, pikkusen sen allakin käy välillä ja niin poispäin. Tosin minäkin uskon, että sähkön hinta nousee. Minäkin uskon, että se nousee ennen pitkää, mutta tällä hetkellä tilanne on näin.

Eli totta kai meillä on mahdollisuuksia teoriasa erittäin mittavaan tuulivoiman lisäämiseen ja erittäin (Puhemies koputtaa) mittavaan aurinkosähkön lisäämiseen, mutta kyllä niillä nykytilanteessa ja vielä pari vuosikymmentä ainakin on hinta, johonka en usko, viitaten nyt siihen Suomen ja Saksan kokoon. Suhteessa sen hinnan maksaminen meillä Suomen kansantaloutta rasittaisi vielä selvästi enemmän kuin mitkä ovat ne rasitteet, mitä Saksan kansantalous on siitä saanut, kun se on nämä laskut maksanut.

¹³¹ **Oras Tynkkynen /vihr:** Arvoisa puhemies! Edustaja Pekkarisella oli edellä hyvää pohdiskelua Saksan energiakäanteistä, ja menemättä nyt yksityiskohtiin kaksi huomiota, ensinnäkin muistutus siitä, että Saksassa todella ajetaan alas ripeällä aikavälillä nykyistä ydinvoimaa ja Suomessa keskustellaan siitä, rakennetaanko tänne lisäydinvoimaa, eli se keskustelu on hyvin toisenlainen. Toinen huomio, on sitten kyse Saksasta tai Tanskasta tai Ruotsista: eikö ole aika ilmeistä, että meidän kannattaa näistä maista ottaa oppia niiden onnistumisissa ja hyvissä ratkaisuisa ja siinä suhteessa, missä nämä maat ovat epäonnistuneet, niin kuin ne monessa suhteessa ovat? Eli ei nyt kannata ainakaan lähteä sitä tänne kopioimaan, vaan pistää paremmaksi ja hakea ne Suomen olosuhteisiin sopivat ratkaisut.

Moni kollega on tänään esittänyt, että Fennovoima ei ole valtion hanke tai julkinen hanke vaan se on nimenomaan yksityisen sektorin hanke. No, nythän todellakin Fennovoimasta huikean valtaenemmistön omistavat venäläinen valtion liikelaitos, tulevaisuudessa Suomen valtion enemmistönä omistama yhtiö ja kunnalliset ener-

gialaitokset. Eli Fennovoimasta todella on matkan varrella tullut pitkälle julkisen sektorin hanke.

Ministeri Vapaavuori on toistanut ajatusta, että on investoijien tehtävä arvioida hankkeen kannattavuutta. Nyt kuitenkin Suomen energia- ja ilmastostrategioissa paljon on laskettu näiden uusien ydinvoimahankkeiden varaan, joten luulisi, että tässä salissa meitä kaikkia kiinnostaisi jonkun verran myös se, kuinka kannattavia nämä hankkeet todellisuudessa ovat. Ja ydinenergialaki vieläpä selvästi toteaa, että ydinlaitosten periaatelupia myönnettäessä pitää punnita niiden vaikutusta yhteiskunnan kokonaisedun kannalta, ja kyllä ainakin meikäläisen punninnassa vaikuttaa se, kuinka taloudellisia ja kannattavia nämä ydinlaitokset ovat.

Ministeri Vapaavuori on myös toistanut ajatusta, että kyllähän Fortum ja teollisuusyritykset osaavat laskea sen, kannattaako tällaiseen investointiin lähteä. No, tässä on varmasti paljon perää, niin moni yksityinen yritys on jo vetäytynyt Fennovoimasta todettuaan sen liian riskialttiiksi ja liian vähän kannattavaksi. Mutta kyllähän Fortumin ensisijainen kimmoke osallistua Fennovoimaan ei ole suinkaan se, että Fennovoima olisi erityisen kannattava ja houkutteleva hanke, vaan se, että tällä osallisuudella Fortum pystyy ostamaan Venäjältä merkittäviä vesivoimaosuuksia, ja ne varmastikin ovat hyvin kannattavia Fortumille.

Ministeri Vapaavuori on myös väittänyt, että se laskee, joka pistää rahansa peliin eli joka investoi tähän Fennovoima-hankkeeseen, mutta kun mukana on niin merkittävillä osuuksilla kunnallisia energiayhtiöitä, niin se suoraan tai epäsuorasti koskettaa kyllä aika monissa kunnissa myös veronmaksajia. Kunnissa päätökset Fennovoima-hankkeeseen osallistumisesta on tehty voittopuolisesti kuntien energialaitoksissa. Asiakirjat ovat olleet salaisia. Välttämättä kunnanvaltuusto ja kunnanhallitus eivät ole tähän päätökseen voineet vaikuttaa, eli kovin kapealla pohjalta aika merkittäviä päätöksiä on kunnissa menty tekemään.

Edustaja Pirttilahti iloitsi siitä, että Fortum tuo Fennovoimaan vahvaa osaamista, ja näinhän varmasti onkin. On toki myös hyvä muistaa, että Fortumin vahva osaaminen on ollut myös Olkiluoto 3 -hankkeessa mukana ja jäljet ovat kaikki tiedossa.

Edustajat Backman ja Katainen painottivat, että ydinvoimaa tarvitaan ylimenokaudella. Edustaja Kivelä ihan oikein muistutti, että se ylimenokausi on jatkunut jo 70-luvulta asti, jolloin Suomen ensimmäiset ydinvoimalat rakennettiin. Joka tapauksessa on kovin pitkä ylimenokausi. Jos Fennovoiman on tarkoitus tuottaa sähköä 60 vuotta, niin se on vielä vähintään 2080-luvulla käytössä. Itse toivoisin, että ylimenokausi kestävän, uusiutuvaan energiatalouteen olisi aika paljon lyhyempi.

Edustaja Jaskari painotti, että Fennovoimaa tarvitaan sen takia, että meillä on kova tarve uudelle sähköntuotannolle, ja sitä tarvittaisiin nopeasti. No, Fennovoimahan perustettiin yhtiönä vuonna 2007. Reaktori alkaa tuottaa sähköä aikaisintaan vuonna 24, ehkä, jos se myöhästyy yhtä paljon kuin Olkiluoto 3, vasta vuonna 33. Eli sellaiset 20—25 vuotta menee yhtiön perustamisesta sähköntuotannon aloittamiseen. En kutsuisi tätä erityisen nopeaksi tavaksi vastata Suomen sähköntarpeeseen.

Ja lopuksi edustaja Pekkariselle ydinvastuulaista: Ydinvastuulaissahan on pääsääntöisesti kaksi ongelmaa: Ensimmäinen on se, että yhtiöt eivät vastaa kaikista kustannuksista koko summaltaan. Toiseksi, se vastuu käsittääkseni koskee vain ydinlaitoksen haltijaa, joka vaikka Fennovoiman tapauksessa on Fennovoima itse, mutta ei sen osakkaita. Eli jos Fennovoimassa sattuisi tapahtumaan merkittävä ydinonnettomuus, Fennovoima yhtiönä vastaisi koko omaisuudellaan, mutta eipä sillä omaisuudella siinä tilanteessa olisi paljon arvoa, ja osakkaat eivät tästä hintalapusta joutuisi maksamaan, vaan se menisi yhteiskunnan eli meidän veronmaksajien kannettavaksi.

¹³² **Satu Haapanen /vihr:** Arvoisa puhemies! Täällä on kuultu hienoja ja hyvin pohdittuja puheenvuoroja tästä aiheesta, mutta mitä täällä ei olla vielä kovinkaan paljon pohdittu, on se, mitä tämä hanke tarkoittaisi Hanhikiven ihanalle luonnolle.

Minun isäni suku on siltä seudulta kotoisin, ja tunnen erittäin hyvin sen seudun luonnon ja myöskin ihmiset. Alue, millä toivon, että moni olisi päässyt käymään, on maaseutua, maanviljelijäväestöä asuu sillä alueella, mutta myös paljon väkeä, joka käy Raahessa Rautaruukilla töissä. Alue ei ole kovin kaukana Kalajoen Hiekkasärkiltä, ja niinpä Hanhikivi itsessään on hyvin ar-

vakas luontokohde. Se on myös historiallinen kohde, siellä nimittäin tämä Hanhikivi itsessään on Pähkinäsaaren rauhan raja eli tämmöinen kulttuurinen ja historiallinen tärkeä kohde.

Mutta Hanhikivi todellakin on myöskin eurooppalaisittain erittäin merkittävä luontoalue. Siellä elää yli 100 — yli 100 — pesivää lintulajia ja yli 250 kasvilajia. Jos ei ole itse päässyt siellä käymään, niin kannattaa käydä Pro Hanhikiven kotisivuilla katsomassa, mitä kaikkea sieltä löytyy.

Tässä voisin luetella joitakin uhanalaisia ja suojeltuja kasvilajeja: perämerenmaruna — äärimmäisen uhanalainen ja rauhoitettu — nelilehtivesikuusi — erittäin uhanalainen, rauhoitettu — ruijanesikko, ahonoidanlukko, keltakurjenmiekka. Sitten siellä on harvinaisia luontotyyppejä, ja äärimmäisen uhanalaisia ovat nämä itse maankohoamisrannikon metsät, matalakasvuiset vihvilä-, heinä-, saramerenrantaniityt. On suursaramerenrantaniittyjä, suolamaalaikkuja — nämä olivat äärimmäisen uhanalaisia — ja sitten on lukuisia joukko erittäin uhanalaisia, äärimmäisen monta, ja sitten on vielä yli 15 vaarantunutta tai silmällä pidettävää luontotyyppiä.

Alue on erittäin merkittävä lintualue. Siellä on erittäin uhanalaisia lajeja: mustapyrstökuiri, suokukko ja pikkutiira. Sitten siellä pesii sellainen petolintu, joka on niin harvinainen, että sen nimeä ei edes mainita, koska se halutaan pitää salassa, ettei se häviäisi. Vaarantuneita lajeja on lukuisia, ja EU-lintudirektiivin ja -luontodirektiivin mukaisia lajeja ja luontotyyppejä on lukuisia. En nyt tässä kaikkia lue, mutta toivon, että tutustuisitte myös alueen luontoon.

Se, mitä myöskään ei ole... Siis nämä ympäristövaikutukset yleensäkin ovat olleet hirveän vähällä huomiolla. Tämä on ollut paljon tämmöistä sinänsä hyvää teknistä ja taloudellista keskustelua, mutta myöskään sosiaalisia vaikutuksia ei ole tässä hankkeessa arvioitu, mutta niitä on ollut jo tähän mennessä valtavasti. Voin sanoa, että Pohjois-Pohjanmaa ja erityisesti tämä alue on todella jakautunut. Osa ihmisistä sanoo mielipiteensä. Täällä on sanottu, että moni, suurin osa kannattaa, mutta me emme itse asiassa sitä tiedä. Siellä on myös iso joukko ihmisiä, jotka vastustavat tätä ja jotka vastustavat tätä aivan erilaisin resurssein kuin Fennovoima on tätä asiaa ajanut. Iso joukko ihmisiä on ihan hiljaa, he eivät uskalta tai halua ottaa kantaa puoleen tai toiseen, mutta tiedän, että tämä aihe ja asia on rasittanut tätä

maaseutuyhteisöä jo todella pitkään ja sen sosiaaliset vaikutukset ovat olleet erittäin haitalliset. Mitä sitten tapahtuu, jos tänne tulee iso joukko ulkomaalaista työvoimaa tälle alueelle? Myös ne sosiaaliset vaikutukset pitäisi arvioida.

Prosessi on ollut erittäin raskas. Tätä vastustamistyötä on tehty, sanoisin, että suurella voimalla mutta pienellä joukolla vapaaehtoisia ihmisiä. He ovat käyttäneet aikaansa. Myöskin taloudellisesti tämä on ollut raskas prosessi, ja minä haluan, että tiedätte, että tämä asia on todella tärkeä, todella sydäimestä lähtevä, koska nämä ihmiset ovat vuosikausia jaksaneet taistella tätä älytöntä hanketta vastaan, ja siitä kiitos kaikille. Mutta toivon, että nämä epäröivät kansanedustajat nyt varsinkin vielä tutustuisivat tähän, kuinka hieno ympäristö tämä Hanhikiven luonto on. — Kiitos, puhemies.

¹³³ **Pauli Kiuru /kok:** Arvoisa puhemies! Joitakin poimintoja tästä käydyistä keskusteluista.

Ensinnäkin, joissakin puheenvuoroissa on pohdittu venäläisen osapuolen luotettavuutta ja mahdollisia riskejä. Sitä kysymystä lähestyn sillä tavalla, että kysyn itseltäni, miksi he investoivat Suomeen, jos tavoitteena olisi epävarmuuden aiheuttaminen ja kannattamattoman liiketoiminnan harjoittaminen. En näe siihen oikein mitään syytä, että he näin tekisivät. He tarvitsevat itse vientimahdollisuuksia, referenssinäyttöjä ja näin poispäin. Itse asiassa venäläisten kumppaneiden toiminta ydinvoima-asioissa Suomessa on ollut luotettavaa. Mitään katkoksia ei ole vuosikymmenten kuluessa ollut. Fennovoiman laitos toimisi suomalaisten viranomaisten valvonassa, joita ohjaavat suomalaiset lait, suomalainen hallintokulttuuri.

Rakennusaikataulusta ollaan oltu huolissaan ja viitattu Olkiluoto 3:n viivästymiseen. Ymmärän omalla tavallaan sen, omalla tavallaan en ymmärrä. Olemme tekemässä päätöstä, jonka perusteluineen pitää kestää tuhansia vuosia. Se on vaativa tehtävä, ja se ei ole ongelmatonta, se on pakko myöntää. Kuitenkin muutaman vuoden myöhästymisen rakentamisessa on marginaalinen ongelma: jos katsotaan tämän päätöksen koko aikajännettä, jopa 100 000:ta vuotta, siinä ei muutama vuosi merkitse yhtään mitään. Jos se ihan oikeasti on ongelma, niin se on sitten hankkeeseen sijoittaneiden yhtiöiden ongelma ja rakentajan ongelma, ei eduskunnan tai Suomen valtion. Pääasia on, että se, mitä rakennetaan, on raken-

nettu niin, että viranomaiset voivat sen hyväksyä ja antaa käyttöönottoluvan siinä vaiheessa, kun sen aika on.

Kuntien energiayhtiöistä on puhuttu. Osakeyhtiöt tietysti tekevät päätöksiä eri tavalla kuin esimerkiksi valtuustot, mutta kyllä ainakin niissä kunnissa, joiden kanssa olen ollut yhteydessä, konserniohjausta on annettu, ja omistaja tietää, mitä yhtiö tekee, ja riskejä on tarpeen mukaan sitten suhteutettu siihen, mikä on yhtiön kantokykky.

Sitten tällainen vertaus: Maailman teollistumisa, teollistumisen alkaessa ja kiihtyessä 1800-luvulla, yhteiskunta otti käyttöön kasvavassa määrin fossiiliset polttoaineet, öljyn ja hiilen. Jos siinä vaiheessa olisi tiedetty niihin liittyvät riskit, olisi ehkä päätökset tehty eri pohjalta. Tällä hetkellä fossiilisten polttoaineiden riskit tiedetään, silti niiden käyttö jatkuu. Asetan itselleni sellaisen kysymyksen, että jos nyt olisimme tekemässä päätöstä puhtaalta pöydältä ja samaan aikaan meillä olisi valittavana öljy, hiili ja ydinvoima ja ainoastaan yksi näistä voitaisiin valita ja meillä olisi käytössä se tieto, mikä meillä tällä hetkellä on käytettävissä, niin uskoisin, että valitsisimme ydinvoiman.

Pyhäjoen kunnan ja kansalaisten, kuntalaisten kantoihin on myös viitattu. Ylintä päätäntävaltaa Pyhäjoella käyttää kunnanvaltuusto, ja ymmärtäkseni kunnanvaltuusto on ollut varsin vahva kannassaan, että hanketta viedään eteenpäin. Merkittävä enemmistö on ollut sen puolella. — Kiitos.

¹³⁴ **Mauri Pekkarinen /kesk:** Arvoisa puhe mies! Ehkä vielä pari sanaa siitä, miten muissa länsimaissa, kun länsimaihin täällä on verrattu Suomen menoa, toimitaan. Ehkä nyt kannattaa pari esimerkkiä kuitenkin ottaa.

Yhdysvalloissa on viisi ydinvoimalaitosta rakenteilla tai valmiina. Varmistin tämän Jorma Aurelalta, joka on Suomen toiseksi korkein ydinenergiavirkamies. Tiesin sen toki ennestään mutta ajattelin vielä, että varmistetaanpa nyt tätä päivää varten.

Läntisistä naapureista, aika lähellä meitä olevista, Englanti teki päätöksen hankkia neljä ydinvoimalaitosyksikköä ja maksaa vielä takuuhinnan niistä, suurin piirtein 115—117 euroa megawattitunnilta, joka on huikea hinta.

Sitten on Etelä-Euroopan maita, jotka ovat vulkaanisia perustaltaan, joilleka jo ihan luonto

tavallaan on sanellut ihan erilaisen tilanteen arvioida ydinvoimaa kuin on meidän tilanteemme.

Vielä sen sanon, mitä tulee nyt vielä sitten Saksaan ja Suomeen, kun itsekin erittäin mieluusti tässä olen pitkin päivää ja viime päiviä puhunut Saksan tapauksesta, kun nyt siellä on tullut useamman kerran käytyä viime vuosien aikaan ja muutama päivä sitten viimeksi parin päivän ajan juuri näissä asioissa: Edustaja Tynkkynen on oikeassa siinä, että nimenomaan sähkön osalta Saksa on tehnyt toisenlaisen ratkaisun kuin Suomi. Minä uskon, että Saksa ei todellakaan palaa enää ydinvoimaan. Enää siellä ei päätöstä muuteta. Nyt ne ovat tehneet toisenlaisen ratkaisun ja niin poispäin.

Mutta tässä sen käsityksen luominen, että energiapolitiikassa Saksa olisi enemmän ja vahvemmin uusiutuvan energian tiellä kuin Suomi, sehän ei pidä paikkaansa, koska Suomessa muussa kuin sähkössä, siinä kaikessa muussa energian käytössä, mennään harppauksellisin askelin pitemmälle ja nopeammin kuin Saksassa konsanaan. Saksan tavoite on, että vuonna 2020 on 27 prosenttia uusiutuvaa. Meillä on nyt jo yli 30 prosenttia tällä hetkellä reippaasti ja mennään kohti 40:tä vuoteen 2020. Niin kuin aikaisemmin sainoin, ainakin Suomen Keskusta lähtee siitä, että uusiutuvan osuus voidaan nostaa 60—70 prosenttiin jo 20 vuoden kuluessa.

Mutta siitä erilaisesta uusiutuvan energian käytöstä siihen osaan, mikä nimenomaan on sitä sähköä, sitä Suomessa kilpailukykyistä uusiutuvaa ei nyt satu olemaan. Meillä tarjolla oleva kilpailukykyinen uusiutuva ei satu olemaan juuri siihen sähkön tuotantoon se paras vaihtoehto. Tässä meidän tie nyt Saksan kanssa eroaa, ei — vielä kertaalleen sanottuna — siinä, että Saksa muutoin uusiutuvan käytössä olisi edistyksellisempi kuin Suomi.

Sitten minua erityisesti harmittaa: Kun nyt edellisellä vaalikaudella tehtiin kunnianhimoisia päätöksiä ja pantiin järjestelmä pystyyn, millä lähdettiin uusiutuvaa edistämään, niin täytyy kyllä olla erittäin pahoillani, että kieltämättä nykyisen hallituksen aikaan — mitä on tehty uusiutuvan energian edistämiseksi? Ei kerta kaikkiaan mitään muuta kuin on heikennetty kotimaisen puun ja turpeen — joku voi sanoa, että turvetta on pitänytkin heikentää, minä en sano. — käyttöä. Näinhän tässä on käynyt. Mitään muuta ei ole tehty.

No, sitten se offshore-tuulivoimahanke, josta maksetaan hirveä hinta, jota keskusta ei kannata, toki on otettu mutta varsinaisesti Suomen rannikolla olevien hiiltä käyttävien chp-laitosten muuttamiseksi kotimaiselle bioenergialle ei ensimmäistäkään tointa. Päinvastoin on heikennetty niitä edellytyksiä. Tämä on valitettavaa. Tulokoon tämä nyt tämmöisenä sivuhuomiona tässä kuitenkin sanottua.

Ihan viimeisenä kommenttina, arvoisa puhemies, kyllä se täytyy tunnustaa, että maailmalla se, mitä energiassa ja energiateknologiassa ja energiatehokkuuden parantamiseen liittyvässä teknologiassa on tapahtunut, kyllä merkitsee sitä, että minäkään en usko, että sähkön kulutus lainkaan kasvaa jatkossa niin kuin se tähän saakka on kasvanut. Tämä on ensimmäinen asia.

Toinen asia, missä aikaisempia käsityksiäni ilman muuta olen tässä joutunut muuttamaan, liittyy nimenomaan aikaisemmin kerrotulla tavalla aurinkosähköön. Aurinkosähkön kilpailukyky — ties monenhenke kerran sanottuna — paranee kaiken aikaa, ja se muutamassa vuosikymmenessä, ei monessakaan, on todella merkittävä vaihtoehto. Mutta Suomen oloissa sekään ei ole määräänsä suurempi. Meillä tilaa periaatteessa on, mutta ne olosuhteet, ennen kaikkea jäiset olosuhteet, ovat seikka, joka ei tee siitä ihan yhtä kellosta kuin se esimerkiksi Saksassa tai eteläisessä Euroopassa on.

Jos perjantaina eduskunta äänestää tälle Fennovoiman hankkeelle "jaa", pidän täysin mahdollisena, että tässä salissa ei sen jälkeen synny ensimmäistäkään uutta päätöstä ydinvoiman lisärakentamiseksi Suomeen.

¹³⁵ **Oras Tynkkynen /vihr:** Arvoisa puhemies! Vielä muutama huomio.

Edustaja Pekkarinen viittasi uusiin ydinvoimahankkeisiin, joita on vireillä Yhdysvalloissa ja Isossa-Britanniassa. Näille molemmillehan on yhteistä se, että kummassakaan maassa hankkeet eivät ole edenneet eivätkä etenisi ilman valtion tukea. Yhdysvalloissa se tuen muoto on liittovaltion takaus ja Isossa-Britanniassa tosiaan tämä edustaja Pekkarisenkin (Mauri Pekkarinen: Sitä dramaattisempi se merkitys on!) mainitsema syöttötariffi. (Mauri Pekkarinen: Ne jopa vielä ovat valmiita maksamaan siinä!)

Vielä tästä Saksan tilanteesta ja sen vertailusta Suomeen. Tavallaan ehkä auttaa asiaa, jos jättee vähän, mistä uusiutuvista puhutaan. Jos

puhutaan metsäenergiasta, niin Suomi on siinä aivan yliverlainen ja päihittää Saksan mennessä tullen, ja tämä on sellainen saavutus, josta meidän on syytä olla ylpeitä. Mutta sitten jos katsotaan joitakin muita uusiutuvan energian jakeita, erityisesti tuulivoimaa, aurinkoenergiaa ja biokaasua, niissä kyllä Saksa päihittää taas Suomen, ja niissä Suomella olisi opittavaa Saksasta.

Edustaja Pauli Kiuru pohdiskeli tätä varmaan-kin viime kuukausina eniten puhuttanutta aihetta, voiko Rosatomin osallisuus Fennovoimassa aiheuttaa joitain ongelmia. Vastaus on varmaan se, että kukaanhan ei sitä varmasti tiedä. Ehkä ei lyhyellä aikavälillä. Mitä tapahtuu keskipitkällä tai pitkällä aikavälillä, siihen liittyy epävarmuuksia ja riskejä. Itse toteaisin, että vielä vuosi sitten en olisi ikinä voinut kuvitella, että Venäjä lähtee miehittämään Ukrainan valtiolle kuuluvaa aluetta ja aiheuttaa epävakautta tukemalla kapinallisia Itä-Ukrainassa. Jos minulta vuosi sitten olisi kysytty, onko tämä mahdollista, olisin sanonut, että no ei kai nyt sentään. Ja se on tuonut ainakin itselleni tiettyä varovaisuutta, kun pohditaan tulevaisuutta ja sitä, mikä saattaa olla Venäjän valtion liikelaitoksen rooli jollain aikavälillä tässäkin hankkeessa.

Edustaja Mattila kiinnitti huomiota hiilivuotoon, ja se on tärkeä huomio, ja jaan sen huolen, että hiilivuoto voi olla meidän elinkeinoelämällemme jollain aikavälillä merkittävä uhka. Siinä on kiinnostavaa kuitenkin panna merkille se, että vaikkapa Ruotsi ja Saksa tuntuvat taloudellisesti pärjäävän merkittävästi Suomea paremmin, vaikka Ruotsissa, kuten hyvin tiedetään, ei lisäydinvoimaa rakenneta ja Saksassa päinvastoin ajetaan alas nykyisiäkin ydinvoimaloita. Jostain kumman syystä siis Ruotsi ja Saksa ovat vahvempia teollisia talouksia, vaikka siellä ei lisäydinvoimaan nojata, ja Suomi, jossa on valittu lisäydinvoiman tie, kuitenkin pärjää huomattavasti myös teollisuuden suhteen.

Edustaja Kerola painotti, että kaksi kolmasosaa alueen asukkaista kannattaa hanketta. Tälle tiedolle hieman ehkä vertailukohtaa tarjoaa muun muassa Talouselämän tämän vuoden kysely, jossa oli kysytty kansalaisilta, kannattavatko he viidennen ydinreaktorin jälkeen vielä uusien ydinvoimalupien myöntämistä eli esimerkiksi Fennovoimalle luvan myöntämistä. Merkillepantavaa oli se, että SDP:n, keskustan ja perussuomalaisen kannattajista kaksi kolmasosaa oli sitä mieltä, että uusia ydinvoimalupia ei enää kannata

ta myöntää, toisin sanoen Fennovoimallekaan ei enää uutta ydinvoimalupaa kannata myöntää. Jopa kokoomuksen kannattajista puolet oli tätä mieltä eli ei halunnut myöntää lupaa Fennovoima-hankkeelle.

Viimeisenä, arvoisa puhemies: Edustaja Lindström esitti minusta aiheellisen ja tärkeän kysymyksen. Jos Fennovoima on poikkeuksellisen huono ydinvoimahanke, niin mikä voisi olla poikkeuksellisen hyvä ydinvoimahanke? Voiko vihreille kelvata mikään ydinvoima koskaan? Itse ajattelen niin, että jos fuusiovoima saadaan jollain aikavälillä taloudellisesti kannattavaksi, niin se voi olla yksi mahdollinen energiateknikka meidän tulevaisuuden paletissamme. Itse suhtaudun epäillen, että sitä ainakaan seuraavan 30 vuoden aikana saataisiin kaupallisesti houkuttelevaksi, mutta jos siinä onnistuttaisiin, niin sehän olisi ihan myönteinen uutinen. Toinen ydinvoimateknikka, joka saattaisi olla mahdollinen, on toriumiin perustuvat ydinvoimalat. Niistä on paljon puhuttu vuosien ajan. Yhtäkään kaupalliseen käyttöön ei ole vielä toistaiseksi saatu. Jos jollain aikavälillä saadaan kaupalliseen käyttöön torium-ydinvoimaloita, niin voi olla, että sellainen voi olla ainakin järkevämpi kuin nämä perinteiset tai kolmannen sukupolven ydinvoimalat. Minusta ei siis kannata suhtautua ydinvoimaan sinänsä mustavalkoisesti, mutta nämä tähänastiset ydinvoimahankkeet ovat kokonaisuutena arvioituna sen verran huonoja, että itse en niitä voi tukea.

¹³⁶ **Pauli Kiuru /kok:** Arvoisa puhemies! Edustaja Tynkkynen piti hyvän ja perustellun puheenvuoron jälleen kerran. Tästä Krimin ja Ukrainan tilanteesta ajattelen niin, että Venäjä hakee sieltä taloudellista etua, sisä- ja ulkopoliittista etua ja mahdollisesti sotilaallista etua. Pyhäjoen voimalan toiminnan vaarantamisesta: mikäli se sinne rakennetaan, en näe, että Venäjän kannalta he voisivat saada taloudellista, poliittista tai sotilaallista etua siitä, että voimalan toimintaa häiritään. No, varmaksi sitä ei koskaan tietenkään voi sanoa, ja todellakaan mikään ei ole tällaisissa asioissa ikinä varmaa, mutta ei se ainakaan loogiselta kuulosta.

Sitten isompi kysymys on tietysti se, että jos Venäjän kanssa haluaa yhteistyötä tehdä, niin sitten sitä on tehtävä. Jos Venäjää pelkää eikä Venäjän kanssa halua tehdä yhteistyötä, niin sitten

kannattaa harkita Nato-yhteistyötä. Minä kannatan Pyhäjoen ydinvoimalaa ja kannatan Suomen liittymistä Natoon.

¹³⁷ **Ari Jalonen /ps:** Arvoisa puhemies! Kun edustaja Tynkkynen nosti tässä nämä uudet, mahdolliset tulevat energiantuotantomuodot, niin siinä tapauksessahan voi käydä niin, että nämä onkaloon loppusijoitetut ydinjätteet ovat jossain vaiheessa raaka-ainetta ja polttoainetta, josta voidaan repiä uudelleen sitten taas tehoja irti, joten tämä loppusijoitus on tehtävä todella huolellisesti ja siihen liittyvät ongelmat on ratkaistava.

Ja edelleenkin olen sitä mieltä, että Olkiluoto 4:n lupa tulisi tuoda tänne uudelleen käsittelyyn — hallituksen pitäisi tuoda se ja kantaa vastuunsa.

¹³⁸ **Ville Vähämäki /ps:** Kunnioitettu puhemies! Edustaja Tynkkynen nosti nämä uudet ydinvoimamahdollisuudet tässä keskustelussa esille, ja haluaisinkin tiedustella edustaja Tynkyseltä: mitä mieltä olisitte uusista pienikokoisista ydinvoimaloista?

Tulevaisuusvaliokunta kävi Kiinassa CP-PCC:n eli kansanpuolueen neuvoa-antavan komitean luona viime vuonna joulukuussa. Esitin tulevaisuusvaliokunnan tutkimuksesta "Suomen sata uutta mahdollisuutta", siitä hankkeesta, noin 20 cleantech-hanketta, nostin niitä esille, ja yhtenä nostin pienet ydinvoimalat, joita on tutkittu aika laajalti maailmalla. Itse asiassa tämän kokouksen jälkeen kiinalaiset isännät sanoivat, että Kiinassa aletaan tekemään näitä pienikokoisia ydinvoimaloita vuonna 2015 ja vuonna 2017 saadaan ne valmiiksi. Eli tämä uusi teknologia on jo tulossa.

Oma näkemys on ylivoimaisesti se, että ydinvoima skaalautuu pienempään kokoon. Aivan samaten niin kuin tietokoneet ovat skaalautuneet joistakin tämän huoneen kokoisista laitteistoista pienemmiksi ja pienemmiksi yksiköiksi, niin että nämä tietokoneet mahtuvat nykyään meidän taskuumme, ydinvoimala voi skaalautua pienempi-tehoisiin ja pienempikokoisiin voimaloihin tulevaisuudessa. Minun mielestäni se on aivan mahdollista. Ensimmäinen askel on nämä muutaman kymmenen megawatin ydinvoimalat, mitä kiinalaiset alkavat tekemään.

¹³⁹ **Mauri Pekkarinen /kesk:** Arvoisa puhemies! Lupaani osaltani, että tämä voisi olla viimeinen puheenvuoro tässä keskustelussa.

Edustaja Tynkkynen, kun me kuitenkin sitä Saksaa käytämme tässä tietynlaisena esimerkki-maana kumpikin, hivenen erilaisista lähtökohdista, niin minusta on erittäin tärkeää, että nyt katsottaisiin aika tarkkaan se, miten asiat ihan oikein ovat. Äsken käyttämässänne puheenvuorossa te sanoitte, että bioenergian käytössä Saksa on Suomea edellä. (Oras Tynkkynen: En sanonut!) Ei ole, ei sinnepäinkään.

Vielä kerran, arvoisa puhemies: Suomessa bioenergian, siis nimenomaan biouusiutuvan energian, osuus on suurempi kuin Saksassa kaiken uusiutuvan energian osuus energian käytössä. Se, mitä Saksa tavoittelee 2020, on pikkuisen enemmän kuin mitä tällä hetkellä bioenergian osuus Suomessa kaiken kaikinensa on. Tämän halusin sanoa.

Toinen asia, mihinkä halusin kiinnittää huomiota vielä lopuksi tässä, on se, että kyllä se hirveän hyvä olisi, jos me keskustelun saisimme sille uralle, että me yhteisesti tunnistaissimme suurin piirtein, mikä on se sähkön tarve. Vaikka olisi 10 terawattitunnin erokin siinä näkemyksessä siitä, mitä se on joskus 2030-luvulla, niin sekään ei haittaisi, vaikka olisi vähän eroa siellä. Mutta siitä, miten sinne mennään, sinne parin—kolmenkymmenen vuoden päässä olevaan tulevaisuuteen, pitäisi ihan oikein päästä keskustelemaan. Edustaja Tynkkynen on aika ajoin ollut valmis siitä keskustelemaan. Kovin monet teistä, jotka vastustatte, eivät ole tästä asiasta olleet valmiita keskustelemaan.

Vilkaisin äsken uutiset, puoli yhdeksän uutiset. Ei sinnepäinkään, että tätä asetelmaa olisi edes jollakinkaan tavalla kosketeltu siinä uutisoinnissa, minkä Yle teki. No, oppositio sai hyvin kyllä, tämän asian vastustajat, näkemyksen, mutta ei ollenkaan sitä kysymyksenasettelua, että hei, paljonko tarvitaan ja miten se, mitä tarvitaan, voitaisiin tuottaa, siitä käytävää keskustelua. No, se on tämän salinkin ongelma.

Ja viimeinen huomio liittyy siihen, että no miten sitä hajautettua pienimuotoista energiantuotantoa nyt sitten saataisiin liikkeelle entistä enemmän. Nyt on neljä vuotta likimain jäänyt taakse hallituskautta, jossa vihreät ovat olleet monta vuotta mukana. Minä otan vain yhden ainoan esimerkin: pienimuotoinen aurinkosähkön tuotanto. Tällä hetkellä se on 100 kilovolttiam-

peeria, siihen saakka voi omaan käyttöön käyttää, ei tarvitse maksaa veroa. Jos vähänkin reaktoriteho on suurempi kuin 100 kilovolttiampeeria, jos menee vaikka pienikin määrä sähköä ulos siitä, niin olet verovelvollinen kaikesta siitä sähköstä. No, siitä ulos menevästä sähköstähän sen veron perii se siirtoverkon haltija. Mutta se, joka omaan käyttöön käyttää valtaosan siitä, joutuu verolle sen jälkeen. Tämän tapaisia pulmia pitäisi kerta kaikkiaan poistaa, ja on aivan käsittämätöntä, että nyt kun on tekniset edellytykset tämän tapaiset pulmat poistaa, niin niitä ei ole tehty.

Minä olisin toivonut, että edustaja Tynkkynen olisi jatkanut vielä politiikassa, koska minä uskon, että hän olisi tässä painanut päälle myös tulevaisuudessa, jos sattuu, että keskusta ei ole hallituksessa ja vihreät on. Nyt käy niin, että edustaja Tynkkynen ilmeisesti ei sitten enää seuraavaan eduskuntaan pyri.

Tämän tapaisia jälkiä ei pitäisi jättää siinä politiikassa, mitä vuosia puolue voi harjoittaa. Ei sitä voi ainakaan uusiutuvan energian edistämiseksi nimetä, mitä jälkeä näiltä osin on jäänyt.

¹⁴⁰ **Oras Tynkkynen /vihr:** Arvoisa puhemies! Kolme huomiota.

Ensinnäkin, mielelläni keskustelen edustaja Pekkarisen tai kenen tahansa muun kanssa sähköntarpeesta. Se on tärkeä ja mielenkiintoinen aihe.

Toiseksi, ymmärsinkö nyt edustaja Pekkarisen ajatuksen oikein, että silloin kun vihreät on mukana kokoomusvetoisessa hallituksessa, niin sen hallituksen energiapolitiikka on vihreiden aika, mutta silloin kun vihreät on keskustavetoisessa hallituksessa, niin mikään sen hallituksen saavutuksista ei ole vihreiden ansiota? Kuulostaisi siltä, että tämä olisi vähän epäsymmetrinen tulkinta vihreiden roolista eri hallituksissa. Tarkemmin aurinkoenergian verokohtelusta on todennettavissa julkisesta aineistosta. Todennäköisesti ministeri Niinistö oli ensimmäinen, joka siihen julkisuudessa puuttui, ja nyt vaikuttaisi siltä, että ministeri Räsänen tämän ongelman onnistuu korjaamaan.

Sitten kolmantena: Edustaja Pekkarinen kuuli vähän väärin sen, mitä sanoin. Sanoin tarkalleen ottaen niin, että Suomi on metsäenergiassa aivan ylivoimainen ja päihittää Saksan mennessä tullen — eli juuri päinvastoin kuin edellä tulkitsitte minun sanoneen. Mutta se, missä Saksa pärjää paremmin, on monet muut uusiutuvan energian alat,

kuten tuulivoima, aurinkoenergia ja biokaasu. Ja näissä eduskuntakeskusteluissahan on se hyvä puoli, että kun nämä kaikki kirjataan talteen, niin voidaan pöytäkirjoista myöhemmin tarkistaa, mitä olen sanonut.

¹⁴¹ **Mauri Pekkarinen /kesk:** Arvoisa puhemies! Ehkä ilta on niin pitkällä, että olen kuullut väärin. Peruutan puheeni noilta osin, mikä koski edustaja Tynkkysen arviota bioenergian käytöstä Saksassa ja Suomessa. On hyvä kuulla, että se puheenvuoro todella tuota tarkoitti. Olen pahoillani, että tulkitsin väärin. Se ei ollut tahallinen, vaan ihan ymmärsin näin. Suomi on todella ihan eri sarjassa Saksan kanssa näissä asioissa.

Niiltäkin osin voin nyt tässä olla positiivinen edustaja Tynkkysen suhteen, että kyllä siitä, mitä yhdessä teimme silloin, kun olimme samassa hallituksessa, minä jaan erittäin vahvan tunnustuksen vihreille. Kyllä meillä oli ihan hyvä yhteistyö. Olisin toivonut, että sitä samaa voimaa teillä olisi ollut tämän, siis nyt vielä istuvan hallituksen — kun siinä olitte mukana — työssä ja olisitte vääntäneet kättä kokoomuksen suuntaan vähän toisella tavalla. Mutta näitä tulee ja mennee, näitä juttuja.

Mitä tulee vielä tämän piensähkön, nimenomaan aurinkosähkön, verkkoon pääsemiseksi, edustaja Tynkkynen, niin täällä on ollut aloite käsittelyssä ja täällä eduskunnassa on käsitelty sitä. Se on meidän aloite, kulkee minun nimelläni, mutta se on keskustan yhteinen aloite. Siitä tässä nyt vielä äänestetään, kun toisessa äänestyksessä ponnesta äänestetään, ja minä toivon, että te voitte tulla siihen mukaan. Siinä tätä asiaa ratkaisevasti korjaan.

Keskustelu päättyi.

Ensimmäinen varapuhemies Pekka Ravi: Asian käsittely keskeytetään.

2) Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kuntien velvoitteiden ja ohjauksen vähentämistä ja monialaisten toimintamallien tukemista koskevista kokeiluista

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys HE 117/2014 vp
Hallintovaliokunnan mietintö HaVM 31/2014 vp

Ensimmäinen varapuhemies Pekka Ravi: Käsittelyn pohjana on hallintovaliokunnan mietintö. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä.

Yleiskeskustelu

¹ **Pirkko Mattila /ps** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tässä on kyseessä laki esitys kuntien velvoitteiden ja ohjauksen vähentämistä ja monialaisten toimintamallien tukemista koskevista kokeiluista. Hallintovaliokunta on tästä antanut mietinnön ja sivistysvaliokunta ja sosiaali- ja terveystieteiden valiokunta yksimieliset lausunnot.

Tämä hallituksen esitys ehdottaa säädettäväksi vuoden 2015 alusta voimaan tulevan ja vuoden 2016 loppuun saakka voimassa olevan määräaikaisen lain kuntien velvoitteiden ja ohjauksen vähentämisestä ja monialaisten toimintamallien edistämistä koskevista kokeiluista, eliikkä niin sanottu kuntakokeilulaki on kyseessä.

Tässä lakiehdotuksessa on tarjolla kuusi erilaista kokeilua, joihin nimenomaan tässä laissa nimettävät kokeilukunnat voivat osallistua, ja nämä kokeilut ovat

- 1) hyvinvoinnin integroitua toimintamallia koskeva kokeilu,
- 2) koulutuspalveluja koskeva kokeilu,
- 3) asumispalveluja koskeva kokeilu,
- 4) kuntien toiminnan valvontaa koskeva kokeilu,
- 5) kuntien ja Kansaneläkelaitoksen yhteistä työtä koskeva kokeilu ja
- 6) nuorisotakuuta koskeva kokeilu.

Tämän kuntakokeilulain taustalla on ensinnäkin kartoitus kuntien lukuisista tehtävistä: valiokunnan saaman tiedon mukaan 1.8.2012 yhteensä 535 lainsäädäntöön perustuvaa tehtävää, joihin on sisältynyt yhteensä 974 velvoitetta. Tehtäviä on kymmenen ministeriön toimialalta, ja näin ollen, kun lainsäädäntö on tämän jälkeenkin lisännyt kuntien tehtäviä, on päädytty tähän kokeilulakiin.

Lisääntyneet velvoitteet ja tehtävät ovat lisänneet kuntien kustannuksia, ja kunnat ovat olleet tietysti tähän kehitykseen tyytymättömiä, ja tietysti nämä budjettileikkaukset ovat olleet myös osanaan tässä. Valiokunta on ollut lakiesityksen tapaan yksimielinen siitä, että kuntalaisille tulee turvata tulevaisuudessakin laadukkaat ja yhdenvertaiset hyvinvointipalvelut ja nimenomaan asiakaslähtöisesti, ja tämä asiakaslähtöisyys ko-

roستuu myös tässä lakiesityksessä. On myös tavoitteena ollut normien purku niiltä osin kuin se on mahdollista. En nyt käy luettelemaan näitä kuntia, joita tässä on, ne käyvät täältä mietinnöistä esille. Tässä on mukana myös yksi kuntayhtymä.

Mutta hyvinvoinnin integroidun toimintamallin edistämisestä muutama sana: Tässä ovat keskeisinä elementteinä palvelu-, hoito-, kuntoutus- ja muut suunnitelmat, joita voidaan sitten viranomaisyssä yhdistää. Tähän tietysti liittyy myös se, että tietojenkäsittelyssä nyt siirretään arkaluontoisia tietoja eri viranomaisten kesken, ja tässä täytyy olla täysi luottamus, eikä niitä tietoja saa luovuttaa vastoin asiakkaan kieltoa, ja tietosuojaääntelyä valiokunta ehdottaakin vielä yksityiskohtaisissa perusteluissa tarkennettavaksi asiantuntijakuulemisten perusteella. Palvelusuunnitelmien yhdistäminen tapahtuu siis kunnan vastuulla, vaikka tässä viranomaisia paljon on mukana.

Koulutuspalvelukokeilu tähtää toisen asteen koulutuksen, ammatillisen koulutuksen ja lukio-koulutuksen, yhteistyöhön ja yhteistyön kehittämiseen, oppilaitosverkon hyödyntämiseen siis kuntien rajat ylittäen ja henkilöstöäkin siinä myöskin apuna käyttäen. Eli lukiokoulutus, ammatillinen koulutus ja muu koulutus. Tästä on sivistysvaliokunta todennut, että kunnat voivat siis nykyiselläänkin perustaa yhteisiä hallintoelimiä, käyttää yhteistä henkilöstöä, mutta tarkoitus on siis syventää tätä yhteistyötä.

Kuntien toiminnan valvontaa koskeva kokeilu on viranomaiskokeilu: Valvira, avit ja nimenomaan sosiaali- ja terveydenhuoltoa koskevat valvontatehtävät. Kunnat ovat tässä tuoneet siis esille sen, että valvontaviranomaisilta tulee toiminnassaan tiukkoja suosituksia ja ohjeita. Vaikka ne eivät periaatteessa ole sitovia, tietyllä tapaa ne voivat olla normiohjausta, hyvinkin tiukkaa normiohjausta kuntien suuntaan. Tässä nyt sitten on nimenomaan tarkoitus kehittää tällaiset uudet indikaattorit, joilla pyritään mittaamaan aidosti valvonnan asiakaslähtöisyyttä. Valtion valvovien viranomaisten ja kuntien yhteistyönä päällekkäisyyksien poistaminen tulisi toteutumaan.

Asumispalvelut koskevat vanhusten, vammaisten ja muiden erityisryhmiin kuuluvien henkilöiden asumispalveluiden uusia toimintamalleja ja toteutumista ja myöskin siis mielenterveyskuntoutujien. Tässäkin on samalla kunnianhi-

moinen tavoite, asiakaslähtöisyys, mutta kuitenkin myös kunnille kustannuspaineita aiheuttavan viranomaisvalvonnan keventäminen. Kokeilussa on myös Aran näkökohdat otettu huomioon.

Kuntien ja Kansaneläkelaitoksen yhteistyössä on pohjana Vantaan kaupungin kokeilu, joka on ollut jo käytössä. Tässä on valiokunta nähty myös hyväksi, että Vantaan kaupunki jatkaa tätä kokeilua ja kuntien ja Kansaneläkelaitoksen yhteistyössä näitten asiakasprosessien kehittämistä.

Nuorisotakuu on siis myös jo hallitusohjelmaan kirjattu tavoite nuorten koulutukseen ja työmarkkinoille sijoittumista edistävänä ja nuorisotyöttömyyttä ehkäisevänä kirjauksena. Nuorisotakuusta ei ole olemassa toistaiseksi erillistä lainsäädäntöä, mutta tämä toimintamalli on siis nyt tällainen hallitusohjelmaperusteinen.

Koulutustakukokeilu otetaan ensimmäistä kertaa nyt nimenomaan lakiehdotuksessa toimintamalliksi, jonka tavoitteena on tarjota jokaiselle alle 25-vuotiaalle nuorelle ja alle 30-vuotiaalle vastavalmistuneelle työ-, harjoittelu-, opiskelu-, työpaja- tai kuntoutuspaikka kolmen kuukauden kuluttua työttömäksi joutumisesta. Tässä myöskin työ- ja elinkeinohallinnon viranomaisilla on keskeinen rooli.

Ihan lyhyesti vielä: iso laki, mutta tässä on muutamia pykälämuutoksia tehty, määritelty näitä kuntia ja kuntayhtymiä, tietosuoja koskevia asioita ja henkilöstön asemaa, salassa pidettäviä tietoja, ja tietysti sitten ohjauksessa ja seurannassa nämä toimivaltaiset viranomaiset on otettu huomioon, ja tämä valiokunnan mietintö on yksimielinen.

Yleiskeskustelu päättyi.

Päätökset

Eduskunta hyväksyi lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

3) Hallituksen esitys eduskunnalle valtioneuvostosta annetun lain 2 §:n ja arkistolain 1 §:n muuttamisesta

Ensimmäinen käsittely

Hallituksen esitys HE 187/2014 vp

Hallintovaliokunnan mietintö HaVM 32/2014 vp

Ensimmäinen varapuhemies Pekka Ravi: Käsitteilyn pohjana on hallintovaliokunnan mietintö. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä.

Yleiskeskustelu

¹ **Pirkko Mattila /ps** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tässä hieman lyhykäisempi mietintö hallintovaliokunnasta, elikkä tämä koskee valtioneuvostosta annetun lain ja arkistolain muuttamista.

Tässä valtioneuvoston ja sen ministeriöiden yhteisistä hallinto- ja palvelutehtävistä ollaan antamassa säännös, jonka mukaan tehtävistä vastaisi valtioneuvoston kanslia, joka ohjaisi ja sovitaisi yhteen yhteisiin hallinto- ja palvelutehtäviin liittyviä toimintatapoja. Siis tarkoitus on yhtenäistää valtioneuvoston ja sen ministeriöiden sisäisen hallinnon hoitamista. Tämä on siis tarkoitus järjestää yhteisellä ja yhtenäisellä tavalla, ja tämä koskee nimenomaan valtioneuvoston ja sen ministeriöiden hallinto- ja palvelutehtäviä.

Valiokunta on tässä korostanut, että uudistuksella tavoiteltujen keskeisten hyötyjen saavuttamiseksi nykyisin 12:ssa eri ministeriössä hajautetusti hoidettujen tehtävien päällekkäisyyksiä päästään purkamaan ja sitten hyödyntämään tietyt yksittäisten ministeriöiden niukkoja resursseja, ja myöskin tietysti on pyritty hajautettuja resursseja käytännössä yhdistämään.

Lisäksi ministeriöiden toimintaa muun muassa henkilöstöpolitiikan, taloushallinnon ja hankintatoimen hoitamisessa on tarpeen yhtenäistää ja kehittää kokonaisvaltaisemmin niin, että vastuut ovat eri tilanteissa selkeitä. Johtamisen ja yhteistyörakenteiden parantaminen on myöskin tässä tavoitteena.

Tiivistetysti hallintovaliokunta katsoo, että nyt käsiteltävänä olevaan hallituksen esitykseen sisältyvä, hyvin yleisellä tasolla ilmaistu laintasoinen sääntelyehdotus, jota on tarkoitus täydentää asetuksella, on normihierarkkisesti toissijainen tietohallintolakiin nähden. Tietohallintolaki on täällä otettu esille elikkä on kiinnitetty huomiota tähän tietohallinnon ohjaamiseen ja tietoarkkitehtuurien yhtenäistämiseen.

Kansalaisuusedellytyksestä on todettu seuraavaa: "Valtion virkamieslain Suomen kansalaisuutta koskevaa edellytystä ei ole ehdotettu laajennettavaksi koskemaan valtioneuvoston kanslian henkilökuntaa." Ja asiantuntijakuulemisessa

esiin nousseiden seikkojen perusteella puolustusministeriön henkilöturvallisuuskäytäntöjen huomioon ottaminen on kuitenkin välttämätöntä, mutta valiokunta ei ehdota lakiehdotuksen muuttamista, vaan painottaa, että turvallisuustoimintojen ja salassa pidettävien tietojen käsittelyyn osallistuvien henkilöiden luotettavuudesta ja luotettomuudesta pidetään muutoin tarkkaan kiinni.

Arkistolain muutos koskee sitten sitä, että tämä nyt yhtenäistyy ja sitten arkiston säilyttäjä on eri kuin arkiston muodostaja. Asiantuntijakuulemisten perusteella todettiin, että tämä on mahdollista myöskin julkisuuslain mukaisesti.

Henkilöstön asemasta valiokunta toteaa, että uudistukseen liittyvät resurssisiirrot ja henkilöstöpoliittiset ratkaisut tulee toteuttaa hyvää henkilöstöpolitiikkaa noudattaen. Ketään ei irtisanota toimintoja ja tehtäviä kootessa ja otetaan siis muutenkin henkilöstön asema huomioon tässä muutostilanteessa. Valtioneuvoston kansliaan siirtyvään henkilöstöön sovelletaan valtioneuvoston kanslian palkkausjärjestelmää.

Tämä valiokunnan mietintö ei ole yksimielinen, vaan siihen sisältyy vastalause, jossa on lausumaehdotus.

Yleiskeskustelu päättyi.

Päätökset

Eduskunta hyväksyi lakiehdotusten sisällön mietinnön mukaisena.

Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

4) Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi ylimääräisistä urheilijaeläkkeistä sekä takuueläkkeestä annetun lain 9 §:n muuttamisesta

Ensimmäinen käsittely

Hallituksen esitys HE 137/2014 vp

Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnan mietintö StVM 28/2014 vp

Ensimmäinen varapuhemies Pekka Ravi: Käsitteilyn pohjana on sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnan mietintö. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä.

Yleiskeskustelu

¹ **Pauli Kiuru /kok:** Arvoisa puhemies! Käsitlemme hallituksen esitystä laeiksi ylimääräisistä urheilijaeläkkeistä. Sosiaali- ja terveysvaliokunta sekä sivistysvaliokunta pitivät lakiesitystä kannattavana. Eläkkeistä on keskusteltu jo lähes 20 vuotta.

Urheilu tarjoaa suomalaisille viihdettä, elämyksiä ja esikuvia. Juhlittu voittaja on kuitenkin uransa jälkeen haastavassa tilanteessa. Opiskelut ovat voineet jäädä opiskelematta, normaali työura jää monilla tavanomaista lyhyemmäksi.

Urheilijaeläke kohdistuu 60 vuotta täyttäneisiin, pääsääntöisesti olympiavoittajiin ja harkinnanvaraisesti muihin menestyjiin, mukaan lukien paralympialaiset. Valiokunnat korostivat sitä, että vammaisurheilijat tulee ottaa yhdenvertaisesti huomioon eläkkeiden myöntämistä harkittaessa, ja siitä olen aivan samaa mieltä.

Eläkkeen tavoitteena on heikossa taloudellisessa asemassa olevien urheilusankareiden vanhuuden turvan parantaminen. Eläke myönnetään joko täytenä tai osaeläkkeenä ja lakia todellakin sovelletaan myös vammaisurheiluun. Eläkettä myönnettäessä otetaan huomioon urheilijan varallisuusasema ja muut tulot, eli miljoonamiehille tätä ei ole tarkoitettu. Tarve ja eläkkeet kohdistuvat heille, joilla on todella aito tarve tilanteensa parantamiseksi.

Urheilijaeläkkeen taso asettuneen taiteilijaeläkkeen suuruusluokkaan. Täysi taiteilijaeläke oli vuonna 2013 noin 1 300 euroa. Jos hakijan eläke- ja muut pysyvät tulot ylittävät 2 600 euroa, ei lisäeläkettä — siis taiteilijaeläkettä tai jatkossa urheilijaeläkettä — voi saada.

Mahdolliset eläkkeet myöntää perustellusta hakemuksesta opetus- ja kulttuuriministeriö. Olympiakomitea antaa hakemuksista lausuntonsa. Talousarvioesityksessä on varattu 300 000 euroa Pro Urheilu -tunnustuspalkintoihin ja olympiavoittajien eläkkeisiin. Rahat otetaan Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovaroista.

Kannatan esitystä urheilijaeläkkeistä lämpimästi.

Tässä yhteydessä muutama sana urheilulukiosta, sivunnee tätä aihetta. Urheilulukioiden tulevaisuudesta on syytä olla huolissaan. Kaavailut opiskelun rajaamisesta kolmeen vuoteen romuttaisivat urheilulukioiden perusidean. Myös urheilijoilla on oltava mahdollisuus opiskella ur-

heilu-uransa aikana niin, että valmistautuminen ja urheilu-ura voidaan yhdistää luontevasti. Jos opiskelu lukiossa vie neljä vuotta, niin siinä tapauksessa se saa viedä neljä vuotta.

Lakiesitys on merkittävä urheilun tunnustamisen kannalta. Tässä ikään kuin nostetaan urheilu tasa-arvoiseen asemaan kulttuurin rinnalle, yhtenä kulttuurin osa-alueena. — Kiitos.

² **Ritva Elomaa /ps:** Arvoisa puhemies! Menneinä vuosina sosiaaliturvajärjestelmä on ollut menestyneillä urheilijoilla olematon. 1995 alettiin tätä puutteellista tilannetta korjata. Valtion taiteilijaeläkettä on rinnastettu urheilijaeläkkeeseen.

Kansainväliset saavutukset urheilussa ovat tärkeitä asioita erittäin monen suomalaisen mielestä. Ne lisäävät kansallista identiteettiä ja vahvistavat kaikin puolin yhteishenkeä. Kun suomalainen saa mitalin, kuulemme usein: me voitettiin, saatiin mitali — me. Lisäksi menestys lisää lajin harrastajien määrää.

Liikkumattomuuden synkissä tilastoissa liikunnan lisäämistä aiheuttavat tekijät ovat terveltulleita. Joidenkin lajien kohdalla urheilija voi ansaita taloudellisesti erittäin hyvin menestyksen tullessa, mutta on paljon lajeja, joissa kilpailija kilpailee ympäri maailmaa, mutta laji ei ole suomalaisten suuressa suosiossa rahoituksen suhteen. Meillä on myös olympiavoittajia ja menestyneitä urheilijoita, joiden taloudellinen tilanne on heikko.

Yli 60-vuotiaille olympiavoittajille maksettava eläke on ehdottoman kannatettava esitys. Samoin Pro Urheilu -tunnustuspalkinto ansioituneille urheilun saralla on oikeutettu. On tärkeää nykyään edistää niitä toimenpiteitä, jotka mahdollistavat urheilijan opiskelun urheilu-uran jälkeen. Urheilija ei saa jäädä tyhjän päälle, kun urheilu-ura päättyy. Myös urheilulukioiden olemassaolo on turvattava. — Kiitos.

Yleiskeskustelu päättyi.

Päätökset

Eduskunta hyväksyi lakiehdotusten sisällön mietinnön mukaisena.

Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

5) Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi työttömyysturvalain, julkisesta työvoimaja yrityspalvelusta annetun lain ja kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta

Ensimmäinen käsittely

Hallituksen esitys HE 162/2014 vp

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan mietintö
TyVM 9/2014 vp

Ensimmäinen varapuhemies Pekka Ravi: Käsittelyn pohjana on työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan mietintö. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä.

Yleiskeskustelu

¹ **Tarja Filatov /sd** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Esityksen tausta on hallituksen rakennepoliittisessa ohjelmassa. Esityksen pää tarkoitus on vastata työn ja työvoiman kohtaan to-ongelmaan sekä edistää työvoiman liikuvuutta ja laajentaa työn vastaanottovelvollisuutta tietyin ehdoin myös työssäkäyntialueen ulkopuolelle. Esityksen tavoitteena on myös kokonaisuudessaan vähentää työ- ja elinkeinotoimistoille kuuluvia työttömyysturvajärjestelmän toimeenpanoon liittyviä tehtäviä ja suunnata resursseja mieluummin byrokratiasta työnvälitykseen ja asiakkaita aktivoivaan toimintaan.

Samassa laissa myös ilman omaa syytään työtä vailla olevien perhepäivähoitajien ja työvaapaalla olevien oikeutta työttömyysetuuteen parannetaan. Kunnan perhepäivähoitajaa ei tavallisesti lomauteta siksi ajaksi, kun häneltä ei ole varattu hoitopaikkoja, vaikka tuolta ajalta ei makseta palkkaa, ja koska hoitajaa ei lomauteta, ei voimassa olevasta työsuhteesta johtuen hänellä ole oikeutta myöskään työttömyysetuuteen. Nyt tässä esityksessä korjataan tämä ongelma. Jatkossa siis tilanteissa, joissa hoitaja omasta syystään riippumatta ei saa tuloja, tämä tilanne rinnastetaan lomautukseen rinnastettavan syyn perusteeksi.

Lisäksi tässä esityksessä muutetaan myös muita osia. Esimerkiksi valiokunta pitää erittäin tarpeellisenä tehostaa työ- ja elinkeinotoimistojen toimintaa sitä kautta, että siirretään tehtäviä työttömyysetuuksien maksajille ja yksinkertaistetaan työttömyysturvasäännöksiä. On aika äly-

töntä, että samoja asioita käsitellään monessa instanssissa.

Mutta valiokunta korostaa, että kun tästä nyt vapautuu resursseja, niin niitä tulee paitsi käyttää työnvälityksen tehostamiseksi myös suunnata työttömien henkilökohtaiseen palveluun, koska erityisen tärkeää kasvokkain tapahtuva palvelu on nuorille ja pitkään työttömänä olleille sekä niille asiakkaille, joille työ- ja elinkeinotoimiston palvelut ja menettelytavat ovat ennestään vieraita.

Tässä esityksessä myös otetaan askel kohti luottamukseen perustuvaa asiointia, joka on tärkeää. Ehkä esitykset voidaan kokonaisuutena tulkita osin myös norminpurkutalkoiksi siksi, että näissä esityksissä luovutaan esimerkiksi yrityksissä työskentelyn, omassa työssä työllistymisen ja opiskelun päättymisen osoittamisesta todistuksilla ja selvityksillä. Valiokunta pitää tätä linjausta hyvänä ja näkee sen, että asiakkaisiin pitäisi mieluummin luottaa kuin joka asiassa heitä kontrolloida, vaikka tietenkin kontrollia esimerkiksi työn vastaanottamiseen tarvitaan.

Valiokunta uskoo siihen, että tämä luottamukseen perustuva toimintatapa saattaa johtaa työttömyysturvajärjestelmän yleistä hyväksyttävyyttä ja uskottavuutta heikentäviin, myös tahattomiin erehdyksiin tai tahallisiin väärinkäytöksiin sekä vaikuttaa mahdollisten takaisinperintätilanteiden vuoksi kielteisesti työttömyysetuuksien saajien asemaan. Sen vuoksi valiokunta katsoo, että seurauksia pitää arvioida ja mahdolliset epäkohdat korjata nopeasti.

Myös koulutusta vailla olevien alle 25-vuotiaiden tilanteeseen tulee muutoksia. Elikkä nykyisin nuori ei ole työttömäksi jäädessään oikeutettu työttömyysetuuteen, jos hän jättää hakematta syyslukukaudella alkavaan ammatillisia valmiuksia antavaan koulutukseen tai lukiokoulutukseen. Nykyisin työttömyysetuus lakkaa, vaikka nuori olisi syyslukukauden alkaessa työllistymistä edistävässä aktiivitoimissa. Hallituksen esityksessä ehdotetaan säännöksiä muutettavaksi siten, että nuoren oikeus työttömyysetuuteen säilyy työllistymistä edistävän aktiivitoimen ajan, ja tätä valiokunta pitää hyvänä.

Tämän lisäksi työstä kieltäytymiseen työpaikan sijainnin perusteella tulee muutoksia. Henkilöllä on 80 kilometrin etäisyydelle tosiasiallisesta asuinpaikasta ulottuvalla työssäkäyntialueella oikeus ilman, että työttömyysetuuteen tulee menetystä, kieltäytyä tarjotusta työstä, jos päivittä-

sen työmatkan kesto ylittäisi kokoaikatyössä keskimäärin 3 tuntia ja osa-aikatyössä keskimäärin 2 tuntia. Kun päivittäistä työmatkaa arvioidaan, siinä otetaan huomioon joukkoliikenteen lisäksi myös oma auto tai polkupyörä tai jokin muu mahdollisuus.

Mutta kun työssäkäyntialueen ulkopuolelta tarjotaan töitä, niin silloin, kun työ on pysyvä ja toimeentulon turvaava ja uudella paikkakunnalla on saatavissa henkilölle ja hänen perheelleen sopiva asunto eikä henkilöllä ole painavaa henkilökohtaista syytä olla vastaanottamatta tuota työtä, siitä on nykyllaissa seurannut karenssi, jos tällaisissa olosuhteissa kieltäytyy työstä.

Perustuslakivaliokunnan tulkintojen mukaan tämä itse asiassa vaikuttaa liikkumisvapauteen ja vaikuttaa siihen, että ihminen ei voikaan enää vapaasti valita asuinpaikkakuntaansa. Tätä ongelmaa valiokunta on korjannut sitä kautta, että jos työmatka kestää julkisilla kulkuvälineillä yli 3 tuntia, niin se riittää perusteeksi, eikä näitä muita perusteita tarvitse välttämättä arvioida.

Tämä hallituksen esitys lähti siitä, että alle 3 tunnin työmatkalla päivittäin pitää ottaa työtä vastaan työssäkäyntialueen ulkopuolella. Tuossa hallituksen esityksessä oli olemassa kustannusuoja osa-aikatyölle, eli jos tietyin perustein työmatkakustannukset nousevat niin suuriksi tai työn vastaanottamisesta aiheutuvat kulut niin suuriksi, että se syö suurimman osan työstä saatavasta hyödystä, niin tuota työtä ei tarvitse vastaanottaa. Mutta esimerkiksi kokoaikatyöhön tätä samaa suojarajaa ei ollut.

Valiokunnan mielestä olisi aika hassu tilanne, jos vaikkapa nyt sitten Hämeenlinnasta Helsinkiin pitäisi ottaa työtä vastaan osa-aikatyössä sellaisella nettotulolla, joka on korkeampi, ja siitä voisi kieltäytyä, mutta jos tuo työ olisi kokoai-kaista ja nettotulo olisi pienempi, niin siitä ei voisi kieltäytyä. Ja samaan aikaan kuitenkin työssäkäyntialueen ulkopuolella vastaanotettu työ on sillä tavalla turvatussa asemassa jatkossa, että jos kolmen kuukauden sisällä ihminen toteaa, että se työssäkäynti on mahdotonta joistakin syistä, niin hän voi tuon työn lopettaa ilman karenssiseuraamuksia.

Tämä hallituksen esitys olisi saattanut johtaa tilanteeseen, jossa kokoaikatyö on kannattamatompaa kuin osa-aikatyö, ja tuohon osa-aikatyöhön olisi turvajärjestely olemassa. Lisäksi se työnantajan näkökulmasta saattaisi johtaa tilanteeseen, jossa työtön, joka tietää ja tuntee työttö-

myysturvajärjestelmän karenssit, ottaa työtä vastaan ja hetken päästä keskeyttää työn. Hänelle ei tulisi karenssia. Mutta sellaiselle työttömälle, joka ei tunne järjestelmää ja kieltäytyisi työtä tarjottaessa, tulisi karenssi. Jos kuulostaa monimutkaiselta, niin se on juuri monimutkaista. Nyt tässä lähdettiin siitä, että sekä osa-aikatyö että kokoaikatyö on saman turvan piirissä.

Lisäksi työhallinnossa on otettu käyttöön sinänsä ihan hyvä järjestelmä, jossa esimerkiksi työllistymissuunnitelmaa voidaan täydentää puhelimitse. Mutta samaan aikaan on rinnastettu nämä puhelintoimet esimerkiksi työllistymissuunnitelman täydentämiseen tai sen laatimiseen kieltäytymiseen ja käyttöön on otettu niin sanottu puhelinkarenssi. Tuo puhelinkarenssi on saattanut olla jopa 30 päivää korvauksetonta määrääaikaa. Kyse on siitä, että työtön ei vastaa puhelimeen silloin, kun etukäteen ilmoitettuna päivänä työvoimatoimistosta soitetaan. Nyt hallitus halusi muuttaa tuota järjestelmää siten, että tämä puhelinyhteys rinnastettaisiinkin vähän erilaiseen tilanteeseen eli siihen, että ei tulla tekemään sitä työllistämissuunnitelmaa, ja silloin tuo karenssi olisi vain 15 päivää.

Mutta valiokunta katsoi, että itse asiassa puhelinsoittoon vastaamattomuuden ei pidä olla karenssin peruste, varsinkin koska nuo soittoaajat eivät ole eksakteja ja usein myös puhelinyhteydet ovat hieman hataria riippuen siitä, missä kohtaa tätä maata sattuu sijaitsemaan ja miten verkkoyhteydet toimivat. Sen vuoksi valiokunta katsoi, että on positiivista, että sinänsä voidaan asioida puhelimella, mutta erityisesti siitä syystä, että työvoimatoimistoihin soittaminen on nykyisin aika vaikeaa, ei ole kohtuullista, että tuollaista soittoKarenssia käytetään. Sen vuoksi valiokunta esitti siitä luopumista mietinnössään.

Tähän mietintöön on jätetty yksi vastalause.

Yleiskeskustelu päättyi.

Ensimmäinen varapuhemies Pekka Ravi:
Asian käsittely keskeytetään.

6) Pohjoismaiden neuvosto Suomen valtuuskunta toimintakertomus 2013

Mietintöjen pöydällepano

Kertomus K 14/2014 vp

Ulkoasiainvaliokunnan mietintö UaVM 15/2014 vp

Mietintö pantiin pöydälle 4.12.2014 pidettävään täysistuntoon.

7) Hallituksen esitys eduskunnalle osuuskunnan ylijäämänjaon verotusta koskevien säännösten muuttamiseksi

Mietintöjen pöydällepano
Hallituksen esitys HE 130/2014 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 32/2014 vp

Mietintö pantiin pöydälle 4.12.2014 pidettävään täysistuntoon.

8) Valtiontalouden tarkastusviraston erilliskertomus eduskunnalle: Finanssipolitiikan tarkastuksen ja valvonnan raportti 2014

Mietintöjen pöydällepano
Kertomus K 15/2014 vp
Tarkastusvaliokunnan mietintö TrVM 8/2014 vp

Mietintö pantiin pöydälle 4.12.2014 pidettävään täysistuntoon.

9) Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ajoneuvojen romutuspalkkiokokeilusta

Mietintöjen pöydällepano
Hallituksen esitys HE 251/2014 vp
Liikenne- ja viestintävaliokunnan mietintö LiVM 26/2014 vp

Mietintö pantiin pöydälle 4.12.2014 pidettävään täysistuntoon.

10) Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi yliopistolain ja ammattikorkeakoululain muuttamisesta

Mietintöjen pöydällepano
Hallituksen esitys HE 241/2014 vp
Sivistysvaliokunnan mietintö SiVM 13/2014 vp

Mietintö pantiin pöydälle 4.12.2014 pidettävään täysistuntoon.

11) Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tekijänoikeuslain muuttamisesta

Mietintöjen pöydällepano
Hallituksen esitys HE 249/2014 vp
Sivistysvaliokunnan mietintö SiVM 14/2014 vp

Mietintö pantiin pöydälle 4.12.2014 pidettävään täysistuntoon.

12) Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi valtion varoista maksettavasta korvauksesta turvakotipalvelun tuottajalle

Mietintöjen pöydällepano
Hallituksen esitys HE 186/2014 vp
Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnan mietintö StVM 29/2014 vp

Mietintö pantiin pöydälle 4.12.2014 pidettävään täysistuntoon.

13) Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi vammaisuuksista annetun lain muuttamisesta

Mietintöjen pöydällepano
Hallituksen esitys HE 255/2014 vp
Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnan mietintö StVM 30/2014 vp

Mietintö pantiin pöydälle 4.12.2014 pidettävään täysistuntoon.

14) Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta, työsopimuslain 13 luvun 6 §:n väliaikaisesta muuttamisesta ja työttömyysturvalain 7 luvun 3 §:n 3 momentin kumoamisesta

Mietintöjen pöydällepano
Hallituksen esitys HE 198/2014 vp
Työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan mietintö TyVM 10/2014 vp
Lakialoite LA 66, 78/2014 vp
Toimenpidealoite TPA 36/2012 vp

Mietintö pantiin pöydälle 4.12.2014 pidettävään täysistuntoon.

15) Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi maankäyttö- ja rakennuslain muuttamisesta

Mietintöjen pöydällepano
Hallituksen esitys HE 280/2014 vp
Ympäristövaliokunnan mietintö YmVM
15/2014 vp

Mietintö pantiin pöydälle 4.12.2014 pidettävään täysistuntoon.

16) Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi eräiden rakennustuotteiden tuotehyväksynnästä annetun lain muuttamisesta

Mietintöjen pöydällepano
Hallituksen esitys HE 281/2014 vp
Ympäristövaliokunnan mietintö YmVM
16/2014 vp

Mietintö pantiin pöydälle 4.12.2014 pidettävään täysistuntoon.

17) Kansalaisaloite eduskunnalle avioliittolain, rekisteröidystä parisuhteesta annetun lain ja transseksuaalin sukupuolen vahvistamisesta annetun lain muuttamisesta (KAA 3/2013 vp)

Mietintöjen pöydällepano
Muu asia M 10/2013 vp
Suuren valiokunnan mietintö SuVM 2/2014 vp
Lakivaliokunnan mietintö LaVM 14/2014 vp

Mietintö pantiin pöydälle 4.12.2014 pidettävään täysistuntoon.

Ensimmäinen varapuhemies Pekka Ravi:
Eduskunnan seuraava täysistunto on huomenna torstaina 4.12.2014 kello 16.

Täysistunto lopetettiin kello 21.22.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Seppo Tiitinen
